

Д О К Л А Д
ЗА ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНА
И ЗА ДЕЙНОСТТА НА СЪДИЛИЩАТА
ПРЕЗ 2024 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	3
Глава първа.	
ДЕЙНОСТТА НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД ПРЕЗ 2024 г.	4
I. АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ, ПРОБЛЕМИ, МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО РЕШАВАНЕ	4
1. Статистически данни	4
2. Кадрова обезпеченост на съда	9
3. Уеднаквяване на съдебната практика	11
4. Сезиране на Конституционния съд	12
5. Отправено преюдициално запитване	12
6. Ангажименти, свързани с препоръките в докладите за върховенството на правото и с Националния координационен механизъм за върховенство на правото	14
II. НАКАЗАТЕЛНА КОЛЕГИЯ	16
III. ГРАЖДАНСКА КОЛЕГИЯ	75
IV. ТЪРГОВСКА КОЛЕГИЯ	118
Глава втора.	
ОБОВЩЕНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДЕЙНОСТТА НА СЪДИЛИЩАТА В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ	141
I. СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ ЗА ПРАВОРАЗДАВАТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ, НАТОВАРЕНОСТ, КАДРОВА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ	141
II. СЪДЕБНА АДМИНИСТРАЦИЯ, СЪДЕБНИ СГРАДИ, ЕИСС, ЕПЕП, ТЕХНИЧЕСКА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ	188
Глава трета.	
КАЧЕСТВО НА ПРАВОРАЗДАВАТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ. ИНСТАНЦИОНЕН КОНТРОЛ ОТ ВКС	196
I. КАЧЕСТВО НА ПРАВОРАЗДАВАТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ ПО НАКАЗАТЕЛНИ ДЕЛА	196
II. КАЧЕСТВО НА ПРАВОРАЗДАВАТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ ПО ГРАЖДАНСКИ ДЕЛА	199
III. КАЧЕСТВО НА ПРАВОРАЗДАВАТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ ПО ТЪРГОВСКИ ДЕЛА	202
Глава четвърта.	
КОМУНИКАЦИОННА ДЕЙНОСТ НА СЪДИЛИЩАТА	205
ПРИЛОЖЕНИЯ	212

ВЪВЕДЕНИЕ

Докладът за прилагането на закона и за дейността на съдилищата през 2024 г. е изготвен от председателя на Върховния касационен съд (ВКС) в съответствие с разпоредбите на чл. 84, т. 16 от Конституцията на Република България и чл. 114, ал. 2 от Закона за съдебната власт (ЗСВ).

За източник на информация в документа са използвани Годишният доклад за дейността на Върховния касационен съд през 2024 г. и годишните доклади за изминалата година на апелативните съдилища.

В изпълнение на задълженията си, регламентирани в ЗСВ, председателите на съдилищата в Република България публикуват ежегодно в официалните сайтове на съответните съдебни звена годишните доклади, приети от общите събрания на съдиите. Годишният доклад за дейността на Върховния касационен съд през 2024 г. е приет от Пленума на ВКС на 28.04.2025 г.

Съдебната статистика в Доклада за прилагането на закона и за дейността на съдилищата през 2024 г., на която са базирани представените данни, е изведена от приложените към документа справки с информация за дейността на Върховния касационен съд през 2024 г., изготвени от Отдел „Информационни системи, комуникация и съдебна статистика“ (ИСКСС) във ВКС, както и от приетите с решение на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет (ВСС) по Протокол № 11/18.03.2025 г. Обобщени статистически таблици за дейността на съдилищата за 2024 г., изготвени съгласно чл. 30, ал. 5, т. 13 от Закона за съдебната власт. Таблиците представят детайлно работата на апелативните, окръжните, военните и районните съдилища. В част от приложенията, изготвени от ВСС, е налична и информация за административните съдилища, но в настоящия доклад, изготвен от председателя на ВКС, са представени и коментирани само данните за Върховния касационен съд, апелативните, окръжните, военните и районните съдилища.

Глава първа.

ДЕЙНОСТТА НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД ПРЕЗ 2024 г.

Годишният доклад за дейността на Върховния касационен съд през 2024 г. е изготвен от административния ръководител на съда в съответствие с разпоредбата на чл. 114, ал. 1, т. 15 от Закона за съдебната власт (ЗСВ) и е приет от Пленума на ВКС на 28.04.2025 г.

Документът е базиран на предоставените от заместниците на председателя на Върховния касационен съд отчети за работата на трите колегии в съда – Наказателната, Гражданската и Търговската.

I. АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ, ПРОБЛЕМИ, МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО РЕШАВАНЕ

Изчерпателна информация за трите колегии е представена в съответните части на доклада. В този раздел са обобщени данните за правораздавателната дейност на Върховния касационен съд през 2024 г. и за множеството други професионални ангажименти на върховните съдии.

1. СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ

Обобщената информация за несвършените в началото на периода дела, постъпленията през годината, свършените производства и останалите висящи дела във Върховния касационен съд през 2024 г. е представена в Справка 1, изготвена от Отдел „Информационни системи, комуникация и съдебна статистика“ (ИСКСС).

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Отдел "ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ, КОМУНИКАЦИЯ И СЪДЕБНА СТАТИСТИКА"
СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ 2024 г. СПРАВКА 1. Постъпления, завършени дела, висящи дела, допълнителни данни

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД ПОСТЪПЛЕНИЯ, ЗАВЪРШЕНИ ДЕЛА, ВИСЯЩИ ДЕЛА, ДОПЪЛНИТЕЛНИ ДАННИ СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ ЗА ПЕРИОДА 01.01.2024 - 31.12.2024. Справка 1

Справката е изготвена от отдел ИСКСС към ВКС. Вярност на резултатите е осигурена само и единствено съгласно дефинициите и обхвата описани в МЕТОДИКАТА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ГОДИШНИ СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ във ВКС. Данните са достоверни до толкова, доколкото събитията и обектите са адекватно и своевременно отразени в Деловодната система на съда

НЕСВЪРШЕНИ ДЕЛА В НАЧАЛОТО НА ПЕРИОДА

1.1.1	Несвършени касационни дела в началото на периода	4659
1.1.2	Несвършени частни производства в началото на периода	560
1.1.4	Несвършени дела в началото на периода	5219

ДЕЛА ПОСТЪПИЛИ ПРЕЗ ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

1.2.1	Касационни дела постъпили през отчетния период	5641
1.2.2	Частни производства постъпили през отчетния период	3325
1.2.3.1	Протести	90
1.2.3.2	Възобновявания	103
1.2.3.3	Жалби	1442
1.2.3.4	Дела за подсъдност	507
1.2.4.1	Молби за отмяна	295
1.2.4.2	Спорове за подсъдност между общите и административните съдилища	41
1.2.4.3	Обжалване на решение на дисциплинарната комисия на Нотариалната камара	2
1.2.4.5	Прехвърлени търговски дела в ГК	0
1.2.7	Дела постъпили през отчетния период	8966
1.5.10	Постъпили преписки в регистратурата	10412
1.5.11	Прекратени преписки	1446

ВСИЧКО ДЕЛА ЗА РАЗГЛЕЖДАНЕ ПРЕЗ ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

1.2.8	Всичко за разглеждане касационни производства	10300
1.2.9	Всичко за разглеждане частни производства	3885
1.2.10	Всичко дела за разглеждане	14185

СВЪРШЕНИ ДЕЛА ПРЕЗ ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

1.3.1	Свършени касационни дела със съдебен акт по същество	1866
1.3.2	Свършени частни производства със съдебен акт по същество	2198
1.3.3	Свършени дела със съдебен акт по същество ОБЩО	4064
1.3.4	Дела разгледани по чл.288 ГПК (общо)	4862
1.3.5	Недопуснати до касационно обжалване дела	4716
1.3.6	Прекратени касационни дела	516
1.3.7	Прекратени частни производства	264
1.3.8	Прекратени дела ОБЩО	780
1.3.9	Свършени касационни дела	6291
1.3.10	Свършени частни производства	3269
1.3.11	Свършени дела ОБЩО	9560

НЕСВЪРШЕНИ ДЕЛА В КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

1.4.1	Несвършени касационни дела в края на периода	4004
1.4.2	Несвършени частни производства	598
1.4.4	Несвършени дела	4602

Допълнителни данни

1.5.7	Съдебни актове – решения	1857
1.5.8	Съдебни актове – определения	10483
1.5.11	Съдебни актове - разпореждания	1533

И през 2024 г. се запазва тенденцията за много високо натоварване на съдиите от Върховния касационен съд. Към 1 януари 2024 г. останалите несвършени от предходната година дела са 5219. Броят на тези дела е със 181 повече в сравнение с 2023 г. (когато несвършените дела в началото на периода са 5038 бр.), като той е най-големият за последните 5 години. През 2022 г. останалите от предходната година несвършени дела са 4983 бр., през 2021 г. те са 4110 бр., а през 2020 г. – 4344 броя.

Постъпилите през 2024 г. 8966 дела са със 142 бр. повече в сравнение с постъпилите през 2023 г. 8824 дела. През 2022 г. тези дела са 8790 бр., през 2021 г. те са 9099 бр., а през 2020 г. – 7799 броя.

Общият брой на делата за разглеждане през 2024 г. е най-големият за последните 5 години – 14 185 броя. Наблюдава се увеличение с 323 дела в сравнение с предходната 2023 г., когато всички дела за разглеждане са 13 862 броя. През 2022 г. тези дела са 13 773 бр., през 2021 г. са 13 209 бр., а през 2020 г. – 12 143 броя.

Трябва да се подчертае за пореден път, че работата на върховните съдии не се ограничава само до пряката правораздавателна дейност. Върховният касационен съд продължава активно да упражнява своето конституционно правомощие да уеднаквява съдебната практика чрез тълкувателната си дейност. Съдиите от ВКС имат и множество други ангажименти, свързани с: участия в работни групи и различни междуинституционални формати; подготовка за изпращане на становища до Конституционния съд на Република България и такива в рамките на съгласувателни процедури; изготвяне на становища по законопроекта и участия в заседанията на комисиите на Народното събрание при тяхното обсъждане; членства в многобройни междуинституционални органи; анализиране на съдебната практика и подготвяне на отговори по въпросници от върховни съдилища от държави – членки на Европейския съюз (ЕС), постъпили във ВКС в рамките на членството му в Мрежата на председателите на върховните съдилища в ЕС, на въпросници, изпратени от Асоциацията на върховните съдилища в страните – франкофони, както и на такива, получени от органи на Съвета на Европа и други; участия в държавни изпитни сесии, в конкурсни комисии и в помощни атестационни комисии, както и в обучения като лектори, в семинари, конференции и дискусии като представители на съда.

При всички посочени задължения, несвързани пряко с правораздавателната дейност, но ангажиращи експертен ресурс за продължителен период от време и с различна тематика, съдиите от Върховния касационен съд през 2024 г. са решили общо 9560 дела. Свършените дела бележат най-висок ръст за последните пет години, като са с 949 бр. повече в сравнение със свършените през предходната 2023 г., когато решените дела са 8611 дела. През 2022 г. тези дела са 8678 бр., през 2021 г. те са 8213 бр., а през 2020 г. – 8009 броя.

Останалите несвършени дела към 31 декември 2024 г. са 4602 бр., което е много добър показател по отношение на бързината на правораздаването във Върховния касационен съд, като се има предвид, че в края на 2023 г. несвършените дела са с 617 бр. повече – тогава тези дела са 5219 бр. (при 5038 бр. през 2022 г., 4983 бр. през 2021 г. и 4110 бр. през 2020 г.).

В няколко предходни годишни доклади за дейността на Върховния касационен съд са обсъждани причините за високото натоварване на върховните съдии, което логично се отразява върху бързината на правораздаването. Основните са свързани с тенденцията за увеличаване на броя на делата за разглеждане (през 2024 г. те са рекордните 14 185 бр.) и кадровата обезпеченост на съда – към момента на изготвянето на настоящия доклад (м. април 2025 г.) титулярите във Върховния касационен съд са 90 при щат от 122 съдии, като 28 са командированите магистрати.

**Статистически данни за делата за разглеждане
във Върховния касационен съд и за свършените дела по години**

Година	2024	2023	2022	2021	2020
Несвършени дела към 1 януари	5219 бр.	5038 бр.	4983 бр.	4110 бр.	4344 бр.
От тях:					
- касационни дела	4659 бр.	4541 бр.	4314 бр.	3496 бр.	3635 бр.
- частни производства	560 бр.	497 бр.	669 бр.	614 бр.	709 бр.
Постъпили дела през годината	8966 бр.	8824 бр.	8790 бр.	9099 бр.	7799 бр.
От тях:					
- касационни дела	5641 бр.	5835 бр.	5873 бр.	6288 бр.	5179 бр.
- частни производства	3325 бр.	2989 бр.	2917 бр.	2811 бр.	2620 бр.
Общ брой на делата за разглеждане	14 185 бр.	13 862 бр.	13 773 бр.	13 209 бр.	12 143 бр.
От тях:					
- касационни производства	10 300 бр.	10 376 бр.	10 187 бр.	9784 бр.	8814 бр.
- частни производства	3885 бр.	3486 бр.	3586 бр.	3425 бр.	3329 бр.
Свършени дела през годината	9560 бр.	8611 бр.	8678 бр.	8213 бр.	8009 бр.
От тях:					
- касационни дела	6291 бр.	5699 бр.	5606 бр.	5466 бр.	5328 бр.
- частни производства	3269 бр.	2912 бр.	3072 бр.	2747 бр.	2681 бр.
Несвършени дела към 31 декември	4602 бр.	5219 бр.	5038 бр.	4983 бр.	4110 бр.
От тях:					
- касационни дела	4004 бр.	4659 бр.	4541 бр.	4323 бр.	3496 бр.
- частни производства	598 бр.	560 бр.	497 бр.	660 бр.	614 бр.

Отразяващите работата на ВКС единствено чрез числа статистически данни (без да се отчитат правната сложност и фактичката сложност на производствата) показват трайна тенденция на увеличаване на общия брой на делата за разглеждане, като през 2020 г. той е 12 143 бр., през следващите 2021 г., 2022 г. и 2023 г. постепенно се увеличава, за да достигне през

отчетната година до 14 185 броя. Тази тенденция обаче през 2024 г. е съпроводена със значимото увеличаване на броя на решените дела с 949 бр. в сравнение с 2023 г., както и със сериозното намаляване на броя на останалите несвършени дела в края на отчетната година с 617 бр. в сравнение с 2023 г.

2. КАДРОВА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ НА СЪДА

По отношение на кадровата обезпеченост на Върховния касационен съд тенденцията през отчетната година е към задълбочаване на проблема – към 31.12.2024 г. при щат от 122 съдии от титуляри са заети едва 93 съдийски места (в посочения брой е включен и председателят на съда).

Наказателна колегия на ВКС: След встъпването в длъжност на 02.01.2024 г. на шестима съдии в изпълнение на решение на Съдийската колегия на ВСС по Протокол № 41/12.12.2023 г. (за финализиране на обявения през 2022 г. конкурс), а впоследствие и на още трима съдии на основание чл. 193, ал. 6 от ЗСВ, в края на 2024 г. съдиите в Наказателната колегия на ВКС са 31, от които 30 титуляри и 1 командирован съдия. Правоотношението с един съдия от Наказателната колегия е прекратено поради избора и встъпването му в длъжност като съдия в Конституционния съд на Република България. Правоотношението на един съдия от Наказателната колегия е прекратено с неговата смърт.

Гражданска колегия на ВКС: Към 31.12.2024 г. в Гражданската колегия на Върховния касационен съд от 58 съдии по щат работят 56 съдии, от които 18 съдии са командировани. През 2024 г. е пенсиониран един съдия, а правоотношението с друг съдия е прекратено с неговата смърт. С решение на Съдийската колегия на ВСС по Протокол № 43/19.11.2024 г. е финализиран конкурсът за заемане на 13 длъжности „съдия“ в Гражданската колегия на ВКС, обявен през 2023 г., като са назначени 13 съдии в Гражданската колегия на ВКС, от които 12 съдии са командировани в тази колегия. Назначените съдии не са встъпили в длъжност, тъй като не е допуснато предварително изпълнение на решението на Съдийската колегия на ВСС, то е оспорено пред съд, като жалбата спира неговото изпълнение. Поради обстоятелството, че не е допуснато предварително изпълнение на решението на Съдийската колегия и то не е влязло в сила, с оглед необходимостта от предприемане на мерки за осигуряване на работата в Гражданската колегия по разглеждането и решаването на гражданските дела до заемане на незаетите длъжности, както и предвид показаните от командированите съдии отлични познания в правната материя и съдебната практика, отлична организираност и прецизност в работата, със заповеди на председателя на ВКС от м. ноември 2024 г. е продължено командироването на 6 съдии в Гражданската колегия на ВКС до отпадане на необходимостта от командироване.

Търговска колегия на ВКС: През 2024 г. в Търговската колегия правораздават 30 съдии, от които 24 титуляри и 6 командировани съдии. Дейността на колегията е кадрово обезпечена с наличния съдийски щат, като предстои обявяване на конкурс за заемане на свободните длъжности, на които има командировани съдии.

Както бе отбелязано вече, към момента на изготвяне на настоящия доклад (м. април 2025 г.) ситуацията относно кадровата обезпеченост е още по-сериозна: при щат от 122 съдии титулярите са 90, като 28 са командированите магистрати – 1 съдия в Наказателната колегия, 19 съдии в Гражданската колегия и 8 съдии в Търговската колегия.

Въпреки множеството инициативи в тази насока все още липсва детайлна законова уредба за командироването на магистрати. През 2024 г. към Министерството на правосъдието е формирана поредната работна група, на която е възложено да предложи промени в действащия Закон за съдебната власт в частта, свързана с командироването на съдии. Представителите на ВКС в тази работна група последователно през последните 2 години, включително в предхождащи работни групи, на които е възлагана аналогична задача, поддържат тезата, че командироването следва да бъде ограничено със срок до 1 година без право на последващо командироване в следващите 2 години, освен в случай на наложителност. Тези предложения бяха съобразени при изработването на проекта за нов ЗСВ и не съществува пречка при добра организация и при наличие на политическа воля да бъдат внесени в Народното събрание след провеждане на процедурата по Закона за нормативните актове (ЗНА). Промяната на уредбата на ЗСВ в тази част обаче следва да се обвърже с промяна в уредбата за провеждането на конкурсите за повишаване, тъй като прекалената продължителност на конкурсите при сега действащата уредба, както и непоследователното им планиране и прекомерната продължителност на процедурата по обжалване, по необходимост налага продължително командироване, без което работата на ВКС би била практически блокирана. Трябва да се отбележи, че ВКС при командироване установи правилото по възможност по време на висяща конкурсна процедура да не бъдат командировани съдии, участващи в текущия конкурс за повишаване във Върховния касационен съд.

През 2024 г. изготвеният през предходната година проект на Правила за командироването на съдии във ВКС не беше представен на вниманието на Пленума на съда за обсъждане и приемане именно заради обстоятелството, че детайлна уредба на института на командироването на магистрати беше предвидена като част от съдържанието на законопроекта за нов Закон за съдебната власт, подготвен от междуетатствена работна група по инициатива на Министерството на правосъдието след влизането в сила на промените в Конституцията в края на 2023 г., засягащи съдебната власт.

След решението на Конституционния съд за обявяване на част от промените в Конституцията за противоконституционни, през м. август 2024 г. Министерството на правосъдието инициира създаването на нова работна група за подготовка на проект на Закон за изменение и допълнение на ЗСВ, в която са включени съдии както от ВКС, така и от други съдилища в страната. В публикувания на 20.12.2024 г. в сайта на Министерството на правосъдието за обществено обсъждане законопроект не е възприета самостоятелната уредба на материята на командироването в отделна глава, каквато беше предвидена в проекта за нов ЗСВ, а са направени само изменения и допълнения на действащата уредба.

3. УЕДНАКВЯВАНЕ НА СЪДЕБНАТА ПРАКТИКА

Водещата роля на Върховния касационен съд за повишаване на качеството на правораздаването се изпълнява и чрез мерките за уеднаквяване на практиката на съдилищата, изразяване на становища при констатирана противоречива практика или осъществяване на тълкувателна дейност за нейното преодоляване.

За постигане на предсказуемо и качествено правосъдие през 2024 г. във Върховния касационен съд са образувани общо 10 тълкувателни дела:

- пред Общото събрание на съдиите от Наказателната колегия са образувани 2 дела: Тълкувателно дело № 1/2024 г. и Тълкувателно дело № 2/2024 г.;

- пред Общото събрание на съдиите от Гражданската колегия са образувани 5 дела: Тълкувателно дело № 1/2024 г., Тълкувателно дело № 2/2024 г., Тълкувателно дело № 3/2024 г., Тълкувателно дело № 4/2024 г. и Тълкувателно дело № 5/2024 г.;

- пред Общото събрание на съдиите от Гражданската и Търговската колегии са образувани 2 дела: Тълкувателно дело № 1/2024 г. и Тълкувателно дело № 2/2024 г. (с разпореждане на председателя на ВКС от 23.10.2024 г. второто дело е преобразувано от Тълкувателно дело № 2/2024 г. на Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии на ВКС в Тълкувателно дело № 1/2024 г. на Общото събрание на Наказателната, Гражданската и Търговската колегии на Върховния касационен съд);

- пред Общото събрание на съдиите от Наказателната, Гражданската и Търговската колегии е образувано 1 дело – посоченото Тълкувателно дело № 1/2024 г.

Във Върховния касационен съд през 2024 г. са постановени общо 9 решения по тълкувателни дела и 1 определение за прекратяване на производството по тълкувателно дело:

- от Общото събрание на Наказателната колегия са постановени 2 решения – Тълкувателно решение № 1/2020 г. от 15.03.2024 г. по Тълкувателно дело № 1/2020 г. и Тълкувателно решение № 3/2023 г. от 16.10.2024 г. по Тълкувателно дело № 3/2023 г., както и Определение № 1 от 25.06.2024 г. по Тълкувателно дело № 1/2024 г. за отклоняване на искането за приемане на тълкувателно решение и прекратяване на производството по тълкувателното дело;

- от Общото събрание на Гражданската колегия са постановени 3 решения: Тълкувателно решение № 1/2021 г. от 23.01.2024 г. по Тълкувателно дело № 1/2021 г., Тълкувателно решение № 3/2023 г. от 27.06.2024 г. по Тълкувателно дело № 3/2023 г. и Тълкувателно решение № 1/2024 г. от 27.11.2024 г. по Тълкувателно дело № 1/2024 г.;

- от Общото събрание на Търговската колегия е постановено 1 решение – Тълкувателно решение № 1/2023 г. от 21.02.2024 г. по Тълкувателно дело № 1/2023 г.;

- от Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии са постановени 3 решения: Тълкувателно решение № 2/2023 г. от 04.07.2024 г. по Тълкувателно дело № 2/2023 г., Тълкувателно решение № 3/2022 г. от

01.08.2024 г. по Тълкувателно дело № 3/2022 г. и Тълкувателно решение № 3/2023 г. от 21.11.2024 г. по Тълкувателно дело № 3/2023 г.

С разпореждане от 22.01.2024 г. на председателите на Върховния касационен съд и Върховния административен съд е преобразувано Тълкувателно дело № 1/2023 г. на Общото събрание на съдиите от Гражданската и Търговската колегии на ВКС и Първа и Втора колегии на ВАС в Тълкувателно дело № 1/2023 г. на Общото събрание на съдиите от Наказателната, Гражданската и Търговската колегии на Върховния касационен съд и Първа и Втора колегии на Върховния административен съд.

От Общото събрание на Наказателната, Гражданската и Търговската колегии на ВКС и Първа и Втора колегии на ВАС е постановено Определение от 26.03.2024 г. по Тълкувателно дело № 1/2023 г. на ОСНГТК на ВКС и Първа и Втора колегии на ВАС, с което е отклонено искането за приемане на съвместно тълкувателно постановление.

Подробна информация за образуванияте през 2024 г. тълкувателни дела и за постановените през годината тълкувателни решения е представена в съответните части на настоящия доклад, отразяващи работата на трите колегии.

4. СЕЗИРАНЕ НА КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД

На 12.04.2024 г. от Общото събрание на Наказателната колегия на Върховния касационен съд е отправено до Конституционния съд на Република България искане за обявяване на противоконституционност на следните разпоредби от Наказателния кодекс: чл. 280, ал. 5 НК и чл. 343, ал. 5 НК – изцяло, чл. 281, ал. 4 НК – в частта „или се налага глоба в размер на пазарната стойност на превозното средство в лева, ако не е негова собственост“, и чл. 343б, ал. 5 – в частта „а когато деецът не е собственик – да присъди равностойността му“.

По отправеното искане е образувано конституционно дело № 15/2024 г. С определение от 04.06.2024 г. на Конституционния съд е допуснато за разглеждане по същество искането на Общото събрание на Наказателната колегия на Върховния касационен съд.

5. ОТПРАВЕНО ПРЕЮДИЦИАЛНО ЗАПИТВАНЕ

През 2024 г. от Върховния касационен съд е отправено едно преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз.

Дело № С-43/2024 г. е образувано по преюдициално запитване, отправено на 23.01.2024 г. от съдебен състав на Върховния касационен съд по гражданско дело № 698/2020 г. на Трето гражданско отделение. Поставени са следните преюдициални въпроси:

- Допускат ли установените в чл. 9 от Договора за Европейския съюз (ДЕС), чл. 8 и чл. 21 от консолидирания текст на Договора за функциониране на Европейския съюз (ДФЕС), принципи на равенство на европейските граждани и на свободно движение, утвърдени с разпоредбите на чл. 7 от Хартата на основните права на Европейския съюз и чл. 8 от Конвенцията за

защита на правата на човека и основните свободи, национална правна уредба на държава членка, която изключва всякаква възможност за извършване на промяна във вече вписаните данни относно пола, името и ЕГН в актовете за гражданско състояние на молител, който твърди, че е транссексуален?;

- Допускат ли установените в чл. 9 от Договора за Европейския съюз (ДЕС), чл. 8 и чл. 21 от консолидирания текст на Договора за функциониране на Европейския съюз (ДФЕС), принципи на равенство на европейските граждани и на свободно движение, както и установената в чл. 10 ДФЕС забрана на всякаква форма на дискриминация, основана на пол, раса или етническа принадлежност, религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация, утвърдени с разпоредбите на чл. 7 от Хартата на основните права на Европейския съюз и чл. 8 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, както и принципът на ефективно правно средство за защита, установяване на национална съдебна практика (в случая с Тълкувателно решение № 2/2023 г. на ОСГК на ВКС), съгласно която се приема, че обективното материално право, действащо на територията на една държава – членка на ЕС, не предвижда възможност за промяна на пола, името и единния граждански номер в актовете за гражданско състояние на молител, който твърди, че е транссексуален, след като по този начин го поставя в различно положение, в сравнение с това, което би имал в друга държава членка, чиято национална съдебна практика приема обратното?;

- Допустима ли е и национална практика, която поради религиозни ценности и морални норми не допуска промяна на половата идентичност освен в случаи на наложителност по медицински причини само за определени лица – интерсексуалните?;

- Допустима ли е и национална практика, която приема, че е възможна промяна на пола само в определени случаи поради религиозни ценности и морални норми и по медицински причини само за определени лица (интерсексуалните), но не и в останалите случаи на промяна на половата идентичност поради други, различни медицински причини?;

- Установеното с практиката на СЕС във връзка с приложението на Директива 2004/38/ЕО2 и чл. 21, § 1 ДФЕС (съобразно приетото в решения по дела С-673/16, С-490/20) задължение на държава – членка на ЕС, да признае гражданското състояние на лицата, установено в друга държава членка, съгласно правото на последната, важи ли и по отношение на пола като един от основните елементи на гражданска регистрация и налага ли при установена настъпила промяна на пола в друга държава членка на лице, което е и български гражданин, извършване на вписване на това обстоятелство в съответните регистри в Република България?;

- Допустимо ли е – с оглед правата, произтичащи от Хартата на основните права на Европейския съюз и Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи за справедлив съдебен процес, възприемане на задължително тълкуване на Конституцията, дадено с решение на Конституционен съд, съгласно което понятието пол се възприема само в неговия биологичен смисъл, съобразено ли е то с изискванията на правото на

Съюза и може ли да съставлява юридическа пречка за отразяване на смяната на пола?

6. АНГАЖИМЕНТИ, СВЪРЗАНИ С ПРЕПОРЪКИТЕ В ДОКЛАДИТЕ ЗА ВЪРХОВЕНСТВОТО НА ПРАВОТО И С НАЦИОНАЛНИЯ КООРДИНАЦИОНЕН МЕХАНИЗЪМ ЗА ВЪРХОВЕНСТВО НА ПРАВОТО

През 2024 г. Върховният касационен съд продължава да бъде ангажиран с изпълнение на част от препоръките в докладите на Европейската комисия за върховенството на правото. Задължения за съда са регламентирани и в Постановление № 240/24.09.2019 г. на Министерския съвет за създаване на Национален координационен механизъм за върховенство на правото и на Съвет за неговото прилагане. След изменение и допълнение на това постановление (ДВ, бр. 62 от 2022 г.) председателят на ВКС е член на Съвета за прилагане на Националния координационен механизъм за върховенство на правото.

През отчетната година Върховният касационен съд продължава да изпълнява ангажимента си да гарантира проследяването на делата с предмет корупционно поведение и практики при ясно открояване на производствата с подсъдимими лица, заемащи висши публични длъжности, на производствата, свързани с организирана престъпност, както и на тези срещу журналисти и медии.

В съответствие с посочени задължения и през 2024 г. се изпълнява [Заповед № 777/18.10.2022 г.](#) (изменена със [Заповед № 109/14.02.2024 г.](#)) на председателя на Върховния касационен съд, с която е наредено:

1. Въвеждане на Единен каталог на престъпленията, свързани с корупционно поведение и практики, по който да се води статистика във Върховния касационен съд на Република България.

2. Да се създаде Електронен регистър на производствата, водени срещу журналисти и медии, разгледани от ВКС.

3. Веднъж на тримесечие на страницата на ВКС в интернет да се публикуват списъци на предстоящите за разглеждане дела с предмет организирана престъпност, производства, водени срещу журналисти и медии, както и такива с предмет корупционно поведение и практики. В последния случай, когато подсъдимият е сред лицата, заемащи висши публични длъжности, това обстоятелство да се отбелязва по подходящ начин.

4. Незабавно след постановяването им на страницата на ВКС в интернет да се публикуват решенията, постановени в производства с предмет корупционно поведение и практики, организирана престъпност и тези, водени срещу журналисти и медии, при спазване на изискванията за защита на личните данни.

5. Веднъж на тримесечие да се информират чрез справки Висшият съдебен съвет и Министерството на правосъдието за постановените съдебни актове в производства с предмет корупционно поведение и практики, организирана престъпност и тези, водени срещу журналисти и медии.

6. Във връзка със задълженията на ВКС по изпълнение на мерките да се изпрати копие от заповедта на председателите на апелативните съдилища в

страната, които веднъж на тримесечие – до 3-то число на месеца, да изпращат на ВКС таблици с обобщена информация за съответния съдебен район относно образуваните производства с предмет корупционно поведение и практики, организирана престъпност и дела, водени срещу журналисти и медии, както и информация за постановените съдебни актове по тях. Таблиците следва да съдържат данни за лицата, срещу които се води съответното производство, тяхното качество, правна квалификация на деянието по наказателните производства, съответно релевантен текст/текстове по граждански и търговски производства и крайния резултат.

Съгласно сроковете, посочени в заповедта, първите данни относно делата за корупционно поведение и практики, включително с подсъдими лица, заемащи висши публични длъжности, производствата за организирана престъпност и тези срещу журналисти и медии са публикувани в сайта на Върховния касационен съд през м. януари 2023 г., като през 2024 г. са актуализирани в началото на всяко тримесечие.

В сайта на ВКС е достъпна обобщена информация относно движението през 2024 г. на делата за корупционни престъпления във Върховния касационен съд (Приложение № 2 към настоящия доклад).

Образуваните в съда през 2024 г. корупционни наказателни дела са общо 30 броя. От тях 5 са производства срещу лица, заемащи висши публични длъжности (по чл. 6 от Закона за противодействие на корупцията).

Решенията във Върховния касационен съд през 2024 г. наказателни дела за корупционни престъпления (включително производства, образувани през предходни години) са общо 37 броя. От тях 4 са срещу лица, заемащи висши публични длъжности.

Делата за корупционни престъпления, чието движение през 2024 г. е проследено в публикувания в сайта на ВКС списък с подробна информация (в секцията „Дела за корупционни престъпления“), са общо 48 броя, образувани както през 2024 г., така и през предходни години. От тях 8 са срещу лица, заемащи висши публични длъжности – трима кметове на общини, общински съветник, главен архитект на община, прокурор, директор на разузнавателна служба и директор на предприятие.

II. НАКАЗАТЕЛНА КОЛЕГИЯ

Статистически данни за делата за разглеждане през 2024 г. в Наказателната колегия на Върховния касационен съд и за свършените дела през годината

Несвършени дела към 1 януари 2024 г. От тях: - касационни дела - частни производства	294 бр. 259 бр. 35 бр.
Постъпили дела през 2024 г. От тях: - касационни дела - частни производства	1131 бр. 588 бр. 543 бр.
Общ брой на делата за разглеждане през 2024 г. От тях: - касационни производства - частни производства	1425 бр. 847 бр. 578 бр.
Свършени дела през 2024 г. От тях: - свършени касационни дела - свършени частни производства	1240 бр. 682 бр. 558 бр.
Несвършени дела към 31 декември 2024 г. От тях: - касационни дела - частни производства	182 бр. 164 бр. 18 бр.

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Отдел "ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ, КОМУНИКАЦИЯ И СЪДЕБНА СТАТИСТИКА"
СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ 2024 г. СПРАВКА 1. Постъпления, завършени дела, висящи дела, допълнителни данни

1 / 4

НАКАЗАТЕЛНА КОЛЕГИЯ НА ВКС ПОСТЪПЛЕНИЯ, ЗАВЪРШЕНИ ДЕЛА, ВИСЯЩИ ДЕЛА, ДОПЪЛНИТЕЛНИ ДАННИ СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ ЗА ПЕРИОДА 01.01.2024 - 31.12.2024 . Справка 1.1

Справката е изготвена от отдел ИСКСС към ВКС. Вярност на резултатите е осигурена само и единствено съгласно дефинициите и обхвата описани в МЕТОДИКАТА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ГОДИШНИ СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ във ВКС. Данните са достоверни до толкова, доколкото събитията и обектите са адекватно и своевременно отразени в Деловодната система на съда

Началник отдел ИСКСС:

Административен секретар:

Несвършени дела в началото на периода		
1.1.1	Несвършени касационни дела в началото на периода	259
1.1.2	Несвършени частни производства в началото на периода	35
1.1.4	Несвършени дела в началото на периода	294
Дела постъпили през отчетния период		
1.2.1	Касационни дела постъпили през отчетния период	588
1.2.2	Частни производства постъпили през отчетния период	543
1.2.3.1	Протести	90
1.2.3.2	Възобновявания	103
1.2.3.3	Жалби	460
1.2.3.4	Дела за подсъдност	507
1.2.7	Дела постъпили през отчетния период	1131
1.5.10	Постъпили преписки в регистратурата	1390
1.5.11	Прекратени преписки от постъпилите по 1.5.10	259
Всичко дела за разглеждане през отчетния период		
1.2.8	Всичко за разглеждане касационни производства	847
1.2.9	Всичко за разглеждане частни производства	578
1.2.10	Всичко дела за разглеждане	1425

Свършени дела през отчетния период		
1.3.1	Свършени касационни дела със съдебен акт по същество	669
1.3.2	Свършени частни производства със съдебен акт по същество	555
1.3.3	Свършени дела със съдебен акт по същество ОБЩО	1224
1.3.6	Прекратени касационни дела	13
1.3.7	Прекратени частни производства	3
1.3.8	Прекратени дела ОБЩО	16
1.3.9	Свършени касационни дела	682
1.3.10	Свършени частни производства	558
1.3.11	Свършени дела ОБЩО	1240

Несвършени дела в края на отчетния период		
1.4.1	Несвършени касационни дела в края на периода	164
1.4.2	Несвършени частни производства	18
1.4.4	Несвършени дела	182

1. КАДРОВА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ

По щат съдиите в Наказателната колегия на Върховния касационен съд (НК на ВКС) са 32, включително заместник-председателят на ВКС и ръководител на НК.

Командирова̀ни съдии в предходни отчетни периоди

Със съответни заповеди на председателя на ВКС, по предложение на ръководителя на НК след решение на Общото събрание на Наказателната колегия (ОСНК), съдиите Димитрина Ангелова от Софийския градски съд, Мария Митева от Апелативен съд – София, Татяна Грозданова от Софийския окръжен съд, Даниел Луков от Военен съд – Пловдив, Бонка Янкова – заместник-председател на Окръжен съд – Търговище, Светла Букова от Апелативен съд – София и Весислава Иванова от Апелативен съд – София са били командирова̀ни на незаети щатни бройки за цялостно изпълнение на длъжността „съдия във ВКС“ – НК, както следва: съдия Ангелова, считано от 15.10.2020 г., съдия Митева – от 19.10.2020 г., съдия Грозданова – от 23.11.2020 г., съдия Луков – от 17.10.2022 г., съдия Янкова – от 01.02.2023 г., съдия Букова – от 15.09.2023 г., съдия Иванова – считано от 18.10.2023 г.

С оглед финализирането на обявения с решение на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет по Протокол № 19/11.05.2022 г. (обн. в ДВ, бр. 38/20.05.2022 г.) конкурс за повишаване в длъжност „съдия“ във Върховния касационен съд – Наказателна колегия за заемане на 6 длъжности съдиите Грозданова, Ангелова и Митева остават командирова̀ни в НК на ВКС до м. февруари 2024 г., за да довършат обявените за решаване дела на техен доклад и делата на доклад на други съдии, членове на съдебните състави, заседавали с командирова̀ните съдии. Доколкото продължаването на командирова̀нето е с оглед необходимостта от обявяване на решенията по разгледаните дела с участие на съдиите Грозданова, Ангелова и Митева, по отношение на тях е преустановено разпределението на нови дела от всички групи за срок от един месец, считано от 03.01.2024 г. до 03.02.2024 г. включително, с Разпореждане № 2/03.01.2024 г. на зам.-председателя на ВКС и ръководител на НК.

Към началото на месец февруари 2024 г. командирова̀нето на съдиите Мария Митева, Димитрина Ангелова и Татяна Грозданова е прекратено – на съдия Митева със Заповед № 82/31.01.2024 г. на председателя на ВКС, считано от 01.02.2024 г.; на съдия Ангелова – със Заповед № 83/31.01.2024 г. на председателя на ВКС, считано от 01.02.2024 г., и на съдия Грозданова със Заповед № 96/02.02.2024 г. на председателя на ВКС, считано от 05.02.2024 г.

Съдиите Даниел Луков, Бонка Янкова, Светла Букова и Весислава Иванова са повишени в длъжност „съдия“ във Върховния касационен съд – Наказателна колегия.

Повишаване на шестима съдии в длъжност „съдия“ във Върховния касационен съд – Наказателна колегия

С решение по т. 7.1 на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет по Протокол № 41/12.12.2023 г. Светла Бисерова Букова – съдия в Апелативен

съд – София, е повишена в длъжност „съдия“ във Върховния касационен съд – Наказателна колегия, считано от датата на встъпване в длъжност.

С решение по т. 7.2 на Съдийската колегия на ВСС по Протокол № 41/12.12.2023 г. Весислава Иванова Иванова – съдия в Апелативен съд – София, е повишена в длъжност „съдия“ във Върховния касационен съд – Наказателна колегия, считано от датата на встъпване в длъжност.

С решение по т. 7.3 на Съдийската колегия на ВСС по Протокол № 41/12.12.2023 г. Виолета Боянова Магдалинцева-Клингова – съдия в Софийския градски съд, е повишена в длъжност „съдия“ във Върховния касационен съд – Наказателна колегия, считано от датата на встъпване в длъжност.

С решение по т. 7.4 на Съдийската колегия на ВСС по Протокол № 41/12.12.2023 г. Калин Иванов Калпакчиев – съдия в Апелативен съд – София, е повишен в длъжност „съдия“ във Върховния касационен съд – Наказателна колегия, считано от датата на встъпване в длъжност.

С решение по т. 7.5 на Съдийската колегия на ВСС по Протокол № 41/12.12.2023 г. Бонка Василева Янкова – заместник на административния ръководител – заместник-председател на Окръжен съд – Търговище, е повишена в длъжност „съдия“ във Върховния касационен съд – Наказателна колегия, считано от датата на встъпване в длъжност.

С решение по т. 7.6 на Съдийската колегия на ВСС по Протокол № 41/12.12.2023 г. майор Даниел Атанасов Луков – съдия във Военен съд – Пловдив, е повишен в длъжност „съдия“ във Върховния касационен съд – Наказателна колегия, считано от датата на встъпване в длъжност.

Съдиите Светла Букова, Весислава Иванова, Виолета Магдалинцева, Калин Калпакчиев, Бонка Янкова и Даниел Луков встъпиха в длъжност „съдия“ във Върховния касационен съд – Наказателна колегия на 02.01.2024 г.

Повишаване на още двама съдии в длъжност „съдия“ във Върховния касационен съд – Наказателна колегия

С решение по т. 15.1 на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет, изпълняваща функциите на Висш съдебен съвет съгласно § 23, ал. 2 от ПЗР на ЗИД на КРБ (обн. ДВ, бр. 106/22.12.2023 г.), по Протокол № 2/30.01.2024 г. Николай Гетов Джурковски – съдия в Апелативен съд – София, е повишен в длъжност „съдия“ във Върховния касационен съд – Наказателна колегия.

С решение по т. 15.2 на Съдийската колегия на ВСС, изпълняваща функциите на Висш съдебен съвет съгласно § 23, ал. 2 от ПЗР на ЗИД на КРБ (обн. ДВ, бр. 106/22.12.2023 г.), по Протокол № 2/30.01.2024 г. Пламен Христов Дацов – съдия в Апелативен съд – София, е повишен в длъжност „съдия“ във Върховния касационен съд – Наказателна колегия.

Съдиите Николай Джурковски и Пламен Дацов встъпиха в длъжност „съдия“ във Върховния касационен съд – Наказателна колегия на 05.02.2024 г.

Разпределение на съдиите по отделения в Наказателната колегия съобразно чл. 111, ал. 2, т. 2 от ЗСВ – проведен Пленум на 09.02.2024 г.

С решение на Пленума на Върховния касационен съд на основание чл. 111, ал. 2, т. 2 от ЗСВ повишените в длъжност „съдия“ в Наказателната колегия на Върховния касационен съд съгласно решенията на Съдийската колегия на ВСС от 12.12.2023 г. и 30.01.2024 г. са разпределени, както следва: съдия Светла Букова – в Първо отделение на НК; съдия Весислава Иванова – във Второ отделение на НК; съдия Виолета Магдалинчева – в Първо отделение на НК; съдия Калин Калпакчиев – в Трето отделение на НК; съдия Бонка Янкова – в Трето отделение на НК; съдия Даниел Луков – в Трето отделение на НК; съдия Пламен Дацов – във Второ отделение на НК; съдия Николай Джурковски – в Трето отделение на НК.

Последващо повишаване на един съдия в длъжност „съдия“ във Върховния касационен съд – Наказателна колегия

С решение по т. 18.1 на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет, изпълняваща функциите на Висш съдебен съвет съгласно § 23, ал. 2 от ПЗР на ЗИД на КРБ (обн. ДВ, бр. 106/22.12.2023 г.), по Протокол № 31/23.07.2024 г. Иван Димитров Стойчев – съдия в Апелативен съд – София, е повишен в длъжност „съдия“ във Върховния касационен съд – Наказателна колегия.

Съдия Иван Стойчев встъпи в длъжност „съдия“ във Върховния касационен съд – Наказателна колегия на 02.09.2024 г.

Съдия Стойчев е включен в конфигурираните състави на Второ наказателно отделение (н. о.) за второто полугодие на 2024 г. на мястото на съдия Галина Тонева.

Освобождаване на длъжността председател на Второ наказателно отделение

С Разпореждане № 37/31.07.2024 г. на зам.-председателя на ВКС и ръководител на НК е спряно на основание Заповед № 1949/22.11.2016 г. на председателя на Върховния касационен съд разпределянето на дела по отношение на съдия Галина Николаева Тонева-Дачева, считано от 01.08.2024 г., и е разпоредено съдия Галина Тонева да не участва във формираните на случаен принцип съдебни състави на II н. о. за периода от м. септември до м. декември 2024 г. включително, както и да не бъде включвана при формирането на съставите на II н. о. за първото полугодие на 2025 г., предвид настъпващото на 01.02.2025 г. по отношение на нея основание по чл. 165, ал. 1, т. 1 от ЗСВ.

С Решение № 1/01.11.2024 г. на Общото събрание на съдиите от Върховния касационен съд и Върховния административен съд, на основание чл. 147, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 4, ал. 1 от Закона за Конституционния съд, при участието на 180 от общо 197 съдии, при явно посочване на кандидатите и тайно гласуване, е обявен изборът на Галина Николаева Тонева-Дачева за съдия в Конституционния съд на Република България.

Съдия Галина Николаева Тонева-Дачева е освободена от длъжност с решение на Съдийската колегия на ВКС по т. 16 от Протокол № 41/05.11.2024 г. и Акт за освобождаване от длъжност № 849/07.11.2024 г., считано от 14.11.2024 г.

Освободена длъжност поради настъпила смърт

На 05.11.2024 г. длъжността на съдия Даниела Атанасова бе освободена поради настъпила смърт.

Нов председател на Второ наказателно отделение

Във връзка с избирането на съдия Галина Тонева-Дачева – председател на Второ наказателно отделение на ВКС, за съдия в Конституционния съд на Република България и прекратяването на правоотношението ѝ с ВКС, считано от 14.11.2024 г., след изслушване по реда на чл. 111, ал. 2, т. 4 от ЗСВ на заседание на Пленума на ВКС, проведено на 13.11.2024 г., със Заповед № 866/13.11.2024 г. на председателя на ВКС на осн. чл. 114, ал. 1, т. 6 и чл. 172, ал. 3 от ЗСВ съдия Бисер Троянов от II н. о. е назначен на административна длъжност „председател на Второ наказателно отделение“ на ВКС, считано от 14.11.2024 г.

Командиrowане на съдия в Наказателната колегия на ВКС

Със Заповед № 900/21.11.2024 г. на председателя на Върховния касационен съд е командирован, считано от 25.11.2024 г., съдия Владимир Огнянов Астарджиев от Апелативен съд – София, с ранг „съдия във ВКС и ВАС“, за цялостно изпълнение на длъжността „съдия“ във Върховния касационен съд – Наказателна колегия, на незаета щатна длъжност до отпадане на необходимостта от командироването.

Командироването на съдия Астарджиев е обосновано със спешна служебна необходимост – за обезпечаване на работата в Трето наказателно отделение. Командированият съдия Владимир Астарджиев заема мястото на съдия Даниела Атанасова в конфигурираните състави на Трето наказателно отделение за месеците ноември и декември 2024 г., като по този начин се запълни съставът на отделението, считано от 25.11.2024 г.

Към 31.12.2024 г. отделенията в Наказателната колегия са в числен състав, както следва:

- I наказателно отделение – общо десет съдии (в посочения брой е включен и председателят на отделението);
- II наказателно отделение – десет съдии (в посочения брой е включен и председателят на отделението);
- III наказателно отделение – десет съдии (в посочения брой са включени председателят на отделението и командированият съдия Владимир Астарджиев).

С решение на Пленума на Върховния касационен съд от 13.11.2024 г. е прехвърлена една щатна бройка „съдия във ВКС“ от Наказателната в Търговската колегия.

Към края на отчетния период не са заети две щатни бройки.

2. ПОСТЪПЛЕНИЯ

а) Организация по образуване и насрочване на делата

През 2024 г. при образуването на делата продължава последователно да се следва редът за осъществяване на предварителен контрол за формална допустимост, наложен като трайна практика от предходни периоди и регламентиран в чл. 40 от Правилника за администрацията на Върховния касационен съд. Първоначалната проверка на предпоставките за формална допустимост на производствата пред ВКС е възложена на съдебните помощници в НК, на чийто доклад делата се разпределят на случаен принцип. След проучване на съдържанието на сезиращите процесуални документи и материалите по делата съдебните помощници докладват на съответния председател на отделение. С негово разпореждане се образува касационно производство/производство по възобновяване или частно производство или се постановява отказ за образуване на касационно производство/производство по възобновяване или частно производство, като делата се връщат на съответните съдилища за отстраняване на констатираните пропуски, отказва се образуване на производство (поради неговата принципна недопустимост) или се изпращат на компетентния съд.

Освен разпорежданията за образуване и за отказ от зам.-председателя на ВКС и от председателите на отделения се постановяват и други разпореждания – например за отсрочване, както и организационни разпореждания. Това сочи на специфична допълнителна натовареност на зам.-председателя на ВКС и ръководител на НК, както и на председателите на отделения.

От общо постъпили през 2024 г. с входящ номер дела – 1390, по 259 са постановени разпореждания за отказ от образуване. Образуваните дела са 1131 броя.

Съдебните секретари на НК продължават да водят въведения от 01.01.2017 г. отделен регистър на постановените разпореждания за отказ по постъпващите за образуване в колегията дела и преписки, изготвяни от заместник-председателя на ВКС и ръководител на НК и от председателите на отделения.

И през 2024 г., в съответствие с чл. 9 от ЗСВ, в НК е спазвано стриктно изискването за електронно разпределение на делата на принципа на случайния подбор. Случайното разпределение на делата се извършва в Единната информационна система на съдилищата (ЕИСС). Принципът на случайно разпределение на делата се прилага в съчетание с въвеждането в софтуерния продукт на ЕИСС на показателите за фактическа и правна сложност на делата, като делата се разпределят съобразно групи фактическа и правна сложност. Техните коефициенти се определят от председателите на отделения при образуването на делата съгласно утвърдени критерии. Това позволява съчетаването на принципа на случайния подбор с равномерно разпределение и отчитане на сложността на производството. Тук е необходимо да се отбележи, че на практика равномерност на разпределението на делата на съдиите докладчици, както и на сходната им

натовареност с количество дела, не се постига пълноценно чрез програмите на използваните софтуерни продукти. Това е така, понеже статистическите данни сочат на отклонения в бройката на разпределени касационни дела (например разлика от 3 – 4 касационни дела между съдии, чието постъпление не е било коригирано на някои от основанията в Правилата за натовареността на съдиите от Върховния касационен съд, приети от Пленума на ВКС на 14.07.2022 г., допълнени с решения на Пленума на ВКС от 12.10.2022 г., 28.06.2023 г. и 09.02.2024 г. на основание чл. 111, ал. 2, т. 5 от Закона за съдебната власт), както и непълноценно отчитане на участие в разпределението на ръководителя на НК и на председателите на отделенията с намален процент на натовареност.

Съдебните състави в трите наказателни отделения се формират на случаен принцип по компютърен път за период от 6 месеца съобразно Раздел 3, т. 2 от Правилата за образуване, случайно разпределение и насрочване на делата във Върховния касационен съд (Правилата). През м. ноември 2023 г. е извършена посочената дейност за формиране на съставите за първото полугодие на 2024 г., което следваше да се осъществи в ЕИСС, но поради липса на функционалност, адекватна на спецификите на работа в НК на ВКС, се наложи това да се извърши в АСУД и разпределението да бъде ръчно въведено в ЕИСС. Алгоритъмът за тази функция беше зададен в ЕИСС за определен брой съдии и не позволяваше осъществяване на разпределението съобразно принципите, установени в Правилата, като също така не отчиташе невъзможността повече от един командирован съдия да участва в сформирания съдебен състав. Формирането на съставите за второто полугодие на 2024 г. се осъществи чрез съответната доработена функционалност в ЕИСС.

Правилата за образуване, случайно разпределение и насрочване на делата във Върховния касационен съд са публикувани в сайта на съда, секция „Нормативна уредба“ – „Вътрешни правила на ВКС“.

Образуваните касационни дела и дела за възобновяване след определяне на съдии докладчици и обработване в Служба „Наказателни съдопроизводства“ се насрочват в открито съдебно заседание от председателите на отделения. В открито съдебно заседание се насрочват и производствата по искания по мерки за неотклонение, свързани със задържане, по дела на производство пред ВКС и дела по касационни протести и жалби по реда на чл. 340, ал. 3 от НПК. Делата по частни производства се насрочват и разглеждат в закрито заседание.

Насрочването на делата през 2024 г. е извършвано при спазване на изискванията на Раздел 3, т. 19 от Правилата за най-близката дата, на която заседава съответният докладчик.

В утвърдените през 2022 г. Правила са регламентирани случаите на заместване на съдия от съдебния състав съобразно различните хипотези, както и начинът на процедиране (т. 10 – 12). Тези правила са неизменно спазвани през отчетния период, като при всеки случай такива промени са извършвани с разпореждане на ръководителя на НК или на председател на отделение. Тук е необходимо да бъде отбелязано, че заместването на съдия във формиран за съответна дата съдебен състав на някои от предвидените

основания или при направен самоотвод на съдия и определяне на нов на негово място винаги се осъществява въз основа на разпореждане.

От 2016 г. се поддържа Електронен регистър на отводите на съдиите, постановени на основание чл. 29, ал. 2 от НПК. През 2024 г. в НК на ВКС са постановени 9 броя отводи на съдии и един отвод на съдебен състав от трима съдии по възложени за разглеждане пред ВКС дела. Шест от направените индивидуални отводи са на основание произнасяне по мярка за неотклонение в производството, един – по лични съображения, един – по причина, че съдията се е самоотвел от разглеждане на въззивното дело, когато е правораздавал в САС, и един – поради наличие на основанията по чл. 29, ал. 1, т. 7 от НПК. Отводът на съдебния състав е постановен въз основа на молба от защитник и е мотивиран с оглед избягване на създаването се у страната по делото опасение за пристрастност и „зависимост“ на съда, който следва да реши съдебния спор.

Регистърът на отводите на съдиите е публикуван на интернет страницата на ВКС, секция „Съдебна практика“.

б) Разрешения за използване на специални разузнавателни средства по чл. 174, ал. 6 от НПК от зам.-председателя на ВКС, ръководещ Наказателната колегия

През 2024 г. не са образувани частни дела, свързани с даване на разрешение за използване на специални разузнавателни средства от заместник-председателя на ВКС, ръководещ Наказателната колегия.

в) Брой на образуваните дела и средна натовареност на съдиите от Наказателната колегия

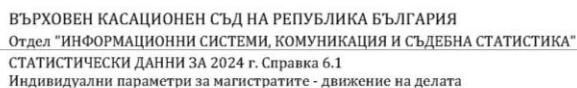

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Отдел "ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ, КОМУНИКАЦИЯ И СЪДЕБНА СТАТИСТИКА"
СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ ЗА 2024 г. Справка 6.1
Индивидуални параметри за магистратите - движение на делата

НАКАЗАТЕЛНА КОЛЕГИЯ НА ВКС ИНДИВИДУАЛНИ ПАРАМЕТРИ ЗА МАГИСТРАТИТЕ - ДВИЖЕНИЕ НА ДЕЛАТА СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ ЗА ПЕРИОДА 01.01.2024 - 31.12.2024. СПРАВКА 6.1

Справката е изготвена от отдел ИСКСС към ВКС. Вярност на резултатите е осигурена само и единствено съгласно дефинициите и обхвата описани в МЕТОДИКАТА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ГОДИШНИ СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ във ВКС. Данните са достоверни до толкова, доколкото събитията и обектите са адекватно и своевременно отразени в Деловодната система на съда.

Брой отворени заседания	Брой съдебни актове общо (6.23.1+6.23.2)	Брой съдебни актове - определения	Брой съдебни актове - решения (6.23.1.7)	Незавършени дела общо (6.18+6.19) в края на периода	Незавършени частни производства в края на периода	Незавършени касационни дела в края на периода	Свършени дела общо (6.16+6.17)	Свършени частни производства (6.16+6.17+6.18)	Свършени касационни дела (6.17+6.12+6.13)	Приети дела общо (6.13+6.14)	Приети частни производства	Приети касационни дела	Свършени дела със съдебен акт като участък в съд. състав	Свършени дела със съдебен акт общо (6.7 + 6.8)	Свършени частни производства със съдебен акт по същество	Свършени касационни дела със съдебен акт по същество	Разпределени дела общо - като доводчик (6.4 + 6.5)	Разпределени частни производства	Разпределени касационни дела	Незавършени дела общо в началото на периода	Незавършени частни производства в началото на периода	Незавършени касационни дела в началото на периода	Магистрат	
6.24	6.23	6.23.2	6.23.1	6.21	6.20	6.19	6.18	6.17	6.16	6.15	6.14	6.13	6.10	6.9	6.8	6.7	6.6	6.5	6.4	6.3	6.2	6.1		
23	16	0	16	6	0	1	16	6	0	0	0	0	32	16	0	16	9	0	9	13	0	1	0	Галина Захарова
5	20	0	20	2	0	2	20	0	20	0	0	0	12	20	0	20	3	0	3	20	0	20	1	Лада Паунова
26	15	0	15	8	0	8	15	0	15	0	0	0	42	15	0	15	18	0	18	6	0	6	0	Мина Топузова
31	24	18	42	15	0	15	24	16	40	0	0	0	55	40	16	32	16	16	32	8	0	8	0	Бисер Троянов
30	51	22	29	10	2	8	49	20	29	0	0	0	77	49	20	29	43	21	22	16	1	15	15	Ружена Керанова
29	51	30	29	21	1	21	47	20	22	1	0	1	31	46	25	21	43	20	23	25	6	19	19	Билияна Чочева
29	48	29	27	4	0	4	48	4	21	1	0	1	88	47	21	26	43	23	20	1	8	7	7	Блага Иванова
18	35	17	18	1	0	1	35	1	18	0	0	0	39	35	17	18	35	17	18	1	0	1	0	Теодора Стамболова
22	44	23	23	4	2	4	44	2	24	2	0	2	64	42	21	22	43	22	21	5	1	4	1	Румен Петров
22	41	19	22	5	1	5	41	4	16	1	0	1	41	37	16	37	36	16	20	7	1	7	0	Спас Иванчев
30	47	23	24	5	0	5	47	5	24	1	0	1	40	46	23	23	44	22	22	8	1	7	1	Петя Шишкова
31	48	26	26	7	0	7	48	7	26	0	0	0	51	48	22	26	43	21	23	2	13	2	11	Мая Цонева
27	47	19	28	1	7	7	47	6	19	0	0	0	71	45	19	42	20	22	20	10	0	10	10	Валя Рушанова
4	28	4	4	4	0	4	28	4	24	1	0	1	34	27	24	3	26	22	4	3	7	4	4	Милена Панева
31	49	25	24	7	1	7	49	6	23	0	0	0	34	44	21	23	43	20	21	9	2	7	7	Христина Михова
32	58	34	34	6	1	6	55	5	35	1	0	1	63	54	20	34	43	20	23	18	1	17	17	Красимир Шекерджиев

През отчетния период в Наказателната колегия на ВКС са образувани общо 1131 дела, от които 588 са касационни дела – по Глава двадесет и трета „Касационно производство“ и Глава тридесет и трета „Възобновяване на наказателни дела“ от НПК, а 543 броя са частни производства.

Съгласно статистическите данни, предоставени от Отдел "Информационни системи, комуникация и съдебна статистика" при ВКС, за отчетния период са разгледани общо 1425 дела. В сравнение с предходната 2023 г., когато са разгледани 1451 дела, е налице незначително отклонение по този показател.

Средномесечната натовареност на съдиите в колегията през отчетния период е 3,6 дела (касационни дела и касационни частни производства), по които са били докладчици и са изготвяли окончателен съдебен акт. При изчисляването на тази величина са взети предвид стойностите по Справка 6.2, колона 6.29, но само коефициентите на съдиите с 12 месеца получено разпределение, като са изключени и двама съдии, чиято натовареност е

намалена поради извънредна служебна ангажираност – членове са на Аналитичното звено.

Средномесечната действителна натовареност на съдиите в колегията през отчетния период е приблизително 3,2 дела (касационни дела и касационни частни производства), по които са били докладчици и са изготвяли окончателен съдебен акт. При това изчисление са взети предвид показателите по колона 6.29 на всички съдии в колегията, независимо от броя месеци с получено разпределение, стига този брой да не е равен на 0, и от намаляването на натовареността.

Посочените данни очертават леко намаляване на месечното натоварване на съдиите спрямо 2023 г., когато е около 3,8 дела, и приблизително изравняване с месечното натоварване за 2022 г., когато е около 3,6 дела. Данните за предходни години са изчислени съгласно Справка 6.2, к. 6.29 спрямо броя на съдиите с пълни 12 месеца получено разпределение.

От съдиите с пълни 12 месеца получено разпределение най-много дела през годината (45 броя) са получили двама съдии, по 44 броя са получили четирима съдии, по 43 броя – петима съдии, и по 42 броя – трима съдии.

При анализа на Справка 6.2 – к. 6.6, к. 6.28 и к. 6.29, се констатира завишена средномесечна натовареност при съдии от НК на ВКС, извън съдиите с пълни 12 месеца получено разпределение:

- един съдия със средномесечна натовареност с 4,3 броя дела (при отчетени 10 месеца с получено разпределение), като от общо разпределени 43 броя дела 9 дела са с един от най-високите коефициенти за сложност – със сложност „4 – 5“;

- един съдия със средномесечна натовареност с 4 броя дела (при отчетени 4 месеца с получено разпределение), като от общо разпределени 16 броя дела 3 дела са с един от най-високите коефициенти за сложност – със сложност „4 – 5“;

- един съдия със средномесечна натовареност с 3,9 броя дела (при отчетени 11 месеца с получено разпределение), като от общо разпределени 43 броя дела 10 дела са с един от най-високите коефициенти за сложност – със сложност „4 – 5“.

Тези констатации сочат, че системата за случайно разпределение в ЕИСС не обезпечава пълноценно равномерно разпределение на делата между съдиите.

През 2024 г. продължава отчитането на правната и фактическа сложност на делата с оглед оценката на реалната натовареност на съдиите от НК при осъществяването на правораздавателната им дейност. По отношение на тяхната фактическа сложност с решение на ОСНК от средата на м. май 2013 г. са приети шест критерия, които се вземат предвид при определянето на фактическата сложност на делата и се прилагат, считано от 03.06.2013 г.

Правната и фактическата сложност на делото са основни компоненти на критерия „сложност на делото“. Те се прилагат успоредно със стриктното спазване на принципа за случайното разпределение на делата, изведен в разпоредбата на чл. 9 от ЗСВ. Системата на правната и фактическата сложност показва положителен резултат при преценката за натовареността на

магистратите, като до известна степен способства за регулирането на равномерността при натоварването на съдиите. Определянето на коефициентите се извършва от председателите на отделения при образуването на делото, по предложение на съответния съдебен помощник, съобразено с приетите правила за сформиранието им. И двата коефициента са прогнозни и подлежат на промяна (с разпореждане на ръководителя на колегията) по искане на съответния съдия докладчик в случаите, когато при проучване на делото констатира, че същото разкрива по-висока или по-ниска от определените фактическа или правна сложност.

През 2024 г. не е имало случаи на коригиране на определените при образуването коефициенти. Стриктното прилагане на коефициентите като критерии за определяне на тежестта на делата е от значение за правилното отчитане на натовареността на всеки магистрат.

И през отчетната 2024 г. всички дела са докладвани за образуване на тримата председатели на отделения: на I н. о. – съдия Мина Топузова; на II н. о. – съдия Галина Тонева, а след нейното освобождаване от длъжност – съдия Бисер Троянов; на III н. о. – съдия Антоанета Данова, както и на съдия Лада Паунова в качеството ѝ на зам.-председател на ВКС и ръководител на Наказателната колегия.

Освен по постъпващи дела зам.-председателят на ВКС и ръководител на Наказателната колегия се произнася и по постъпили преписки и документи (доклад на зам.-председателя на ВКС и ръководител на НК). По тези преписки са постановени 30 разпореждания за отказ от образуване на производство. По по-голяма част от преписките се изготвят писмени отговори.

През 2024 г., както и в предходните отчетни периоди, случаите на спорни въпроси, свързани с образуването на делата и формалната допустимост на жалби, протести и искания за възобновяване, се отнасят на вниманието на ръководителя на Наказателната колегия и се решават след консултации между председателите на отделения.

Сравнението на постъпленията в периода 2022 – 2024 г., илюстрирано в горната таблица, сочи, че през отчетния период е налице увеличаване на броя на постъпилите дела в сравнение с 2022 г. и известно намаляване на постъпленията в сравнение с 2023 г., но то не е значително. Изводът е, че тенденцията на постъпленията бележи относителна устойчивост.

Следва да се подчертае, че не се допускат компромиси при предварителната проверка за формална допустимост на постъпващите касационни протести и жалби. При тази съдебна дейност предварително се селектират недопустимите и нередовни жалби/протести/искания за възобновяване, вместо впоследствие да се оставят без разглеждане или образуваните касационни производства да се прекратяват.

Наред с очертаната тенденция за устойчивост се наблюдава и ходът на тенденцията по отношение на постъпващите и образувани дела с висока фактическа и правна сложност („4“ и „5“), защото тя също е показателна за натовареността. Сравнението по този показател (постъплението на делата с фактическа и правна сложност „4“ и „5“) на 2024 г. спрямо 2022 г. сочи на увеличаване на дела с висока сложност с около 1,9%, а спрямо 2023 г. – с

около 1%: за отчетния период от постъпили 588 касационни дела общо 242 броя са с висока фактическа и правна сложност (от тях: 211 броя, класифицирани с коефициент на сложност „4“, и 31 броя – с коефициент на сложност „5“). Данните в процентно отношение са изчислени, като е взето предвид отношението на сбора на постъпилите дела с коефициент „4“ и „5“ към общия брой касационни дела за съответния период, без да бъдат взети предвид частните производства, и това процентно отношение е сравнено със съответното за 2022 и 2023 година. Посочените данни обуславят извод, че обсъжданият показател бележи тенденция на трайна устойчивост. В такъв аспект се установява, че дейността по решаване на делата значително е усложнена както от фактическа, така особено от правна страна и предполага значително по-голям ресурс за проучване, докладване и постановяване на съдебен акт.

г) Видове образувани дела

В Справка 3.1 се съдържат статистическите данни за периода 01.01.2024 г. – 31.12.2024 г., изготвени от Отдел ИСКСС на ВКС. В нея в сравнителен аспект са отразени и съответните статистически данни за 2023 г. и 2022 г. През отчетния период постъпленията на делата са регистрирани според тяхната правна квалификация, независимо от характера на производството – касационно (по Глава двадесет и трета от НПК) или по възобновяване на наказателни дела (по Глава тридесет и трета от НПК).

Според вида на престъплението, за което е постановен съдебен акт, както и през предходните години преобладават общоопасните престъпления (Глава единадесета от НК) – общо 205 бр. дела през 2024 г., при общо 211 бр. дела през 2023 г. и общо 183 бр. дела през 2022 г. От тях, както и през предходните отчетни периоди, най-многобройни са престъпленията по транспорта – 143 броя, при 142 бр. за 2023 г. и 121 бр. за 2022 г.

На второ място, както и през 2023 г., са делата за престъпления против личността (Глава втора от НК) – 131 бр. през 2024 г., при общо 143 бр. през 2023 г. и общо 136 бр. през 2022 г., следвани от делата за престъпления против собствеността (Глава пета от НК) – 73 бр. през 2024 г., 70 бр. през 2023 г. и 86 бр. през 2022 г.

Видно е от статистическите данни, че най-голям дял имат делата с предмет престъпления по транспорта. Тази категория дела се отличава с фактическа и правна сложност, като освен това законодателните промени, направени със ЗИД НК, обн. ДВ, бр. 67/2023 г., с въвеждането на нови престъпни състави и съществени промени в санкционната част на нормите представляват предизвикателство пред правоприлагането. Във връзка с тази категория дела е необходимо да се отбележи, че Наказателната колегия на ВКС е отправила искане до Конституционния съд на Република България да обяви за противоконституционни следните разпоредби от Наказателния кодекс на Република България: чл. 280, ал. 5 НК и чл. 343, ал. 5 НК – изцяло, чл. 281, ал. 4 НК – в частта „или се налага глоба в размер на пазарната стойност на превозното средство в лева, ако не е негова собственост“, и чл. 343б, ал. 5 – в частта „а когато деецът не е собственик – да присъди

равностойността му“, като противоречащи на чл. 4, ал. 1, на чл. 5, ал. 3 и на чл. 6, ал. 2 от Конституцията.

За отчетния период в Наказателната колегия на ВКС са постъпили 460 броя касационни жалби и 90 броя касационни протести.

През 2024 г. от общия брой свършени производства по касационни жалби и протести от апелативните съдилища в Република България – 474 броя, по 57 броя дела са отменени въззивните актове и делата са върнати за ново разглеждане на апелативните съдилища. По 5 дела са отменени въззивният и първоинстанционният акт и делата са върнати за ново разглеждане на първоинстанционните съдилища. По 27 броя дела е изменена присъдата, като е преквалифицирано извършеното деяние. По 43 броя дела ВКС е изменил присъдата, като е намалил наложеното наказание. По 4 броя дела е изменен въззивният акт в частта относно гражданския иск. Две дела са завършили с прилагане на чл. 66 от НК. Седем дела са завършили с ново решение. По 302 броя дела въззивният акт е оставен в сила. Седем дела са завършили с резултат „прекратени“. По нито едно дело резултатът не е „без разглеждане“. По 16 дела е отбелязан резултат „други“.

През 2024 г. от общия брой свършени касационни дела от окръжните съдилища в Република България – 141 броя, по 42 броя дела са отменени въззивните актове и делата са върнати за ново разглеждане на окръжните съдилища. По 2 броя дела е изменена присъдата, като е преквалифицирано извършеното деяние. По 2 броя дела ВКС е изменил присъдата, като е намалил наложеното наказание. По 1 дело въззивният и първоинстанционният акт е отменен и делото е върнато на първа инстанция. Едно дело е приключило с резултат „ново решение“. По 67 броя дела въззивният акт е оставен в сила. Пет дела са завършили с резултат „прекратено“, по 1 дело резултатът е „без разглеждане“, а по 17 дела е отбелязан резултат „други“.

Изводите относно тези данни са направени в раздела „Инстанционен контрол. Качество на правораздавателната дейност“.

Видно от статистическите данни, през 2024 г. общо 43 дела по Глава тридесет и трета от НПК са разгледани по искане на прокуратурата. От всички отправени искания от главния прокурор (33 броя) по Глава тридесет и трета от НПК са уважени 28, а 5 са оставени без уважение. От всички искания на съответния компетентен прокурор да инициира производство по възобновяване на основание чл. 422, ал. 1, т. 1 – 3 от НПК (общо 10 броя) 7 са уважени, а 3 са оставени без уважение.

По искане на задочно осъден на основание чл. 423, ал. 1 от НПК са разгледани 27 дела по Глава тридесет и трета от НПК, което е с 24 броя по-малко спрямо 2023 г. (51 бр.). По искане на осъден на основание чл. 422, ал. 1, т. 4 – 6 от НПК са образувани 34 дела – с 23 броя повече спрямо предходния отчетен период (11 бр.). И през настоящия отчетен период броят на уважените искания за възобновяване от задочно осъден е нисък в сравнение с броя на постъпилите такива, но при исканията, депозирани от осъден на основания, различни от това по чл. 423, ал. 1 от НПК, за разлика от предходни периоди се наблюдава приблизително равенство на уважените и неуважените искания. В процентно изражение отношението между броя на

уважените искания на задочно осъден към броя на постъпилите такива е приблизително 30%, за сравнение – в предходния отчетен период това процентно съотношение е приблизително 35,3%. Съотношението на уважените искания от осъден към общия брой на постъпилите такива е приблизително 44%, докато през 2023 г. същото е приблизително 45,5%. Констатира се минимално намаляване на уважените искания за възобновяване, подадени от осъдени лица. От общо 34 броя искания от осъден на основание чл. 422, ал. 1, т. 4 – 6 от НПК 15 броя са уважени, а 19 броя са оставени без уважение. От общо 27 броя искания от задочно осъден на основание чл. 423, ал. 1 от НПК 8 броя са уважени, 16 броя са оставени без уважение и 3 дела са прекратени.

В Справка 4Б на Отдел ИСКСС на ВКС се съдържат статистически данни относно исканията за възобновяване, направени от главния прокурор или окръжен прокурор, разпределени по съдилища и резултат. В Справка 4В се съдържат статистически данни относно исканията за възобновяване, направени от осъдения или задочно осъдения, разпределени по съдилища и резултат.

Направеното подробно представяне на резултатите от разглежданите дела за възобновяване е необходимо, понеже се отнася до извънреден способ за проверка на влезли в сила съдебни актове.

През 2024 г. в Наказателната колегия на ВКС са образувани, разгледани и решени 3 дела по искане за възобновяване на основание чл. 422, ал. 1, т. 4 от НПК. Следва обаче изрично да се уточни, че исканията за възобновяване не са основани на решение на Европейския съд по правата на човека, с което е установено нарушение на Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи, което има съществено значение за делото, а на Решение на Съда на Европейския съюз (СЕС) от 16 ноември 2023 г., дело BG, C-427/22, касаещо съставомерността на престъплението по чл. 252, ал. 1 от НК: к.н.д. № 486/2024 г. по описа на II н. о. с докладчик съдия Биляна Чочева, к.н.д. № 489/2024 г. по описа на II н. о. с докладчик съдия Весислава Иванова и к.н.д. № 823/2024 г. по описа на II н. о. с докладчик съдия Надежда Трифонова.

Обсъжданите производства са образувани на основание чл. 422, ал. 1, т. 4 от НПК поради липса на изрично основание за възобновяване в НПК, като в самите искания са развити доводи за тяхната допустимост. Въпросът за допустимостта на тези искания е разгледан в постановените решения по две от тези дела. В тази връзка може да бъде предмет на професионален дебат проблемът дали решенията на СЕС могат да бъдат основание за възобновяване и при какви условия.

За тринадесета поредна година Наказателната колегия на ВКС прилага чл. 354, ал. 5 от НПК (нова – ДВ, бр. 93 от 2011 г.). Когато върховната съдебна инстанция разглежда за трети път производството, са налице две възможности. Едната от тях е в това производство третата инстанция да извърши само касационна проверка на атакувания съдебен акт (чл. 354, ал. 5, изр. 1 от НПК). Другата възможност е, когато се констатира порочи в дейността на въззивния съд, които съгласно чл. 354, ал. 3 от НПК по принцип биха довели до връщане на делото за ново разглеждане на този съд,

касационният съдебен състав да встъпи в правомощията на въззивната инстанция и да ги отстрани сам (чл. 354, ал. 5, изр. 2 от НПК).

През 2024 г. в Наказателната колегия са образувани общо 8 дела, подлежащи на разглеждане по реда на чл. 354, ал. 5 от НПК – 3 дела по описа на I н. о. (к.н.д. № 616/2024 г., к.н.д. № 662/2024 г. и к.н.д. № 854/2024 г.); 1 дело по описа на II н. о. (к.н.д. № 894/2024 г.); 4 дела по описа на III н. о. (к.н.д. № 68/2024 г., к.н.д. № 161/2024 г., к.н.д. № 923/2024 г. и к.н.д. № 1131/2024 г.). Тези данни сочат на отклонение в тенденцията за увеличение на общия брой образувани производства по реда на чл. 354, ал. 5 от НПК, наблюдавана през 2023 г. (18 дела), 2022 г. (13 дела) и 2021 г. (13 дела). Тенденцията при обсъжданите производства сочеше на значително увеличаване на техния брой, което се разглеждаше като недобър атестат за качеството на подлежащите на контрол съдебни актове. Сочеше също така и на несъобразяване от долните инстанции със задължителните указания на касационната инстанция по смисъла на чл. 355, ал. 1 от НПК. Констатираният спад с повече от 50% на образуваните такива дела в сравнение с 2023 г. следва да се разглежда като добър атестат за работата на инстанционните съдилища. В предходния отчетен период големият брой производства по чл. 354, ал. 5 от НПК е открит като проблем, но данните за изминалата година сочат, че е започнало неговото преодоляване.

По критерий въззивни съдилища, чиито актове се атакуват по касационен ред, посочените дела, образувани през 2024 г. по чл. 354, ал. 5 от НПК, се разпределят така: по 2 дела от Военно-апелативния съд и Апелативен съд – Бургас (като се има предвид, че едното дело на Апелативен съд – Бургас е образувано пред последния след променена от ВКС местна подсъдност на основание чл. 43, т. 3 от НПК и всъщност двата отменени въззивни съдебни акта са на Апелативен съд – Варна) и по 1 дело от Апелативен съд – София, Апелативен съд – Велико Търново, Окръжен съд – Пловдив и Окръжен съд – Враца.

Шест от образуваните през 2024 г. дела (к.н.д. № 68/2024 г., к.н.д. № 161/2024 г., к.н.д. № 616/2024 г., к.н.д. № 662/2024 г., к.н.д. № 854/2024 г. и к.н.д. № 894/2024 г.) са решени през 2024 г., 1 дело е образувано в края на м. октомври и е обявено за решаване на 17.12.2024 г. (к.н.д. № 923/2024 г.), а 1 дело е образувано на 31.12.2024 г. и е насрочено за разглеждане на 28.02.2025 г. (к.н.д. № 1131/2024 г.).

През 2024 г. са постановени решения/присъди по 8 дела в хипотезата на чл. 354, ал. 5 от НПК, образувани през предходни отчетни периоди – к.н.д. № 319/2022 г. по описа на Трето н. о., к.н.д. № 960/2022 г. по описа на Първо н. о., к.н.д. № 1066/2023 г. по описа на Първо н. о., к.н.д. № 1090/2023 г. по описа на Първо н. о., к.н.д. № 1110/2023 г. по описа на Първо н. о., к.н.д. № 471/2023 г. по описа на Второ н. о., к.н.д. № 917/2023 г. по описа на Трето н. о. и к.н.д. № 1012/2023 г. по описа на Трето н. о. По 1 дело от предходния отчетен период с определение от 03.12.2024 г. е отменен ходът по същество, даден на 30.05.2024 г., и делото е насрочено за разглеждане на 21.01.2025 г. (к.н.д. № 756/2023 г. по описа на Трето н. о.).

През 2024 г. на основание чл. 422, ал. 1, т. 5 вр. чл. 354, ал. 5 от НПК е образувано 1 дело – к.н.д. № 978/2024 г. по описа на Трето н. о., което

съобразно разпоредбата на чл. 28, ал. 4, пр. последно от НПК се разглежда от ВКС в състав от петима съдии. То е образувано през м. ноември 2024 г. и е обявено за решаване през м. декември 2024 г.

Образуването на основание чл. 422, ал. 1, т. 5 вр. чл. 354, ал. 2, т. 2 от НПК през предходен отчетен период к.н.д. № 1020/2023 г. по описа на Трето н. о., което също съобразно разпоредбата на чл. 28, ал. 4, пр. последно от НПК се разглежда от ВКС в състав от петима съдии, е обявено за решаване през м. февруари 2024 г. и е решено през месец март 2024 г.

Наказателно дело № 1031/2020 г. по описа на Второ н. о., образувано на основание чл. 422, ал. 1, т. 5 вр. чл. 354, ал. 5 от НПК, разгледано и обявено за решаване през 2022 г., е решено през м. март 2024 г. Дългият срок за постановяване на решение по това производство е обусловен от отправено преюдициално запитване до СЕС, по което е образувано дело С-427/22, и от образуването Тълкувателно дело № 1/2020 г. на ОСНК, по което е постановено тълкувателно решение на 15 март 2024 г.

3. ПРОВЕДЕНИ ЗАСЕДАНИЯ И ПРИКЛЮЧЕНИ ДЕЛА

а) Проведени открити съдебни заседания

От постъпилите (образувани) през 2024 г. общо 1131 дела 588 броя, образувани по реда на Глава двадесет и трета и Глава тридесет и трета от НПК, са разгледани в открито съдебно заседание.

В началото на отчетния период са останали несвършени 294 дела, а в края му – 182 дела (касационни, по възобновяване и частни производства). Като „несвършени“ са отчетени дела, насрочени за разглеждане в открито съдебно заседание след 01.01.2025 г. или обявени за решаване в открито/закрито заседание през 2024 г., по които към 01.01.2025 г. не е обявен резултат. При сравнение с данните от предходния отчетен период за несвършени дела в началото и в края на периода е видно, че броят на останалите несвършени дела в края на 2024 г. в сравнение с несвършените в началото е съществено намалял.

Общият брой на отлаганията на делата през 2024 г. е 138 бр. и е по-нисък от предходните отчетни периоди – 188 бр. през 2023 г. и 141 бр. през 2022 г.

Причините за отлаганията на делата през 2024 г., общо за трите наказателни отделения, се обособяват в следните групи:

- подобно на ситуацията през предходните две отчетни години, водещо място заемат отлаганията на заседания по дела поради неявяване на защитник по уважителни причини – общо 60 случая;

- както и през предходните две отчетни години, така и през настоящия отчетен период, следват причините, дължащи се на неявяване на подсъдим/осъден, частен обвинител, граждански ищец или преводач по уважителни причини – общо 25 случая;

- отлагания заради отменен ход по същество – общо 14 случая;

- съдебни заседания по дела са отлагани за събиране на нови доказателства в производства по чл. 354, ал. 5 от НПК в хипотезите на провеждане на съдебно следствие – общо 9 случая;
- отлаганията на делата поради нередовно призоваване и по отправено искане на подсъдимия/осъдения за ангажиране на защитник или за определяне на служебен такъв – общо 8 случая;
- неявяване на защитник, без да са посочени причини за това – общо 6 случая;
- отлагане поради неизпълнена съдебна поръчка – общо 3 случая;
- отлагане по искане на защитата за запознаване с делото или друг служебен ангажимент и заради COVID – 19 – общо 2 случая;
- констатиран е единичен случай на отлагане поради данни за починала страна.

Намаленият брой на отлагане на производството по дела, както и преобладаващият брой причини, свързани с неявяване или с искания на страни, с необходимост от събиране на доказателства, дават основание за извода, че организацията и подготовката на съдебните заседания е на високо професионално ниво.

б) Свършени дела

През 2024 г. съдиите от Наказателната колегия са разгледали 1425 дела, от които 847 дела по касационни производства и по възобновяване и 578 дела по частни производства. При сравнение с предходния отчетен период се констатира известно намаляване в общия брой на разгледаните дела с 26 броя (общ брой дела за 2023 г. – 1451).

Общо свършените дела през отчетния период са 1240. Със съдебен акт по същество са приключили 1224 дела, като 669 от тях са производства по Глава двадесет и трета и по Глава тридесет и трета от НПК, а 555 – частни производства. Общо свършените дела през предходния отчетен период са 1158 – по-малък брой като абсолютна стойност.

Общо прекратените касационни дела и дела по възобновяване през годината са 13 броя, а частните производства – 3 броя.

През изминалата 2024 г. в колегията не са образувани и разглеждани производства по реда на чл. 340, ал. 3 от НПК.

в) Срочност на изготвяне на касационните съдебни актове

Съгласно изготвената от Отдел ИСКСС на ВКС Справка 6.3 (по отношение на срока между образуването на делото и постановяването на съдебния акт) общо свършените касационни дела и дела за възобновяване за трите отделения в Наказателната колегия за периода 01.01.2024 г. – 31.12.2024 г. са 682 броя. От тези 682 дела 31 броя са свършени в срок до един месец (4,55%), 295 броя са свършени в срок до 3 месеца (43,26%) и 356 броя (52,20%) – за срок, по-дълъг от три месеца от образуването. В отчетния период са свършени общо 558 броя частни производства, от които 511 броя са свършени в срок до един месец (91,58%), 41 броя са свършени в срок до 3

месеца (7,35%) и 6 броя (1,08%) – за срок, по дълъг от три месеца от образуването. Тези показатели се отличават минимално от същите за предходния отчетен период.

Изложените данни сочат, че малко по-малко от половината от касационните дела и делата за възобновяване – 43,26%, са насрочени, разгледани в съдебно заседание и по тях са постановени съдебни актове в срок до три месеца от образуване на делото. Тези данни навеждат на извода, че образуваните дела в Наказателната колегия на ВКС се насрочват и разглеждат не само своевременно, но и в много кратки срокове. Свършените в срок от един месец частни дела са 91,58%, което е много висок показател.

От общо 602 броя обявени за решаване дела, разгледани в открито заседание през 2024 г., в срок до 1 месец от обявяване за решаване са решени общо 330 дела, което е повече от половината от обявените за решаване дела; 110 дела са свършени в срок до 2 месеца от обявяване за решаване (приблизително 18,3%); 79 броя (около 13,1%) са решени след тези срокове. За сравнение данните за 2023 г. са: общо 594 броя обявени за решаване дела, разгледани в открито заседание през 2023 г., от които в срок до 1 месец от обявяване за решаване са решени общо 265 дела, което е по-малко от половината от обявените за решаване дела; 86 дела са свършени в срок до 2 месеца от обявяване за решаване (приблизително 14,5%); 83 броя (около 14%) са решени след тези срокове. Сравняването на данните сочи на известно подобрение в сročността на постановяване на съдебните актове през отчетния период.

При частните производства: от 555 броя свършени дела 515 броя (около 92,8%) са приключени в срок до 1 месец; до 2 месеца – 28 броя (5,05%); решени след тези срокове – 12 броя.

Необявените към 31.12.2024 г. дела, които се разглеждат в открито съдебно заседание, са 84 броя, а необявените частните производства, които се разглеждат в закрито заседание, са 21 броя.

Наблюдаваната от предходни отчетни периоди тенденция съществена част от съдебните актове да се изготвят при съблюдаване на предвидените в закона инструктивни срокове се запазва и през 2024 г.

По отделни дела се констатира и по-голяма продължителност на периода за изготвяне на съдебните актове, които изключения обаче се допускат изолирано по дела с висока фактическа и правна сложност, значителен по обем доказателствен материал, по които е обективно невъзможно изготвянето на съдебните актове да се извършва при спазването на инструктивните срокове по чл. 354, ал. 4 от НПК. Самостоятелен фактор е и многократно констатираната периодична неравномерна индивидуална натовареност на определени съдии при случайното разпределение на делата до периода на уравниване, особено при временна концентрация на висок брой дела с максимални коефициенти за фактическа и правна сложност за кратък период от време на доклад на едни и същи съдии.

г) Дела с обществен интерес, дела за корупционни престъпления, за организирана престъпност, срещу журналисти и меди, производства срещу магистрати

През 2024 г. продължава дейността, свързана с публикуването в сайта на ВКС на съдебните актове по делата с изключителна значимост и интерес. Освен информация за постановените решения на касационната инстанция с препратка към тях, на сайта на ВКС, раздел „Пресофис“, се публикува списък на насрочените за разглеждане за съответния месец дела с обществен интерес. За всяко дело се посочват: датата на съдебното заседание и залата, в която ще бъде разгледано делото; определеният чрез случаен избор съдия докладчик; атакуваният съдебен акт на предходната инстанция и диспозитивът му; процесуалният документ, инициращ проверка от касационната инстанция – жалба, протест, искане за възобновяване; отправеното искане към касационната инстанция; подателите на съответните жалба, протест или искане.

През 2024 г. са образувани 35 броя дела с изключителна значимост и интерес, 34 от тях са разгледани и обявени за решаване и/или решени, като 1 дело е насрочено за разглеждане през 2025 г. От образуваните през отчетния период дела с изключителна значимост и интерес: 8 са за корупционни престъпления, 1 дело е за корупционни престъпления и е дело срещу магистрат едновременно, 3 дела са свързани с организирана престъпност, като същевременно 2 от тях са и корупционни, а 1 дело е за престъпление, извършено от омраза. През 2024 г. са постановени и решения по 19 дела, които са образувани през предходната 2023 г.

Със Заповед № 777/18.10.2022 г. на председателя на ВКС, издадена в съответствие с Постановление № 240/24.09.2019 г. на Министерския съвет за създаване на Национален координационен механизъм за върховенството на правото и на Съвет за неговото прилагане (обн. ДВ, бр. 76/27.09.2019 г., изм., бр. 14/18.02.2020 г., изм. и доп., бр. 62/05.08.2022 г.), с оглед задълженията на Върховния касационен съд по чл. 10, т. 5 от постановлението и въз основа на доклад с рег. № А-377/20.09.2022 г. на работната група, определена със Заповед № 616/28.06.2022 г. на председателя на ВКС, и на основание чл. 114, ал. 1, точки 1, 2 и 16 и ал. 5 от Закона за съдебната власт е наредено:

- въвеждането на Единен каталог на престъпленията, свързани с корупционно поведение и практики, по който да се води статистика във Върховния касационен съд – Приложение № 1, неразделна част от заповедта;
- създаването на Електронен регистър на производствата, водени срещу журналисти и медии, разгледани от ВКС;
- веднъж на тримесечие на страницата на ВКС в интернет да се публикуват списъци на предстоящите за разглеждане дела с предмет организирана престъпност – Приложение № 3, неразделна част от заповедта, производства, водени срещу журналисти и медии, както и такива с предмет корупционно поведение и практики. В последния случай, когато подсъдимият е сред лицата, заемащи висши публични длъжности (по чл. 6 по ЗПКОНПИ) – Приложение № 2, неразделна част от заповедта, това обстоятелство да се отбелязва по подходящ начин;
- незабавно след постановяването им на страницата на ВКС в интернет да се публикуват решенията, постановени в производства с предмет корупционно поведение и практики, организирана престъпност и тези,

водени срещу журналисти и медии, при спазване на изискванията за защита на личните данни;

- веднъж на тримесечие да се информират чрез справки Висшият съдебен съвет и Министерството на правосъдието за постановените съдебни актове в производства с предмет корупционно поведение и практики, организирана престъпност и тези, водени срещу журналисти и медии;

- във връзка със задълженията на Върховния касационен съд по изпълнение на мерките да се изпрати копие от заповедта на председателите на апелативните съдилища в страната, които веднъж на тримесечие – до 3-то число на месеца, да изпращат на ВКС таблици с обобщена информация за съответния съдебен район относно образуваните производства с предмет корупционно поведение и практики, организирана престъпност и дела, водени срещу журналисти и медии, както и информация за постановените съдебни актове по тях. Таблиците следва да съдържат данни за лицата, срещу които се води съответното производство, тяхното качество, правна квалификация на деянието по наказателните производства, съответно релевантен текст/текстове по граждански и търговски производства и крайния резултат.

В изпълнение на тази заповед на интернет страницата на ВКС, раздел „Съдебна практика“, се намира секция „Дела за организирана престъпност“, където на тримесечие се публикуват актуалните списъци на образуваните дела, свързани с организирана престъпност, а в секция „Дела за корупционни престъпления“ – актуалните списъци на делата, свързани с корупционни престъпления.

След решаването и обявяването на делата във ВКС на сайта се публикуват и съдебните решения по тях.

Със Заповед № 109/14.02.2024 г. на председателя на ВКС на основание чл. 114, ал. 1, т. 1, 2 и 16 и ал. 5 от ЗСВ във връзка с чл. 6 от Закона за противодействие на корупцията (обн., ДВ, бр. 84/06.10.2023 г., в сила от 06.10.2023 г.) и § 3, т. 7 от ПЗР на този закон е изменена Заповед № 777/18.10.2022 г. на председателя на ВКС, като в т. 3 от нея и в Приложение № 2 изразът „чл. 6 от ЗПКОНПИ“ е заменен с „чл. 6 от Закона за противодействие на корупцията“.

Образуваните във Върховния касационен съд през 2024 г. дела за корупционни престъпления (включени в приложения № 1 и № 2 към Заповед № 777/18.10.2022 г. на председателя на ВКС, изменена със Заповед № 109/14.02.2024 г.) са общо 30 броя. От тях 5 са производства срещу лица, заемащи висши публични длъжности (по чл. 6 от Закона за противодействие на корупцията).

Решенията във Върховния касационен съд през 2024 г. наказателни дела за корупционни престъпления (включително производства, образувани през предходни години) са общо 37 броя. От тях 4 са срещу лица, заемащи висши публични длъжности – един директор на търговско предприятие, двама кметове на общини и един общински съветник.

Делата за корупционни престъпления, чието движение през 2024 г. е проследено в Приложение № 2 към настоящия доклад – „Информация относно движението през 2024 г. на делата за корупционни престъпления във

Върховния касационен съд“, са общо 48 броя, образувани както през 2024 г., така и през предходни години. От тях 8 са срещу лица, заемащи висши публични длъжности – трима кметове на общини, общински съветник, главен архитект на община, прокурор, директор на разузнавателна служба и директор на предприятие.

През 2024 г. са образувани 12 дела за организирана престъпност, като всички са разгледани през 2024 г. и решени/или обявени за решаване. През отчетния период са постановени решения и по 4 дела, образувани през предходната 2023 г., а 2 дела, образувани през 2023 г., са обявени за решаване през 2024 г., но към края на отчетния период не е постановен съдебен акт по същество. По 1 образувано и обявено за решаване през 2023 г. дело през 2024 г. е отменен даденият на 05.12.2023 г. ход по същество и делото е насрочено за разглеждане през м. януари 2025 г. По 1 дело, образувано през 2022 г., е постановено решение в началото на м. февруари 2024 г.

През 2024 г. няма образувани дела по описа на Наказателната колегия на ВКС срещу журналисти и медии. Образуваното през 2023 г. 1 дело срещу журналист – к.н.д. № 931/2023 г. по описа на Първо н. о., обявено за решаване през м. ноември 2023 г., е решено през м. април 2024 г.

През 2024 г. в Наказателната колегия на ВКС са образувани и 2 дела срещу магистрати – к.н.д. № 601/2024 г. по описа на Второ н. о. и к.н.д. № 804/2024 г. по описа на Първо н. о. Първото дело е решено през 2024 г., а второто е обявено за решаване през м. ноември, но към 31.12.2024 г. по него не е постановен съдебен акт по същество. По 1 дело, образувано през 2023 г. – к.н.д. № 564/2023 г. по описа на Първо н. о., обявено за решаване през 2023 г., е постановено решение през м. март 2024 г.

д) Електронен регистър на делата за трафик на хора

Във връзка с ангажимент на Върховния касационен съд по Националната програма за предотвратяване и противодействие на трафика на хора и закрила на жертвите за 2024 г. от ВКС продължава да се поддържа Електронният регистър на делата за трафик на хора, разгледани от тази инстанция, създаден със Заповед № 933/23.09.2021 г. на председателя на съда. Съгласно т. 2 от тази заповед ежесечно в секцията „Дела за трафик на хора“ в сайта на ВКС се публикува списък на предстоящите за разглеждане дела за трафик на хора, в това число и дела за организирана престъпност, свързана с трафик на хора. Съгласно т. 3 от заповедта незабавно след постановяването им в секцията „Дела за трафик на хора“ в интернет страницата на ВКС се публикуват решенията, постановени по дела за трафик на хора, включително и по дела за организирана престъпност, свързана с трафик на хора, заедно с копия от проверените въззивни актове и от присъдите на първата инстанция, при спазване на изискванията за защита на личните данни. Тези съдебни актове са предмет на анализ. В сайта на ВКС Регистърът на делата за трафик на хора е поместен в секция „Съдебна практика“.

През 2024 г. обхватът на регистъра е разширен, като в него са включени и делата, разгледани от апелативните съдилища, въз основа на писмо с изх. № И-2285/29.12.2023 г. на ВКС до административните ръководители на апелативните съдилища, с което е отправена молба за осигуряване на необходимата организация за разширяване на Електронния регистър на делата за трафик на хора. Към края на 2024 г. на официалните сайтове на апелативните съдилища се поддържат електронни регистри на образуваните пред тях дела за трафик на хора.

През 2024 г. пред Върховния касационен съд не са образувани дела нито по реда на Глава двадесет и трета от НПК „Касационно производство“, нито по реда на Глава тридесет и трета от НПК „Възобновяване на наказателни дела“ с предмет обвинения за трафик на хора или за участие в организирана престъпна група, имаща за цел извършване на престъпления по чл. 159а и сл. от НК, както и за обвинения за вторични престъпления по чл. 159а и сл. от НК. През отчетния период няма постановени решения по дела с предмет трафик на хора или организирана престъпност, свързана с трафик на хора, образувани през предходни отчетни периоди.

е) Регистър на делата за престъпления от омраза

„Престъпления от омраза“ са тези престъпления, които са извършени с дискриминационен елемент. Това обичайно е особеният мотив на извършителя, основан на предразсъдък към групата, към която жертвата принадлежи, или към която извършителят си мисли, че жертвата принадлежи. Тези престъпления засягат не само лицата, към които са насочени, но и техните общности и обществото като цяло.

Комисията за защита от дискриминация (КЗД), в качеството ѝ на национална точка за контакт на Република България на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ), оказва съдействие на Бюрото за демократични институции и права на човека (БДИПЧ) към ОССЕ при събирането и предоставянето на информация, свързана с попълване на годишен въпросник на ОССЕ, в изпълнение на Решение № 9/09 на Съвета на министрите на ОССЕ, прието на 2 декември 2009 г. в Атина, относно борбата срещу престъпленията от омраза.

По този повод ежегодно КЗД изисква от Върховния касационен съд в рамките на неговата компетентност информация за регистрираните случаи, образуваните наказателни производства или осъдителните присъди за престъпления от омраза, включително и за престъпления по чл. 116, ал. 1, т. 11 от НК, чл. 131, ал. 1, т. 12 от НК, по Раздел II „Престъпления против изповеданията“ – от чл. 162 до чл. 166 от НК, както и информация за хода на делата.

С разпореждане от 13.09.2024 г. на зам.-председателя на ВКС и ръководител на Наказателната колегия е създаден Регистър на делата за престъпления от омраза. Последните са изброени в списък, който е неразделна част от разпореждането.

През отчетния период във ВКС е образувано 1 дело с предмет престъпление от омраза – к.н.д. № 1018/2024 г. на I н. о., което е обявено за решаване през м. декември 2024 г.

ж) Публикуване на съдебните актове на сайта на ВКС

Постановените съдебни актове след обезличаването им се публикуват на интернет страницата на ВКС. Справка може да се извърши както по номер на дело/входящ номер, така и да се използват думи в анотация и думи в съдържание за търсене от потребителите.

През 2024 г. в Наказателната колегия последователно се следва практиката, въведена от 06.11.2017 г. във връзка с измененията и допълненията на чл. 354 от НПК (обн., ДВ, бр. 63/04.08.2017 г., в сила от 05.11.2017 г.), заверен препис от окончателния съдебен акт, с който се потвърждава, изменя, налага ефективно наказание „лишаване от свобода“, незабавно след постановяването му да се изпраща на Отдел „Съдебен“ на Върховната касационна прокуратура (ВКП). Преписът на решението на ВКС се придружава с препис на диспозитива на първоинстанционната присъда и препис на диспозитива на въззивния съдебен акт, които секретарят заверява. Връчването на преписи от посочените съдебни актове се удостоверява със съпроводително писмо по образец (с дата, подписи и имената на съответните длъжностни лица от ВКС и ВКП, предали и приели преписите), което се прилага към копие на решението, съхранявано от съдебните секретари на Наказателната колегия.

Описаната процедура за изпращане на препис от съдебния акт на ВКП, уредена с Разпореждане № 77/03.11.2017 г. на зам.-председателя на ВКС и ръководител на НК, включително публикуването на решението на ВКС в сайта на съда едва след получаване на уведомление за привеждане в изпълнение на присъдата, до голяма степен е безсмислена. Това е така, понеже страните, които имат регистрация в Единния портал за електронно правосъдие (ЕПЕП), имат достъп до постановените съдебни актове от момента на тяхното обявяване в ЕИСС.

4. ДЕЙНОСТ ПО УЕДНАКВЯВАНЕ НА СЪДЕБНАТА ПРАКТИКА. ПРОЗРАЧНОСТ НА ПРАВОРАЗДАВАНЕТО

През 2024 г. по тълкувателните дела се запазва организацията на откритите заседания. Поканите за изразяване на становище до лица и организации, както и до съдилищата в страната се изпращат чрез Системата за сигурно електронно връчване (ССЕВ). Влезлите в сила съдебни актове, в които се съдържа противоречива или неправилна съдебна практика, на които се основава искането, се публикуват на външния сайт, така че да са достъпни за поканените лица и за всички граждани.

В заседание на Общото събрание на Наказателната колегия на 25.04.2024 г. е взето решение да се изготви предложение за внасянето на изменения и допълнение в Правилата за приемане на тълкувателни решения от ОСНК на ВКС и е определена комисия в състав: съдия Мая Цонева, съдия

Надежда Трифонова, съдия Деница Вълкова. Комисията е предложила проект на правила и в заседание на 24.10.2024 г. ОСНК е взело решение за приемане на предложения проект, ведно с внесените в заседанието редакции, и е предложило на председателя на ВКС да внесе проекта за разглеждане и приемане от Пленума на Върховния касационен съд. С решение от 13.11.2024 г. на Пленума на ВКС предложените от ОСНК Правила за приемане на тълкувателни решения от ОСНК на ВКС са приети.

а) Постановени тълкувателни решения/определения

Тълкувателно дело № 1/2020 г. (докладчици – съдия Невена Грозева и съдия Надежда Трифонова)

С разпореждане от 07.08.2021 г. на председателя на ВКС е образувано Тълкувателно дело № 1/2020 г. по искане на председателя на Висшия адвокатски съвет за приемане на тълкувателно решение по въпроса: „Предоставянето по занятие на заеми/кредити със средства, които не са набрани чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства, представлява ли банкова дейност и нейното осъществяване без разрешение осъществява ли състава на престъпление по чл. 252, ал. 1 НК?“.

Проведено е открито заседание на 19.11.2020 г., както и закрити заседания по тълкувателното дело. На 27.05.2021 г. е проведено закрито заседание по делото, в което е разгледан докладът и са гласувани предложените диспозитиви. На докладчиците е възложено изготвянето на проект на мотивите на тълкувателното решение.

Междувременно с определение от 17.06.2022 г. по к.н.д. № 591/2021 г. на ВКС, Първо н. о., е отправено преюдициално запитване към Съда на Европейския съюз със следните въпроси:

„1. Следва ли определението за кредитна институция, дадено в чл. 4, § 1, т. 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 да се тълкува в смисъл, че предоставянето на кредити се осъществява единствено със средства, които са от публично привлечени влогове или други възстановими средства или кредитната институция може да извършва кредитиране и със средства, получени от други източници?“

2. Как следва да се тълкува съдържанието на „документ независимо от формата, с който се предоставя правото за извършване на дейността“ по чл. 4, § 1, т. 42 от Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 и включва ли то както разрешителния лицензионен, така и разрешителния регистрационен режим за дейността по кредитиране?“

Оправеното преюдициално запитване е пряко свързано с поставения въпрос по тълкувателното дело, което е било констатирано в проведените впоследствие закрити заседания.

В Правилата за приемане на тълкувателни решения от ОСНК на ВКС не е предвидена хипотеза, в която е отправено преюдициално запитване,

което е от значение за решаване на тълкувателния въпрос. Също така в чл. 488, ал. 1 от НПК е предвидено, че с отправяне на запитването съдът спира производството по делото, като не се съдържа правило да бъдат спирани други дела, по които поставеният въпрос е от значение за правилното решаване на делото.

При това положение, като са изложени аргументи за обвързващата сила на решението на СЕС, е прието, че ОСНК не разполага с друга възможност, освен да изчака произнасянето на СЕС по отправеното преюдициално запитване, след което в зависимост от застъпеното в него становище да прецени по-нататъшната си дейност по ТР № 1/2020 г. С решение от 06.10.2022 г. на ОСНК на ВКС е отложено решаването на Тълкувателно дело № 1/2020 г. на ОСНК до произнасяне на СЕС по преюдициалното запитване, отправено от състав на Първо наказателно отделение на ВКС по к.н.д. № 591/2021 г.

С Решение от 16.11.2023 г. по дело С-427/22 на Съда на ЕС е даден отговор на отправеното от ВКС преюдициално запитване в следния смисъл: „Член 4, параграф 1, точка 1, буква а) от Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012, изменен с Регламент (ЕС) 2019/2033 на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2019 г., трябва да се тълкува в смисъл, че предприятие попада в обхвата на понятието „кредитна институция“ по смисъла на същия член 4, параграф 1, точка 1 само когато неговата дейност се състои едновременно в приемане на депозити или други възстановими средства от обществеността и в отпускане на кредити за негова собствена сметка, с уточнението, че тези депозити или други средства, приети от обществеността, са предназначени за отпускането на кредити, без да се изключва възможността кредити да се отпускат и със средства от други източници“.

С разпореждане на зам.-председателя на ВКС и ръководител на Наказателната колегия от 22.11.2023 г. е насрочено закрито заседание по Тълкувателно дело № 1/2020 г. на 25.01.2024 г. с оглед на постановеното решение от 16.11.2023 г. по дело С-427/22 на Съда на ЕС, с което е даден отговор на отправеното от ВКС преюдициално запитване. С разпореждане на зам.-председателя на ВКС и ръководител на Наказателната колегия, постановено на 05.01.2024 г., насроченото закрито заседание е пренасрочено за 22.02.2024 г. с оглед на необходимостта докладчиците по тълкувателното дело да редактират подготвения проект за тълкувателно решение съобразно решението от 16.11.2023 г. по дело С-427/22 на Съда на ЕС. Проведено е закрито заседание на 22.02.2024 г.

Постановено е Тълкувателно решение № 1 от 15.03.2024 г. по Тълкувателно дело № 1/2020 г. по описа на ОСНК на ВКС със следния диспозитив: „Предоставянето по занятие на заеми/кредити със средства, които не са набрани чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства, не представлява банкова дейност и нейното осъществяване без разрешение не осъществява състава на престъплението по чл. 252, ал. 1 от НК“.

Тълкувателно дело № 3/2023 г. (докладчик – съдия Спас Иванчев)

С разпореждане от 28.09.2023 г. на основание чл. 128, ал. 1 от ЗСВ и Раздел II, чл. 9 от Правилата за приемане на тълкувателни решения от ОСНК на ВКС е образувано Тълкувателно дело № 2/2023 г. по описа на ОСНК на ВКС по отправено искане от главния прокурор на Република България за приемане на тълкувателно решение по следните въпроси:

„1. За да е осъществен квалифицираният състав на престъплението блудство по чл. 149, ал. 5, т. 1 от НК, необходимо ли е блудството да е извършено едновременно с две или повече малолетни лица, или такава квалификация е допустима и при блудствени действия, извършени поотделно с всяко от две или повече различни лица в непродължителен период от време?

2. Когато деецът е блудствал едновременно с две или повече малолетни лица, в една и съща комбинация или различни комбинации помежду им, на различни дати или в различни периоди, допустимо ли е квалифицирането на престъпната деятелност като едно продължавано престъпление по чл. 149, ал. 5, т. 1 във вр. чл. 26, ал. 1 от НК за всички пострадали, или квалифицирането следва да е в отделни самостоятелни продължавани престъпления по чл. 149, ал. 5, т. 1 във вр. чл. 26, ал. 1 от НК за всяко от пострадалите лица, съобразно разпоредбата на чл. 26, ал. 6 от НК?

3. Когато деецът е извършил множество блудствени действия на различни дати или в различни периоди с различен брой малолетни лица, но в един или едни от случаите блудствените действия са извършени с едно малолетно лице, а в други едновременно с две или повече малолетни лица, сред които е и пострадалото от отделното блудство малолетно лице, допустимо ли е включването на отделното блудство в състав на престъпление по чл. 149, ал. 5, т. 1 от НК или в състава на продължавано престъпление по чл. 149, ал. 5, т. 1 вр. чл. 26, ал. 1 от НК, или отделното блудство следва да остане като самостоятелно престъпление по чл. 149 от НК (със съответна квалификация, в зависимост от събраните доказателства)?“

Със същото разпореждане за докладчик по делото е определен съдия Спас Иванчев.

С разпореждане от 25.10.2023 г. на съдията докладчик в съответствие с т. 10, б. „б“ от Правилата за приемане на тълкувателни решения от ОСНК, приети с решение на Пленума на ВКС от 15.11.2016 г., е разпоредено делото да се докладва на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Наказателната колегия за насрочването му за разглеждане в открито заседание и е предложено покани и копия от искането на председателя на ВКС ведно с предоставените материали да се изпратят до всички предложени с разпореждането органи, лица и институции, които могат да изразят становище по поставения за тълкуване въпрос в открито съдебно заседание или да изразят писмено становище в указан в поканата срок.

С разпореждане от 25.10.2023 г. на зам.-председателя на ВКС и ръководител на Наказателна колегия Тълкувателно дело № 3/2023 г. е насрочено за разглеждане в открито заседание на 18.01.2024 г. Искането на главния прокурор, относимата съдебна практика, разпореждането за

образуване, разпореждането на докладчика и разпореждането за насрочване на тълкувателното дело са публикувани на сайта на ВКС – секция „Съдебна практика“, подсекция „Тълкувателни дела“. Проведено е открито съдебно заседание на 18.01.2024 г. Проведени са и четири закрити заседания, съответно на 21.03.2024 г., 18.04.2024 г., 06.06.2024 г. и 26.09.2024 г.

Постановено е Тълкувателно решение № 3 от 16.10.2024 г. по Тълкувателно дело № 3/2023 г. по описа на ОСНК на ВКС със следния диспозитив:

„1. За да е осъществен квалифицираният състав на престъплението блудство по чл. 149, ал. 5, т. 1 от НК, е необходимо блудството да е извършено с едно деяние по отношение на две или повече малолетни лица. Тази квалификация не е допустима при блудствени действия, извършени с отделни деяния спрямо две или повече различни лица в непродължителен период от време.

2. Когато деецът е блудствал едновременно с две или повече малолетни лица, в различни комбинации помежду им, на различни дати или в различни периоди, не е допустимо квалифицирането на престъпната дейтелност като едно продължавано престъпление по чл. 149, ал. 5, т. 1 вр. чл. 26, ал. 1 от НК. Всяко едно от деянията самостоятелно осъществява състав на чл. 149, ал. 5, т. 1 от НК.

Когато две или повече деяния са извършени по отношение на едни и същи две или повече малолетни лица в непродължителен период от време и при наличието на останалите предпоставки по чл. 26, ал. 1 от НК, се осъществява едно продължавано престъпление по чл. 149, ал. 5, т. 1 вр. чл. 26, ал. 1 от НК.

3. Не е допустимо включването на отделното блудство в състав на престъпление по чл. 149, ал. 5, т. 1 от НК или в състава на продължавано престъпление по чл. 149, ал. 5, т. 1 вр. чл. 26, ал. 1 от НК, а отделното блудство следва да остане като самостоятелно престъпление.“

Тълкувателното решение е подписано с особено мнение от съдия Спас Иванчев и съдия Деница Вълкова.

Тълкувателно дело № 1/2024 г. (докладчик – съдия Бонка Янкова)

С разпореждане от 06.02.2024 г. на председателя на Върховния касационен съд е образувано Тълкувателно дело № 1/2024 г. по описа на ОСНК на ВКС по отправено искане от министъра на правосъдието за приемане на тълкувателно решение по следния въпрос: „При отбелязана реабилитация по право на основание чл. 88а от НК и искане за издаване на свидетелство за съдимост с посочена в него цел, обвързана с изискването, съдържащо се в специален закон „лицето да не е осъждано за умишлено престъпление от общ характер, независимо от реабилитацията“, следва ли тази присъда да бъде включена в издавания документ, ведно с реабилитацията, или следва свидетелството за съдимост да се издаде без информацията относно осъждането на лицето?“.

Със същото разпореждане за докладчик по делото е определена съдия Бонка Янкова.

С разпореждане от 21.02.2024 г. по Тълкувателно дело № 1/2024 г. на ОСНК на ВКС на съдията докладчик е разпоредено делото да се докладва на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Наказателната колегия за насрочването му за разглеждане в заседание за произнасяне по допустимостта на искането.

С разпореждане от 21.02.2024 г. на зам.-председателя на ВКС и ръководител на Наказателната колегия тълкувателното дело е насрочено за разглеждане в заседание за произнасяне по допустимостта на искането на 04.04.2024 г. Искането на министъра на правосъдието, разпореждането за образуване, разпореждането на докладчика и разпореждането за насрочване на Тълкувателно дело № 1/2024 г. са публикувани на сайта на ВКС – секция „Съдебна практика“, подсекция „Тълкувателни дела“. Проведено е закрито заседание на 04.04.2024 г., на което делото е отложено и насрочено за 25.04.2024 г.

Проведено е закрито заседание на 25.04.2024 г. Взето е решение за постановяване на определение, с което да бъде отклонено искането на министъра на правосъдието за приемане на тълкувателно решение по поставения въпрос. С оглед изготвяне на мотиви към определението разглеждането на Тълкувателно дело № 1/2024 г. е отложено и насрочено за разглеждане на 06.06.2024 г. Проведено е закрито съдебно заседание на 06.06.2024 г.

Постановено е Определение № 1 от 25.06.2024 г. по Тълкувателно дело № 1/2024 г. по описа на ОСНК на ВКС със следния диспозитив: „Отклонява като недопустимо искането на министъра на правосъдието на Република България за приемане на тълкувателно решение от ОСНК на ВКС по следния въпрос: „При отбелязана реабилитация по право на основание чл. 88а от НК и искане за издаване на свидетелство за съдимост с посочена в него цел, обвързана с изискването, съдържащо се в специален закон лицето да „не е осъждано за умишлено престъпление от общ характер, независимо от реабилитацията“, следва ли тази присъда да бъде включена в издавания документ, ведно с реабилитацията, или следва свидетелството за съдимост да се издаде без информация относно осъждането на лицето?“. Прекратява производството по Тълкувателно дело № 1/2024 г. по описа на ОСНК на ВКС“.

б) Актуално състояние на образувани през предходни отчетни периоди тълкувателни дела по описа на ОСНК на ВКС и по описа на ОСНК и ВАС

Тълкувателно дело № 2/2023 г. (докладчик – съдия Румен Петров)

С разпореждане от 15.02.2023 г. на основание чл. 128, ал. 1 от ЗСВ и Раздел II, чл. 9 от Правилата за приемане на тълкувателни решения от ОСНК на ВКС е образувано Тълкувателно дело № 2/2023 г. по описа на ОСНК на ВКС по отправено искане от главния прокурор на Република България за приемане на тълкувателно решение по следния въпрос: „Разпоредбата на чл. 343г от НК относно предвиденото кумулативно наказание лишаване от право

да се управлява МПС по чл. 37, ал. 1, т. 7 от НК приложима ли е в случаите на престъпление по чл. 343в, ал. 3, вр. ал. 1 от НК?“.

Със същото разпореждане за докладчик по делото е определен съдия Румен Петров.

С разпореждане от 17.02.2023 г. на съдията докладчик в съответствие с т. 10, б. „б“ от Правилата за приемане на тълкувателни решение от ОСНК, приети с решение на Пленума на ВКС от 15.11.2016 г., е разпоредено делото да се докладва на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Наказателната колегия за насрочването му за разглеждане в открито заседание и е предложено покани и копия от искането на председателя на ВКС ведно с предоставените материали да се изпратят до всички предложени с разпореждането органи, лица и институции, които могат да изразят становище по поставения за тълкуване въпрос в открито съдебно заседание или да изразят писмено становище в указан в поканата срок.

С разпореждане от 20.02.2023 г. на зам.-председателя на ВКС и ръководител на Наказателната колегия Тълкувателно дело № 2/2023 г. по описа на ОСНК на ВКС е насрочено за разглеждане в открито заседание на 20.04.2023 г. Искането на главния прокурор, относимата съдебна практика, разпореждането за образуване, разпореждането на докладчика и разпореждането за насрочване на тълкувателното дело са публикувани на сайта на ВКС – секция „Съдебна практика“, подсекция „Тълкувателни дела“. Проведено е открито заседание на 20.04.2023 г., както и закрито заседание на 15.06.2023 г.

В закрито заседание на 12.10.2023 г. е прието предложението на докладчика – съдия Румен Петров, да се изпрати сигнал до: Народното събрание – Комисията по правни въпроси и Комисията по транспорта и съобщенията, и до министерствата на правосъдието и на вътрешните работи за констатираното с изготвения доклад дублиране на съставите на престъпление и административно нарушение. Делото е отложено без дата. Към края на отчетния период продължава да няма реакция от адресатите на сигнала.

Тълкувателно дело № 2/2023 г. по описа на ВАС (докладчици – съдия Пламен Дацов от ВКС и съдия Даниела Мавродиева от ВАС)

Тълкувателното дело за приемане на съвместно тълкувателно постановление от Общото събрание на съдиите от Наказателната колегия на Върховния касационен съд и Първа и Втора колегии на Върховния административен съд е образувано на основание чл. 128, ал. 2 вр. чл. 124, ал. 2 от ЗСВ и т. 6.1 и т. 7.2 от Правилата за приемане на съвместни тълкувателни постановления от колегиите на съдиите от Върховния касационен съд и Върховния административен съд с разпореждане от 08.12.2023 г. на председателите на ВКС и ВАС по повод искане на председателя на ВКС и председателя на ВАС за съвместно тълкувателно постановление по следните въпроси:

„1. Каква е формата на изпълнителното деяние на нарушението по чл. 638, ал. 4 от Кодекса за застраховането?

2. Как се съотнася нормата на ал. 4 на чл. 638 от Кодекса за застраховането (КЗ) към ал. 1 на същия член? Налице ли са два отделни състава на различни административни нарушения или става въпрос за едно и също нарушение, като способите за установяване на едното от тях (това по чл. 638, ал. 4 от КЗ) са по-различни?

3. Когато няколко пъти с едно или различни технически средства е установено/заснето управление на моторно превозно средство (МПС), за което няма сключен и действащ застрахователен договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност“, дали се касае за едно и също нарушение, или са налице няколко отделни такива, чиито брой отговаря на броя на заснеманията, и съответно какъв следва да е периодът от време между отделните заснемания?“

Със същото разпореждане за докладчици са определени съдия Мина Топузова от Върховния касационен съд и съдия Даниела Мавродиева от Върховния административен съд.

С разпореждане от 03.06.2024 г. на докладчиците по делото е постановено делото да се докладва на председателите на ВКС и ВАС за насрочване и разглеждане в открито съдебно заседание. С разпореждане от 07.06.2024 г. на председателя на ВКС и зам.-председател на ВАС делото е насрочено за 10.07.2024 г. Искането на председателите на ВКС и ВАС, разпореждането за образуване и разпореждането за насрочване на Тълкувателно дело № 2/2023 г. са публикувани на сайта на ВКС – секция „Съдебна практика“, подсекция „Тълкувателни дела“.

На 10.07.2024 г. е проведено открито заседание на Общото събрание на Наказателната колегия на Върховния касационен съд и Първа и Втора колегии на Върховния административен съд, на което е постановено материалите по делото да се предоставят на докладчиците за изготвяне на доклад и отговори на поставените въпроси.

На 20.11.2024 г. е постановено разпореждане по Тълкувателно дело № 2/2023 г. на председателите на ВКС и ВАС, с което съдията докладчик от страна на Върховния касационен съд е заменен. За нов докладчик от страна на ВКС е определен съдия Пламен Дацов.

Към края на отчетния период по образуваното тълкувателно дело няма постановено решение.

Тълкувателно дело № 3/2023 г. по описа на ВАС (докладчици – съдия Антоанета Данова от ВКС и съдия Христо Койчев от ВАС)

Тълкувателното дело за приемане на съвместно тълкувателно постановление от Общото събрание на съдиите от Наказателната колегия на Върховния касационен съд и Първа и Втора колегии на Върховния административен съд е образувано на основание чл. 128, ал. 2, вр. чл. 124, ал. 2 от ЗСВ и т. 6.1 и т. 7.2 от Правилата за приемане на съвместни тълкувателни постановления от колегии на съдиите от Върховния касационен съд и Върховния административен съд с разпореждане от 08.12.2023 г. на председателите на ВКС и ВАС по повод искане на председателя на ВКС и председателя на ВАС за съвместно тълкувателно

постановление по следния въпрос: „Едно или две нарушения извършва по смисъла на чл. 18 от Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН) данъчно задължено лице, което едновременно не подаде за един и същ данъчен период справка декларация по чл. 125, ал. 1 от Закона за данък добавена стойност (ЗДДС) и отчетни регистри по чл. 124 от ЗДДС?“.

Със същото разпореждане за докладчици са определени съдия Даниела Атанасова от Върховния касационен съд и съдия Христо Койчев от Върховния административен съд.

С разпореждане от 31.01.2024 г. на докладчиците по делото е постановено делото да се докладва на председателите на ВКС и ВАС за насрочване и разглеждане в открито съдебно заседание. С разпореждане от 10.06.2024 г. на председателя на ВКС и зам.-председател на ВАС Тълкувателно дело № 3/2023 г. по описа на Наказателната колегия на ВКС и Първа и Втора колегии на ВАС е насрочено за 10.07.2024 г. Искането на председателите на ВКС и ВАС, разпореждането за образуване и разпореждането за насрочване на тълкувателното дело са публикувани на сайта на ВКС – секция „Съдебна практика“, подсекция „Тълкувателни дела“.

На 10.07.2024 г. е проведено открито заседание на Общото събрание на Наказателната колегия на Върховния касационен съд и Първа и Втора колегии на Върховния административен съд, на което е постановено материалите по делото да се предоставят на докладчиците за обобщаване на становищата по поставения въпрос за наличие на основания за отклоняване на искането, съответно допустимостта, и да дадат вариант за отговор по направеното искане.

С разпореждане от 09.10.2024 г. на докладчиците по Тълкувателно дело № 3/2023 г. е постановено делото да се докладва на председателите на Върховния касационен съд и Върховния административен съд за насрочване в закрито съдебно заседание.

На 20.11.2024 г. е постановено разпореждане по Тълкувателно дело № 3/2023 г. от председателите на Върховния касационен съд и Върховния административен съд, с което съдията докладчик от страна на ВКС е заменен. За нов докладчик от страна на ВКС е определена съдия Антоанета Данова.

Към края на отчетния период по образуваното тълкувателно дело няма постановено решение.

Тълкувателно дело № 4/2023 г. по описа на ВАС (докладчици – съдия Валя Рушанова от ВКС и съдия Мира Райчева от ВАС)

Тълкувателното дело за приемане на съвместно тълкувателно постановление от Общото събрание на съдиите от Наказателната колегия на Върховния касационен съд и Първа и Втора колегии на Върховния административен съд е образувано на основание чл. 128, ал. 2 вр. чл. 124, ал. 2 от ЗСВ и т. 6.1 и т. 7.2 от Правилата за приемане на съвместни тълкувателни постановления от колегиите на съдиите от ВКС и ВАС с разпореждане от 08.12.2023 г. на председателите на Върховния касационен съд и Върховния административен съд по повод искане на председателя на ВКС и председателя на ВАС за съвместно тълкувателно постановление по

следния въпрос: „Налице ли е забрана по смисъла на чл. 39, ал. 4 от Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН) за издаване на електронен фиш в случаите, когато закон предвижда наказание до 50 лева? В случай че е налице подобна забрана, приложима ли е последната при издаване на електронен фиш по чл. 189, ал. 4 от Закона за движението по пътищата (ЗДВП)?“.

Със същото разпореждане за докладчици са определени съдия Валя Рушанова от ВКС и съдия Бранимира Митушева от ВАС.

На 06.02.2024 г. е постановено разпореждане от председателите на Върховния касационен съд и Върховния административен съд по Тълкувателно дело № 4/2023 г., с което съдията докладчик от страна на ВАС е заменен. За нов докладчик от страна на ВАС е определена съдия Мира Райчева.

Към края на отчетния период по образуваното тълкувателно дело няма постановено решение.

Тълкувателно дело № 5/2023 г. по описа на ВАС (докладчици – съдия Христина Михова от ВКС и съдия Мирослава Георгиева от ВАС)

Тълкувателното дело за приемане на съвместно тълкувателно постановление от Общото събрание на съдиите от Наказателната колегия на Върховния касационен съд и Първа и Втора колегии на Върховния административен съд е образувано на основание чл. 128, ал. 2 вр. чл. 124, ал. 2 от ЗСВ и т. 6.1 и т. 7.2 от Правилата за приемане на съвместни тълкувателни постановления от колегиите на съдиите от Върховния касационен съд и Върховния административен съд с разпореждане от 08.12.2023 г. на председателите на ВКС и ВАС по повод искане на председателя на ВКС и председателя на ВАС за съвместно тълкувателно постановление по следния въпрос: „Нарушение по чл. 53, ал. 1, т. 2 във връзка с чл. 26, ал. 2, т. 1, буква „а“ от Закона за пътищата или такова по чл. 177, ал. 3, т. 1 във връзка с чл. 139, ал. 1, т. 2 от Закона за движението по пътищата извършва водачът, който управлява извънгабаритно или тежко пътно превозно средство по пътищата, отворени за обществено ползване, без да е налице разрешение за движението на това пътно превозно средство?“.

Със същото разпореждане за докладчици са определени съдия Христина Михова от ВКС и съдия Мирослава Георгиева от ВАС.

С разпореждане от 27.05.2024 г. на докладчиците по делото е постановено делото да се докладва на председателите на ВКС и ВАС за насрочване и разглеждане в открито съдебно заседание. С разпореждане от 07.06.2024 г. на председателя на ВКС и зам.-председател на ВАС Тълкувателно дело № 5/2023 г. по описа на Наказателната колегия на ВКС и Първа и Втора колегии на ВАС е насрочено за 10.07.2024 г.

На 10.07.2024 г. по тълкувателното дело е проведено открито съдебно заседание, на което е постановено материалите по делото да се предоставят на докладчиците за изготвяне на доклад и отговори на поставените въпроси.

Към края на отчетния период по образуваното тълкувателно дело няма постановено решение.

в) Образувани тълкувателни дела

Тълкувателно дело № 1/2024 г. (докладчик – съдия Бонка Янкова)

С разпореждане от 06.02.2024 г. на председателя на Върховния касационен съд е образувано Тълкувателно дело № 1/2024 г. по описа на ОСНК на ВКС по отправено искане от министъра на правосъдието за приемане на тълкувателно решение по следния въпрос: „При отбелязана реабилитация по право на основание чл. 88а от НК и искане за издаване на свидетелство за съдимост с посочена в него цел, обвързана с изискването, съдържащо се в специален закон „лицето да не е осъждано за умишлено престъпление от общ характер, независимо от реабилитацията“, следва ли тази присъда да бъде включена в издавания документ, ведно с реабилитацията, или следва свидетелството за съдимост да се издаде без информацията относно осъждането на лицето?“.

Със същото разпореждане за докладчик по делото е определена съдия Бонка Янкова.

По тълкувателното дело е постановено Определение № 1/25.06.2024 г. (подробна информация е представена в частта от доклада относно постановените през 2024 г. от ОСНК тълкувателни решения/определения).

Тълкувателно дело № 2/2024 г. (докладчик – съдия Милена Панева)

С разпореждане от 16.05.2024 г. е образувано Тълкувателно дело № 2/2024 г. по описа на ОСНК на ВКС по отправено искане от председателя на Върховния касационен съд за приемане на тълкувателно решение по следния въпрос: „Когато съдът определя наказанието при условията на чл. 55 НК, следва ли да приложи разпоредбата на чл. 55, ал. 2 НК към глобата, ако тя е предвидена като допълнително наказание в кумулативната санкция заедно с лишаване от свобода или с пробация?“.

Със същото разпореждане за докладчик по делото е определена съдия Милена Панева.

С разпореждане от 11.06.2024 г. по Тълкувателно дело № 2/2024 г. на ОСНК на ВКС на съдията докладчик е разпоредено делото да се докладва на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Наказателната колегия за насрочването му за разглеждане в открито заседание и е предложено покани и копия от искането на председателя на ВКС, ведно с предоставените материали, да се изпратят до всички предложени с разпореждането органи, лица и институции, които могат да изразят становище по поставения за тълкуване въпрос в открито съдебно заседание или да изразят писмено становище в указан в поканата срок.

С разпореждане от 11.06.2024 г. на зам.-председателя на ВКС и ръководител на Наказателната колегия тълкувателното дело е насрочено за разглеждане в открито заседание на 26.09.2024 г. Искането на председателя на Върховния касационен съд, относимата съдебна практика, разпореждането за образуване, разпореждането на докладчика и разпореждането за насрочване на тълкувателното дело са публикувани на сайта на ВКС – секция

„Съдебна практика“, подсекция „Тълкувателни дела“. Проведено е закрито заседание на 26.09.2024 г., на което делото е отложено и насрочено на 21.11.2024 г. С разпореждане от 18.11.2024 г. на зам.-председателя на ВКС и ръководител на Наказателната колегия на ВКС разглеждането на Тълкувателно дело № 2/2024 г. е отложено поради обстоятелството, че докладът по делото е представен на 18.11.2024 г. Със същото разпореждане делото е насрочено за разглеждане в закрито заседание на 05.12.2024 г.

Проведено е закрито заседание на 05.12.2024 г. Подложени са на гласуване възможните варианти за отговор на поставения за тълкуване въпрос. Тълкувателното дело е насрочено за нова дата.

Към края на отчетния период по образуваното тълкувателно дело няма постановено решение.

Тълкувателно дело № 1/2024 г. на Общото събрание на Наказателната, Гражданската и Търговската колегии на ВКС

С разпореждане от 09.08.2024 г. на председателя на ВКС е разпоредено да се образува Тълкувателно дело № 2/2024 г. по описа на ВКС, Гражданска и Търговска колегии, за приемане на тълкувателно решение по формулирания в Определение № 1863/03.07.2024 г. по т. д. № 306/2024 г. по описа на ВКС, Първо търговско отделение, въпрос: „За връзката между действията на делинквента – водач на МПС и поведението на увредения при извършване преценка дали увреденият е допринесъл за настъпване на вредите съгласно чл. 51, ал. 2 ЗЗД, когато е малолетно лице и е пътувало в МПС, управлявано от делинквента, без използване на обезопасителна система в нарушение на Глава II, раздел XXV от Закона за движението по пътищата“. Определени са двама докладчици за изготвяне на проект за тълкувателно решение: съдия Ерик Василев – ГК и съдия Анжелина Христова – ТК.

С разпореждане на председателя на ВКС от 23.10.2024 г. въз основа на доклад от зам.-председателя на ВКС и ръководител на НК е преобразувано Тълкувателно дело № 2/2024 г. на Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии на Върховния касационен съд в Тълкувателно дело № 1/2024 г. на Общото събрание на Наказателната, Гражданската и Търговската колегии на Върховния касационен съд, като се счита, че с искането за приемане на тълкувателно решение по посочения въпрос е сезирана и Наказателната колегия на ВКС. Като член в състава на комисията, определена с разпореждане от 09.08.2024 г. на председателя на ВКС, е включена Антоанета Данова – съдия в Наказателна колегия на ВКС.

Тълкувателно дело № 1/2023 г. на Общото събрание на съдиите от Наказателната, Гражданската и Търговската колегии на ВКС и Първа и Втора колегии на ВАС

С разпореждане от 17.07.2023 г. на председателя на ВКС и на председателя на ВАС е разпоредено да се образува Тълкувателно дело № 1/2023 г. по описа на ВКС за приемане на съвместно тълкувателно постановление от Общото събрание на съдиите от Гражданската колегия и

Търговската колегия на Върховния касационен съд и Първа и Втора колегии на Върховния административен съд по следните въпроси:

„1. Допуска ли обективното ни материално право присъждане обезщетение за неимуществени вреди в полза на юридическите лица?

2. Дали от правото на Европейския съюз, което има директен ефект и примат над националното (чл. 4, ал. 3 КРБ), или от международните договори, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила, които са част от вътрешното право на страната с предимство пред противоречащите им норми от вътрешното законодателство (чл. 5, ал. 4 КРБ), произтича възможност националният съд да присъди обезщетение за неимуществени вреди в полза на юридическо лице от нарушение на субективно право, признато от правото на Съюза, респ. от международните договори, и кои са критериите за определяне на обезщетението?“

За докладчици са определени съдия Искра Александрова от страна на Върховния административен съд и съдия Маргарита Георгиева от страна на Върховния касационен съд и член на комисията за изготвяне на проект за тълкувателно постановление – съдия Бонка Йонкова от страна на Върховния касационен съд.

С разпореждане от 22.01.2024 г. на председателите на ВКС и ВАС въз основа на предложение на зам.-председателя на ВКС и ръководител на НК е преобразувано Тълкувателно дело № 1/2023 г. на Общото събрание на съдиите от Гражданската и Търговската колегии на Върховния касационен съд и Първа и Втора колегии на Върховния административен съд в Тълкувателно дело № 1/2023 г. на Общото събрание на съдиите от Наказателната, Гражданската и Търговската колегии на Върховния касационен съд и Първа и Втора колегии на Върховния административен съд. В състава на комисията, определена с разпореждане от 17.07.2023 г. на председателите на ВКС и ВАС, е включен Калин Калпакчиев – съдия в Наказателната колегия на ВКС.

г) Отправено искане до Конституционния съд

На свое заседание, проведено на 04.04.2024 г., Общото събрание на Наказателната колегия на ВКС е взело решение да се отправи искане до Конституционния съд на Република България на основание чл. 150, ал. 1 от Конституцията на Република България (КРБ) за обявяване на противоконституционност на следните разпоредби от Наказателния кодекс: на чл. 280, ал. 5; чл. 281, ал. 4; чл. 343, ал. 5 и чл. 343б, ал. 5 от НК, обнародвани с ДВ, брой № 67/2023 г.

Основните опорни точки на искането се свеждат до следното: със Закон за изменение и допълнение на Наказателния кодекс (ДВ, бр. 67/2023 г.) са допълнени текстовете на чл. 280, чл. 281, чл. 343 и чл. 343б от Наказателния кодекс (НК), като са създадени нови алинея пета към чл. 280 НК, алинея четвърта към чл. 281 НК, алинея пета към чл. 343 и алинея пета към чл. 343б НК, но липсват мотиви към проектите за посочения закон (сигнатури № 49-354-01-61/02.06.2023 г., № 49-353-03-6/26.05.2023 г., № 49-354-01-21/03.05.2023 г. и № 49-354-01-3/19.04.2023 г.), придружаващи създаването

на упоменатите нови разпоредби и указващи причините и технологията на създаването им, съответно смисъла и предназначението им, както и преследваните с тях цели. Проблемите, които поставят четирите оспорени разпоредби, са непреодолими чрез тълкуване по предписания от чл. 46, ал. 1 ЗНА път, защото са свързани с въвеждане на двусмислени предписания, на постановки, които са в явно противоречие с фундаментални положения в наказателното право и с режима на основни негови институти, каквито са наказанието и превантивните мерки по чл. 53 НК, и съответно в противоречие с концепцията, на която всеки от тези институти е основан, с тяхното съдържание, с правната логика при създаването им и с начина, по който е предвидено те да се прилагат. Така е нарушен заложеният във фундамента на правовата държава конституционен принцип на законността (чл. 4, ал. 1 от Конституцията), като е накърнена предвидимостта в правното регулиране, дестабилизирана е правната сигурност, която правовата държава, каквато е България съгласно чл. 4, ал. 1, изр. 1 КРБ, е предназначена да осигури и която е предпоставена от създаването и действието на ясно, еднозначно, непротиворечиво, стабилно и предвидимо законодателство (в този смисъл, Решение № 1 от 27.01.2005 г. по к. д. № 8/2004 г. на Конституционния съд). Нарушено е и заложеното в чл. 5, ал. 3 от Конституцията правило, както и принципът за справедливостта и юридическото равенство на гражданите (чл. 6, ал. 2 от Конституцията). Този подход не държи сметка и за практиката на Конституционния съд, според която непререкаема е необходимостта от това законодателната власт, подобно на останалите публични власти, да се съобразява с принципа за правовата държава от гледище на „допустимите параметри и съдържанието на възприеманите законодателни положения“, като всяко едно законодателно разрешение следва да е в съгласие с принципите и с отделните разпоредби на Конституцията (РКС № 10/2009 г.), още повече в областта на наказателното право, където законодателят навлиза с висок интензитет в конституционно установената индивидуална сфера на гражданите (РКС № 12/2016 г. по к. д. № 13/2015 г.).

В заключение ОСНК на ВКС настоява, че коментираните интервенции в материалния наказателен закон са произволни, хаотични, противоречащи на самата юридическа негова същност, като чрез тях са въведени мерки, оставащи извън стандартите на наказателното право, на Наказателния кодекс и на Конституцията. Проблемите, пред които тези интервенции изправят съдилищата в практическата правораздавателна тяхна дейност и невъзможността тези проблеми да бъдат решени по предписания от чл. 46, ал. 1 ЗНА път правят сезирането на Конституционния съд необходимо.

По отправеното от ОСНК искане е образувано конституционно дело № 15/2024 г. С определение от 04.06.2024 г. Конституционният съд допуска за разглеждане по същество искането на Общото събрание на Наказателната колегия на Върховния касационен съд на Република България за установяване на противоконституционност на чл. 280, ал. 5; чл. 281, ал. 4; чл. 343, ал. 5 и чл. 343б, ал. 5 от Наказателния кодекс на Република България (обн. ДВ, бр. 26/02.04.1968 г., посл. изм. ДВ, бр. 42/14.05.2024 г.).

д) Решения на ОСНК по поставени за обсъждане въпроси

Извън тълкувателната дейност Общото събрание на НК се занимава с обсъждане на въпроси, съставляващи проблем в съдебната практика, както и с въпроси, свързани с организацията на работата в колегията – промяна в натоварването на съдии, изключване от разпределение и др.

През отчетния период в рамките на проведени общи събрания са обсъдени редица дискуссионни въпроси, с които е бил сезиран касационният съд. По тези въпроси от колегията е прието, че не са налице основанията за тълкувателна дейност, тъй като не се констатира неправилна или противоречива практика по тълкуването и прилагането на закона, а се касае до необходимост от разяснения по някои правни институти, до потвърждаване на установена съдебна практика или до преодоляване на противоречия, възникнали само в отделен съдебен район.

Изготвени от Аналитичното звено становища също са били предмет на обсъждане от ОСНК – било чрез внасянето им в заседание на колегията, било чрез изпращането им на електронните пощи на съдиите.

На свои заседания Общото събрание на Наказателната колегия на Върховния касационен съд през 2024 г. се е произнесло по редица въпроси.

Изготвено от Аналитичното звено при НК предложение за преустановяване на изпращането на касационните частни дела на ВКП е било изпратено за становище на ВКП и след получен отговор е внесено за обсъждане в ОСНК. На заседание от 07.03.2024 г. ОСНК е взело решение, че „не следва да се изпращат за становище на прокурор във Върховната прокуратура частните дела, образувани пред Върховния касационен съд, Наказателна колегия, които се разглеждат и решават в закрито заседание“. Основните аргументи се свеждат до следното: В НПК не е предвидено изрично по образуването пред ВКС частно производство да се изисква становище от прокурор във Върховната прокуратура. Даването на заключение от прокурор при Върховна прокуратура по частното дело би могло да е проява на общото изискване за участие на прокурора по наказателни дела, но то съществено се отразява на справедливостта на процеса, доколкото на останалите страни въобще не се предоставя възможност да вземат становище по поставения пред ВКС въпрос, нито пък им се съобщава становището на прокурора от ВКП. Разглеждането на делото се осъществява в закрито заседание от състав на ВКС, така че предоставянето на възможност само на държавното обвинение да вземе становище по въпроса за подсъдността на делото, което становище не се и съобщава на останалите страни, е в конфликт с принципите на справедлив процес. В резултат на приетото становище образуванията в колегията частни дела вече не се изпращат за становище от прокурор във ВКП.

На заседание на 04.04.2024 г. ОСНК е взело решение за приемане на становище на Аналитичното звено към НК по въпроса за произнасяне по мярка за неотклонение след одобряване на споразумение. Въпросът е поставен пред Върховния касационен съд с депозирано предложение от Наказателното отделение на Окръжен съд – Силистра за приемане на становище относно процесуалното развитие на мерките за неотклонение в

случаите на одобрено от съда споразумение за решаване на делото. Въз основа на извършен юридическия анализ на институтите на „мерки за неотклонение“ и „решаване на делото със споразумение“ и тяхната функционална свързаност в наказателното производство от Аналитичното звено е аргументиран извод, че след като се постанови определението, с което се одобрява постигнатото споразумение за решаване на делото, мерките за неотклонение отпадат автоматично, по силата на закона (*ex lege*), без да е необходимо съдът да се произнася по тях. Посочено е още, че действието по привеждане в изпълнение на наложеното наказание, особено в хипотезите, когато то е „лишаване от свобода“, изисква съдействието по изпращането на необходимата документация между съда и прокуратурата да бъде извършено незабавно или в максимално кратки срокове, като по този начин ще се избегне възможността осъденото лице да осуети изпълнението на наложеното му наказание. Прието е, че не е необходимо образуването на тълкувателно дело, тъй като характерът на поставените въпроси в депозираното предложение във връзка с установената противоречива съдебна практика не е обусловен от неправилното тълкуване и прилагане на съответна правна норма, а от административно-организационен процес и касае своевременното и законосъобразно изпълнение на процедурата по чл. 416 от НПК.

На заседание от 18.01.2024 г. ОСНК се е произнесло по одобряването на становище, изготвено от Аналитичното звено към НК, относно одобряване и подписване на Любляно-Хагската конвенция за международно сътрудничество в разследването и наказателното преследване на геноцид, престъпления срещу човечеството, военни престъпления и други международни престъпления. Основните моменти, застъпени в становището, се свеждат до следното: предприетата от Министерството на правосъдието инициатива за одобряване и подписване при условие на последваща ратификация на Любляно-Хагската конвенция е своевременна. Независимо че основното задължение за предотвратяване и наказване на извършителите на най-тежките престъпления по международното право е задължение на всяка отделна държава, по естеството си тези престъпления често имат транснационален характер, поради което осигуряването на ефективно международно правно сътрудничество е от първостепенно значение. Така предложеният нов многостранен правен инструмент ще послужи за засилване на сътрудничеството между държавите – страни по него, при противодействие на регламентираните в него престъпления.

На свое заседание на 21.03.2024 г. ОСНК на ВКС е обсъдило становище относно Законопроект за изменение и допълнение на Закона за закрила на детето № 49-450-01-67/07.03.2024 г., внесен от група народни представители на 06.03.2024 г., изготвено от Аналитичното звено на ВКС (ГК и НК).

На заседание на 25.04.2024 г. ОСНК на ВКС е приело становището, изготвено от Аналитичното звено към НК на ВКС, относно допустимост на освобождаването от внасяне на държавна такса по наказателни дела от частен характер. Становището е изготвено във връзка със сигнал от председателя на Ловешкия районен съд. В него най-общо се възприема, че макар НПК да не

предвижда възможност за освобождаване на частния тъжител от заплащане на държавна такса, в случай на финансова негова неспособност за посрещането на този разход, той следва да бъде освободен от таксата, ако представи доказателства за липса на средства. Такъв подход би бил израз на социалната държава, като каквата е прокламирана България в преамбюла на Конституцията. Затова във всички случаи подаващият тъжба до съда гражданин има право (с оглед на чл. 56, ал. 1 и чл. 60, ал. 1 от Конституцията) да поиска да бъде освободен от заплащане на държавна такса – било със самата тъжба или със съпътстваща я молба до съда. Съдът на свой ред е длъжен да отговори, не по реда на ГПК, защото такова препращане наказателният процесуален закон не предвижда (за разлика от хипотезите по чл. 72, ал. 1, чл. 73, ал. 2 и чл. 73а, ал. 1 НПК), а следвайки общия процесуален регламент и съобразно с представените от тъжителя доказателства относно материалното негово положение. Ако такива доказателства не са представени, би следвало съдът да даде срок за представянето им, след което ще е свободен да прецени дали да освободи частния тъжител от държавна такса. Преценката му ще е обоснована, ако е съобразена с обективни данни относно доходите на тъжителя, доходите на членовете на семейството му, имущественото негово състояние, семейното му положение, здравословното му състояние, трудовата му заетост, възрастта му и др.

На заседание на 24.10.2024 г. на ОСНК е сложен за разглеждане въпросът относно установена нееднаква практика на Наказателната колегия на Върховния касационен съд по въпроса дали при третото разглеждане на делото касационната инстанция не може да го върне в предходен стадий на процеса, включително в случаите на допуснати абсолютни процесуални нарушения. Във връзка с обсъждания въпрос на заседание на ОСНК на 14.11.2024 г. е проведена среща с експерти на Министерството на правосъдието, Дирекция „Процесуално представителство на Република България пред Европейския съд за правата на човека“: г-жа Милена Коцева – директор на посочената дирекция, г-жа Божура Симеонова – представителен агент, д-р Миряна Илчева – правителствен агент, и д-р Мария Димитрова, също правителствен агент. Основните въпроси относно практиката на ЕСПЧ, които са от значение за проблема, разглеждан от ОСНК, обсъдени на срещата са: има ли значение в практиката на ЕСПЧ въпросът за абсолютни или относителни съществени процесуални нарушения, до каква степен те се съотнасят с националното понятие за такива нарушения, как се оценява незаконният съдебен състав от гледна точка на ЕСПЧ и съответно има ли „йерархия“ на ценностите в чл. 6 от Европейската конвенция за правата на човека, тоест дали разумният срок е първи и другите са след това, или всички са равноценни? В заседание на 05.12.2024 г. на ОСНК на ВКС отново е коментиран въпросът дали при третото разглеждане на делото касационната инстанция не може да го върне в предходен стадий на процеса, включително в случаите на допуснати абсолютни процесуални нарушения, с цел уеднаквяване на практиката на различните съдебни състави във ВКС.

На свое заседание на 05.12.2024 г. ОСНК на ВКС е приело изготвения от съдията Милена Панева проект за становище на ОСНК относно

законопроекти, подготвени от Министерството на правосъдието във връзка с изпълнение на решение от 28.11.2019 г. на ЕСПЧ по делото „Мустафа срещу България“, жалба № 1230/2017 г., ведно с допълнението, прието в заседанието на ОСНК. В становището е застъпено, че съобразно с чл. 46, § 1 от Конвенцията за защита правата на човека и основаните свободи, България дължи изпълнение на решението на Европейския съд по правата на човека по делото „Мустафа срещу България“, по което е страна, като наред с обективизираните до момента индивидуални мерки, насочени към удовлетворяване на жалбоподателя по това дело, тя дължи предприемане и на действия, чрез които да се постигне предотвратяване на бъдещо възникване на идентични нарушения на Конвенцията. В посоченото решение, позовавайки се на предходната своя практика по подобни дела, както и на утвърждаващата се международна тенденция за ограничаване компетентността на военните съдилища по дела срещу цивилни лица, ЕСПЧ насочва към един генерален извод: че военните съдилища не бива да имат ексклузивна компетентност винаги когато сред извършителите на едно престъпление има и военно лице, наред с гражданските лица, като в такива случаи военен съд може да разгледа делото само при наличие на „изключителни обстоятелства“ или „наложителни причини“, при това установими на ясна и предвидима правна основа и след конкретна преценка за всеки отделен случай. С изпратеното становище ОСНК на ВКС заявява подкрепата си за предложението за изпълнение на решението на ЕСПЧ по делото „Мустафа срещу България“ чрез девоенизация на военните съдилища в България, като мотивира подробно своята позиция.

На няколко заседания на ОСНК на ВКС е обсъден и въпросът за допустимостта на съкратеното съдебно следствие по чл. 371, т. 2 от НПК при опит за убийство.

На свои заседания през 2024 г. ОСНК се е произнесло и по въпроси, свързани със становища по законопроекти. Изготвените и изпратени становища по законопроекти и проекти на други нормативни актове са изброени в Раздел „Аналитично звено“.

В съответствие с решение на ОСНК от 21.02.2019 г. становища на ОСНК на ВКС по внесени законопроекти, изготвени от Аналитичното звено на колегията, се съгласуват от съдиите в Наказателната колегия и не присъствено. Те се публикуват на вътрешния сайт на ВКС. При свикано заседание на ОСНК становищата се приемат и присъствено.

Становищата на Наказателната колегия по изпратени за съгласуване законопроекти от председателя на Комисията по конституционни и правни въпроси на Народното събрание се публикуват на интернет страницата на Народното събрание по сигнатурата на съответния законопроект. Пълен списък на изготвените становища през 2024 г. е наличен в Раздел „Аналитично звено“.

5. ДРУГИ ДЕЙНОСТИ

а) Помощни атестационни комисии в Наказателната колегия

С изменения и допълнения на ЗСВ (обн. ДВ, бр. 11/07.02.2020 г.) в чл. 39а от ЗСВ е въведена регламентация при атестирането на съдиите да участват помощни атестационни комисии в съдилищата (ПАК). В тази връзка председателят на ВКС е издал Заповед № 504/14.04.2022 г. (на основание чл. 114, ал. 1, т. 2 от ЗСВ вр. чл. 39а от ЗСВ и в съответствие с решенията по т. 19 по Протокол № 16/19.05.2020 г. и по т. 27 по Протокол № 17/02.06.2020 г. на Съдийската колегия на ВСС, както и с оглед решенията по точки 49.1, 49.2 и 49.3 по Протокол № 12/22.03.2022 г. на СК на ВСС), Заповед № 882/28.11.2022 г. и Заповед № 433/02.08.2023 г. С тях е наредено определянето на ПАК на принципа на случайния подбор за всяко конкретно атестиране в състав, състоящ се от трима редовни и един резервен член съгласно чл. 39а от ЗСВ, като се използва предоставения от ВСС софтуер, който се прилага във ВСС за избор на дисциплинарен състав. Указано е при определянето на ПАК да се съобразят следните изисквания: в състава на ПАК да участват съдии, разглеждащи дела от материята, относима към работата на атестирания магистрат; в избора за членове на ПАК да не участват командировани съдии, а само титуляри на съответната длъжност. Постановено е, с оглед гарантиране на прозрачността на процедурата, изборът на членовете на ПАК да се осъществява от назначени комисии за Гражданската, Търговската и Наказателната колегии на ВКС в състав: заместник на председателя на ВКС и ръководител на съответната колегия или заместващ го съдия; секретар на колегия или заместващ го служител; началник на Отдел ИСКСС или заместващ го служител.

През 2024 г. е постъпила и образувана атестационна преписка № 1/2024 г., вх. № В-1503/12.07.2024 г., за атестиране на съдия Янко Димитров Янков от Апелативен съд – Варна, заместник на административния ръководител – заместник-председател на Апелативен съд – Варна. Докладчик по преписката е съдия Пламен Дацов. С решение на ПАК от 01.10.2024 г. е дадена оценка „много добра“ (98 т.).

б) Аналитично звено

Данните за предходните отчетни периоди, както и за настоящия, сочат на устойчива тенденция към увеличаване дейностите, с които трябва да се ангажират съдиите, извън преките им задължения по разглеждане и решаване на делата и тълкувателната дейност. През изминалата година представители на Наказателната колегия на ВКС са поканени да участват в значителен брой работни групи. Законодателната дейност е интензивна, като се изискват становища по законопроекти, относими към работата на колегията, становища по подзаконови нормативни актове. Отправяни са покани от парламентарни комисии за участие в заседанията им. Всички тези множество

ангажименти се поемат от членовете на Аналитичното звено, както и при необходимост от съдии, които са извън Аналитичното звено.

Членовете на Аналитичното звено към НК на ВКС освен това извършват проучвания и изготвят становища по въпроси, с които колегията е сезирана от различни съдилища и институции, които се внасят за обсъждане в Общото събрание на Наказателната колегия. Тази дейност също изисква съществен ресурс и е много отговорна.

През отчетния период работата на Аналитичното звено към НК е изключително интензивна и обемна, като освен това членовете на звеното са включени активно в дейността на формираното със Заповед № 853/16.11.2022 г. на председателя на съда Аналитично звено на Върховния касационен съд, включващо съдии от трите колегии.

С решение на ОСНК на ВКС от 15.11.2023 г. е предложено на председателя на ВКС да бъде продължен мандатът на съдиите Галина Тонева и Милена Панева като членове на Аналитичното звено на ВКС от страна на Наказателната колегия. Издадена е Заповед № 940/15.11.2023 г. на председателя на ВКС за формиране на Аналитичното звено.

С решение на ОСНК от 14.11.2024 г. е предложено на председателя на ВКС да издаде заповед, с която да определи съдиите Лада Паунова, Петя Колева и Бонка Янкова за членове на Аналитичното звено от страна на НК. Издадена е Заповед № 888/18.11.2024 г., с която в състава на Аналитичното звено за периода 19.11.2024 г. – 19.11.2025 г. са включени посочените съдии от Наказателната колегия.

И през 2024 г. Аналитичното звено изготви значителен брой становища в областта на наказателното право и процес от името на ВКС/НК на ВКС, свързани в частност с правомощията на съда при прилагането на наказателното законодателство. Членовете на звеното, както и други съдии, участваха в различни работни формати.

в) Участия в междуведомствени работни групи, членства в комисии, съвети и други междуинституционални формати

Участия в работни групи

По покана от Министерството на правосъдието в работна група относно „Анализ на действащата нормативна уредба, предвиждаща участието на прокурор в дела извън наказателното производство“ е определена и е участвала съдия Галина Тонева.

По покана от Министерството на правосъдието за участие в работна група с предмет „Извършване на цялостен анализ на Регламент 2023/1543 на Европейския съюз, както и на Директива 2023/1544 на Европейския съюз, касаещи европейските заповеди за предоставяне и запазване на електронни доказателства в наказателното производство, както и за определяне на представители за целите на събирането на електронни доказателства в наказателното производство“ е определена и е участвала съдия Галина Тонева.

По покана от Министерството на правосъдието за участие в работна група относно преглед на законодателството с цел осигуряване на

процесуални гаранции за спазване на основните права на хората с увреждания, както и за осигуряване на ефективен достъп до правосъдие за тях, за участник е определена съдия Весислава Иванова.

Получена е покана от Министерството на правосъдието за участие в работна група по въпроса за нов правен инструмент на ОИСР във връзка с препоръка от Съвета на Европейския съюз по отношение на достъпа до правосъдие и правосъдните системи, фокусирани върху хората. За участник в работната група е определена съдия Весислава Иванова.

По покана от Министерството на правосъдието за участие в работна група за изработване на предложение за промени в Закона за защита на лица, застрашени във връзка с наказателното производство са определени и са участвали съдия Лада Паунова и съдия Галина Тонева. Групата не е приключила работата си.

Получена е покана от Министерството на правосъдието за участие в работна група за изготвяне на Закон за изменение и допълнение на НПК относно хармонизирането му с Регламент 2023/1543 на ЕС по въпроси, свързани с европейските заповеди за предоставяне и европейските заповеди за запазване на електронните доказателства в наказателните производства, както и във връзка с Директива 2023/1544 на Европейския съюз по въпроси за определянето на форми за установяване на представители за целите на събирането на електронни доказателства в наказателното производство. За участник в работната група първоначално е определена съдия Галина Тонева, а впоследствие съдия Лада Паунова и съдия Бонка Янкова.

Получена е покана от Министерството на правосъдието за участие в работна група с оглед привеждане на националното законодателство в съответствие с Директива 2011/36/ЕС относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защита на жертвите от него. За участници първоначално са определени съдия Галина Тонева и съдия Милена Панева. Понастоящем участници в тази работна група са съдия Лада Паунова и съдия Петя Колева.

По покана за участие в работна група от Министерството на правосъдието с оглед привеждане на националното законодателство в съответствие с Директива 2024/1226/ЕС относно определянето на престъпленията и санкциите при нарушаване на ограничителните мерки на Съюза и за изменение на Директива 2018/1673/ЕС за участници са определени съдия Галина Тонева и съдия Милена Панева.

Получена е покана на Министерството на правосъдието за излъчване на представител на ВКС в преговорния екип за изработване на проект на допълнителен протокол към Конвенция на Съвета на Европа по отношение на изпиране, издирване, изземване и конфискация на облагите от престъпления, както и във връзка с финансирането на тероризма. За представители са определени съдия Лада Паунова и съдия Галина Тонева.

По покана от Министерството на правосъдието за участие в работна група с оглед преглед на законодателството и привеждането му в съответствие с Директива 2024/1203/ЕС относно защита на околната среда чрез наказателно право са определени съдия Галина Тонева и съдия Милена Панева. Впоследствие за участници в тази група са определени съдия Лада Паунова и съдия Петя Колева, които участват и понастоящем.

Членове на работна група за изготвяне на нов проект за Закон за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт към Министерството на правосъдието са представители на всички колегии на ВКС.

По покана от Министерството на правосъдието за участие в работна група относно въвеждане в националното законодателство на Директива 2024/1385/ЕС във връзка с борбата с насилието над жени и домашното насилие за участници са определени първоначално съдия Галина Тонева и съдия Милена Панева. Понастоящем в тази работна група участват съдия Лада Паунова и съдия Петя Колева.

По покана от Министерството на външните работи за определяне на експерти за участие в постоянна работна група на контактните точки по правата на човека съгласно Постановление № 59/21.03.2024 г. на Министерския съвет за създаване на Национален координационен механизъм по правата на човека за представители са определени съдия Виолета Магдалинцева и съдия Калин Калпакчиев.

Съдия Виолета Магдалинцева и съдия Калин Калпакчиев са участници и в група, създадена във връзка с искане за техническа помощ от Съвета на Европа.

По поредна покана от Министерството на правосъдието за определяне на представител за работна група за изпълнение на Препоръка 4 от оценителния доклад на MONEYVAL за представители са определени съдия Лада Паунова и съдия Бонка Янкова.

Получено е писмо от Министерството на правосъдието за участие в работна среща за регламентиране на наказателната отговорност на лица, които предоставят социални услуги без лиценз. За участници са определени съдия Лада Паунова и съдия Петя Колева.

По покана от Министерството на правосъдието за определяне на представител в работна група за привеждане на законодателството в съответствие с Директива 2024/1260/ЕС от 24.04.2024 г. относно възстановяването и конфискацията на активи за членове са определени съдия Лада Паунова и съдия Петя Колева.

Съдия Красимир Шекерджиев е определен и участва в работна група към МВР за изменение и допълнение на Наредба № 1/2017 г. за реда за установяване концентрацията на алкохол в кръвта и/или употребата на наркотични вещества или техни аналози.

Получена е покана от Министерството на правосъдието за участие в работна група за законодателни изменения в ЗЕЕЗА. За участници са определени съдия Лада Паунова и съдия Бонка Янкова.

По покана от Министерството на правосъдието във връзка с работна група за въвеждане на Директива 2024/1069/ЕС относно защитата на лицата, ангажирани в публично участие, срещу явно неоснователни иски или съдебни производства, с които се злоупотребява („стратегически съдебни производства, насочени срещу публично участие“), за участник е определена съдия Лада Паунова.

Национална комисия за борба с трафика на хора

Със заповеди на заместник министър-председател и ръководител на Националната комисия за борба с трафика на хора (НКБТХ) по предложение на председателя на ВКС за член на комисията е определена съдия Лада Паунова – зам.-председател на ВКС и ръководител на Наказателната колегия.

В това качество съдия Паунова е изготвила и предоставила годишен отчет за дейностите по Националната програма за предотвратяване и противодействие на трафика на хора и закрила на жертвите за 2023 г.

Участвала е в две неприсъствени заседания на НКБТХ.

По искане на секретариата на НКБТХ е предоставена информация относно молба за експертно становище във връзка с Петия доклад за напредъка в борбата с трафика на хора и защитата на жертвите съгласно чл. 19 и чл. 20 от Директива 2011/3/ЕС.

Предоставено е становище във връзка с въпросник на офиса на специалния представител и координатор на ОССЕ по борба с трафика на хора относно връзката между трафика на наркотици и трафика на хора.

Предоставена е информация във връзка с Четвъртия кръг на оценка относно прилагането на Конвенцията на Съвета на Европа за борба с трафика на хора. Във връзка с това е извършен анализ на делата с обвинение за трафик на хора.

Изпратена е също информация по въпросник във връзка с изготвяне на годишния Доклад за трафика на хора в Държавния департамент на САЩ за 2024 – 2025 г.

Получена е покана от НКБТХ за участие в среща с експерти от групата на Съвета на Европа по време на мониторингова визита в рамките на Четвъртия кръг на оценка за напредъка по прилагането на Конвенцията за борба с трафика на хора. Участници в насрочената на 01.10.2024 г. среща са съдия Лада Паунова, съдия Галина Тонева и съдия Светла Букова, които са отговаряли на въпроси, свързани със законодателството и съдебната практика по дела за трафик на хора.

Съдия Деница Вълкова е участвала в национална конференция на тема „Превенция и борба с трафика на хора: добри практики и устойчиви решения“.

Съвет за криминологични изследвания към Министерския съвет

В състава на Съвета за криминологични изследвания към Министерския съвет е включена съдия Лада Паунова.

В отчетния период съдия Паунова е участвала в заседания на Съвета на 14.05.2024 г., 04.06.2024 г. и 17.06.2024 г. В едно от заседанията е представено извършеното криминологично изследване „Тенденции и превенция на престъпленията по автомобилния транспорт (чл. 343 – 343г от Наказателния кодекс)“, в изследователския екип на което е участвал съдия Красимир Шекерджиев.

Централна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните към Министерския съвет

Съдия Лада Паунова е определена за член на Централната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните към Министерския съвет. Взела е участие в неприсъствено заседание на 19.02.2024 г., на което е приет Отчетен доклад за дейността на Централната и местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните през 2022 г., както и Анализ на състоянието и тенденциите на престъпността и противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Национален съвет по наркотични вещества към Министерството на здравеопазването

Като представител на Върховния касационен съд член на Националния съвет по наркотични вещества е съдия Румен Петров.

Междуведомствена експертна комисия при Единната информационна система за противодействие на престъпността

Участник в Междуведомствената експертна комисия при Единната информационна система за противодействие на престъпността е съдия Бисер Троянов.

Комитет по цифровизация на съдебното сътрудничество към Европейската комисия

Членове на Комитета по цифровизация на съдебното сътрудничество към Европейската комисия и представители на Република България са съдия Деница Вълкова от Наказателната колегия на ВКС и Людмила Иванова – експерт към Отдел ИСКСС. Съдия Красимира Медарова от Наказателната колегия на ВКС е посочена като правен експерт в подпомагане дейността на Комитета. С решение на Съдийската колегия на ВСС от 23.07.2024 г. е приет и утвърден състав на работна група от ad hoc експерти за подпомагане работата на членовете на Комитета, в която са включени съдиите от Наказателната колегия Деница Вълкова и Красимира Медарова.

В първото присъствено заседание на Комитета по цифровизация на съдебното сътрудничество, организирано от Европейската комисия, проведено в Брюксел на 05.03.2024 г., участие са взели съдия Деница Вълкова и експертът Людмила Иванова.

През 2024 г. са проведени общо 32 дни (онлайн/присъствени) срещи на Комитета по Регламент 2844/2023 за цифровизация на съдебното сътрудничество и на достъпа до правосъдие по трансгранични гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси, които са разпределени по утвърден от Комитета график в 10 регулярни и 1 допълнително насрочена извънредна среща.

г) Изготвени становища, справки и други документи по отправени искания към Наказателната колегия на ВКС

През 2024 г. от Наказателната колегия на Върховния касационен съд са изготвени редица становища, справки, отговори на въпросници.

Получена е покана от Конституционния съд за становище по образуваното по искане на омбудсмана на Република България к. д. № 21/2023 г. за обявяване на противоконституционност на разпоредбата на чл. 300, ал. 3 от ЗСВ. Изготвеното от членовете на Аналитичното звено от Гражданската колегия становище е прието от Пленума на ВКС на 09.02.2024 г. и изпратено на Конституционния съд на 06.03.2024 г.

По постъпила покана от Конституционния съд за становище по к. д. № 3 и к. д. № 4, обединени през 2024 г., относно противоконституционност на избора на конституционни съдии от Народното събрание на 19.01.2024 г. е изготвено предложение от Аналитичното звено за отказ да бъде дадено становище.

Постъпила е покана за становище от Конституционния съд на Република България за становище по обединени к. д. № 1/2024 г. и к. д. № 2/2024 г., образувани по искане на президента на Република България и на 49 народни представители за обявяване на противоконституционност на Закона за изменение и допълнение на Конституцията на Република България. Изготвено е становище от съдия Галина Захарова и съдия Галина Тонева, което е съгласувано неписъствено и е изпратено на Конституционния съд на 14.06.2024 г.

Получена е покана от Конституционния съд на Република България за становище по к. д. № 26/2024 г., образувано по искане на Софийския районен съд относно обявяване на противоконституционност на чл. 343в, ал. 3 НК. На 04.11.2024 г. е изпратено становище.

Получена е покана от Конституционния съд на Република България за становище по к. д. № 29/2024 г., образувано по искане на състав на Районен съд – Пловдив за установяване на противоконституционност на разпоредбата на чл. 189з от Закона за движението по пътищата в частта ѝ за неприложимост на чл. 28 от Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН) поради противоречие с чл. 31, ал. 4 и с чл. 56 от Конституцията. Изготвеното становище е изпратено на 12.12.2024 г.

Постъпила е покана от Конституционния съд на Република България за становище по к. д. № 16/2024 г., образувано по искане от състав на Районен съд – Свиленград за установяване на противоконституционност на чл. 343б, ал. 5 от НК. Впоследствие к. д. № 16/2024 г. е присъединено към к. д. № 15/2024 г., образувано по искане на ОСНК на ВКС. Направена е преценка, че липсва необходимост от изготвяне на становище.

По искане от Министерството на правосъдието за съгласуване на материали, свързани с подписването на Любляно-Хагската конвенция за международно сътрудничество в разследването и наказателното преследване на геноцид, престъпления срещу човечеството, военни престъпления и други международни престъпления, е изготвено становище, което е прието от

ОСНК на ВКС на 18.01.2024 г. и е изпратено на Министерството на правосъдието.

Получена е покана от Министерството на правосъдието относно съгласуване в процедура по чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и неговата администрация (УПМСНА) на проект за ЗИДНК по въпроси отнасящи се до „тероризма“. Изготвено е становище на 09.02.2024 г. от съдия Милена Панева, изпратено до Министерството на правосъдието на 14.02.2024 г.

По покана за становище от Министерството на правосъдието относно проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-1 от 2023 г. за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица е изготвено становище, което е изпратено на Министерството на правосъдието на 21.02.2024 г. Впоследствие отново е постъпила покана за становище от Министерството на правосъдието относно проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-1 от 2023 г. за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица в процедура по съгласуване между министъра на правосъдието и ВСС. Изпратен е отговор до Министерството на правосъдието на 17.04.2024 г.

По получена покана за становище от Министерството на правосъдието в съгласувателна процедура по чл. 32 от УПМСНА за проект на Закон за изменение и допълнение на ЗПИИАКОРНФС, касаещ състава на съда. На 06.03.2024 г. е изготвено становище от съдия Милена Панева, което е изпратено на Министерството на правосъдието на същата дата.

Постъпила е покана за становище от Министерството на правосъдието по направено от Софийската градска прокуратура предложение за Закон за изменение и допълнение на НПК във връзка с разследване на транспортни престъпления. Изготвено е становище на 07.03.2024 г., което е изпратено на Министерството на правосъдието на 08.03.2024 г.

Постъпила е покана от Министерството на правосъдието за становище в процедура по чл. 32 от УПМСНА относно проект за Закон за изменение и допълнение на НК, свързан с новите положения в Римския статут на МНС. Изготвено е становище от съдия Галина Тонева, съгласувано с ОСНК на ВКС по електронните пощи на съдиите. Същото е изпратено на Министерството на правосъдието на 09.04.2024 г.

По покана за становище в процедура по чл. 32, ал. 1 от УПМСНА относно проект на Постановление за изменение и допълнение на Постановление № 240/2019 г. на Министерския съвет за създаване на Национален координационен механизъм за върховенство на правото и на Съвет за неговото прилагане е изготвено становище от съдия Галина Тонева, изпратено на Министерството на правосъдието на 18.04.2024 г.

Постъпила е молба от Министерството на правосъдието за информация по отношение на броя досъдебни производства, съдебни дела и присъди за периода 2021 – 2023 г. за престъпления по чл. 149, чл. 151, чл. 154а – 155в и чл. 158в от НК. Изготвена е справка и е изпратена на Министерството на правосъдието на 23.04.2024 г.

Получена е покана от Министерството на правосъдието за становище във връзка с допълнително уведомително писмо на Европейската комисия по

процедура за нарушение № 2023/2093 за неправилно транспониране на разпоредби на Директива 2016/343/ЕС по отношение на презумпцията за невиновност. Изготвено е становище, изпратено на Министерството на правосъдието на 12.06.2024 г.

Постъпила е покана за становище от Министерството на правосъдието съобразно процедура по чл. 32 от УПМСНА относно проект за Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Постановление № 240/2019 г. на Министерския съвет за създаване на Национален координационен механизъм за върховенство на правото и на Съвет за неговото прилагане. Изготвено е становище от съдия Галина Тонева, изпратено на Министерството на правосъдието на 12.06.2024 г.

Получена е покана от Министерството на правосъдието за актуализиране на отговори по въпросник на Комитета на правните експерти по международно публично право на Съвета на Европа относно специалните мисии, както и за изразяване на становище за неговото публикуване. Изготвен е отговор, изпратен на Министерството на правосъдието на 26.06.2024 г.

По покана от Министерството на правосъдието за становище в процедура по чл. 32 от УПМСНА относно проект на Закон за изменение и допълнение на ЗИНЗС е изготвено становище от съдия Галина Тонева и е изпратено на Министерството на правосъдието на 10.09.2024 г.

Получена е покана за определяне на национална контактна точка за координиране на посещенията на експерти на ЕС в рамките на XI кръг на взаимни оценки на държавите – членки на Европейския съюз, както и на експерти, които да участват в мисия по оценка на други държави. За национален експерт от ВКС е номинирана съдия Красимира Медарова.

По покана от Министерството на правосъдието за становище във връзка с втора съгласувателна процедура по чл. 32 от УПМСНА относно проект на Закон за изменение и допълнение на ЗИНЗС е изготвено е становище от съдия Галина Тонева, изпратено на Министерството на правосъдието на 22.10.2024 г.

Постъпила е покана от Министерството на правосъдието във връзка с необходимостта от приемане на Закон за допълнение на Наказателния кодекс относно нарушения, застрашаващи живота и здравето на лица, използващи социални услуги. На 24.10.2024 г. е изпратен отговор на съдия Галина Тонева, с който е подкрепено предходно становище по същия въпрос.

Постъпило е писмо от Министерството на правосъдието за становище по законодателни промени за изпълнение на решението на ЕСПЧ по казуса „Мустафа срещу България“. Изготвено е становище от съдия Милена Панева, което е изпратено на Министерството на правосъдието на 11.12.2024 г.

Постъпила е покана за становище от МВнР в процедура по УПМСНА относно проект на Постановление на Министерския съвет за създаване на Национален координационен механизъм по правата на човека. Изготвено е становище, изпратено на МВнР на 29.01.2024 г.

По получена покана за становище от МВнР по проект за становище на Консултативния комитет по Рамковата конвенция на Съвета на Европа за защита на националните малцинства (РКЗНМ) след проведено оценъчно

посещение в Република България е изготвено становище от съдия Галина Тонева и съдия Светлана Калинова, което е изпратено на МВнР на 15.03.2024 г.

Постъпила е покана за становище от МВР относно идеи за законодателни промени, свързани с изпълнение на правителствената програма за противодействие на корупционни престъпления и организираната престъпност. Изготвено е становище от съдия Милена Панева, изпратено на 15.04.2024 г. на МВР.

По постъпила покана от МВР за становище по направени от тях предложения за изменения в чл. 112 от НПК във връзка с отнемане на МПС е изпратен отговор на 22.04.2024 г.

Постъпил е въпросник от МВнР, подготвен от Комитета на правните експерти по международно публично право на Съвета на Европа, относно „имунитета на специалните мисии“. Въпросникът е попълнен и изпратен на 24.06.2024 г.

По покана от МВР за становище в съгласувателна процедура по чл. 32 от УПМСНА по проект за Постановление на Министерския съвет за допълнение на Наредбата за условията и реда за съхраняване и унищожаване на наркотични вещества, растения и прекурсори, както и за вземане на представителни проби от тях, приета с Постановление на Министерския съвет № 28/2006 г., е изготвено становище от съдия Милена Панева, изпратено на МВР на 04.07.2024 г.

Постъпила е молба от МВнР за предоставяне на информация, свързана със 7-ми периодичен доклад на България, дължим съгласно Международния пакт на ООН по икономически, социални и културни права, за периода от м. март 2019 г. до м. юни 2024 г. Изготвена е справка, която е изпратена на МВнР на 26.09.2024 г.

Получено е писмо от МВнР за съгласуване на проект по VII периодичен доклад на Република България по Международен пакт за граждански и политически права. Изготвен и изпратен е отговор на 12.12.2024 г.

Подадено е предложение от адвокат Буенова за съвместно изготвяне на указания от Върховния касационен съд и Прокуратурата на Република България относно приемане на протоколи от химически изследвания по транспортни дела по реда на чл. 283 НПК вместо по реда на 282 НПК. На 11.06.2024 г. е изготвен отговор от съдия Галина Тонева, изпратен на адвокат Буенова на 12.06.2024 г.

Получена е покана за становище и участие в заседание от Комисията по правни въпроси на Народното събрание по проект за ЗИД, касаещ процедура по отношение на несъответствие при транспониране на Директива 2012/13/ЕС относно правото на информация в наказателния процес. Изпратено е писмо, че се поддържат досега заетите становища.

Постъпило е предложение от съдиите в Наказателното отделение на Районен съд – Бургас за приемане на тълкувателно решение от ОСНК на ВКС по въпроси, свързани с приложение на чл. 55, ал. 2 от НК. На 02.04.2024 г. е изготвен доклад от съдия Милена Панева и е взето решение от Аналитичното звено за преминаване към тълкувателна дейност. На

29.04.2024 г. е изготвено предложение до председателя на ВКС от съдия Милена Панева, като е представен и проект за искане до ОСНК на ВКС на същата дата. По внесено искане от председателя на ВКС е образувано Тълкувателно дело 2/2024 г. на ОСНК.

По постъпила покана от Комисията по въпросите на децата, семейството, младежта и спорта към Народното събрание за становище по проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за закрила на детето, внесен от група народни представители, е изготвено становище от членовете на Аналитичното звено от Гражданската и Наказателната колегии на ВКС, което е обсъдено на ОСНК и е изпратено на Народното събрание на 27.03.2024 г.

Постъпило е предложение от доктор Пламен Петков за сезиране на Конституционния съд на Република България с искане за обявяване на противоконституционност на чл. 5, ал. 2, т. 2 и т. 3 от Закон за адвокатурата. Изготвено е становище, което е обсъдено на Пленум на ВКС на 24.04.2024 г., и е взето решение за отклоняване на предложението.

Постъпило е писмо от Софийския градски съд, 14-ти състав, Наказателно отделение, ведно с определение, за сезиране на Аналитичното звено на Наказателна колегия на ВКС с въпрос по приложение на НПК по конкретно дело на състава. Изготвено е становище, изпратено на СГС на 08.05.2024 г.

Във връзка с писмо от Софийския апелативен съд, 6-ти състав, Наказателно отделение, за становище от Аналитичното звено на Наказателната колегия на ВКС относно случаи на отводи от съдии от съдилища, срещу които има заведени граждански или наказателни дела, е изготвено становище, изпратено на Софийския апелативен съд на 19.06.2024 г.

Постъпило е становище от Аналитичното звено при Наказателното отделение на Софийския районен съд относно допустимостта на производствата по чл. 139, ал. 9 от НПК и по чл. 149, ал. 8 от НПК. Изготвено е становище от съдия Милена Панева, което е съгласувано чрез изпращане на електронните пощи на съдиите от Наказателната колегия на ВКС и е изпратено на Софийския районен съд на 23.07.2024 г.

Постъпило е предложение от Районен съд – Плевен за образуване на тълкувателно дело относно противоречива практика във връзка с обявяването на присъда по чл. 310, ал. 1 от НПК в съдебна зала публично, преди да бъде подписана в ЕИСС, и оценката на това действие като абсолютно процесуално нарушение. Налице е и искане от Окръжен съд – Плевен за становище от Аналитичното звено при Наказателната колегия на ВКС относно релевантния носител на съдебен акт, който поражда правни последици и подлежи на проверка от гледна точка на изискванията на чл. 310, ал. 1 и чл. 311, ал. 2 от НПК. Понастоящем тези материали са предмет на проучване и анализ.

По депозирано от Венцислав Ангелов, председател на ПП „Народна партия истината и само истината“, искане за сезиране на Конституционния съд на Република България за касиране на изборите за Европейски парламент и Народно събрание на Република България от 09.06.2024 г. е изготвено становище, внесено и прието от Пленума на ВКС на 03.07.2024 г.

От Комисията за защита от дискриминация е постъпило искане за предоставяне на информация за периода 01.01.2023 г. – 31.12.2023 г. в изпълнение на Решение № 9/09 на Съвета на министрите на ОССЕ относно борбата срещу престъпленията от омраза. Изготвен е отговор от съдия Лада Паунова, изпратен на Комисията за защита от дискриминация на 26.06.2024 г.

По предложение от Софийския районен съд е изготвено становище относно правилното приложение на уредбата за изготвяне на звукозаписи на съдебни заседания по наказателни дела поради възникнали проблеми в правната уредба.

Постъпило е писмо от Районен съд – Дупница относно необходимостта от отвеждане на всички съдии по реда на чл. 43, т. 3 от НПК. На 05.12.2024 г. е изпратен отговор от съдия Лада Паунова.

През 2024 г. от Наказателната колегия на ВКС са направени проучвания на противоречива практика.

Осъществено е проучване на противоречива практика по въпроса относно приложимостта на процедурата по чл. 371, т. 2 НПК при опит за убийство. Изготвен е доклад на 14.03.2024 г. от съдебен помощник. На 27.03.2024 г. е изготвено становище от съдия Галина Тонева, като същото е внесено за обсъждане на ОСНК. На заседание на ОСНК на 18.04.2024 г. е взето решение за допустимост на съкратеното съдебно следствие по чл. 371, т. 2 НПК при опит за убийство. На 26.04.2024 г. е изпратено писмо на Окръжен съд – Плевен, който е отправил въпроса.

Получена е молба за инициране на съвместна тълкувателна дейност на ВКС (Наказателна колегия и Гражданска колегия) и ВАС с оглед противоречива съдебна практика по прилагане на чл. 88а от НК. Молбата е депозирана от адвокат Екатерина Методиева. Проведено е съвещание на Аналитичното звено на Наказателната колегия на ВКС и е взето становище за липса на основание за инициране на тълкувателна дейност. Становището е изпратено на адвокат Методиева на 15.10.2024 г.

По получен сигнал от Районен съд – Ловеч за противоречива регионална практика по въпроса за допустимост на освобождаване на частен тъжител от държавна такса по дела от частен характер е изготвено становище от съдия Милена Панева, което е обсъдено от ОСНК на ВКС на 25.04.2024 г. Изготвен е окончателен вариант на становището, който е изпратен на Районен съд – Ловеч на 16.05.2024 г.

Постъпил е сигнал за противоречива практика на ВКС по въпроса за искане на съгласие от останалите подсъдими и/или пострадалите за сключване на споразумение в хипотезата на чл. 382, ал. 4 от НПК. Понастоящем се извършва анализ на съдебната практика с оглед преценка за необходимостта от тълкувателна дейност.

д) Процедури по Глава тридесет и първа „а“ от НПК

Със ЗИД на НПК (обн. ДВ, бр. 48/2023 г., в сила от 06.06.2023 г.) в Глава тридесет и първа „а“ са въведени Особени правила за разглеждане на дела за престъпления от общ характер, извършени от главния прокурор или

от негов заместник. Уредбата на тази за първи път въведена в националното ни законодателство процедура се съдържа и в разпоредби на Закона за съдебната власт. Изменения на тази уредба са направени много скоро след приемането ѝ – със ЗИД на ЗСВ (обн. ДВ, бр. 69/11.08.2023 г.) и със ЗИД на ЗСВ (обн. ДВ, бр. 86/13.10.2023 г.). Със ЗИД на Конституцията на Република България (обн. ДВ, бр. 106/22.12.2023 г.) институтът на независимо разследване на главния прокурор или негов заместник е регламентиран на конституционно ниво – чл. 130, ал. 4 от Конституцията на Република България.

С Разпореждане № 32/16.04.2023 г. на зам.-председателя на ВКС и ръководител на Наказателната колегия е регламентиран редът на завеждане и водене на преписките по чл. 411а от НПК, водените регистри и книги и е разпоредено да се създаде и поддържа публичен регистър на постъпилите уведомления по реда на Глава тридесет и първа „а“ от НПК. Такъв регистър е създаден и се актуализира ежемесечно. На външния сайт на ВКС е публикуван и актуалният списък на съдии, одобрен от Общото събрание на Наказателната колегия на ВКС във връзка с реда по Глава тридесет и първа „а“ от НПК за разследване на престъпления от общ характер, извършени от главния прокурор или от негов заместник.

През 2024 г. във връзка с подадени до заместник-председателя на ВКС и ръководител на Наказателната колегия уведомления по реда на Глава тридесет и първа „а“ от НПК са образувани 31 преписки. От тях 10 броя преписки са изпратени по компетентност на прокурора за разследване на престъпления, извършени от главния прокурор или от заместник на главния прокурор, а 17 броя преписки са изпратени на Софийската градска прокуратура за произнасяне по общия ред.

Прилагането на механизма за разследване на главния прокурор или негов заместник показва недостатъци в законодателната уредба.

Правната уредба на компетентността на ръководителя на Наказателната колегия на ВКС по отношение на началото на разглеждането на такива дела се съдържа само в три алинеи на чл. 411а от НПК. Прочитът на тези норми, във връзка и с мотивите на законопроекта, сочи на необходимост от тяхното тълкуване, за да могат да бъдат правилно приложени. По силата на чл. 411а, ал. 2 от НПК ръководителят на Наказателната колегия на ВКС е оправомощен в рамките на механизма за разследване да извърши преценка дали съобщението съдържа данни за извършено престъпление и дали данните не са явно необосновани и в зависимост от тази преценка може да изпрати съобщението на Софийската градска прокуратура за разследване по общия ред или на *ad hoc* прокурора. Лишено е от логика изискването всички преписки да бъдат преценявани първоначално от зам.-председателя на ВКС и ръководител на Наказателната колегия, който има много ограничена преценка, която освен това не подлежи на контрол. Впрочем е достатъчно подателят на уведомлението просто да посочи, че иска да се разследва бивш или настоящ главен прокурор или негов заместник, за да бъде образувана преписка по реда на Глава тридесет и първа „а“ от НПК и съответно да се изисква произнасяне на ръководителя на Наказателната колегия. Подобни сигнали „циркулират“ между зам.-председателя на ВКС, Софийската градска

прокуратура и прокурора за разследване на престъпления, извършени от главния прокурор или негов заместник.

Това са само част от недостатъците на обсъждания механизъм и налагащият се извод е, че са необходими законодателни промени за неговото усъвършенстване.

е) Участия в изпитни комисии

През 2024 г. съдии от Наказателната колегия на ВКС са взели участие като членове на изпитни комисии за полагане на държавни изпити по наказателноправни науки в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, Университета за национално и световно стопанство – гр. София, Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“, Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“, Бургаския свободен университет, както и в изпитни комисии за полагане на изпити за придобиване на юридическа правоспособност, провеждани от Министерството на правосъдието.

ж) Участия в обучения през 2024 г., организирани от Националния институт на правосъдието (НИП)

И през 2024 г. съдиите от Наказателната колегия на ВКС продължиха активното си участие като лектори и обучаеми в организирани от НИП обучения (електронни дистанционни, уебинари, регионални, присъствени, в рамките на програмите на кандидатите за младши съдии и за задължително първоначално обучение на кандидатите за младши прокурори и други).

Бисер Троянов:

- участие като временен преподавател в задължително първоначално обучение на кандидатите за младши съдии, Випуск 2023 – 2024 г., по темите „Касационно производство“ и „Производство по възобновяване на наказателни дела“, проведено в периода 01 – 16.04.2024 г.

Галина Тонева-Дачева:

- член на Програмния съвет на Националния институт на правосъдието до 29.11.2024 г.;

- участие като временен преподавател в присъствено обучение на тема „Съдебен контрол върху отказа на прокурора да образува досъдебно производство“, проведено на 19.04.2024 г.

Деница Вълкова:

- участие като временен преподавател в задължително първоначално обучение на кандидатите за младши прокурори, Випуск 2023 – 2024 г., по темата „Определяне на наказанията по чл. 54 – 58а НК. Смекчаващи и отегчаващи вината обстоятелства“, проведено на 29.02.2024 г.

Участие на Красимир Шекерджиев като временен преподавател в:

- задължително първоначално обучение на кандидатите за младши съдии, Випуск 2023 – 2024 г., по темата: „Престъпления по транспорта“, проведено в периода 18 – 25.04.2024 г.;

- уебинар „Нови моменти в практиката на ВКС по дела с предмет същински транспортни престъпления“, проведен на 27.11.2024 г.;
- уебинар „Преглед на съдебна практика на ВКС по проблеми свързани с доказването – писмени доказателствени средства“, проведен на 13.11.2024 г.;
- уебинар „Преглед на съдебна практика на ВКС по проблеми свързани с доказването – гласни доказателствени средства“, проведен на 06.11.2024 г.;
- регионално обучение „Актуална съдебна практика на ВКС по дела с предмет същински транспортни престъпления“, проведено на 28 – 29.11.2024 г. в гр. Хасково, организирано съвместно с Окръжен съд – Хасково;
- уебинар „Преглед на съдебна практика на ВКС по проблеми свързани с доказването – експертиза. Доказване в съдебна фаза“, проведен на 20.11.2024 г.;
- регионално обучение „Доказателства и доказателствени средства. Въззивни и касационни протести“, проведено на 20 – 21.06.2024 г. в гр. Велико Търново, организирано съвместно с Районна прокуратура – Велико Търново.

Лада Паунова:

- член на Програмния съвет на Националния институт на правосъдието от 29.11.2024 г.;
- участие като временен преподавател в присъствено обучение на тема „Съдебен контрол върху отказа на прокурора да образува досъдебно производство“, проведено на 19.04.2024 г.; регионално обучение „Актуална съдебна практика на ВКС по дела с предмет същински транспортни престъпления“, 28 – 29.11.2024 г. в гр. Хасково, организирано съвместно с Окръжен съд – Хасково;
- участник в езиково обучение „Интерактивен онлайн чуждоезиков курс“ (испански език, ниво B2), проведено в периода от 17.09.2024 г. до 19.11.2024 г., финансирано от Европейската мрежа за съдебно обучение; хибридно обучение „Взаимодействие на Съда на Европейския съюз с националните съдилища“, организирано в партньорство със Съдебната мрежа на Европейския съюз и Съда на Европейския съюз на 26 – 27.09.2024 г.

Петя Шишкова:

- участие като временен преподавател в присъствено обучение на тема „Особености в практиката на съдилищата при разглеждане на дела за престъпления по чл. 342 – 343в от НК“, проведено в периода 08 – 09.04.2024 г., организирано по проект „Съвременна учебна среда за съдии, прокурори, следователи и други представители на професионалната общност“, финансиран по Програма „Правосъдие“ на НФМ 2014 – 2021.

Участие на Пламен Дацов като временен преподавател в:

- уебинар „Тълкуване разпоредбите на чл. 343б, ал. 6 от НК и чл. 146 от НПК и приложението им в случаите при отказ за даване на кръвна проба за изследване“, проведен на 25.06.2024 г. в рамките на Програмата за регионално обучение, организирано съвместно с Районен съд – Шумен;
- поредица от 4 обучения на тема „Институтът на организираната престъпна група – съставомерни елементи. Процесуални проблеми в

досъдебната и съдебната фаза на процеса по дела за организирани престъпни групи. Анализ на актуалната съдебна практика“, предназначени за прокурорите, следователите и прокурорските помощници от Софийската градска прокуратура, проведени на 10 и 14.05.2024 г.;

- обучение на тема „Защита на финансовите интереси на Европейския съюз. Престъпни състави. Функции на ОЛАФ. Европейска прокуратура“, проведено на 14 – 15.03.2024 г., организирано по проект „Съвременна учебна среда за съдии, прокурори, следователи и други представители на професионалната общност“, финансиран по Програма „Правосъдие“ на НФМ 2014 – 2021.

Красимира Медарова:

- участник в смесено обучение (blended learning) „Киберпрестъпления и електронни доказателства“, проведено в периода от 12.12.2023 г. до 11.02.2024 г., организирано по проект „HELP в ЕС III“, финансиран от ЕС и Съвета на Европа.

Съдия Лада Паунова и съдия Калин Калпакчиев са взели участие в закриващата конференция по проект „Засилване на националния капацитет за ефективно изпълнение на решенията на ЕСПЧ“, проведена на 16.04.2024 г.

6. АДМИНИСТРИРАНЕ НА ДВИЖЕНИЕТО НА ДЕЛАТА ОТ ОБРАЗУВАНЕТО ДО ПРИКЛЮЧВАНЕТО ИМ

Щатните бройки за съдебни помощници в Наказателната колегия са 11. В началото на 2024 г. 1 бройка е била незаета, а през отчетния период са освободени 3 щатни бройки, което породи необходимостта от провеждане на конкурс.

На основание Заповед № 724/28.09.2024 г. на председателя на Върховния касационен съд е обявен конкурс за заемане на 4 щатни бройки на длъжността съдебен помощник към Наказателната колегия на ВКС. Съгласно заповедта са обявени три фази за провеждане на конкурсната процедура: първа фаза – разглеждане на постъпилите заявления за участие и обявяване на списъци с допуснатите кандидати; втора фаза – провеждане на писмен изпит под формата на тест с поставени въпроси върху Закона за съдебната власт, Наказателния кодекс и Наказателно-процесуалния кодекс; трета фаза – провеждане на устно събеседване с издържалите писмената част кандидати с поставени въпроси върху теми от наказателното право и процес. На 03.10.2024 г. е обявен списък с 64 допуснати кандидати до писмения етап на конкурса. С протокол от 14.10.2024 г. е обявен регламент за провеждане на втори и трети етап от конкурсната процедура. Посочен е начинът, по който ще бъдат определяни оценките на явилите се кандидати съобразно тяхното представяне. Със същия протокол са посочени дати за провеждане на теста и устното събеседване. След провеждане на писмената и устната фаза на 04.11.2024 г. е обявено крайното класиране, съобразно което обявените щатни бройки са заети. Трима от класираните кандидати са встъпили до края на 2024 г.

Разпределението на съдебните помощници по отделения и за подпомагане на ръководителя на колегията се регулира със заповеди на

председателя на ВКС и разпореждания на ръководителя на Наказателната колегия. Съдебните помощници: проверяват предпоставките за образуване на производство пред ВКС по постъпилите дела и изготвят писмени проекти за разпореждания – за образуване на производство пред ВКС или за отказ от образуване на производство пред ВКС; изготвят проекти на други разпореждания и отговори по жалби и молби на граждани; изготвят проекти на решения/определения по образувани пред ВКС производства по реда на Глава двадесет и трета и Глава тридесет и трета от НПК; изготвят проекти на определения по образувани пред ВКС частни наказателни производства и др. По възлагане от ръководителя на Наказателната колегия и на членовете на Аналитичното звено всички съдебни помощници извършват проучвания на съдебната практика във връзка с необходимостта от тълкувателна дейност на ОСНК на ВКС. През 2024 г. те продължават да участват в присъствени или дистанционни обучения на НИП, предназначени за съдии и съдебни помощници.

През отчетната година съдебните помощници в Наказателната колегия продължиха да класират постановените в колегията съдебни актове по ключови думи, която дейност допринася за публичността и прозрачността на работата на колегията и улеснява значително търсенето на съдебна практика по определени въпроси.

Работата на помощниците при Наказателната колегия през отчетния период е на високо професионално ниво, експедитивна, в добра координация с председателите на отделения.

През 2024 г. Наказателната колегия на ВКС разполага с общо 14 служители на специализираната администрация: 7 съдебни секретари, 1 секретар на колегията, 2 куриери – общо за трите наказателни отделения, 4 деловодители – по един за всяко от отделенията, както и 1 деловодител в адвокатска стая. Взаимодействието между служителите, както и на служителите със съдиите, е отлично, работата на специализираната администрация се отличава с висок професионализъм.

7. ИЗВОДИ

Изложените данни за работата на Наказателната колегия на ВКС през изминалата 2024 г. дават основание да се направи извод, че съдиите и съдебните служители в колегията са работили отговорно, професионално и срочно, което е видно както от броя на приключилите производства, така и от сроковете на разглеждане и решаване на делата. Основен приоритет отново бе ефективното осъществяване на пряката дейност на съдиите по разглеждане и решаване на наказателните производства. Делата в колегията, както и в предходни отчетни периоди, се администрат и разглеждат експедитивно; насрочват се своевременно в открити заседания обичайно в рамките на около месец; не се допускат случаи на безпричинно и неоснователно отлагане. Преобладаващата част от съдебните актове се изготвя в разумен срок, като са допуснати отклонения по ограничен брой дела с висока фактическа и правна сложност.

През отчетната 2024 г. не е налице увеличение на постъпилите дела, но се запазва тенденцията от последните три години за устойчивост на постъпленията. Относителният дял на делата с висока фактическа и правна сложност трайно е висок. Тези обстоятелства сочат, че работата на съдиите в Наказателната колегия на ВКС изисква високо ниво на правно познание и практически умения, както и добра организация при работата на съдебната администрация.

През отчетния период е намалял броят на производствата по чл. 354, ал. 5 от НПК – т. нар. трета касация, по отношение на броя на които беше констатиран проблем през 2023 г. Необходимо е да продължи наблюдението върху тези производства, за да се правят изводи във връзка с качеството на работа на инстанционните съдилища и съобразяването със задължителните указания на касационната инстанция.

Предизвикателство пред съдиите не само в Наказателната колегия на ВКС е преценката за наличието на предпоставки за отправяне на преюдициално запитване до СЕС, спазване на формалните изисквания за неговата редовност, съобразяването със силата на тълкувано нещо на решенията на СЕС по такива запитвания, въпросите за развитието на делата при отправено запитване при идентичен правен спор. При липса на изрична правна уредба пред Наказателната колегия на ВКС вече е поставен въпросът за това дали решение на СЕС може да е основание за възобновяване на наказателно дело. В тази връзка изглежда е необходимо да се обсъдят възможности за законодателни изменения, както и да се развива професионален дебат между правоприлагащите, който да е от полза за еднопосочното и предвидимо правораздаване.

В наказателното законодателство, което би следвало да се отличава с устойчивост, и през изминалата година бяха направени множество промени както в НК, така и в НПК. Независимо от експертното участие на съдии от Наказателната колегия на ВКС в работни групи по законопроектите, окончателно приеманите текстове не винаги са прецизни и съобразени със структурата и логиката на нормативния акт. Това води след себе си до необходимостта от тълкуване на разпоредбите, предполага в съответните случаи инициране на тълкувателна дейност, както и внимателно и професионално осъществяване на контрол от страна на касационната инстанция върху правилното приложение на закона, за да се осигури точното му и еднакво спазване. Измененията в НК от 2023 г. в частта за престъпленията по транспорта и каналджийството поставиха пред съдилищата редица проблеми, които бяха констатирани и след анализ на съдебната практика дадоха основание за сезиране на Конституционния съд на Република България.

Прилагането на практика на механизма за разследване на престъпления, извършени от главния прокурор или от негов заместник, показва необходимостта от внимателно осмисляне на законодателни изменения поне що се касае до правомощията на ВКС и на ръководителя на Наказателната колегия.

Още през 2023 г. беше отправен сигнал до комисии в Народното събрание за разрешаване на конкуренцията между дублиращи се

административнонаказателни и наказателни норми по Тълкувателно дело № 2/2023 г. на ОСНК, тъй като единствено законодателят е този, който може да прецени дали дадено деяние следва да се наказва по административен ред или да бъде криминализирано, но вече втора година няма реакция.

През отчетния период е стабилна тенденцията за съществено увеличаване на броя изискани и предоставени становища по законопроекти, по подзаконови нормативни актове, по дела пред Конституционния съд на Република България и други. Нараснал е и броят на работните групи по широк спектър проблеми. Доколкото изготвените становища присъствено или неприсъствено се обсъждат от съдиите в колегията, както и се налага участие на съдии извън Аналитичното звено в различни формати, може да бъде направен извод за наличието на специфична допълнителна натовареност.

През 2024 г. тълкувателната дейност на Наказателната колегия, включително и съвместната такава с другите колегии на ВКС и с Първа и Втора колегия на ВАС, на основание чл. 124, ал. 3 от ЗСВ е отново много активна. Тази възходяща тенденция следва да се оцени като положителна, понеже уеднаквяването на съдебната практика се постига както чрез инстанционния контрол, така и чрез тълкувателната дейност, които спомагат за постигане на върховенството на правото.

III. ГРАЖДАНСКА КОЛЕГИЯ

Статистически данни за делата, разглеждани през 2024 г. в Гражданската колегия на Върховния касационен съд, както и за свършените дела през годината

Несвършени дела към 1 януари 2024 г. От тях: - касационни дела - частни производства	3254 бр. 2924 бр. 330 бр.
Постъпили преписки през 2024 г. Прекратени преписки Дела, постъпили през 2024 г. От тях: - касационни дела - частни производства	5844 бр. 860 бр. 4984 бр. 3296 бр. 1688 бр.
Общ брой на делата за разглеждане през 2024 г. От тях: - касационни производства - частни производства	8238 бр. 6220 бр. 2018 бр.
Свършени дела през 2024 г. От тях: - свършени касационни дела - свършени частни производства	5295 бр. 3610 бр. 1685 бр.
Несвършени дела към 31 декември 2024 г. От тях: - касационни дела - частни производства	2943 бр. 2619 бр. 324 бр.

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Отдел "ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ, КОМУНИКАЦИЯ И СЪДЕБНА СТАТИСТИКА"
СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ 2024 г. СПРАВКА 1. Постъпления, завършени дела, висящи дела, допълнителни данни

1/9

ГРАЖДАНСКА КОЛЕГИЯ НА ВКС ПОСТЪПЛЕНИЯ, ЗАВЪРШЕНИ ДЕЛА, ВИСЯЩИ ДЕЛА, ДОПЪЛНИТЕЛНИ ДАННИ СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ ЗА ПЕРИОДА 01.01.2024 - 31.12.2024. Справка 1

Справката е изготвена от отдел ИСКСС към ВКС. Вярност на резултатите е осигурена само и единствено съгласно дефинициите и обхвата описани в МЕТОДИКАТА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ГОДИШНИ СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ във ВКС. Данните са достоверни до толкова, доколкото събитията и обектите са адекватно и своевременно отразени в Деловодната система на съда

Несвършени дела в началото на периода		Свършени дела през отчетния период	
1.1.1	Несвършени касационни дела в началото на периода	1.3.1	Свършени касационни дела със съдебен акт по същество
1.1.2	Несвършени частни производства в началото на периода	1.3.2	Свършени частни производства със съдебен акт по същество
1.1.4	Несвършени дела в началото на периода	1.3.3	Свършени дела със съдебен акт по същество ОБЩО
	2924	1.3.4.1	Дела разглеждани по чл.288 ГПК (КД)
Дела постъпили през отчетния период		1.3.4.5	Дела разглеждани по чл.288 ГПК (ЧП)
1.2.1	Касационни дела постъпили през отчетния период	1.3.4	Дела разглеждани по чл.288 ГПК (общо)
1.2.2	Частни производства постъпили през отчетния период		3150
1.2.4.1	Молби за отмяна	1.3.4.6	Недопуснати до касационно обжалване по чл.288 ГПК (КД)
1.2.4.2	Спорове за подсъдност между общите и административните съдилища	1.3.4.7	Недопуснати до касационно обжалване по чл.288 ГПК (ЧП)
1.2.4.3	Обжалване на решение на дисциплинарната комисия на Нотариалната камара	1.3.4.1	Недопуснати до касационно обжалване по чл.288 ГПК (общо)
1.2.4.5	Преизвършени търговски дела в ГК	1.3.5.1	Недопуснати до касационно обжалване (КД)
1.2.7	Дела постъпили през отчетния период	1.3.5.2	Недопуснати до касационно обжалване (ЧП)
1.2.7.1	КД образувани в предходни години, преразпределени през 2017 г.	1.3.5	Недопуснати до касационно обжалване общо
1.2.7.2	Ч.пр. образувани в предходни години, преразпределени през 2017 г.	1.3.6	Прекратени касационни дела
1.2.7.3	Дела, образувани в колегията, през отчетния период	1.3.7	Прекратени частни производства
1.5.10	Постъпили преписки в регистратурата	1.3.8	Прекратени дела ОБЩО
1.5.11	Прекратени преписки	1.3.9	Свършени касационни дела
	860	1.3.10	Свършени частни производства
Всичко дела за разглеждане през отчетния период		1.3.11	Свършени дела ОБЩО
1.2.8	Всичко за разглеждане касационни производства		5295
1.2.9	Всичко за разглеждане частни производства	Несвършени дела в края на отчетния период	
1.2.10	Всичко дела за разглеждане	1.4.1	Несвършени касационни дела в края на периода
	8238	1.4.2	Несвършени частни производства
		1.4.4	Несвършени дела
			2943

1. КАДРОВА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ

През 2024 г., както и през предходните 2023 г. и 2022 г., в Гражданската колегия на Върховния касационен съд са обособени четири отделения. Съдиите във всяко от отделенията като правило са разпределени в постоянни тричленни състави с осем изключения. От 12.09.2022 г. в III гражданско отделение (с Разпореждане № 127/23.06.2022 г. на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия), от 25.10.2022 г. в IV гражданско отделение (с Разпореждане № 220/25.10.2022 г. на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия), от 01.11.2023 г. в I гражданско отделение (с Разпореждане № 144/01.11.2023 г. на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия), от 01.03.2024 г. във II гражданско отделение, в два състава, в III гражданско отделение, в два състава, в IV гражданско отделение, в един състав (с Разпореждане № 23/05.2024 г. на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия) са създадени четиричленни състави. Общо в колегията към 31.12.2024 г. има 8 четиричленни състави, функционирането на които е препотвърдено с Разпореждане № 117/25.10.2024 г. на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия. Делата продължават да се разпределят по реда на чл. 9 от Закона за съдебната власт съобразно специализацията на съдиите, установена от 01.01.2009 г., както следва: в I и II отделения, формиращи Първи поток – дела, образувани по вещноправни спорове и делби, както и дела с правно основание на исковете чл. 45 – 50 от Закона за задълженията и договорите, прехвърлени от Втори поток в Първи поток от 16.08.2021 г. (Разпореждане № 158/13.08.2021 г. на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия), а в III и IV граждански отделения, формиращи Втори поток – дела по облигационноправни спорове, трудовоправни спорове, дисциплинарни производства, дела, свързани с родителската отговорност, дела по искания на КОНПИ и други.

И през 2024 г. частните производства и молбите за отмяна са разпределяни съобразно установената от 01.03.2017 г. специализация на отделенията в Гражданската колегия съгласно Разпореждане № 21/28.02.2017 г. на председателя на колегията – постъпващите частни жалби по чл. 274, ал. 2 и ал. 3 ГПК и молбите за отмяна на влезли в сила решения по чл. 303 и чл. 304 ГПК се разпределят между съдиите съобразно установената в колегията специализация според вида на делото на основание Заповед № 1015/27.05.2008 г. на председателя на ВКС и съобразно прехвърлените дела по чл. 45 – 50 ЗЗД от Втори на Първи поток, сторено с Разпореждане № 149/23.07.2021 г. на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия.

Към 31.12.2024 г. в Гражданската колегия на Върховния касационен съд от 58 съдии по щат работят 56 съдии, от които 18 съдии са командировани.

През отчетния период са настъпили промени в персоналия състав на колегията. Председателите на отделения в Гражданската колегия на ВКС са,

както следва: съдия Дияна Ценева – председател на I гражданско отделение, съдия Снежанка Николова – председател на II гражданско отделение, съдия Мария Иванова – председател на III гражданско отделение, и съдия Василка Илиева – председател на IV гражданско отделение.

Със Заповед № 120/21.02.2024 г. на председателя на ВКС, считано от 01.03.2024 г. до 30.11.2024 г., в Гражданската колегия на ВКС за цялостно изпълнение на длъжността „съдия“ във ВКС е командирована съдия Диана Коледжикова – съдия в Софийския апелативен съд. Със Заповед № 891/20.11.2024 г. на председателя на ВКС е изменена посочената заповед в частта на срока на командироване, като същият се изменя за срок от 01.03.2024 г. до отпадане на необходимостта от командироване.

Със Заповед № 121/21.02.2024 г. на председателя на ВКС, считано от 05.03.2024 г. до 30.11.2024 г., в Гражданската колегия на ВКС за цялостно изпълнение на длъжността „съдия“ във ВКС е командирована съдия Дора Михайлова – заместник административен ръководител и заместник-председател на Окръжен съд – София. Със Заповед № 895/20.11.2024 г. на председателя на ВКС е изменена посочената заповед в частта на срока на командироване, като същият се изменя за срок от 05.03.2024 г. до отпадане на необходимостта от командироване.

Със Заповед № 122/21.02.2024 г. на председателя на ВКС, считано от 01.03.2024 г. до 30.11.2024 г., в Гражданската колегия на ВКС за цялостно изпълнение на длъжността „съдия“ във ВКС е командирована съдия Невин Шакирова – съдия в Окръжен съд – Варна. Със Заповед № 893/20.11.2024 г. на председателя на ВКС е изменена посочената заповед в частта на срока на командироване, като същият се изменя за срок от 01.03.2024 г. до отпадане на необходимостта от командироване.

Със Заповед № 127/26.02.2024 г. на председателя на ВКС, считано от 01.03.2024 г. до 30.11.2024 г., в Гражданската колегия на ВКС за цялостно изпълнение на длъжността „съдия“ във ВКС е командирован съдия Борис Димитров Илиев – съдия в Окръжен съд – Пловдив. Със Заповед № 892/20.11.2024 г. на председателя на ВКС е изменена посочената заповед в частта на срока на командироване, като същият се изменя за срок от 01.03.2024 г. до отпадане на необходимостта от командироване.

Със Заповед № 128/28.02.2024 г. на председателя на ВКС, считано от 01.03.2024 г. до 30.11.2024 г., в Гражданската колегия на ВКС за цялостно изпълнение на длъжността „съдия“ във ВКС е командирована съдия Радост Бошнакова – съдия в Софийския градски съд. Със Заповед № 894/20.11.2024 г. на председателя на ВКС е изменена посочената заповед в частта на срока на командироване, като същият се изменя за срок от 01.03.2024 г. до отпадане на необходимостта от командироване.

Със Заповед № 515/03.04.2024 г. на председателя на ВКС, считано от 08.04.2024 г. за срок от 9 месеца, в Гражданската колегия на ВКС за цялостно изпълнение на длъжността „съдия“ във ВКС е командирована съдия Хрипсима Мъгърдичян – съдия в Софийския градски съд. Със Заповед № 896/20.11.2024 г. на председателя на ВКС е изменена посочената заповед в частта на срока на командироване, като същият се изменя за срок от 08.04.2024 г. до отпадане на необходимостта от командироване.

Със Заповед № 748/09.09.2024 г. на председателя на ВКС, считано от 16.09.2024 г., е прекратено действието на Заповед № 170/04.04.2022 г. на председателя на ВКС, с която Анелия Цанова – съдия от Апелативен съд – София, е командирована за цялостно изпълнение на длъжността „съдия“ във ВКС.

Със Заповед № 752/12.09.2024 г. на председателя на ВКС, считано от 24.09.2024 г. до отпадане на необходимостта, в Гражданската колегия на ВКС за цялостно изпълнение на длъжността „съдия“ във ВКС е командирована съдия Бисера Максимова – съдия в Окръжен съд – Търговище.

Със Заповед № 757/18.09.2024 г. на председателя на ВКС, считано от 24.09.2024 г. до отпадане на необходимостта, в Гражданската колегия на ВКС за цялостно изпълнение на длъжността „съдия“ във ВКС е командирована съдия Златина Рубиева – съдия в Апелативен съд – София.

От 03.04.2024 г. съдия Зоя Атанасова е освободена от длъжност поради пенсиониране на основание чл. 165, ал. 1, т. 1 от Закона за съдебната власт.

След продължително боледуване на 05.08.2024 г. почина съдия Любка Андонова, която беше член на I състав в Трето гражданско отделение на ВКС.

Към 31.12.2024 г. съдиите в Гражданската колегия са разпределени по отделения така: в I гражданско отделение – 10 съдии, три състава, от които II състав е четиричленен; във II гражданско отделение – 11 съдии, три състава, от които II и III състави са четиричленни; в III гражданско отделение – 18 съдии, пет състава, от които I, III и IV състави са четиричленни; в IV гражданско отделение – 17 съдии, пет състава, от които I и II състав са четиричленни.

С Разпореждане № 22/29.02.2024 г. на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, считано от 01.03.2024 г., съдиите Диана Коледжикова и Радост Бошнакова са включени в списъците за случайно разпределение за определяне на докладчик и член на състав във Второ гражданско отделение, Първи поток, съдиите Невин Шакирова и Борис Димитров Илиев – във Втори поток, съответно в Трето и Четвърто отделение, а от 05.03.2024 г. съдия Дора Михайлова – във Втори поток, Трето отделение. С Разпореждане № 52/04.04.2024 г. на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, считано от 08.04.2024 г., съдия Хрипсима Мъгърджиян е включена в списъците за случайно разпределение за определяне на докладчик и член на състав в Четвърто гражданско отделение, Втори поток. С Разпореждане № 100/19.09.2024 г. на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, считано от 24.09.2024, съдиите Бисера Максимова и Златина Рубиева са включени в случайното компютърно разпределение по всички видове дела за Втори поток, като съдия Бисера Максимова е включена в Трето гражданско отделение, I състав, а съдия Златина Рубиева е включена като член на състав в Четвърто гражданско отделение, III състав.

Към 31.12.2024 г. съдебните състави в Гражданската колегия са, както следва:

- в I гражданско отделение: I съдебен състав – Дияна Ценева, Теодора Гроздева, Милена Даскалова; II съдебен състав – Маргарита Соколова, Светлана Калинова, Гълъбина Генчева, Наталия Неделчева; III съдебен състав – Бонка Дечева, Ваня Атанасова, Атанас Кеманов;

- във II гражданско отделение: I съдебен състав – Снежанка Николова, Гергана Никова, Соня Найденова; II съдебен състав – Пламен Стоев, Здравка Първанова, Розинела Янчева, Радост Бошнакова; III съдебен състав – Камелия Маринова, Веселка Марева, Емилия Донкова, Диана Коледжикова;

- в III гражданско отделение: I съдебен състав – Мария Иванова, Даниела Стоянова, Таня Орешарова, Бисера Максимова; II съдебен състав – Марио Първанов, Маргарита Георгиева, Николай Иванов; III съдебен състав – Емил Томов, Драгомир Драгнев, Геновева Николаева, Невин Шакирова; IV съдебен състав – Жива Декова, Александър Цонев, Филип Владимирев, Дора Михайлова; V съдебен състав – Илияна Папазова, Майя Русева, Джулиана Петкова;

- в IV гражданско отделение: I съдебен състав – Мими Фурнаджиева, Велислав Павков, Десислава Попколева, Борис Димитров Илиев; II съдебен състав – Василка Илиева, Борис Рачев Илиев, Ерик Василев, Яна Вълдобрева; III съдебен състав – Веска Райчева, Геника Михайлова, Златина Рубиева; IV съдебен състав – Албена Бонева, Боян Цонев, Мария Христова; V съдебен състав – Владимир Йорданов, Димитър Димитров, Хрипсима Мъгърдичян.

С решение на Съдийската колегия на ВКС по Протокол № 12/04.04.2023 г. (обн. ДВ, бр. 35/18.04.2023 г.) е обявен конкурс за повишаване в длъжност „съдия“ във ВКС – Гражданска колегия, за 13 съдии и е конституирана конкурсната комисия.

С решение по т. 2.2.1 от Протокол № 34/23.11.2023 г. на Пленума на Висшия съдебен съвет са новоразкрити 6 длъжности „съдия“, предназначени за Гражданската колегия на Върховния касационен съд.

При успешно приключване на конкурсната процедура за 13 съдии и предвид разкриването на 6 нови длъжности „съдия“ в Гражданската колегия на ВКС след нов предстоящ конкурс, ще се обезпечи разглеждането на делата в Гражданската колегия в разумен срок.

2. ПОСТЪПЛЕНИЯ

а) Организация по образуване и насрочване на делата

През 2024 г. дейността на Гражданската колегия на ВКС е организирана с необходимите усилия за изпълнение на водещата правораздавателна функция на съда по граждански дела.

Със Заповед № 131/01.03.2024 г. на председателя на Върховния касационен съд, считано от 01.03.2024 г., беше преустановено насочването на постъпващите производства с номенклатурни кодове 300241, чл. 405 КЗ „Плащане на застрахователно обезщетение“, 3002493, чл. 557, ал. 1, т. 1 КЗ „Обезщетение от фонда за вреди от неидентифицирано МПС“, 3002600, чл. 226, чл. 1 КЗ (отм.) „Пряк иск на увредения срещу застрахователя“, 3002612,

чл. 432, ал. 1 КЗ „Пряк иск на увреденото лице срещу застрахователя“, от Търговската колегия към Втори поток на Гражданската колегия, което даде възможност на съдиите от Втори поток на колегията да се концентрират върху специфичните им възложени като материя дела.

Във връзка с постъплението на делата в двата потока на Гражданската колегия и работата по конкурсите за повишаване в длъжността „съдия“ в апелативен съд – гражданско отделение, и за повишаване в длъжността „съдия“ във ВКС – Гражданска колегия, е извършено преразпределение на делата по реда на чл. 288 ГПК, разпределени на съдиите от ВКС, членове на посочените комисии (Разпореждане № 5/22.01.2024 г. на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия).

Предвид решението по т. 2.2.1 от Протокол № 34/23.11.2023 г. на Пленума на Висшия съдебен съвет за разкриване на 6 длъжности „съдия“, предназначени за Гражданската колегия на Върховния касационен съд, с Разпореждане № 12/95.02.2024 г. на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е свикано общо събрание на съдиите от колегията, на което да се обсъдят принципите за командироването на съдиите и да се обсъдят предложения за командироване на конкретни съдии, които да бъдат предложени на председателя на ВКС. С постъпването на командировани съдии в Гражданската колегия – 5 бр.: съдия Радост Бошнакова, съдия Диана Коледжикова, съдия Невин Шакирова, съдия Дора Михайлова и съдия Борис Димитров Илиев, е издадено Разпореждане № 22/29.02.2024 г., с което е разпоредено включването на посочените съдии в съответните съдебни състави и разпределението на делата, които трябва да разгледат. Включването на командировани съдии в работата на Гражданската колегия до голяма степен обезпечи работата на съдиите по конкурсите за повишаване в длъжността „съдия“ в апелативен съд – гражданско отделение, и за повишаване в длъжността „съдия“ във ВКС – Гражданска колегия, които успяха да разгледат кандидатурите на участниците в двата конкурса и класираните участници бяха обявени навреме. За постигането на тази цел, до включването на командированите съдии, работата по разпределените и насрочени в съответните съдебни заседания дела на съдиите, участващи в комисии по двете конкурсни процедури, беше разпределена равномерно между останалите съдии титуляри, които поеа съдебни заседания извън и свръх определената им натовареност.

И през 2024 г. във връзка с образуваните производства за спиране на изпълнението на невлезли в сила въззивни решения и производства по спиране на изпълнението на влезли в сила съдебни решения на основание т. 28 от Правилата за образуване, случайно разпределение и насрочване на делата във ВКС с разпореждания на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия са определяни дежурни състави за произнасяне по неотложните производства. С разпореждания на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия са допуснати промени в предварително утвърдените графици – възложено е участие като докладчик и членове на състава от дежурните състави по постъпилите преписки по молби за спиране на изпълнението на невлязло в сила въззивно решение и на влязло в сила съдебно решение, при възникнала

необходимост от смяна на докладчика или членове на дежурния състав. Издадени са разпореждания с номера 8, 10, 13, 18, 37, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 47, 48, 49, 53, 54, 59, 60, 63, 73, 74, 77, 78, 79, 80, 82, 83, 90, 106, 113, 114, 115, 119, 124, 129, 131 и 132.

За организирането на работата на колегията по движението на делата в Гражданската колегия на Върховния касационен съд са издадени 137 броя разпореждания на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия.

За равномерното натоварване на съдиите са издадени разпореждания за приоритетно разпределение на делата (разпореждания с номера 26, 29, 33, 34, 46, 121 и 137).

Във връзка с изпреварващия график на насрочените дела на някои от съдиите в сравнение с графика на насрочените дела на членовете на състава им с разпореждания на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е разпоредено спирането от участие в списъците за случайно разпределение за определяне на докладчик и членове на състав по постъпващите в Гражданската колегия касационни граждански производства в сроковете по т. 5 от Правилата за натовареността на съдиите от ВКС. Издадени са разпореждания с номера 9, 56, 57, 69 и 98.

Предвид възникнала необходимост от заместване на докладчик или член на съдебния състав по дела, насрочени в отритото съдебно заседание, или по дела, които се разглеждат в закрито съдебно заседание, с разпореждания на председателя на колегията са възложени участия на съдии от колегията за обезпечаване произнасянето по делата. Издадени са разпореждания с номера 3, 14, 15, 17, 30, 55, 67, 69, 97, 101, 105 и 112.

По образувани дела, по които за членове на състава има пречка за участие, предвид участие в предишни производства по делата, за определяне на нов член или членове е разпоредено да се извърши електронно разпределение на принципа на случайния подбор за определяне на друг член или членове на съставите за обезпечаване на пълни състави по делата. Издадени са разпореждания на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, които са приложени към делата.

По постъпили писма на заместник-председателя на Комисията по атестирането и конкурсите при Съдийската колегия на ВСС с атестационни преписки на съдии от Софийския апелативен съд са постановени разпореждания с номера 1 и 2 на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия за определяне чрез предоставения софтуер на принципа на случайния подбор на докладчик и членове на помощни атестационни комисии.

С разпореждания на председателя на колегията са възложени участия на съдии като членове на състав по дела за закрити и открити съдебни заседания, предвид напускането на съдия Зоя Атанасова поради пенсиониране. Издадени са разпореждания с номера 14 и 15.

Във връзка с разпределените дела на съдия Зоя Атанасова, насрочени за разглеждане за период след нейното пенсиониране, е издадено разпореждане за преразпределение на дело с предмет трудов спор за своевременното му разглеждане. Издадено е разпореждане с номер 28.

С разпореждания на председателя на колегията, при отсъствие на председателя на колегията или на председателите на отделения поради ползване на платен годишен отпуск или служебни ангажименти, са определени съдии за заместването им с оглед администрирането на дейността на Гражданската колегия и образуването на делата в съответното отделение. Издадени са разпореждания с номера 6, 7, 16, 18, 19, 20, 21, 31, 32, 35, 38, 45, 51, 58, 62, 64, 66, 71, 81, 87, 88, 89, 95, 96, 104, 107, 108, 110, 111, 120, 122, 123, 125, 127, 128, 133 и 135.

Постъпилите в Гражданската колегия на ВКС молби за връщане на погрешно постъпили суми за държавни такси по сметката на съда или за прехвърляне на погрешно преведени суми за обезпечения в сметката за държавни такси на ВКС са докладвани своевременно на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия за разпореждане, като са издадени 4 бр. разпореждания от ръководителя на колегията – разпореждания с номера 61, 65, 72 и 136.

По протоколи от 20.12.2024 г., 24.07.2024 г. и 27.11.2024 г. на Комисията за непотърсени в законоустановения срок суми по набирателната сметка на ВКС, назначена със заповед на председателя на съда, са издадени разпореждания № 11/01.02.2024 г., № 109/09.10.2024 г. и № 134/18.12.2024 г. на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Търговската колегия и на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, с които е разпоредено да се преведат от набирателната сметка на ВКС в транзитната сметка на съда за трансфер към ВСС сумите, внесени в набирателната сметка на ВКС по граждански и търговски дела.

Във връзка с работата на съдиите от Гражданската колегия, избрани за членове на комисия за повишаване в длъжност „съдия“ в апелативните съдилища – гражданско отделение, и комисия за повишаване в длъжност „съдия“ във Върховния касационен съд – Гражданска колегия, и взетите решения на общите събрания от 06.02.2024 г., 06.09.2024 г. и 28.10.2024 г. на съдиите в колегията са издадени разпореждания с номера 22, 52, 98, 100, 118, 121 и 126.

С Разпореждане № 136/19.10.2023 г. са въведени коефициенти за фактическа и правна сложност при образуването на делата в Първи и Втори поток на Гражданската колегия във връзка с Решение № 6 по протокол от 04.10.2023 г. на Общото събрание на съдиите от Гражданската колегия. В Първи поток коефициентите за фактическа и правна сложност при образуването на делата са, както следва: коефициент 1 за образуване на дела се поставя при постъпване на една касационна жалба, коефициент 2 – при образуване на дела с приложения, при постъпване на две касационни жалби, при образуване на дела по искове по чл. 108 от Закона за собствеността със съединени с други искове, при постъпване на дела по искове по чл. 440 ГПК, при постъпване на дела по искове по чл. 54, ал. 2 ЗКИР; коефициент 3 се поставя при образуване на дела с три и повече касационни жалби, при образуване на дела по искове за делба, съединени с искове по чл. 30 от Закона за наследството, при образуване на дела по искове за делба, втора фаза, с искове по сметки, подлежащи на касационно обжалване. Във Втори

поток коефициентите за фактическа и правна сложност при образуването на делата са, както следва: коефициент 1 – за образуване на дела при постъпване на една касационна жалба; коефициент 2 – за образуване на дела при постъпване на дела с приложения, при постъпване на две касационни жалби, при постъпване на дела с повече от два съединени искове, при постъпване на дела по искове по чл. 344, ал. 1 КТ, при постъпване на дела за родителски права и съединени с тях искове; коефициент 3 – за образуване на дела при постъпване на дела с три или повече касационни жалби, при постъпване на дела по ЗОПДИППД (отм.), ЗОПДНПИ (отм.), ЗПКОНПИ, при постъпване на дела по чл. 4, § 3 ДЕС, при постъпване на дела по ЗННД, ЗА, ЗЧСИ. Със същото разпореждане се приема за изпълнение предписание за насрочване на делата за закрито и открито съдебно заседание за Гражданската колегия, прието на Общо събрание на съдиите в Гражданската колегия на 04.10.2023 г. – Решение № 7, с което е регламентирано, че при насрочване на делата за закрито заседание, спазвайки правилото на Заповед № 839/18.05.2016 г. на председателя на ВКС за насрочване на три дела за едно заседание и при съобразяване в насрочването на делата на съдиите с намалено постъпление според Правилата за натовареността на съдиите във ВКС, делата се насрочват така: не повече от едно дело с коефициент 3, при което останалите две дела следва да са с коефициент 1; не повече от две дела с коефициент 2, при което третото дело следва да е с коефициент 1. При насрочване на делата за открито заседание, спазвайки чл. 2 от Правилата за насрочване на делата в Гражданска и Търговска колегия на ВКС, утвърдени със Заповед № 974/24.06.2015 г. на председателя на ВКС, за три дела за едно заседание и при съобразяване в насрочването на делата на съдиите с намалено постъпление според Правилата за натовареността на съдиите във ВКС, делата се насрочват така: не повече от едно дело по ЗННД, ЗА, ЗЧСИ или с коефициент 3 за едно открито съдебно заседание, при което останалите две дела следва да са с коефициент 1; не повече от две дела с коефициент 2, при което третото дело следва да е с коефициент 1.

През 2024 г. постъпилите дела с коефициент 1 са 872 броя, докато през 2023 г. са 674, през 2022 г. са 658 броя, през 2021 г. с коефициент 1 са 700, а през 2020 г. са 606 броя. С коефициент 2 са 203 броя, а през 2023 г. са 358 броя дела, през 2022 г. са 153 броя, през 2021 г. с коефициент 2 са 166, а през 2020 г. са 180 броя. С коефициент 3 са 38 броя, през 2023 г. са 65 броя дела, докато през 2022 г. са 47, през 2021 г. с коефициент 3 са 75, а през 2020 г. са 54 броя. Посочените данни следва да се съобразяват с обстоятелството, че коефициенти за фактическа и правна сложност за Втори поток на Гражданската колегия се прилагат след 04.10.2023 г., поради което обосновани изводи за тенденции не могат да бъдат направени.

Други разпореждания, свързани с възникнали специфични дейности, са издадени: за пълна идентичност на делото в двете деловодни системи, при отводи – Разпореждане № 1, за допълване обособените групи граждански дела във Втори поток с група дела – Граждански касационни дела – Втори поток (СК родителски права) – Разпореждане № 2/17.01.2025 г., за насрочване на тълкувателни дела, за образуване на тълкувателни дела, както и 41 броя разпореждания за образуване на производство пред петчленен

смесен състав на съдии от ВКС и ВАС по спор за подсъдност между административните и общите съдилища и други.

И през 2024 г. продължава да се спазва Заповед № 29/11.01.2022 г. на председателя на ВКС за утвърдени образци на формуляр за определяне и поставяне на индекси по граждански и търговски дела във връзка с Правилата за определяне и поставяне на индекси на съдебните актове за резултатите от инстанционната проверка и от производствата за възобновяване по наказателни дела, приети с решение по Протокол № 45/14.12.2021 г. на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет, които се прилагат по приключилите производства в Гражданската колегия.

И през 2024 г. продължава да се изпълнява Заповед № 2631/23.12.2016 г. на председателя на ВКС, с която заместниците на председателя и ръководители на колегии са задължени да водят регистър на отводите. През 2023 г. на секретаря на колегията е възложено да актуализира в електронен формат отводите по чл. 22, ал. 1, т. 1 – 6 и ал. 2 ГПК, както и да поддържа и съхранява класьор с копия от определенията (разпорежданията) по чл. 22, ал. 1, т. 1 – 6 и ал. 2 ГПК, което е извършено в началото на 2024 г.

Със Заповед № 974/24.06.2015 г. на председателя на ВКС са утвърдени Правила за насрочване на делата в Гражданска колегия и Търговска колегия на ВКС, насочени към осигуряване на еднаква месечна натовареност на съдиите от Гражданската и Търговската колегии на ВКС. И през 2024 г. съгласно правилата месечно на всеки съдия са насрочвани по три закрити заседания и не по-малко от едно открито заседание, като в едно закрито заседание се насрочват по три дела, а в открито заседание – по три дела на съдия, за да се осигури приложението на Заповед № 839/18.05.2016 г. на председателя на ВКС, която действа и през отчетния период.

Във връзка с участието на съдии от Гражданската колегия в конкурсните комисии на ВСС за повишаване в длъжност „съдия“ в гражданско отделение на апелативен съд и във Върховния касационен съд – Гражданска колегия, с Разпореждане № 143/01.11.2023 г. на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е разпоредено членовете на комисията за повишаване в длъжност „съдия“ в апелативните съдилища да бъдат освободени от участие в заседанията по чл. 288 ГПК за периода 01.11.2023 г. – 31.05.2024 г. по насрочените за този период дела, а за членовете на конкурсната комисия за повишаване в длъжност „съдия“ във ВКС – Гражданска колегия, да бъдат освободени от участие в заседанията по чл. 288 ГПК за периода 01.11.2023 г. – 31.03.2024 г. по насрочените за този период дела. За месеците ноември и декември 2023 г. и януари 2024 г. е извършено преразпределяне на делата, разпределени на съдиите, членове на двете конкурсни комисии, за определяне на нов докладчик по делото, без да се променя първоначално определената дата на закритото заседание. Преразпределението е сторено на принципа на случайния подбор по делото, образувано най-рано във ВКС, насрочено за съответната дата за заседание по чл. 288 ГПК, а по останалите дела за съответното заседание – чрез ръчно разпределение. С Разпореждане № 5/22.01.2024 г. на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия са преразпределени делата на членовете на комисиите за м. февруари 2024 г. По

този начин са преразпределени 66 дела за 23 заседания. Насрочените за посочените периоди дела са преразпределени между останалите съдии в колегията, без да се съобразяват Правилата за натовареност на съдиите във Върховния касационен съд. Новоопределените докладчици разглеждат възложените им така дела в състав с членовете на постоянния съдебен състав на заместения съдия. Натовареността на новоопределените докладчици е увеличена, тъй като се налага да се произнасят по разпределените им дела, по изключение, в четвърто закрито съдебно заседание за м. февруари 2024 г. На доклад на съдия Соня Найденова са разпределени 3 дела, на доклад на съдия Светлана Калинова са разпределени 2 дела, на доклад на съдия Атанас Кеманов са разпределени 6 дела (за две заседания), на доклад на съдия Емилия Донкова са разпределени 2 дела, на доклад на съдия Пламен Стоев са разпределени 3 дела, на доклад на съдия Теодора Гроздева са разпределени 3 дела, на доклад на съдия Ваня Атанасова са разпределени 2 дела, на доклад на съдия Гергана Никова са разпределени 3 дела, на доклад на съдия Таня Орешарова са разпределени 4 дела, на доклад на съдия Анелия Цанова са разпределени 3 дела, на доклад на съдия Илияна Папазова са разпределени 3 дела, на доклад на съдия Боян Цонев са разпределени 3 дела, на доклад на съдия Майя Русева са разпределени 4 дела, на доклад на съдия Геника Михайлова са разпределени 3 дела, на доклад на съдия Димитър Димитров са разпределени 4 дела, на доклад на съдия Десислава Попколева са разпределени 3 дела, на доклад на съдия Филип Владимиров е разпределено 1 дело, на доклад на съдия Велислав Павков са разпределени 2 дела, на доклад на съдия Емил Томов са разпределени 3 дела, на доклад на съдия Жива Декова са разпределени 3 дела, на доклад на съдия Владимир Йорданов са разпределени 3 дела, на доклад на съдия Василка Илиева е разпределено 1 дело, на доклад на съдия Маргарита Георгиева са разпределени 2 дела.

Във връзка с разкритите през м. ноември 2023 г. 6 щатни длъжности „съдия“ във Върховния касационен съд, предназначени за Гражданската колегия, от началото на м. март 2024 г. са командировани съдиите Диана Коледжикова, Радост Бошнакова, Невин Шакирова, Борис Димитров Илиев, Дора Михайлова. На новокомандираните съдии са разпределени насрочените дела за м. март и м. април на членовете на комисията за повишаване в длъжност „съдия“ във ВКС – Гражданска колегия, а за м. март, м. април, м. май и м. юни – на членовете на комисията за повишаване в длъжност „съдия“ в апелативен съд – гражданско отделение, като освен това посочените съдии бяха включени в разпределението на постъпващите дела със 100% натовареност. Издадено е Разпореждане № 22/29.02.2024 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия относно реда за разпределението на делата за командированите съдии. Със същото разпореждане на съдиите Мими Фурнаджиева и Веска Райчева са преразпределени дела за три заседания – за месеците март, април и май 2024 г., както следва: за съдия Фурнаджиева 12 дела – за три заседания по 4 дела на заседание, а за съдия Райчева 11 дела – за две заседания по 4 дела и за едно заседание 3 дела.

От посочените данни е видно, че за част от съдебните заседания във Втори поток на Гражданската колегия не е спазена Заповед №

947/24.06.2015 г. на председателя на ВКС, т. 2, изменена със Заповед № 839/18.05.2016 г. на председателя на ВКС, по силата на която за закрито заседание по чл. 288 ГПК за едно заседание се насрочват по три дела. Предвид характера на разглежданите във Втори поток дела, част от които са с предмет защита на трудови права по чл. 344 КТ и за трудово възнаграждение, както и поради необходимостта от защита интереса на ненавършилите пълнолетие лица при исковете за родителски права и свързани с тях искове, сочените заповеди на председателя на ВКС не са спазвани. Всички съдии в потока поемат допълнително (и без молба от страните) тези дела за насрочване на по-скорошна дата от датата, на която делото според правилата следва да бъде насрочено, с изричната уговорка с председателите на отделение на съответната дата да получат компенсация, като им се насрочи едно дело по-малко. Тази уговорка обаче се спазва по изключение, тъй като на датата за компенсация обичайно се насрочва ново дело от посочените категории и така индивидуалната натовареност напълно се изкривява.

Предвид освобождаването от длъжност на съдия Зоя Атанасова на основание чл. 165, ал. 1, т. 1 ЗСВ, считано от 08.04.2024 г., в Гражданската колегия на ВКС е командирована съдия Хрипсима Мъгърдичян, като с Разпореждане № 52/04.04.2024 г. на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия съдия Мъгърдичян е включена като член на състав в IV гражданско отделение и са ѝ разпределени насрочените за открити и закрити съдебни заседания дела с докладчик съдия Зоя Атанасова, като е включена в разпределението на постъпващите дела със 100% натовареност.

Във връзка с настъпилата на 05.08.2024 г. смърт на съдия Любка Андонова, съдия в III г. о. на ВКС, и прекратяване на действието на Заповед № 170/04.04.2022 г. на председателя на ВКС за командироването на съдия Анелия Цанова, за цялостно изпълнение на длъжността „съдия“ във ВКС – Гражданска колегия са командировани съдиите Бисера Максимова и Златина Рубиева съответно в III гражданско и в IV гражданско отделение. На същите са разпределени насрочените за открити и закрити съдебни заседания дела с докладчици съдия Андонова и съдия Цанова, като са включени и в разпределението на постъпващите в Гражданската колегия дела със 100% натовареност. Издадено е Разпореждане № 100/19.09.2024 г. на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия относно разпределението на делата за съдиите Максимова и Рубиева.

Делата по Закона за кадастъра и имотния регистър и през 2024 г. продължават да се разпределят между съдиите от I и II граждански отделения. Делата по Закона за адвокатурата, Закона за нотариусите и нотариалната дейност и Закона за частните съдебни изпълнители се разпределят между съдиите от III и IV граждански отделения, делата по ЗОПДИПД (отм.), ЗОПДНПИ (отм.) и ЗПКОНПИ се разпределят между съдиите от III и IV граждански отделения. От 2021 г. на съдиите от I и II граждански отделения, Първи поток, са прехвърлени дела с правно основание на иска по чл. 45 – 50 от Закона за задълженията и договорите от Втори поток с цел равномерна натовареност на съдиите в колегията.

До 01.03.2024 г. в Гражданската колегия продължи разглеждането на делата по Кодекса за застраховането по чл. 405 КЗ, чл. 557, ал. 1, т. 1 КЗ, чл. 226, ал. 1 КЗ (отм.), чл. 432, ал. 1 КЗ съгласно заповеди с номера 836/10.11.2022 г., 180/14.03.2023 г., 382/30.06.2023 г., 896/31.10.2023 г., 918/02.11.2023 г. на председателя на ВКС, като със Заповед № 131/01.03.2024 г. на председателя на ВКС се преустанови действието на посочените заповеди. Делата са разпределяни в Първи поток и Втори поток, а от 14.02.2023 г. – само във Втори поток на колегията. През 2024 г. са образувани 67 броя дела по Кодекса за застраховането, разпределени за разглеждане от Гражданската колегия.

В изпълнение на Заповед № 143/02.02.2017 г. на председателя на ВКС за регламентиране на отговорностите по администриране на вътрешните актове на съда е разпоредено да се поддържат и съхраняват хронологично подредени регистри, отделно за всяка от трите колегии на ВКС, на всички писмени разпореждания на председателите на колегии, свързани с организацията на работа, като в Гражданската колегия през 2024 г. са постановени 137 разпореждания на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия.

През 2024 г. продължава създадената организация на работа на съдебните помощници, които подпомагат съдиите от Гражданската колегия в правораздавателната им дейност, изразяваща се в проверка на редовността на постъпващите книжа, както и с персонално подпомагане на съдиите от колегията чрез изготвяне на проекти за съдебни актове, проучване на правната доктрина и съдебната практика и изпълнение на други задачи във връзка с разглежданите дела, възложени от съдиите, на които са определени да помагат. Към 31.12.2024 г. в Гражданската колегия работят 21 съдебни помощници. Издадено е Разпореждане № 70/08.05.2024 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия относно разпределението на съдебните помощници към председателите на отделения за разглеждане на постъпващите преписки за проверка редовност и допустимост на жалбите и молбите, както и разпределението на съдебните помощници към съдиите, които да подпомагат.

Изложените данни несъмнено сочат, че съществуващият проблем в Гражданската колегия на Върховния касационен съд – кадровата обезпеченост, се разрешава положително през 2024 г., с което се подобрява работата на колегията и се гарантира справедливо и навременно правосъдие, предвид заетите щатни длъжности на съдии от началото на отчетния период и своевременното командироване на съдии от други инстанции съгласно приетите решения на заседания на Общото събрание на Гражданската колегия. Участието на командированите съдии в постановени съдебни актове, предмет на касационен контрол, налага в случай на участие на командированния съдия в производството пред предходна инстанция определяне на нов докладчик или членове на съответния съдебен състав, осъществяващ касационния контрол. В края на отчетния период във всеки от съставите на Гражданската колегия участва командирован съдия, а в два от четиричленните състави – I състав на III г. о. и I състав на IV г. о. – по двама командировани съдии. Всички съдии титуляри се стремят да подпомагат

б) Брой на образуваните дела и средна натовареност на съдиите от Гражданската колегия

1 / 3

СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ ЗА ПЕРИОДА 01.01.2024 - 31.12.2024 . Справка 6.1

Справката е изготвена от отдел ИСКСС към ВКС. Вярност на резултатите е осигурена само и единствено съгласно дефинициите и обхвата описани в МЕТОДИКАТА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ГОДИШНИ СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ във ВКС. Данните са достоверни до толкова, доколкото събитията и обектите са адекватно и своевременно отразени в Деловодната система на съда

	Съдебна дейност																										
	Брой отпущени дела					Брой съдебни актове общо					Брой съдебни актове - определения					Брой отлагания в края на периода Общо					Брой отпущени заседания						
	Брой съдебни актове общо					Брой съдебни актове - определения					Брой отлагания в края на периода Общо					Брой отпущени заседания											
	6.1	6.2	6.3	6.4	6.5	6.6	6.7	6.8	6.9	6.10	6.11	6.12	6.13	6.14	6.15	6.16	6.17	6.18	6.19	6.20	6.21	6.22	6.23.1	6.23.2	6.23	6.24	6.25
Магистрат	6.1	6.2	6.3	6.4	6.5	6.6	6.7	6.8	6.9	6.10	6.11	6.12	6.13	6.14	6.15	6.16	6.17	6.18	6.19	6.20	6.21	6.22	6.23.1	6.23.2	6.23	6.24	6.25
Мими Фурнаджиева	33	0	33	31	2	33	9	1	10	306	36	29	0	0	0	38	1	39	40	1	41	1	9	51	60	16	62
Василка Илиева	42	0	42	21	1	22	8	1	9	214	53	47	5	0	5	60	1	61	3	0	3	2	7	70	77	9	54
Снежанка Николова	59	1	60	51	1	52	11	1	12	227	44	37	3	0	3	50	2	52	61	0	61	1	11	58	69	12	54
Мария Иванова	51	0	51	46	1	47	17	1	18	257	59	46	3	0	3	66	1	67	29	0	29	1	18	89	107	18	57
Диана Ценева	67	3	70	42	0	42	13	2	15	192	23	13	4	0	4	30	2	32	56	1	57	0	13	39	52	11	19
Маргарита Соколова	56	1	57	69	21	90	13	11	24	154	32	28	3	0	3	40	15	55	68	7	75	1	12	64	76	8	37
Веска Райчева	17	2	19	41	20	61	14	14	28	195	49	42	3	1	4	54	20	74	16	1	17	4	13	94	107	14	50
Пламен Стоев	58	5	63	71	37	108	7	17	24	226	67	72	9	2	11	77	30	107	52	11	63	0	7	124	131	8	71
Светлана Калинова	28	4	32	38	20	58	7	15	22	134	41	42	3	2	5	45	24	69	21	0	21	1	9	81	90	11	48
Гълъбина Генчева	64	5	69	70	33	103	25	17	42	132	60	51	4	4	8	68	33	101	66	5	71	0	27	121	148	24	63
Марио Първанов	73	14	87	60	36	96	13	24	37	231	68	76	6	4	10	79	44	123	54	6	60	0	13	144	157	13	77
Емил Томов	68	13	81	55	39	94	19	25	44	272	82	84	9	2	11	95	44	139	29	8	37	0	19	166	185	16	81
Албена Бонева	50	4	54	51	25	76	9	8	17	237	36	33	7	3	10	43	17	60	42	11	53	0	9	76	85	6	36
Бонка Дечева	63	11	74	70	36	106	16	23	39	200	57	59	7	3	10	70	38	108	67	9	76	1	12	126	138	13	71
Жива Декова	66	5	71	53	38	91	16	21	37	255	79	84	4	0	4	87	38	125	32	5	37	2	16	142	158	20	75
Камелия Маринова	54	3	57	58	18	76	9	16	15	200	23	20	4	4	8	28	15	43	55	6	61	1	10	46	56	8	28
Здравка Първанова	66	8	74	65	38	103	11	17	28	6	55	56	7	6	13	62	35	97	68	11	79	3	11	112	123	14	64

Теодора Гроздева	67	3	70	67	34	101	21	19	40	23	68	63	4	1	5	75	33	108	59	4	63	2	21	126	147	20	72
Илияна Папазова	57	5	62	62	38	100	21	31	52	229	75	61	5	1	6	81	38	119	39	5	44	2	22	145	167	23	69
Велислав Павков	57	10	67	55	42	97	17	28	45	6	71	75	2	6	8	80	48	128	29	2	31	1	18	147	165	18	73
Веселка Марева	68	6	74	48	36	84	13	22	35	22	56	58	4	3	7	64	36	100	49	5	54	0	12	125	137	17	68
Борис Илиев	47	5	52	66	39	105	19	21	40	59	64	60	8	5	13	75	38	113	38	6	44	2	20	137	157	21	72
Боян Цонев	71	0	71	52	42	94	31	23	54	15	70	56	17	4	21	91	40	131	34	2	36	2	29	146	175	27	69
Маргарита Георгиева	64	6	70	58	38	96	19	21	40	5	74	72	6	5	11	83	40	123	38	3	41	0	19	148	167	25	74
Драгомир Драгнев	46	3	49	58	38	96	15	21	36	8	68	69	8	5	13	80	38	118	25	3	28	1	14	136	150	15	66
Владимир Йорданов	63	15	78	58	41	99	20	22	42	115	68	68	2	7	9	78	41	119	45	13	58	0	18	146	164	20	77
Геника Михайлова	57	13	70	66	39	105	24	30	54	3	70	61	8	3	11	80	46	126	44	6	50	2	25	139	164	25	72
Димитър Димитров	88	24	112	70	42	112	24	24	48	97	70	57	7	5	12	79	38	117	82	28	110	0	21	123	144	26	71
Даниела Стоянова	45	0	45	57	22	79	7	12	19	28	32	33	6	1	7	41	18	59	45	4	49	1	5	72	77	6	40
Гергана Никова	98	13	111	62	37	99	23	25	48	6	70	64	8	3	11	81	42	123	79	8	87	4	23	148	171	27	77
Майя Русева	50	6	56	61	38	99	18	26	44	4	66	65	8	3	11	78	42	120	33	2	35	4	20	138	158	21	66
Ерик Василев	41	2	43	43	19	62	4	13	17	165	20	23	3	0	3	25	18	43	28	3	31	0	4	52	56	4	23
Геновева Димитрова	57	2	59	55	25	80	13	9	22	109	41	40	3	1	4	47	19	66	42	7	49	0	12	68	80	6	39
Ваня Атанасова	84	19	103	64	39	103	18	30	48	19	68	70	4	2	6	78	46	124	73	13	86	0	20	136	156	18	72
Александър Цонев	44	0	44	54	15	69	6	6	12	4	20	22	6	1	7	28	13	41	39	2	41	1	6	46	52	7	25
Розинела Янчева	55	9	64	67	36	103	14	18	32	196	58	63	11	5	16	70	41	111	53	3	56	0	14	124	138	14	66
Емилия Донкова	41	1	42	55	23	78	14	13	27	148	44	38	2	1	3	47	21	68	49	3	52	0	14	76	90	12	46
Филип Владимиров	44	10	54	57	39	96	12	24	36	175	65	73	4	3	7	71	45	116	28	4	32	3	11	141	152	15	70
Десислава Попколева	60	7	67	66	39	105	23	26	49	151	73	64	10	6	16	86	43	129	39	3	42	1	22	146	168	21	76
Милена Даскалова	77	6	83	63	31	94	24	17	41	143	60	51	3	1	4	66	30	96	74	9	83	1	24	109	133	31	73
Таня Орешарова	66	6	72	57	38	95	8	25	33	140	74	81	7	5	12	83	43	126	42	1	43	0	7	153	160	9	77
Мария Христова	62	10	72	68	41	109	21	26	47	222	70	65	6	6	12	78	46	124	52	5	57	2	21	149	170	25	76
Соня Найденова	113	20	133	62	28	90	16	22	38	162	64	67	3	5	8	73	40	113	102	8	110	6	15	135	150	21	74
Николай Иванов	55	5	60	59	39	98	23	20	43	232	71	62	9	7	16	81	40	121	34	4	38	0	24	141	165	27	73
Джулиана Петкова	54	5	59	58	37	95	22	26	48	238	68	58	8	5	13	80	39	119	33	3	36	2	22	141	163	24	68
Яна Вълдобрева	46	3	49	62	40	102	18	22	40	10	68	68	7	2	9	78	39	117	31	4	35	3	18	135	153	21	67
Атанас Кеманов	38	6	44	103	35	138	15	18	33	206	64	62	4	3	7	70	32	102	75	9	84	1	14	118	132	18	69
Наталия Неделчева	18	4	22	105	39	144	14	24	38	2	69	68	2	2	4	72	38	110	51	5	56	0	14	132	146	15	68
Диана Коledжикова	0	0	0	74	32	106	6	14	20	1	36	38	5	1	6	42	22	64	62	10	72	0	7	84	91	9	54
Борис Д. Илиев	0	0	0	70	32	102	9	14	23	0	52	52	4	4	8	58	25	83	35	7	42	1	9	95	104	9	62
Невин Шакирова	0	0	0	56	33	89	11	18	29	1	52	53	7	3	10	62	30	92	29	4	33	2	11	104	115	11	64
Радост Бошнакова	0	0	0	77	29	106	0	10	10	1	23	28	3	2	5	26	17	43	83	12	95	0	0	62	62	9	58
Дора Михайлова	0	0	0	58	33	91	10	15	25	1	57	57	5	5	10	64	28	92	31	5	36	0	10	102	112	11	64
Хрипсима Мъгърджиян	0	0	0	37	25	62	11	7	18	101	25	17	1	1	2	26	11	37	55	16	71	3	10	54	64	21	46
Златина Рубиева	0	0	0	38	12	50	2	4	6	43	2	1	1	1	2	4	5	9	41	7	48	1	2	30	32	10	32
Бисера Максимова	0	0	0	35	13	48	6	5	11	7	21	19	1	1	2	22	10	32	21	3	24	0	7	48	55	6	30
Елизабет Петрова	0	0	0	12	0	12				0								13	0	13	0	0	1	1	0	1	
Анелия Цанова	51	7	58	7	20	27	15	18	33	124	41	35	5	2	7	48	27	75	1	0	1	0	16	82	98	13	37
Любка Андонова	38	0	38	2	0	2	4	0	4	3	27	23	3	0	3	30	0	30	1	0	1	0	4	28	32	1	17
Светла Бояджиева	3	0	3							0								1	0	1	0	0	2	2	0	1	
Зоя Атанасова	80	20	100	0	4	4	18	9	27	80	30	25	1	2	3	36	19	55	2	1	3	0	20	50	70	4	6
Светла Димитрова	1	0	1							0																	
Симеон Чаначев	1	0	1							0																	
Бранислава Павлова	2	0	2				1	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	1	1	0	1		1	0	1		
Общо:	2924	330	3254	3296	1688	4984	847	982	1829	6742	3150	3004	302	160	462	3610	1685	5295	2619	324	2943	66	842	6223	7065	904	3447

Статистически данни за Гражданската колегия за периода от 2020 г. до 2024 г.

	2024	2023 г.	2022 г.	2021 г.	2020 г.
Несвършени дела към 1 януари,	3254	2685	2638	1960	2260
от тях:					
- касационни дела	2924	2435	2302	1702	1870
- частни производства	330	250	336	258	390
Постъпили преписки	5840	6280	5888	6159	4967
Прекратени преписки	860	820	923	970	725
Постъпили дела,	4984	5460	4965	5189	4242
от тях:					
- касационни дела	3296	3825	3459	3778	2925
- частни производства	1688	1635	1506	1411	1317
Общ брой на делата за разглеждане:	8238	8145	7603	7149	6502
- касационни производства	6220	6260	5761	5480	4795
- частни производства	2018	1885	1842	1669	1707
Свършени дела,	5295	4865	4930	4541	4540
от тях:					
- свършени касационни дела	3610	3323	3339	3193	3108
- свършени частни производства	1685	1542	1591	1348	1432
Несвършени дела към 31 декември:	2943	3254	2685	2638	1960
- касационни дела	2619	2924	2435	2311	1702
- частни производства	324	330	250	327	258
Брой съдии към 31 декември	56	51	50	48	48

Постъпилите през годината дела не се разпределят равномерно между съдиите. Разпределените през 2024 г. дела на съдиите със 100% натовареност, като не се взема предвид намаленият брой дела на съдиите, участващи в съответните конкурсни комисии, за I гражданско отделение са с разлика от 50 броя дела – съдия с максимален брой разпределени дела от 143 броя и съдия с минимален брой разпределени дела от 93 броя или разлика от 50 броя дела; за II гражданско отделение съотношението е 107 към 98 броя разпределени дела – 9 броя разлика в разпределените дела; за III гражданско отделение съотношението е 99 към 92 броя разпределени дела или 7 броя дела разлика в разпределението; за IV гражданско отделение съотношението е 110 към 93 броя дела – разлика от 17 броя дела за разпределение. Разликата от 50 броя дела в I гражданско отделение е за командирован съдия; още един командирован съдия на годишна база е получил 137 дела или разлика с минималния брой дела за отделението, получени от съдия – 44 броя. Разликата се дължи на изоставане в разпределението на делата на командирован съдия, в случай че командироването е извършено на свободна щатна длъжност, поради невъзможността в системата за случайно разпределение на делата да се вложи изравнителна бройка дела в съответствие с получените от останалите съдии дела към момента на командироването. При това положение, за да се изравнят относително датите на насрочване на закритите съдебни заседания по чл. 288 ГПК, се наложи двамата командировани съдии да получат повече преразпределени дела от делата, разпределени и насрочени на членовете на съответните конкурсни комисии, както и двамата съдии да бъдат включени, заедно с командированите съдии от началото на м. март 2024 г., в приоритетно разпределение на делата (т. IV.1 от Разпореждане № 22/29.02.2024 г. и т. 1.1 от Разпореждане № 121/02.12.2024 г. на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия), за да се осигури попълване на графика на съдебните заседания. Извън посочения случай, извод за причините за съществуващите разлики при разпределянето на делата не може да се направи за колегията като цяло. Не се намира логично обяснение например за разликата, констатирана в IV г. о., от 17 броя дела, които съставляват почти 6 заседания, или се създава предпоставка за насрочването на делата на съответния съдия два месеца изпреварващо графика на останалите съдии в отделението средно. При това положение като цяло се създава неравномерност в насрочванията на делата съобразно номерацията им, съответно се наблюдава разлика в периода от образуването на делото до насрочването му в закрито съдебно заседание в сравнение с останалите дела, образувани на същата дата. По тази причина с Разпореждане № 121/02.12.2024 г. на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия се определи и приоритетно разпределение на дела между съдии както в Първи, така и във Втори поток, при което до края на отчетния период бе постигнато относително изравняване в датите на насрочване на закритите заседания.

През 2024 г. в Гражданската колегия на ВКС са образувани 4984 нови дела, а през 2023 г. 5460 нови дела. В сравнение с 2023 г. образуваните дела са се намалили с 476 броя, в сравнение с 2022 г. увеличението е с 19 броя

(4965 броя), в сравнение с 2021 г. намалението е с 205 броя (5189 броя), в сравнение с 2020 г. увеличението е със 742 броя (4242 броя). За петгодишния период се наблюдава редуване на увеличение и намаление на броя на образуваните дела.

През 2024 г. постъпилите в Гражданската колегия преписки са 5844 броя, а през 2023 г. са 6280 – намалението е с 436 броя, през 2022 г. са 5888 броя – намалението е с 44 броя, през 2021 г. са 6159 броя – намалението е от 315 броя, през 2020 г. – 4867 броя – увеличението е с 977 броя. Наблюдава се редуване на увеличение с намаление на броя на преписките, като само през 2023 г. имаме най-много постъпили преписки, както и образувани дела. Прекратените преписки са се увеличили в сравнение с предходната 2023 г., като се очертава намаление на броя на върнатите преписки, имайки предвид максимално върнатите през 2021 г. и върнатите през 2022, 2023 и 2024 г. преписки, което сочи подобрена работа на администриращите съдилища и органи вследствие на подробните указания на председателите на отделения. От съдебните помощници са изготвени 5766 броя разпореждания за образуване на дела и връщане на преписки.

Новопостъпилите касационни граждански дела през 2024 г. са 3296 броя, а през 2023 г. са 3835 броя – намалението е с 539 броя, през 2022 г. са 3459 броя – намалението е със 163 броя, през 2021 г. са 3778 броя – намалението е с 482 броя, през 2020 г. са постъпили 2925 броя – увеличение с 371 броя касационни дела. Очертава се намаление на броя на образуваните касационни дела в колегията за петгодишния период, като само след пандемичния период има процес на увеличение. Очертава се леко намаление на броя на новообразуваните касационни дела през 2024 г., като през 2023 г. имаме най-голям брой образувани касационни дела за периода.

Частните производства, постъпили през периода, са 1688 броя, а през 2023 г. са 1635 броя, като увеличението е с 53 броя. През 2022 г. са 1506 броя, като увеличението е със 182 броя, в сравнение с 2021 г., когато са 1411 броя, увеличението е с 277 броя, в сравнение с 2020 г., когато са 1317 броя, увеличението е с 371 броя. Наблюдава се плавно увеличение на образуваните частни производства в Гражданската колегия на ВКС като за петгодишния период има увеличение на образуваните частни производства.

Средната натовареност на съдиите в Гражданската колегия на ВКС през 2024 г., предвид свършените дела (5295 броя), е 95 броя, колкото и през 2023 г. Численият състав на колегията се променя през цялата година: м. януари 2024 г. – 51 съдии; от началото на м. март 2024 г. след командироването на петима съдии колегията се е състояла от 56 съдии; от 03.04.2024 г. от длъжност е освободена поради пенсиониране съдия Зоя Атанасова и съставът е 55 съдии; от 08.04.2024 г. на мястото на съдия Атанасова е командирован един съдия и така броят на съдиите е 56; на 05.08.2024 г. след продължително боледуване почина съдия Любка Андонова и броят на съдиите е 55; от 16.09.2024 г. е преустановено командироването на съдия Анелия Цанова и съдиите в колегията са 54, а от 24.09.2024 г. са командировани двама съдии, поради което в края на периода съдиите в колегията са 56.

През отчетния период всеки съдия от Гражданската колегия участва в

разглеждането средно на 285 дела, а е докладчик средно на по 95 свършени дела. На съдия от колегията през отчетния период в тричленен състав е възложено да докладва средно по 88 новообразувани през годината дела, за сравнение през 2023 г. делата са 107 броя. Заварени от предходната година са 3264 броя дела или на съдия от Гражданската колегия през 2024 г. са разпределени средно 147 броя дела, през 2023 г. са 160 броя дела, а през 2022 г. са 151 броя дела за разглеждане в тричленен състав. През 2024 г. свършените дела средно на съдия са 95 броя, колкото и през 2023 г., за сравнение през 2022 г. са 99 броя свършени дела, през 2021 г. – средно 95 броя свършени дела, през 2020 г. – средно 88 броя свършени дела на съдия. В смесен петчленен състав на ВКС и ВАС по описа на ВКС са свършени 40 броя дела, а като член на смесен петчленен съдебен състав съдиите от Гражданската колегия участват средно с по 1 дело на съдия, общо тези дела са 41 броя, образувани през 2024 г. Във Върховния административен съд са образувани 59 броя дела на смесен петчленен състав на ВКС и ВАС, по които са били членове на състав съдиите от ВКС.

Към 01.01.2024 г. общият брой на несвършените от предходен период дела е 3254, т. е. несвършените към 01.01.2024 г. дела са приблизително 65% спрямо новообразуваните през 2024 г., през 2023 г. са 52% (през 2022 г. са 55%, през 2021 г. са 38%, през 2020 г. са 53%). Общият брой на делата за разглеждане в Гражданската колегия за периода 01.01.2024 г. – 31.12.2024 г. е 8238 броя, през 2023 г. тези дела са 8145 броя, през 2022 г. са 7603 броя, през 2021 г. са 7149 броя, 6502 броя са през 2020 г. Очертава се тенденция към увеличаване на общия брой на разглежданите дела.

Като цяло се наблюдава увеличаване на броя на разпределените дела всичко за разглеждане през отчетния период в сравнение с предишните отчетни години от 2020 г. насетне. Натовареността на съдиите се следи стриктно съобразно съответните правила в тази връзка. Натовареността на съдиите в Гражданската колегия е висока, като следва да се отчетат характерът и особеностите на касационното производство и значителното повишаване на правната сложност на споровете по делата, достигащи до касационен контрол.

в) Видове образувани дела

През 2024 г. в Гражданската колегия на ВКС са образувани 4984 броя нови дела, през 2023 г. са 5460 броя нови дела, намалението е от 476 броя дела (през 2022 г. са 4965 броя – увеличение от 19 броя), от които 41 броя са образувани пред смесен петчленен състав на ВКС и ВАС. През 2021 г. в Гражданската колегия на ВКС са образувани общо 5189 нови дела, от които 38 броя са образувани пред петчленен състав, а пред тричленен състав – 5151 броя. Образуваните през 2024 г. граждански дела (по касационни жалби и молби за отмяна) са 3296 броя, през 2023 г. са 3835 броя, през 2022 г. са 3459 броя, през 2021 г. са 3778 броя, през 2020 г. са 2925 броя. Образуваните през 2024 г. частни производства са 1688 броя, през 2023 г. са 1635 броя, през 2022 г. са 1506 броя, през 2021 г. са 1411 броя, през 2020 г. са 1317 броя. Посочените данни сочат намаление на броя на касационните дела и леко

нарастване на броя на частните производства в сравнение с 2023 г. и като цяло възстановяване на нивата на постъпване на делата отпреди пандемията.

В I г. о. на Гражданската колегия през 2024 г. са образувани 970 броя дела, през 2023 г. са образувани 1018 броя дела, през 2022 г. – 989 броя дела, през 2021 г. – 852 броя дела, има леко намаляване на броя им през 2024 г. в сравнение с 2023 г. Във II г. о. – през 2024 г. са образувани 1011 броя дела, през 2023 г. – 980 броя дела, през 2022 г. – 967 броя дела, през 2021 г. – 873 броя дела, което сочи леко увеличение на броя на образуваните през 2024 г. дела във II г. о. (съдиите във II г. о. на ВКС са с един повече). В III г. о. през 2024 са образувани 1543 броя дела, през 2023 г. са образувани 1740 броя дела, през 2022 г. – 1516 броя дела, през 2021 г. – 1738 броя дела. В IV г. о. през 2024 г. са образувани 1419 броя дела, през 2023 г. са образувани 1691 броя дела, през 2022 г. – 1463 броя дела, през 2021 г. – 1688 броя дела. Намалението е налице и за делата, разглеждани от Втори поток.

г) Разпределени дела по текст на образуване

През 2024 г. постъпилите дела в Гражданската колегия на ВКС са разпределяни съобразно действащата в колегията специализация на двата потока, установена с оглед вида и характера на делото. До 01.03.2024 г. със заповеди на председателя на ВКС в Гражданската колегия са насочени дела по Кодекса за застраховането, като броят им е 67 за два месеца.

Увеличение в постъплението има по следните видове дела: делба по чл. 34 ЗС; негаторен иск по чл. 109 ЗС; иск за непълноти и грешки в кадастралната карта и кадастралните регистри, свързани със спор за материално право – чл. 53, ал. 2 ЗКИР; частни касационни жалби по чл. 274, ал. 3 ГПК; искове на и срещу потребители – чл. 113 ГПК; делба на наследство по чл. 69 ЗН; нищожност на завещателно разпореждане – чл. 42 ЗН; обективна отговорност за деликт при или по повод извършване на работа – чл. 49 ЗЗД; неоснователно обогатяване – чл. 55 ЗЗД; неустойка – чл. 92 ЗЗД; отменителен иск – чл. 135 ЗЗД; договор за заем – чл. 240 ЗЗД; иск за обезщетение на неползващия собственик – чл. 31, ал. 2 ЗС; преобразуване на лично имущество – чл. 23 СК; спор относно родителски права – чл. 127 СК; обжалване на решение на Висшия адвокатски съвет – чл. 7 ЗАдв.; иск за обезщетение при трудова злополука на държавен служител – чл. 78 ЗДСл.; иск за промяна на име – чл. 19, ал. 1 ЗГР; иск за установяване на дискриминация – чл. 71 ЗЗДискр.; иск за отговорност за вреди причинени от администрацията – чл. 1 ЗОДОВ; иск за вреди по чл. 1, ал. 1 и за вреди от правораздавателната дейност на административните съдилища и ВАС – чл. 2в, ал. 1, т. 1 ЗОДОВ; иск за вреди, причинени в резултат от нарушение на правото за разглеждане и решаване на делото в разумен срок – чл. 2б ЗОДОВ; иск за поставяне на лице под пълно или ограничено запрещение – чл. 5 ЗЛС; иск за допълнително възнаграждение на държавните служители от МВР – чл. 179 ЗМВР, и други.

Намаление е налице по отношение на следните видове дела: установителен иск по чл. 124, ал. 1 ГПК; изкупуване на част от съсобствен имот – чл. 33, ал. 2 ЗС; ревандикационен иск – чл. 108 ЗС; възстановяване на

запазена част – чл. 30 ЗН; частна жалба – чл. 274, ал. 2 ГПК, отмяна на влязло в сила решение – чл. 303 ГПК; спиране на изпълнението на въззивно решение – чл. 282 ГПК; нищожност – чл. 26 ЗЗД; непозволено увреждане – чл. 45 ЗЗД; неоснователно обогатяване – субсидиарно приложение – чл. 59 ЗЗД; иск за изпълнение или обезщетение (неизпълнение) – чл. 79, ал. 1 ЗЗД; иск за заплащане на трудово възнаграждение – чл. 128 КТ; иск за заплащане за трудова злополука и професионална болест – чл. 200 КТ; иск за признаване уволнението за незаконно – чл. 344, ал. 1 КТ; родителски права след развода – чл. 59 СК; иск за определяне местоживеенето на децата – чл. 127, ал. 2 СК; иск за защита правото на трето лице, засегнато от изпълнение – чл. 440 ГПК; отговорност на съдебния изпълнител за вреди – чл. 441 ГПК; иск за съществуване на вземането – чл. 422 ГПК (намалението е с оглед образуването на тези производства по материалноправното основание на иска, а не по процесуалноправното); иск за оспорване на вземането – чл. 439 ГПК; иск за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество – чл. 153 ЗОНПИ; чл. 153 ЗПКОНПИ, чл. 74 ЗОПДНПИ, чл. 62 ЗОПДНПИ, чл. 28 ЗОПДИППД (отм.); обжалване на решение на дисциплинарната комисия на КЧСИ; иск за отговорност за вреди, причинени от правозащитните органи по чл. 2 ЗОДОВ, и други.

През 2024 г. в Гражданската колегия най-много производства са образувани по частните касационни дела по чл. 274, ал. 3 ГПК – 815 броя, и частните жалби по чл. 274, ал. 2 ГПК – 714 броя. Следват производства по установителен иск по чл. 124, ал. 1 ГПК – 368 броя, по иск за признаване уволнението за незаконно – чл. 344, ал. 1 КТ – 256 броя, по отмяна на влязло в сила решение – чл. 303 ГПК – 226 броя, по иск за причинени вреди от правозащитните органи – чл. 2 ЗОДОВ – 202 броя, по делба – чл. 34 ЗС – 185 броя, по обективна отговорност за деликт при или по повод извършване на работа – чл. 49 ЗЗД – 172 броя, по ревандикационен иск – 211 броя, по негаторен иск – чл. 109 ЗС – 92 броя, и други.

Среден брой дела, разпределени на съдия от Гражданската колегия, за 2020 г., 2021 г., 2022 г., 2023 г. и 2024 г.

	2020 г.	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.
Първо гражданско отделение					
Касационни пр. (общо)	493	640	693	703	691
Частни пр. (общо)	201	212	296	315	279
Ср. бр. кас. дела	54,78	71,11	77	70,3	69,1
Ср. бр. ч. пр.	25,12	26,5	37	35	31
Второ гражданско отделение					
Касационни пр. (общо)	478	645	686	714	702
Частни пр. (общо)	197	228	281	266	309
Ср. бр. кас. дела	53,11	71,66	76,22	79	63,8
Ср. бр. ч. пр.	24,63	28,5	35,13	34,12	30,9
Първи поток					
Ср. бр. кас. дела	53,94	71,38	76,6	74,6	66,3
Ср. бр. ч. пр.	24,88	27,5	36,06	34,1	31

Трето гражданско отделение					
Касационни пр. (общо)	928	1237	1056	1227	996
Частни пр. (общо)	449	501	460	513	547
Ср. бр. кас. дела	61,87	82,47	66	76,7	55,3
Ср. бр. ч. пр.	34,54	38,54	30,66	34,2	32,2
Четвърто гражданско отделение					
Касационни пр. (общо)	987	1218	1024	1181	907
Частни пр. (общо)	470	470	439	510	512
Ср. бр. кас. дела	65,80	81,20	64	73,8	53,3
Ср. бр. ч. пр.	33,57	33,57	31,36	36,4	34,1
Втори поток					
Ср. бр. кас. дела	63,83	81,83	65	75,3	54,4
Ср. бр. ч. пр.	34,03	35,96	31	35,3	33,1
Гражданска колегия на ВКС					
Ср. бр. касационни производства	60,93	78,71	69,18	75	58,9
Ср. бр. ч. производства	30,62	32,81	32,04	35,5	33,1
Среден брой дела	88,38	108,1	99	107	89

Посочените данни са с осреднени параметри, тъй като през отчетния период членовете на комисията за повишаване в длъжност „съдия“ в гражданско отделение на апелативен съд от 01.01.2024 г. до 31.05.2024 г. са спрени от разпределение на частни производства – 4 съдии, а от 01.01.2024 г. до 31.03.2024 г. и 4 съдии от комисията за повишаване в длъжност „съдия“ в Гражданската колегия на ВКС. Разпределените дела на членовете на посочените комисии по реда на чл. 288 ГПК за месеците януари – май и януари – март 2024 г. са преразпределени за разглеждане между останалите съдии в колегията.

Данните дават основание за 2024 г. да се приеме, че се наблюдава незначително намаляване на броя на постъпващите дела в колегията, което води и до постепенно намаляване на натовареността на съдиите. През 2024 г. намаление има при касационните производства, а по постъпващите частни производства има леко увеличение. Средният брой постъпващи дела на съдия в колегията е намалял, както и средният брой на касационните производства на съдия в колегията и на частните производства на съдия, като намалението е незначително. За петгодишния период от 2020 г. до 2024 г. броят на делата в I гражданско отделение – както касационни, така и частни дела, нараства (с изключение на 2020 г. заради пандемичната ситуация), през отчетната година има незначителен спад от 12 броя дела по касационните производства, а по частните дела – 36 броя по-малко, като средният брой дела на съдия по касационните дела за 2023 г. е 70,3 броя, а през 2024 г. е 69,1 броя. По частните дела през 2023 г. средният брой дела е 35 броя, а през 2024 г. е 31 броя. Във II гражданско отделение касационните дела през 2024 г. незначително са намалели с 12 броя, като частните производства в сравнение с 2023 г. са се увеличили с 43 броя дела. Средният брой дела на съдия в отделението е 63,8 дела, през 2023 г. е 79 броя дела, по частните производства средният брой дела е 30,9 броя, през 2023 г. е 34,1 броя. В III

гражданско отделение през 2024 г. има намаление на броя на постъпващите дела, като касационните дела са намалели с 231 дела, докато частните производства са незначително нараснали с 34 броя. Средният брой касационни дела през 2024 г. е 55,3 дела, а средният брой частни дела е 32,2 броя, през 2023 г. касационните производства са среден брой – 76,7 дела, частните – 34,2 броя. Средният брой на касационните дела през 2024 г. значително е намалял. В IV гражданско отделение се развива същата тенденция, като през 2024 г. имаме намаление в сравнение с 2023 г. на касационните дела с 274 дела, а частните производства незначително са нараснали. Средният брой касационни дела през 2024 г. е 53,3 броя на съдия, докато през 2023 г. е 73,8 броя на съдия. Средният брой частни дела на съдия през 2024 г. е 34,1 броя, през 2023 г. е 36,4 броя.

През 2024 г. средно на съдия в Първи поток броят на касационните производства е 66,3 дела, докато средният брой касационни дела на съдия във Втори поток е 54,4 броя, предвид специализацията в разпределението на делата в Гражданската колегия и прехвърлените производства от Втори поток в Първи поток по чл. 45 – 50 ЗЗД през 2021 г., което е значително като бройка с около 12 дела средно на съдия от Първи поток в повече, което води и до значително насрочване напред във времето на делата по чл. 288 ГПК за съдиите в Първи поток. В Първи поток частните производства са незначително намалели, както и във Втори поток, средният брой частни производства е 31 броя към 34,1 броя за 2023 г., за Втори поток средният брой частни производства, разпределени през 2024 г., е 33,1 броя, а през 2023 г. е 35,3 броя. При частните производства се наблюдава постепенно изравняване на разпределените средно на съдия в колегията дела. Средният брой разпределени касационни производства на съдия в колегията в сравнение с 2023 г. е намалял – от 75 броя на 58,9 броя, а при частните – от 35,5 броя на 33,1 броя, като тенденцията за нарастване в рамките на петгодишния период (с изключение на 2020 г.) е променена.

За сравнение – средният брой на разпределените на съдия от Гражданската колегия на ВКС частни производства през 2024 г. е 33,1 броя, през 2023 г. е 35,5 броя, през 2022 г. е 32,04 броя, през 2021 г. е 32,81 броя, през 2020 г. е 30,62 броя. Налице е увеличен брой частни производства, но като среден брой дела на съдия е намален, предвид увеличения брой на съдиите в колегията.

Средният брой на разпределените на съдия от Гражданската колегия на ВКС касационни производства през 2024 г. е 58,9 дела, през 2023 г. е 75 броя, през 2022 г. е 69,18 броя, през 2021 г. е 78,71 броя, през 2020 г. е 60,93 броя. Наблюдава се увеличение на средния брой касационни дела от 2022 до 2023 г., като само 2021 г. бележи най-високото ниво на разпределените дела за периода, предвид намаления брой дела през 2020 г. от пандемичната ситуация и възстановяването на нормалния процес на работа на съдилищата през 2022 г. Намаляването на средния брой разпределени касационни дела на съдия в колегията се дължи и на увеличения брой съдии, което значително облекчи работата на съдиите.

Независимо от незначителното намаление на броя на делата през 2024 г. съдиите от Гражданската колегия на ВКС работят отговорно,

качествено и при спазване на разумните срокове за разглеждане на делата, като следва да се съобразяват наложилите се преразпределения на дела, както и насрочените извънредно дела, увеличаващи неравномерно моментната натовареност на отделния съдия. Отделно от това, освобождаването на 8 съдии от разглеждането на частни производства за част от отчетния период значително увеличава натовареността на останалите съдии.

Броят на неприключилите в рамките на отчетния период образувани граждански дела – касационни и частни производства, в края на 2024 г. – 2943 дела (през 2023 г. – 3254 броя), предвид стриктното спазване на правилата за насрочване на делата в открити и закрити съдебни заседания, налага извода, че въпреки увеличения брой на съдиите в колегията през 2024 г. (с 5 командировани съдии съгласно решение на Пленума на ВСС, 1 командирован съдия на мястото на пенсиониран съдия, 1 командирован съдия на мястото на починал съдия и 1 командирован на мястото на освободен от длъжност командирован съдия) е напълно основателно отправеното до ВСС искане за откриване на допълнителни щатове за съдии, предназначени за Гражданската колегия на ВКС. Стореното с решение на Пленума на ВСС от 23.11.2023 г. разкриване на допълнителни 6 щатни бройки съдии, предназначени за Гражданската колегия, безспорно допринесе за по-малък брой неразгледани дела в края на съответния отчетен период. Все по-тревожно се очертава нарастването на броя на командированите съдии в колегията – към 31.12.2024 г. те са 18 съдии, предвид неприключения конкурс, което наложи формирането на четиричленни състави и невъзможност да бъдат натоварени със специфична дейност, отнасяща се само до титуляри съдии в Гражданската колегия.

3. ПРОВЕДЕНИ ЗАСЕДАНИЯ И ПРИКЛЮЧЕНИ ДЕЛА

а) Проведени открити и закрити съдебни заседания

През 2024 г. в Гражданската колегия са проведени 904 открити съдебни заседания (през 2023 г. – 885, през 2022 г. – 998, през 2021 г. – 1114, през 2020 г. – 1000) и 3447 закрити съдебни заседания (през 2023 г. – 3300, през 2022 г. – 3117, през 2021 – 2883, през 2020 г. – 2782). През отчетната година броят на закритите съдебни заседания за петгодишния период бележи максимално ниво. Увеличението в откритите съдебни заседания през 2024 г. в сравнение с 2023 г. е в резултат на увеличения брой съдии в колегията. Наблюдаващата се тенденция за намаляване на откритите съдебни заседания в петгодишния период е последица от съобразяването на обжалваните съдебни актове с последователната тълкувателна дейност на ОСГК и ОСГТК.

През отчетния период съдиите от Гражданската колегия на ВКС участват като докладчици средно в 16 открити съдебни заседания и като членове на състав средно в 32 заседания. В закрити съдебни заседания участват като докладчици средно в 61 заседания (през 2023 г. – 65, през 2022 г. – 66, през 2021 г. – 60, през 2020 г. – в 58 закрити заседания), а като членове на състав средно в 132 заседания (през 2023 г. – 130, през 2022 г. – 132, през 2021 г. в 120, през 2020 г. – в 116 заседания).

През 2024 г. по 59 дела съдиите от Гражданската колегия на ВКС участват като членове на смесен петчленен състав по дела за спор за подсъдност, образувани във Върховния административен съд.

Не са установени случаи на неоснователно отлагане на делата от съставите на Гражданската колегия на Върховния касационен съд. От проведените заседания по обективни причини (заболяване на страна и процесуален представител или нередовно призоваване) са отложени 66 дела – около 7% от общия брой на проведените в колегията открити съдебни заседания (през 2023 г. са 8%).

б) Свършени дела

През отчетния период са свършени общо 5295 броя дела при 56 съдии (2023 г. – 4865 дела при 51 съдии, 2022 г. – 4930 броя при 50 съдии, 2021 г. – 4541 броя при 48 съдии, 2020 г. – 1432 броя при 48 съдии). Свършените касационни дела през отчетния периода са 3610 броя (през 2023 г. – 3323 броя, през 2022 г. – 3339 броя, през 2021 г. – 3193 броя, през 2020 г. – 3108 броя), а свършените частни производства са 1685 броя (през 2023 г. – 1542 броя, през 2022 г. – 1591 броя, през 2021 г. – 1348 броя, през 2020 г. – 1432 броя). Свършените дела със съдебен акт по същество са 1829 броя (през 2023 г. – 1788 броя, през 2022 г. – 1838 броя, 1770 броя през 2021 г., 1655 броя през 2020 г.), от които касационните дела със съдебен акт по същество са 847 броя, а свършените частни производства със съдебен акт по същество са 982 броя. Делата, разгледани по реда на чл. 288 ГПК, са общо 3150 броя, като от тях допуснатите до касационно разглеждане дела са приблизително 22% (през 2023 г. – 23%). Високият процент на недопуснати до касационно разглеждане дела, както и през 2023 г., е обусловен от активната тълкувателна дейност на ВКС, както и от постановени по реда на чл. 290 и сл. ГПК съдебни решения, в които са дадени отговори на поставени правни въпроси от материално и процесуално естество, предмет на делата, по които е било допуснато касационното обжалване. В резултат на посочената дейност на ВКС във все по-голяма степен актовете на въззивните съдилища са съобразени както със задължителната, така и с установената по реда на чл. 290 ГПК съдебна практика на касационната инстанция. Увеличаването на броя на свършените дела (с 430 броя повече в сравнение с 2023 г.) се дължи на увеличения брой съдии за отчетния период, като по този начин се намалява и броят на несвършените дела в края на периода, като се запазва натовареността на съдия (за 2024 г. – средна натовареност от 94 броя свършени дела, през 2023 г. – 95 броя свършени дела).

В Гражданската колегия през 2024 г. са постановени 7065 съдебни акта, средно 126 броя на съдия (през 2023 г. са 6716 – средно по 132 броя на съдия, през 2022 г. са 6731 – средно по 135 броя на съдия, през 2021 г. са 6432 – средно по 134 броя на съдия, през 2020 г. са 6251 – средно по 130 броя на съдия), от които 842 решения и 6223 определения от съставите на Гражданската колегия на ВКС.

От 01.01.2024 г. до 31.12.2024 г. в I отделение на Гражданската колегия общо свършените дела са 930 броя, във II отделение – 883 броя, в III

отделение – 1807 броя, в IV отделение – 1635 броя. Общо решени в петчленен състав са 40 дела.

Към 01.01.2024 г. несвършените дела в Гражданската колегия са 3254 броя, което представлява приблизително 39% от общия брой – 8238 дела, висящи в началото на периода и образувани през същия период в колегията. В сравнения с предходния отчетен период се наблюдава известно нарастване на несвършените дела в началото на 2024 г. – 3254 броя, които в край на периода – към 31.12.2024 г., намаляват на 2943 броя (през 2023 г. – 2856 броя в началото на м. януари, а в края на м. декември – 3254 броя, през 2022 г. – 2685 броя в началото на периода, а в края на годината – 3254 броя, през 2021 г. – 1960 броя в началото на м. януари, а в края на м. декември – 2638 броя). В края на отчетната година броят на несвършените дела е 2943, което е намаление в сравнение с 2023 г. – 3254 броя, увеличение в сравнение с 2022 г. – 2685 броя, в края на 2021 г. са 2638 броя, в края на 2020 г. – 1960 броя. Броят на несвършените дела през отчетния период следва да се съобрази с правилата за насрочване и за разглеждане на делата в открити и закрити съдебни заседания, предвид постъплението на касационни дела, както и с увеличеното постъпление на частни производства и увеличения брой съдии в Гражданската колегия през 2024 г.

в) Срочност на изготвяне на касационните съдебни актове

Периодично по заповед на председателя на ВКС и през 2024 г. са изисквани справки за неприключилите производства в разумния тримесечен срок, считано от датата на съответното открито или закрито заседание. Положени са всички усилия делата да приключват в посочения тримесечен срок и не се наблюдават съществени забавяния в постановяването на съдебните актове.

4. ДЕЙНОСТ ПО УЕДНАКВЯВАНЕ НА СЪДЕБНАТА ПРАКТИКА. ПРОЗРАЧНОСТ НА ПРАВОРАЗДАВАНЕТО

а) Постановени тълкувателни решения

През 2024 г. от Общото събрание на Гражданската колегия са постановени 3 тълкувателни решения.

Тълкувателно решение № 1/2021 г. от 23.01.2024 г. е постановено по Тълкувателно дело № 1/2021 г., образувано с разпореждане от 10.03.2021 г. на председателя на ВКС и допълнително разпореждане от 21.07.2021 г. по следните въпроси, по които е констатирана противоречива практика: „1. Допустимо ли е ненавършило пълнолетие дете да направи отказ от наследство и представлява ли той отказ от права по смисъла на чл. 130, ал. 4 СК? 2. При издаването на разрешение от районния съд по реда на чл. 130, ал. 3 СК за извършване на действия на разпореждане с недвижими имоти, с движими вещи чрез формална сделка и с влогове, както и с ценни книги, принадлежащи на детето, необходимо ли е да се изисква представяне на доказателства за приемане на наследството по опис и представлява ли

молбата за издаване на това разрешение конклюдентно действие, с което може да се приеме наследството от непълнолетно лице?“. По делото са проведени пет заседания – по две през 2021 г. и 2022 г., едно е проведено през 2023 г.

По поставените за тълкуване въпроси е постановен следният диспозитив: „1. Отказ от наследство, извършен от ненавършило пълнолетие дете, е недопустим. Същият представлява отказ от права по смисъла на чл. 130, ал. 4 СК. 2. При издаването на разрешение от районния съд по реда на чл. 130, ал. 3 СК, за извършване на действия на разпореждане с недвижими имоти, с движими вещи чрез формална сделка и с влогове, както и с ценни книги, включени в наследството, е необходимо да се изисква представяне на доказателства за приемане на наследството по опис. Непълнолетният не може да приеме наследство с конклюдентни действия. Молбата за издаване на разрешение по реда на чл. 130, ал. 3 СК не представлява конклюдентно действие за приемане на наследството“. Първият от поставените в тълкувателното решение въпроси е подписан с особено мнение.

Тълкувателно решение № 3/2023 г. от 27.06.2024 г. е постановено по Тълкувателно дело № 3/2023 г., образувано с разпореждане на председателя на ВКС от 26.10.2023 г. по следния процесуалноправен въпрос, разрешаван противоречиво от състави на ГК на ВКС: „Приложими ли са разпоредбите на чл. 78 ГПК в производствата по спорна съдебна администрация, уредени в СК?“. По делото са проведени две съдебни заседания – през 2024 г.

По поставения за тълкуване въпрос е постановен следният диспозитив: „В производствата по спорна съдебна администрация, уредени в СК, разпоредбите на чл. 78 ГПК се прилагат съответно. При цялостно отхвърляне на молбата, въззивната жалба или касационната жалба, когато касационното обжалване не бъде допуснато, както и при прекратяване на производството по причина в поведението на молителя, отговорността за разноси се носи от подателя им. При пълно уважаване на молбата или жалбите, както и при прекратяване на производството по причина в поведението на ответника, разноските се възлагат на ответната страна. В останалите случаи разноските остават в тежест на страните така, както са направени от тях“.

Тълкувателно решение № 1/2024 г. от 27.11.2024 г. е постановено по Тълкувателно дело № 1/2024 г., образувано с разпореждане на председателя на ВКС от 21.02.2024 г. въз основа на искане от министъра на вътрешните работи по чл. 125 ЗСВ за приемане на тълкувателно решение поради констатирана противоречива съдебна практика на окръжни съдилища във връзка с прилагането на чл. 181, ал. 1 и чл. 142, ал. 1, т. 2 от Закона за Министерството на вътрешните работи. Тълкуването е искано по следния въпрос: „Държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 2 от Закона за Министерството на вътрешните работи, чийто статут се урежда със Закона за държавния служител, имат ли право да им се осигурява храна или левовата ѝ равностойност съгласно разпоредбата на чл. 181, ал. 1 от Закона за Министерството на вътрешните работи?“. По делото са проведени две заседания.

По тълкувателния въпрос е приет следният диспозитив: „Държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 2 от Закона за Министерството на вътрешните работи, чийто статут се урежда със Закона за държавния служител, имат право да им се осигурява безплатна храна или заплащане на левовата ѝ равностойност съгласно разпоредбата на чл. 181, ал. 1 от Закона за Министерството на вътрешните работи“.

От Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии през 2024 г. са постановени 3 тълкувателни решения.

Тълкувателно решение № 2/2023 г. от 04.07.2024 г. е постановено по Тълкувателно дело № 2/2023 г., образувано с разпореждане от 09.03.2023 г. на председателя на ВКС на основание чл. 124, ал. 1, т. 2, чл. 125 и чл. 128, ал. 1 ЗСВ вр. чл. 2.1, чл. 4.1 вр. чл. 3 и чл. 5 от Правилата за приемане на тълкувателни решения от Общото събрание на Гражданската колегия, Общото събрание на Търговската колегия и Общото събрание на Гражданската и Търговската колегия на Върховния касационен съд, приети с решение на Пленума на ВКС от 15.11.2016 г., по въпроси, поставени в предложение на председателя на Висшия адвокатски съвет, и поради констатирана по реда на чл. 292 ГПК противоречива съдебна практика на състави на ВКС: „1. В случай на множество солидарни длъжници в изпълнителното производство може ли перемпция да настъпи само по отношение на тези от тях, срещу които не са предприемани изпълнителни действия в продължение на две години, и независимо от това, че в същия период изпълнителни действия са предприемани срещу останалите длъжници, или за настъпване на перемпцията трябва да е налице бездействие на вискателя по отношение на всеки от солидарните длъжници в производството? 2. Необходимо ли е съгласие на присъединените вискатели в изпълнителното производство при направено искане от първоначалния вискател за спиране/прекратяване в хипотезата на чл. 432, ал. 1, т. 2, респективно чл. 433, ал. 1, т. 2 ГПК? 3. Погасителната давност прекъсва ли се от изпълнително действие, извършено по изпълнително дело, по което е настъпила перемпция?“. По делото са проведени 3 заседания, като първото заседание е през 2023 г. и 2 заседания – през 2024 г.

По поставените за тълкуване въпроси е постановен следният диспозитив: „1. В случай на множество солидарни длъжници в изпълнителното производство, образувано срещу тях въз основа на един изпълнителен лист, изпълнителното производство не може да бъде прекратено на основание чл. 433, ал. 1, т. 8 ГПК само по отношение на тези от тях, срещу които не е поискано извършването на изпълнителни действия в продължение на две години, когато в същия период изпълнителни действия са предприемани срещу останалите длъжници. За настъпване на перемпцията трябва да е налице бездействие на вискателя по отношение на всеки от солидарните длъжници в производството. 2. При направено искане от първоначалния вискател за прекратяване на изпълнителното производство на основание чл. 433, ал. 1, т. 2 ГПК не е необходимо съгласието на присъединените вискатели. В този случай, когато по изпълнителното дело са

се присъединили вискатели на основание чл. 456, ал. 1 ГПК с представен към молбата изпълнителен лист или пряко изпълнително основание, производството се прекратява само по отношение на първоначалния вискател. Ако присъединените вискатели са с удостоверение по чл. 456, ал. 2 ГПК или по право, изпълнителното производство се прекратява изцяло. За да се спре изпълнителното производство по искане на първоначалния вискател на основание чл. 432, ал. 1, т. 2 ГПК, е необходимо съгласието само на вискателите, които са се присъединили с представен изпълнителен лист или пряко изпълнително основание. При реализиран изпълнителен способ и постъпили въз основа на него парични суми по сметката на съдебния изпълнител изпълнителното производство не може да се спре на основание чл. 432, ал. 1, т. 2 ГПК и може да се прекрати само по отношение на направения искането по чл. 433, ал. 1, т. 2 ГПК първоначален вискател. При недостатъчност на постъпилите при изпълнението суми за удовлетворяване на всички присъединени вискатели се извършва разпределение по чл. 460 ГПК, без да се включва вземането на първоначалния вискател. Необходимо е съгласието на всички съделители за спиране на изпълнителното производство на основание чл. 432, ал. 1, т. 2 ГПК или за прекратяването му на основание чл. 433, ал. 1, т. 2 ГПК, когато то е образувано за осребряване на изнесен по реда на чл. 348 ГПК на публична продан недвижим имот или движима вещ. 3. Погасителната давност се прекъсва от изпълнително действие, извършено по изпълнително дело, по което е настъпила перемпция“. Решението е подписано с две особени мнения.

Тълкувателно решение № 3/2022 г. от 01.08.2024 г. е постановено по Тълкувателно дело № 3/2022 г., образувано с разпореждане на председателя на ВКС от 15.02.2022 г. на основание чл. 128, ал. 1 ЗСВ по искане на председателя на Висшия адвокатски съвет поради констатирана противоречива съдебна практика по следните въпроси: „1. В случаите, в които държавата, в която е извършено нарушението на авторско право е различна от държавата по пребиваване на автора, кой е водещият пазар за ценообразуване при определяне размера на претърпените имуществени вреди под форма на пропуснато лицензионно възнаграждение, които подлежат на обезщетение по силата на чл. 95 от ЗАПСП? 2. Дължимото по силата на чл. 95, ал. 2 ЗАПСП обезщетение за вреди включва ли право на обезщетение за направени извънсъдебни разноски за адвокат с оглед постигане на споразумение при нарушение на авторско право? 3. При определяне на справедливото обезщетение за нарушение на авторско право следва ли да се доказват претърпените неимуществени вреди вследствие на това нарушение или обезщетение на автора за неимуществени вреди се дължи винаги при доказано нарушение на авторско право?“. По делото са проведени 4 заседания, 2 през 2023 г. и 2 през 2024 г.

По поставените за тълкуване въпроси е постановен следният диспозитив: „1. В случаите, в които държавата, в която е извършено нарушение на авторско право, е различна от държавата по пребиваване на автора, при определяне на размера на претърпените имуществени вреди под формата на пропуснато лицензионно възнаграждение, подлежащи на

обезщетяване съгласно чл. 95 ЗАПСП, се съобразява пазарът на държавата по местоизвършване на нарушението, както и всички обстоятелства, свързани с използването и с нарушението. 2. Дължимото по силата на чл. 95, ал. 2 ЗАПСП обезщетение за вреди при нарушение на авторско право включва и обезщетение за направените разумни и пропорционални извънсъдебни разноски за адвокат с оглед постигане на споразумение. 3. При определяне на справедливото обезщетение за нарушение на авторско право следва да се доказват претърпените неимуществени вреди вследствие на това нарушение. Съдът може да приеме за доказани вреди, които са логична и естествена последица от нарушение на авторското право“.

Тълкувателно решение № 3/2023 г. от 21.11.2024 г. е постановено по Тълкувателно дело № 3/2023 г., образувано с разпореждане на председателя на ВКС от 07.06.2023 г. по Определение № 50122/25.05.2023 г. по т. д. № 1427/2022 г. на ВКС, I т. о., и по Определение № 1609/13.06.2023 г. по гр. д. № 4859/2022 г. на ВКС, IV т. о., по чл. 292 ГПК, поради констатирана противоречива практика на състави на ВКС по следния въпрос: „При уговорено погасяване на главното задължение на отделни погасителни вноски с различни падежи, откога тече съгласно чл. 114 ЗЗД давностният срок за главницата и/или за възнаградителните лихви – от датата на падежа за всяка вноска или от настъпване на изискуемостта на целия дълг, включително в хипотеза на предсрочна изискуемост?“. По делото са проведени 3 заседания, като първото е през 2023 г., а останалите 2 през 2024 г.

По поставения за тълкуване въпрос е постановен следният диспозитив: „При уговорено погасяване на паричното задължение на отделни погасителни вноски с различни падежи, давностният срок за съответната част от главницата и/или за възнаградителните лихви започва да тече съгласно чл. 114 ЗЗД от момента на изискуемостта на съответната вноска. При обявяване на дълга за предсрочно изискуем давностният срок за вноските от главницата с ненастъпил до този момент падеж, започва да тече от предсрочната изискуемост“.

От Общото събрание на Наказателната, Гражданската и Търговската колегии на Върховния касационен съд и Първа и Втора колегии на Върховния административен съд е постановено едно определение от 26.03.2024 г. по **Тълкувателно дело № 1/2023 г.** на ОСНГТК на ВКС и Първа и Втора колегии на ВАС, с което е отклонено искането на председателите на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд за приемане на съвместно тълкувателно постановление по втория въпрос, по който е образувано тълкувателното дело: „Дали от правото на Европейския съюз, което има директен ефект и примат над националното (чл. 4, ал. 3 КРБ), или от международните договори, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила, които са част от вътрешното право на страната с предимство пред противоречащите им норми от вътрешното законодателство (чл. 5, ал. 4 КРБ), произтича възможност националният съд да присъди обезщетение за неимуществени

вреди в полза на юридическо лице от нарушение на субективно право, признато от правото на Съюза, респективно от международните договори и кои са критериите за определяне на обезщетението?“.

В мотивите, с които искането е отклонено, се сочи, че цитираните в предложението за образуване на тълкувателното дело съдебни актове на състави на ВКС и ВАС са неотнормирани за втория поставен въпрос, както и не е констатирано да е налице съдебна практика на ВКС и ВАС по спорове, в които конкретно да е разрешаван този въпрос. Посочените обстоятелства изключват възможността да съществува релевантното по смисъла на чл. 127, ал. 2 ЗСВ противоречие в практиката на ВКС и ВАС, а следователно и наличието на формалните изисквания за допустимост на искането за съвместно тълкувателно постановление по въпроса.

б) Образувани тълкувателни дела

През 2024 г. пред Общото събрание на Гражданската колегия са образувани 5 тълкувателни дела.

Тълкувателно дело № 1/2024 г. е образувано с разпореждане на председателя на Върховния касационен съд от 21.02.2024 г. по предложение на министъра на вътрешните работи поради констатирани противоречия при разрешаването от съдилищата в страната на въпроса: „Държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 2 от Закона за Министерството на вътрешните работи, чийто статут се урежда със Закона за държавния служител, имат ли право да им се осигурява храна или левовата ѝ равностойност съгласно разпоредбата на чл. 181, ал. 1 от Закона за Министерството на вътрешните работи?“. По делото са проведени две заседания – на 13.06.2024 г. и на 14.11.2024 г., и е постановено тълкувателно решение от 27.11.2024 г.

По тълкувателния въпрос е приет следният диспозитив: „Държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 2 от Закона за Министерството на вътрешните работи, чийто статут се урежда със Закона за държавния служител, имат право да им се осигурява безплатна храна или заплащане на левовата ѝ равностойност съгласно разпоредбата на чл. 181, ал. 1 от Закона за Министерството на вътрешните работи“.

Тълкувателно дело № 2/2024 г. е образувано с разпореждане от 14.05.2024 г. на председателя на Върховния касационен съд във връзка с констатирана по реда на чл. 292 ГПК противоречива съдебна практика на състави на ВКС по въпроса: „Настъпва ли вещноправният ефект на придобивната давност, ако наследникът се позове на изтекла в полза на наследодателя му придобивна давност, след като е загубил владението върху имота за период по-дълъг от 6 месеца?“. През отчетния период не е провеждано заседание по посоченото тълкувателно дело.

Тълкувателно дело № 3/2024 г. е образувано с разпореждане от 15.05.2024 г. на председателя на Върховния касационен съд във връзка с констатирана по реда на чл. 292 ГПК противоречива съдебна практика на състави на ВКС по въпроса: „Кой е началният момент на погасителната

давност за вземането по чл. 225, ал. 1 КТ – денят на уволнението или денят на влизане в сила на съдебното решение, с което е уважен искът по чл. 344, ал. 1, т. 1 КТ за признаване на уволнението за незаконно и отмяната му?“. През отчетния период по делото е проведено едно заседание на 05.12.2024 г.

Тълкувателно дело № 4/2024 г. е образувано с разпореждане от председателя на Върховния касационен съд във връзка с констатирана по реда на чл. 292 ГПК противоречива съдебна практика на състави на ВКС по въпросите: „Подлежи ли на отмяна на основание чл. 303 ГПК актът на районния съд по чл. 51, ал. 2 от Закона за наследството?“ и „Подлежи ли на обжалване съдебният акт, с който съдът по реда на чл. 51 ЗН е разпоредил вписване в книгата по чл. 49 ЗН на изявлението на призования към наследяване за приемане или отказ от наследство, респективно, че правото му да приеме наследството е изгубено, ако не е отговорил в определения срок?“. С разпореждане от 23.01.2025 г. предметът на делото е допълнен и с въпроса: „Налице ли е законово основание съдът при постъпило искане за вписване на отказ от наследство да изисква обективизиране на волеизявлението в писмена форма с нотариална заверка на подписа, респективно да постанови личното явяване на молителя за потвърждаване на авторството на изявлението?“. През отчетния период не е провеждано заседание по посоченото тълкувателно дело.

Тълкувателно дело № 5/2024 г. е образувано с разпореждане на председателя на Върховния касационен съд от 19.12.2024 г. поради констатирана по реда на чл. 292 ГПК противоречива съдебна практика на състави на ВКС по въпроса: „От кой момент започва да тече придобивна давност в полза на третото лице приобретател, придобило имота от лица, на които е била възстановена собствеността по реда на ЗСПЗЗ, но впоследствие с решение по чл. 14, ал. 4 ЗСПЗЗ правата на прехвърлителите са отречени и правото на собственост е възстановено с решение по чл. 14, ал. 7а ЗСПЗЗ на други лица?“. През отчетния период не е провеждано заседание по посоченото тълкувателно дело.

Пред Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии през 2024 г. са образувани 2 тълкувателни дела.

Тълкувателно дело № 1/2024 г. е образувано с разпореждане на председателя на Върховния касационен съд от 03.06.2024 г. за приемане на тълкувателно решение по въпроси, поставени в предложението на ръководителя на Търговската колегия на ВКС, и поради констатирана по реда на чл. 292 ГПК противоречива съдебна практика на състави на ВКС по следните въпроси: „1. Какви са правомощията на съда при противоречиво упражняване на процесуални права от двама управители на търговско дружество, действащи „заедно и поотделно“, и при заявени едновременно по делото противоречиви изявления от името на представляваното от тях дружество? 2. Какви са правомощията на съда, когато в учредителния акт е предвидено, че двамата управители представляват дружеството само „заедно“ и единият управител предприеме правни действия от името на

дружеството срещу трето лице с твърдение за защита на значим интерес на дружеството, а другият управител не дава съгласие за тях?“. През отчетния период е проведено едно заседание по тълкувателното дело на 28.11.2024 г.

Тълкувателно дело № 2/2024 г. е образувано с разпореждане на председателя на Върховния касационен съд от 09.08.2024 г. във връзка с констатирана по реда на чл. 292 ГПК противоречива съдебна практика на състави на ВКС по въпроса: „За връзката между действията на делинквентна – водач на МПС и поведението на увредения при извършване преценка дали увреденият е допринесъл за настъпване на вредите съгласно чл. 51, ал. 2 ЗЗД, когато е малолетно лице и е пътувало в МПС, управлявано от делинквентна, без използване на обезопасителна система в нарушение на Глава II, раздел XXV от Закона за движението по пътищата“. След постъпил на 21.10.2024 г. доклад от съдия Лада Паунова – заместник-председател на ВКС и ръководител на Наказателната колегия, в който е изразено становище, че така поставеният въпрос е общ за наказателното, гражданското и търговското правораздаване, доколкото преценка за допринасяне за настъпване на престъпния резултат, изразяващ се в смърт или телесно увреждане при ПТП, се осъществява и по наказателни дела с обвинения по чл. 343 и сл. от НК, с разпореждане на председателя на Върховния касационен съд от 23.10.2024 г. на основание чл. 124, ал. 1, т. 3 ЗСВ делото е преобразувано от Тълкувателно дело № 2/2024 г. на Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии на ВКС в **Тълкувателно дело № 1/2024 г.** на Общото събрание на Наказателната, Гражданската и Търговската колегии на Върховния касационен съд.

През 2024 г. няма образувани дела на Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии на ВКС и Първа и Втора колегии на Върховния административен съд.

През 2024 г. няма образувани дела на Общото събрание на Наказателната, Гражданската и Търговската колегии на ВКС и Първа и Втора колегии на Върховния административен съд.

През 2024 г. по тълкувателни дела на Общото събрание на Гражданската колегия са проведени 10 заседания:

- 14.03.2024 г. по т. д. № 2/2023 ОСГК;
- 28.03.2024 г. по т. д. № 3/2023 ОСГК;
- 09.05.2024 г. по т. д. № 1/2023 ОСГК;
- 13.06.2024 г. по т. д. № 3/2023 ОСГК;
- 13.06.2024 г. по т. д. № 1/2024 ОСГК;
- 10.10.2024 г. по т. д. № 4/2023 ОСГК;
- 14.11.2024 г. по т. д. № 1/2024 ОСГК;
- 05.12.2024 г. по т. д. № 3/2024 ОСГК;
- 12.12.2024 г. по т. д. № 2/2023 ОСГК;
- 19.12.2024 г. по т. д. № 2/2022 ОСГК.

Проведените заседания през 2024 г. по тълкувателни дела на Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии са 7:

- 22.02.2024 г. по т. д. № 2/2023 ОСГТК;
- 21.03.2024 г. по т. д. № 3/2022 ОСГТК;
- 16.05.2024 г. по т. д. № 3/2023 ОСГТК;
- 30.05.2024 г. по т. д. № 2/2023 ОСГТК;
- 20.06.2024 г. по т. д. № 3/2022 ОСГТК;
- 31.10.2024 г. по т. д. № 3/2023 ОСГТК;
- 28.11.2024 г. по т. д. № 1/2024 ОСГТК.

Проведените заседания през 2024 г. по тълкувателни дела на Общото събрание на Гражданската, Търговската и Наказателната колегии на ВКС и Първа и Втора колегии на Върховния административен съд са 2 по т. д. № 1/2023 г.:

- 24.01.2024 г.;
- 10.07.2024 г.

5. ДРУГИ ДЕЙНОСТИ

През изтеклата 2024 г. в Служба „Граждански съдопроизводства“ са заведени общо 339 преписки по писма и искания на граждани, през 2023 г. са 189 преписки. Подадени до заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия са материали от 109 граждани. За един от заявителите са заведени 23 броя преписки, един заявител има 22 преписки, за двама от заявителите – по 16 броя преписки, за един заявител – 15 броя преписки, за един заявител – 10 броя преписки, за един заявител – 9 броя преписки, за двама заявителя – по 6 броя преписки, и др. Писмата и исканията изразяват основно недоволството на заявителите от резултата в постановени съдебни актове на първоинстанционни и въззивни съдилища, както и на ВКС, както и от движението и администрирането на делата, обжалване на актове на въззивните съдилища, искания за образуване на тълкувателни дела, искания за разрешаване на проблеми от битово естество и др. На всяко писмо и искане е отговорено мотивирано след извършване на подробна справка.

През 2024 г. в Гражданската колегия са получени 7 искания за правна помощ, както следва:

- искане за правна помощ по Регламент 2020/1783 на Европейския парламент и Съвета от 25 ноември 2020 г., постъпило от Търговски съд № 5-Валенсия с референтен номер 88/23. Необходимият формуляр е попълнен и ведно с приложенията е изпратен по компетентност до председателя на Районен съд – Благоевград (на основание чл. 617 ГПК);
- искане за правна помощ по Регламент 2020/1783 на Европейския парламент и Съвета от 25 ноември 2020 г., постъпило от Районен съд в гр. Дюселдорф, Германия, с референтен номер 276 F 16/23. Необходимият формуляр е попълнен и ведно с приложенията е изпратен по компетентност до председателя на Районен съд – Благоевград (на основание чл. 617 ГПК);
- искане за предоставяне на информация по Регламент 2020/1784 на Европейския парламент и Съвета от 25 ноември 2020 г., постъпило от Окръжния съд в гр. Нимбурк, Чехия, с референтен номер 7 С. Необходимият

формуляр е попълнен и ведно с приложенията е изпратен по компетентност до председателя на Районен съд – Видин (на основание чл. 617 ГПК);

- искане за предоставяне на информация по Регламент 2020/1783 на Европейския парламент и Съвета от 25 ноември 2020 г., постъпило от Районен съд в гр. Хамбург, Германия, с референтен номер 9340E/2024.0351-652 C4/24. Необходимият формуляр е попълнен и ведно с приложенията е изпратен по компетентност до председателя на Районен съд – София (на основание чл. 617 ГПК);

- искане за предоставяне на информация по чл. 4 от Регламент (ЕС) № 1206/2001 на Съвета от 28 май 2001 г., отменен с Регламент (ЕС) № 2020/1783, постъпило от съд в Меджидия, Румъния, с референтен номер 2769/256/2923. Необходимият формуляр е попълнен и ведно с приложенията е изпратен по компетентност до председателя на Районен съд – Тутракан (на основание чл. 617 ГПК);

- искане за правна помощ по Регламент 2020/1783 на Европейския парламент и Съвета от 25 ноември 2020 г., постъпило от Районен съд – Ремшайд, с референтен номер 24 F 75/22. Необходимият формуляр е попълнен и ведно с приложенията е изпратен по компетентност до председателя на Районен съд – Сандански (на основание чл. 617 ГПК);

- искане за правна помощ по Регламент 2020/1783 на Европейския парламент и Съвета от 25 ноември 2020 г., постъпило от Районен съд в Пиотркув Трибуналски, V търговско отделение, с референтен номер V GC 146/21. Необходимият формуляр е попълнен и ведно с приложенията е изпратен по компетентност до председателя на Районен съд – София (на основание чл. 617 ГПК).

През м. януари 2024 г. е проведен конкурс за заемане длъжността „съдебен помощник“ в Гражданската колегия за 3 свободни длъжности. Конкурсът е проведен от комисия в състав: съдия Мария Иванова – председател на III гражданско отделение, съдия Василка Илиева – председател на IV гражданско отделение, и съдия Снежанка Николова – председател на II гражданско отделение. За конкурса е заявено участие от 55 кандидати. След провеждане на писмен тест и събеседване са назначени 3 съдебни помощници. Големият брой кандидати за заемането на длъжността „съдебен помощник“ в Гражданската колегия е атестат за съществуващото в правната общност мнение за придобитите знания и умения на съдебния помощник в работата му във Върховния касационен съд с оглед бъдещото му професионално развитие.

През 2024 г. съдиите от Гражданската колегия са взели участия в национални форуми, съвещания и семинари.

Съдия Филип Владимиров е определен за участие в работна група с предмет анализ на действащата нормативна уредба, предвиждаща участието на прокурор в дела извън наказателното производство.

Съдия Геника Михайлова взе участие в среща с Комисията за отнемане на незаконно придобита имуществено в рамките на проект от страна на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) във връзка с процеса на възстановяване на активи в България по темата „Мисия за установяване на факти“.

Съдия Мими Фурнаджиева е определена за редовен член, а съдия Светлана Калинова – за резервен член, като представители на ВКС в работна група за изготвяне на законодателни изменения в Закона за отнемане на незаконно придобито имущество.

С Решение № 83 от 7 февруари 2024 г. на Министерския съвет съдия Веска Райчева е определена за основен член, а съдия Мими Фурнаджиева – за резервен член, в Националния съвет за превенция и защита от домашно насилие.

В конференция на тема „Задължителната сила на решенията на Европейския съд по правата на човека и на Съда на Европейския съюз за националните съдилища“, организирана от Центъра за обучение на адвокати „Кръстю Цончев“, взеха участие съдиите Владимир Йорданов, Таня Орешарова и Джулиана Петкова.

Със заповед на директора на Националния институт на правосъдието съдия Марио Първанов е определен да извършва преподавателска дейност в рамките на курса Задължително въвеждащо обучение на новоназначени съдии в районните съдилища „Ръководство на граждански съдебен състав – трудово право“.

Съдия Мими Фурнаджиева взе участие в конференция по проект „Засилване на националния капацитет за ефективно изпълнение на решенията на Европейския съд по правата на човека“, организирана от Министерството на правосъдието.

Съдия Илияна Папазова взе участие в обучение „Правото на ЕС и националните съдилища: националният съдия на ЕС“.

В организирана от Народното събрание на Република България кръгла маса на тема „Актуални проблеми на саморъчните завещания – мерки за борба със злоупотребите“ взе участие съдия Светлана Калинова.

Съдия Мими Фурнаджиева взе участие в организираната кръгла маса от Народното събрание на Република България на тема „Обсъждане относно прилагането на новите разпоредби на чл. 105 от Семейния кодекс“.

В организираното от Министерството на правосъдието обществено обсъждане на проекта на нов Закон за съдебната власт в зала „Тържествена“ на Съдебната палата взеха участие членовете на работната група съдия Мими Фурнаджиева, съдия Веска Райчева и съдия Светлана Калинова.

В кръгла маса, организирана от Центъра за обучение на адвокати „Кръстю Цончев“, на тема „Присъждане на съдебни разноски за възнаграждение на адвокат“ взе участие съдия Мими Фурнаджиева.

В конференция, организирана от Арбитражния съд при БСК, на тема „Общи въпроси на арбитражното и съдебното производство“ взе участие съдия Мими Фурнаджиева.

В Международна конференция на върховни съдии от Централна и Източна Европа в Република Косово взеха участие съдия Мими Фурнаджиева и съдия Десислава Попколева.

Участие в работна група за подготовка на законодателни промени във връзка с Регламент (ЕС) 2023/2844 относно цифровизацията на съдебното сътрудничество взе участие съдия Десислава Попколева.

В обучение на тема „Актуални моменти в съдебната практика по

приложението на съставите на конфликт на интереси, почтеността, независимостта и накърняването на престижа на съдебната власт“, организирано от Инспектората към Висшия съдебен съвет, взе участие съдия Наталия Неделчева.

В междуведомствена работна група за подготовка на промени в нормативната уредба относно дейността на частните съдебни изпълнители е определена като резервен член съдия Геника Михайлова.

В организираната от Център за обучение на адвокати „Кръстю Цончев“ конференция на тема „Изкуственият интелект. Технологични, социално-икономически, етични и правни предизвикателства“ взеха участие съдиите Мими Фурнаджиева, Веска Райчева, Даниела Стоянова, Таня Орешарова.

В конференция, организирана от Софийската адвокатска колегия, на тема „Изкуственият интелект – заплаха или ново поле за развитие на адвокатската професия. Готови ли сме за предизвикателството?“ взеха участие двама съдебни помощници.

Във връзка с провежданите годишни отчетни събрания на съдилищата в страната съдия Мими Фурнаджиева – заместник на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, взе участие в общите събрания на Окръжен съд – Кърджали, Окръжен съд – Сливен, Окръжен съд – Ловеч, Окръжен съд – Варна, Софийския градски съд, Апелативен съд – София и Апелативен съд – Варна.

През м. ноември 2024 г. Върховният касационен съд организира дни на отворените врати с ученици от две училища. В срещата с ученици от 125 СУ „Боян Пенев“ участие взе съдия Мими Фурнаджиева, а в срещата с ученици от 93-то СУ „Александър Теодоров-Балан“ взе участие съдия Веска Райчева.

В организираната от Международната социална служба – България встъпителна среща по проект „Осигуряване на подкрепяща среда на осиновените и техните биологични родители в процеса на търсене на произход“ взе участие съдия Мими Фурнаджиева.

В изпитната комисия за придобиване на юридическа правоспособност, организирана от Министерството на правосъдието, участва съдия Илияна Папазова.

Със Заповед № 853/16.11.2022 г. на председателя на ВКС е формирана вътрешноорганизационна структура – Аналитично звено на Върховния касационен съд, с участието на съдиите Веска Райчева и Светлана Калинова от Гражданската колегия на ВКС за период до 17.11.2023 г. Със Заповед № 940/15.11.2023 г. съдиите Райчева и Калинова участват в Аналитичното звено за периода от 18.11.2023 г. до 18.11.2024 г., а със Заповед № 897/20.11.2024 г. на председателя на ВКС – за периода 19.11.2024 г. – 19.11.2025 г. Работата на съдиите Райчева и Калинова през 2024 г. включва участие в пет работни групи, изготвяне на становища по конституционни дела, проучване по искания за даване на становища по конституционни дела, по които е предложено на Пленума на ВКС да не се дава становище, изготвяне на множество становища по искания на граждани за сезиране на Конституционния съд, становища по искания на Министерството на правосъдието за съгласуване на законопроекти, както и по искания на парламентарни комисии, множество становища по сигнали и искания за

констатиране на противоречива практика на съдилищата, включително и на ВКС, предоставяне на информация, участия в кръгли маси, доклади, и много други.

През 2024 г. съдии от ВКС участват в правните семинари на НКЦ „Решение“ и ИК „Труд и право“:

- в семинар на тема „Човешки ресурси, трудови отношения и социално осигуряване“ по темата „Преглед на тълкувателните решения на Върховния касационен съд по трудово право за последните петнадесет години“ лекция е изнесена от съдия Марио Първанов; от съдия Марио Първанов е изнесена лекция и на идентичния семинар на 21 – 23 февруари 2024 г.;

- съдия Марио Първанов е взел участие като лектор на тема „Практиката на ВКС по вътрешните правоотношения между съсобствениците при ползването, поддържането и управлението на общата вещ“;

- в семинар на тема „Съдебна делба“ са изнесли лекция съдиите Светлана Калинова и Камелия Маринова;

- в семинар на тема „Учредяване право на строеж. Предварителни договори – вещноправни и облигационноправни аспекти. Договор за строителство“ лекция са изнесли съдиите Камелия Маринова и Емилия Василева от Търговската колегия на ВКС;

- в семинар на тема „Човешки ресурси, трудови отношения и социално осигуряване – 2024. Промени, практически въпроси, казуси, практика на МТСП, НОИ, ИА ГИТ и ВКС“ лекция е изнесъл съдия Марио Първанов;

- в семинар на тема „Актуални въпроси на вещното право“ лекция са изнесли съдиите Светлана Калинова и Камелия Маринова;

- в семинар на тема „Актуални въпроси на семейното и наследственото право“ лекция е изнесла съдия Светлана Калинова.

През 2024 г. съдии от Гражданската колегия на ВКС вземат участие в обучителни дейности на Националния институт на правосъдието:

- съдия Бонка Дечева има участие: като временен преподавател в Задължително първоначално обучение на кандидатите за младши съдии, Випуск 2023 – 2024 г. (две групи), по темата „Способи за придобиване на собственост и други вещни права върху недвижими имоти. Реституция“ (1 и 2 част); като временен преподавател в уебинар „Защита на собствеността (искове по чл. 108 ЗС, чл. 109 ЗС): разпределяне на доказателствена тежест и доказване по дела за защита на собствеността“; като временен преподавател в уебинар „Установителни искове за собственост: разпределяне на доказателствена тежест и доказване“;

- съдия Десислава Попколева има участие като временен преподавател в Задължително първоначално обучение на кандидатите за младши съдии, Випуск 2023 – 2024 г., по темата „Искове по чл. 134 и чл. 135 ЗЗД“;

- съдия Камелия Маринова има участие: като временен преподавател в Задължително първоначално обучение на кандидатите за младши съдии, Випуск 2023 – 2024 г., по темите „Подробни устройствени планове. Кадастрален план и кадастрална карта. Иск по чл. 53 ал. 2 ЗКИР „Етажна собственост. ЖСК; СТЕ по вещни дела“ и „Съдебна делба“; като временен преподавател в смесено обучение „Вещноправни аспекти на урегулирането

на недвижими имоти и кадастралното им заснемане. Значение при спорове относно реална част от недвижими имоти“ в рамките на Предефиниран проект № 6 „Съвременна учебна среда за съдии, прокурори, следователи и други представители на професионалната общност“, финансиран по Програма „Правосъдие“ на НФМ 2014 – 2021; като временен преподавател в регионално обучение „Подобен устройствен план. Кадастрален план и кадастрална карта. Иск по чл. 54 от ЗКИР“, 14.06.2024 г., организирано съвместно с Районен съд – Трън в рамките на Програмата за регионално обучение; като временен преподавател в обучение „Предизвикателства пред националния съдия при прилагането на Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 04.07.2012 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство, свързани с автентичните актове и доказването“, организирано съвместно с ЕМСО; като временен преподавател в Задължително въвеждащо обучение на новоназначени съдии в районните съдилища „Ръководство на граждански съдебен състав – вещно право и съдебна делба“ по темите „Обща характеристика на правото на собственост и ограничените вещни права. Право на строеж. Право на ползване. Сервитути“, „Обекти на вещни права. Способи за придобиване на вещни права“, „Конкуренция на вписванията по чл. 113 ЗС. Придобиване на движима вещ. Сделките като произведен способ за придобиване на вещни права“, „Владение. Защита на владението – искове по чл. 75 и чл. 76 ЗС. Искове на владелеца за подобрения и разноски. Придобивна давност“, „Владение. Защита на владението – искове по чл. 75 и чл. 76 ЗС. Искове на владелеца за подобрения и разноски. Придобивна давност“ (продължение), „Съсобственост. Защита правата на съсобствениците – искове по чл. 30, ал. 3, чл. 31, ал. 2, чл. 32, ал. 2 и чл. 33, ал. 2 ЗС“, „Защита на правото на собственост и на ограничените вещни права – искове по чл. 124, ал. 1 ГПК, чл. 108, чл. 109 и чл. 109а ЗС, чл. 54, ал. 2 ЗКИР“, „Етажна собственост. Искове по чл. 40, ал. 1 ЗС и ЗУЕС. Защита на правата по ЗЖСК“, „Предмет на съдебната делба“, „Съединяване на искове в първата фаза на делбеното производство. Доказване, доказателствени средства и доказателствена тежест“, „Възстановяване на запазената част от наследството – намаляване на завещателни разпореждания и дарения“, „Първо съдебно заседание след влизане в сила на решението по допускане на делбата. Срокове за предявяване на исканията по чл. 349, ал. 1 и ал. 2 ГПК. Претенции по сметки. Процесуални действия на съда“; като временен преподавател в регионално обучение „Вещноправни проблеми на регулацията и кадастъра. Актуални решения в практиката на ВКС относно регулацията и кадастралното заснемане на недвижими имоти“, организирано съвместно с Окръжен съд – Бургас в рамките на Програмата за регионално обучение;

- съдия Марио Първанов има участие като временен преподавател в Задължително въвеждащо обучение на новоназначени съдии в районните съдилища „Ръководство на граждански съдебен състав – трудово право“;

- съдия Светлана Калинова има участие: като временен преподавател в Задължително първоначално обучение на кандидатите за младши съдии, Випуск 2023 – 2024 г., по темата „Съдебна делба“; като временен преподавател в Задължително въвеждащо обучение на новоназначени съдии в районните съдилища „Ръководство на граждански съдебен състав – вещно право и съдебна делба“ по темите „Обща характеристика на делбеното производство – същност на правото за делба като субективно потестативно право. Видове делба. Съдебната делба като особено исково производство. Предявяване на иск за делба. Страни в делбеното производство“, „Съединяване на иски в първата фаза на делбеното производство. Доказване, доказателствени средства и доказателствена тежест“, „Първо съдебно заседание след влизане в сила на решението по допускане на делбата. Срокове за предявяване на исканията по чл. 349, ал. 1 и ал. 2 ГПК. Претенции по сметки. Процесуални действия на съда“, „Способи за извършване на делбата. Възлагане по чл. 349, ал. 1 ГПК. Възлагане по чл. 349, ал. 2 ГПК“, „Теглене на жребий. Разпределяне на делбените имоти по реда на чл. 353 ГПК. Публична продажба“, „Постановяване на решението по извършване на делбата. Обжалване. Обезсилване на решението по извършване на делбата – разграничение между съществувалите режими; особености на сега действащата правна уредба“, „Договор за доброволна делба. Съдебна спогодба“, „Охранителни производства по ЗН“; като временен преподавател в регионално обучение „Европейско удостоверение за наследство – практически проблеми през погледа на националния съдия и през практиката на СЕС“, 28.06.2024 г., организирано съвместно с Окръжен съд – Бургас в рамките на Програмата за регионално обучение.

През 2024 г. участия в комисии за държавни изпити по гражданскоправни науки в различните университети в страната вземат съдиите Светлана Калинова, Камелия Маринова, Здравка Първанова, Снежанка Николова, Даниела Стоянова, Илияна Папазова, Ваня Атанасова, Мария Иванова, Веска Райчева, Гергана Никова, Геника Михайлова, Василка Илиева, Маргарита Георгиева, Филип Владимиров, Драгомир Драгнев, Дияна Ценева и Владимир Йорданов.

6. АДМИНИСТРИРАНЕ НА ДВИЖЕНИЕТО НА ДЕЛАТА ОТ ОБРАЗУВАНЕТО ДО ПРИКЛЮЧВАНЕТО ИМ

През 2024 г. в Гражданската колегия работят 57 съдебни служители, включително 21 съдебни помощници, 1 секретар на колегия, 17 съдебни секретари, 11 съдебни деловодители, 1 съдебен архивар, 1 деловодител в адвокатската стая и 6 куриери. Съставът на съдебните служители се променя през годината с оглед освобождаването от длъжност на служители, които се пенсионира, освободени от длъжност предвид класирането им в конкурс на ВСС за младши съдии или поради прекратяване на трудовото правоотношение.

Съдебните помощници в Гражданската колегия подпомагат работата на председателите на отделения при образуването и администрирането на делата. Освен изготвените от тях 5736 броя разпореждания за образуване на

дела или връщане на преписки съдебните помощници изготвят проекти за съдебни актове, които им се възлагат от съдиите, изготвят справки за съдебна практика в рамките на страната, практиката на СЕС и на ЕСПЧ. Съдебен помощник е разпределен към всеки от съдиите в колегията. Всеки съдебен помощник подпомага работата средно на трима съдии, а в определени случаи – на двама. Целта е възлаганите за изготвяне на проекти за съдебни актове дела да не надхвърлят 12 месечно на съдебен помощник. За да се улесни работата в колегията, е извършено разпределение на специфични задачи на отделни съдебни помощници: проблеми при работа с информационните системи; въпроси във връзка с работата на председателите на отделения, организация при написване на делата; въпроси във връзка с личните данни; съдебна практика на Конституционния съд, СЕС, ЕСПЧ; обща организация на съдебните помощници и връзки със специализираната администрация; общо деловодство на председателя на колегията и на общите събрания; противоречива съдебна практика; работни процеси и статистика в тази връзка; дела на специален отчет; правна помощ по Регламенти (ЕС); работа по подредба на документи. Работата на двете конкурсни комисии през отчетния период е изключително ефективно подпомагана от определените двама съдебни помощници, както и от останалите съдебни помощници при необходимост за това. При селектирането на относима практика на СЕС и ЕСПЧ, свързана с конкретни дела, на съдебните помощници голяма помощ се оказва от експерта „Стратегии и комуникации“ към Кабинета на председателя на ВКС. По отношение на практиката на СЕС и ЕСПЧ за 2024 г., относима към дейността на Гражданската колегия на ВКС, може да се отбележи, че: селектираните съдебни решения на СЕС са 53 на брой и засягат следните области на гражданското право – наследствено право, трудово право, вещно право, облигационно право и някои въпроси на потребителското право; селектираните съдебни решения на ЕСПЧ са 23 на брой.

Специализираната администрация в Служба „Граждански съдопроизводства“ на ВКС е организирана в следните звена: междинна регистратура, съдебни секретари, деловодство, архив, куриери. Съдебните секретари са 17, деловодителите са 11, в архива работят съдебен архивар и съдебен деловодител – Адвокатска стая, 6 са куриерите.

От въвеждането на Единната информационна система на съдилищата на 26.09.2022 г. обработването на гражданските дела от служителите се осъществява в тази деловодна система. В много от случаите поради ограничените функционалности на ЕИСС няма възможност за отстраняване, поправяне или анулиране на погрешно вписана информация. Последното допълнително затруднява както служителите, така и съдиите.

Секретарят на колегията създава добра работна атмосфера. Секретарят на колегията освен преките си служебни задължения подпомага изцяло дейността на комисията по повишаване в длъжност „съдия“ в апелативните съдилища – гражданско отделение. Според наблюденията върху работата на специализираната администрация ефективността на дейността ѝ при изпълнение на ежедневните служебни задължения зависи до голяма степен от добрите работни отношения и екипността, които се нарушават при

създаване на напрежение, породено от отсъствие или липса на достатъчно служители.

Служителите в Гражданската колегия на ВКС притежават добра квалификация, подходящо образование и професионален опит. Постъпващите в регистратурата дела се образуват, докладват и насрочват своевременно. Всички молби, невръчените призовки, съобщения и други съдебни книжа се докладват своевременно на съдията докладчик за произнасяне. Съдебните протоколи се изготвят веднага след съдебните заседания, като отразяват пълно и точно извършените съдопроизводствени действия. Съдиите в Гражданската колегия подкрепят усилията на служителите да повишават квалификацията си. Служителите активно се включват във всички инициативи по повишаване на знанията им за конкретната работа.

7. ИЗВОДИ

Въз основа на горните данни може да се направи извод, че и през изминалата 2024 г. съдиите от Гражданската колегия на ВКС са осъществили значителна по количество правораздавателна дейност, насочена към осигуряване на точно и еднакво приложение на закона. Същественият брой образувани и приключени тълкувателни дела – образувани по инициатива на съдебни състави (чл. 292 ГПК) или по искане на председателя на съда, респективно на други лица по чл. 125 ЗСВ, показва, че ВКС продължава да изпълнява основното си конституционно правомощие, а именно уеднаквяване на съдебната практика като важна предпоставка за предвидимост на правосъдието и повишаване на общественото доверие в него.

Съществуващият през миналия отчетен период проблем с кадровата необезпеченост на Гражданската колегия получи своето формално разрешение през 2024 г. с отпуснатите 6 щатни броя длъжност „съдия“ в Гражданската колегия на ВКС, което оказва влияние върху срочността при разглеждането на делата и изготвянето на съдебните актове, както и върху мотивацията за добросъвестна и адекватна на натоварването работа, но отново чрез нежелания институт на командироването. Поддържането на качеството на работата от съдиите се постига с максимални усилия и при пренебрегване на личното време и почивка. Множеството командировани съдии от други съдилища (извън конкретните затруднения в работата на тези съдилища) продължава да води до напрежение както при командирования съдия с оглед неговата адаптация към специфичния процес и естество на работата в касационната инстанция, така и при съдиите титуляри. Обжалването на решението на Висшия съдебен съвет за назначаване на 13 съдии в Гражданската колегия самостоятелно поддържа изключително висок брой на командировани съдии в колегията, водещо до несигурност и липса на предвидимост в планирането на конкретната работа на всеки съдебен състав, до практическа невъзможност да се сформират постоянни съдебни състави, до практическа невъзможност да се оформи ново гражданско отделение с оглед по-ефективната организация на работата и задълженията на

председателите на отделения. Отделно от това, командированите съдии не участват като докладчици или членове на комисиите по изготвяне на проекти за тълкувателни решения, което стеснява кръга на съдиите, които следва да осъществяват и тази изключително съществена дейност за работата на колегията по уеднаквяване на съдебната практика.

Паралелната работа на две конкурсни комисии доведе, след съответните решения на Общото събрание на Гражданската колегия, за част от отчетния период до намаляване на броя на съдиите, произнасящи се по частни дела, с 8 съдии, което увеличи съществено натоварването на останалите съдии. Бяха преразпределени за м. януари и м. февруари 2024 г. разпределени на членовете на конкурсните комисии и насрочени за закрити заседания по чл. 288 ГПК дела, което доведе до поемането на допълнителни заседания от всички съдии в Гражданската колегия. Същевременно участващите в конкурсните комисии съдии, освен пряката работа по делата на кандидатите и другите документи, относими към двата конкурса, заседаваха с членовете на постоянните си съдебни състави по разпределените на останалите членове на съдебния състав касационни и частни касационни дела, поради което не бяха изцяло ограничени върху работата в комисиите. Приключването на конкурсните процедури бе счетено за приоритет в работата на Гражданската колегия, предвид значимостта им за дейността не само на ВКС, но и на съдебната система като цяло, поради което и всички – както членовете на комисиите, така и останалите съдии, съзнателно положиха огромни усилия за поддържането на нормална и ритмична работа в рамките на Гражданската колегия на Върховния касационен съд.

Неравномерността в броя на съдиите в отделенията в Гражданската колегия, обоснована с характера на разглежданите различни видове дела, води до различно натоварване на председателите на отделения в Първи поток и Втори поток със съответните затруднения при образуването и администрирането на делата. С приключването на конкурсната процедура за съдии във ВКС – Гражданска колегия, отново на дневен ред възниква възможността за образуване на ново отделение в рамките на Втори поток, като продължава наблюдението върху видовете дела, разглеждани от двата потока, за да може да се постигне приблизителна равномерност в натовареността и насрочването на делата.

За осигуряване работата на Гражданската колегия във връзка с отпускането на нови бройки за съдии, следва да се предвиди и съответният брой служители в специализираната администрация.

За дейността на съдиите от Гражданската колегия на Върховния касационен съд от изключително значение е и относителната стабилност и предвидимост на законодателния процес. Прибързаните поправки в нормативните актове неминуемо рефлексират върху работата на колегията – освен като необходимост да бъдат вземани, обосновавани и поддържани често непопулярни становища, така и като проблем пряко в правоприлагането. Следва отново да бъде поставен на дневен ред и въпросът за повишаване на прага за достъп до касационно обжалване с оглед изменените обществени условия и покупателната способност на населението.

Проблемите при разпределението на делата – при констатирани

разлики между отделните съдии и особено при командироване или назначаване на съдия на незаеет до този момент щат, налагат да се извърши нова преценка за възможностите на съответния модул за разпределение на дела, както и да се отправят съответните искания до отговорните за това институции.

IV. ТЪРГОВСКА КОЛЕГИЯ

Статистически данни за делата, разглеждани през 2024 г. в Търговската колегия на Върховния касационен съд, както и за свършените дела през годината

Несвършени дела към 1 януари 2024 г. От тях: - търговски дела - частни производства	1671 бр. 1476 бр. 195 бр.
Образувани дела през 2024 г. От тях: - търговски дела - частни производства	2851 бр. 1757 бр. 1094 бр.
Общ брой на делата за разглеждане през 2024 г. От тях: - производства по търговски дела - частни производства	4522 бр. 3233 бр. 1289 бр.
Свършени дела през 2024 г. От тях: - свършени търговски дела - свършени частни производства	3025 бр. 1999 бр. 1026 бр.
Несвършени дела към 31 декември 2024 г. От тях: - търговски дела - частни производства	1477 бр. 1221 бр. 256 бр.

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Отдел "ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ, КОМУНИКАЦИЯ И СЪДЕБНА СТАТИСТИКА"
СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ 2024 г. СПРАВКА 1. Постъпления, завършени дела, висящи дела, допълнителни данни

1 / 4

ТЪРГОВСКА КОЛЕГИЯ НА ВКС

ПОСТЪПЛЕНИЯ, ЗАВЪРШЕНИ ДЕЛА, ВИСЯЩИ ДЕЛА, ДОПЪЛНИТЕЛНИ ДАННИ

СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ ЗА ПЕРИОДА 01.01.2024 - 31.12.2024 . Справка 1

Справката е изготвена от отдел ИССКС към ВКС. Вярност на резултатите е осигурена само и единствено съгласно дефинициите и обхвата описани в МЕТОДИКАТА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ГОДИШНИ СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ във ВКС. Данните са достоверни до толкова, доколкото събитията са адекватно и своевременно отразени в Деловодната система на съда.

Несвършени дела в началото на периода			Свършени дела през отчетния период		
1.1.1	Несвършени касационни дела в началото на периода	1476	1.3.1	Свършени касационни дела със съдебен акт по същество	350
1.1.2	Несвършени частни производства в началото на периода	195	1.3.2	Свършени частни производства със съдебен акт по същество	661
1.1.4	Несвършени дела в началото на периода	1671	1.3.3	Свършени дела със съдебен акт по същество ОБЩО	1011
Дела постъпили през отчетния период			1.3.4.4	Дела разгледани по чл.288 ГПК (КД)	1709
1.2.1	Касационни дела постъпили през отчетния период	1757	1.3.4.5	Дела разгледани по чл.288 ГПК (ЧП)	3
1.2.2	Частни производства постъпили през отчетния период	1094	1.3.4	Дела разгледани по чл.288 ГПК (общо)	1712
1.2.4.1	Молби за отмяна	61	1.3.4.6	Недопуснати до касационно обжалване по чл.288 ГПК (КД)	1436
1.2.4.2	Спорове за подсъдност между общите и административните съдилища	0	1.3.4.7	Недопуснати до касационно обжалване по чл.288 ГПК (ЧП)	2
1.2.4.4	Несъстоятелност	35	1.3.4.1	Недопуснати до касационно обжалване по чл.288 ГПК (общо)	1438
1.2.7	Дела постъпили през отчетния период	2851	1.3.5.1	Недопуснати до касационно обжалване (КД)	1448
1.5.10	Постъпили преписки в регистратурата	3178	1.3.5.2	Недопуснати до касационно обжалване (ЧП)	264
1.5.11	Прекратени преписки	327	1.3.5	Недопуснати до касационно обжалване общо	1712
Всичко дела за разглеждане през отчетния период			1.3.6	Прекратени касационни дела	201
1.2.8	Всичко за разглеждане касационни производства	3233	1.3.7	Прекратени частни производства	101
1.2.9	Всичко за разглеждане частни производства	1289	1.3.8	Прекратени дела ОБЩО	302
1.2.10	Всичко дела за разглеждане	4522	1.3.9	Свършени касационни дела	1999
			1.3.10	Свършени частни производства	1026
			1.3.11	Свършени дела ОБЩО	3025
			Несвършени дела в края на отчетния период		
			1.4.1	Несвършени касационни дела в края на периода	1221
			1.4.2	Несвършени частни производства	256
			1.4.4	Несвършени дела	1477

* Данните са общо за всички дела, образувани като търговски, като следва да се има предвид обстоятелството, че освен касационни търговски дела колегията разглежда дела по Закона за политическите партии, първоинстанционни дела по чл. 47 от Закона за международния търговски арбитраж и дела за отмяна по реда на чл. 303 и сл. от Гражданския процесуален кодекс.

1. КАДРОВА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ

През отчетната 2024 г. Търговската колегия е ръководена от заместника на председателя на ВКС съдия Евгений Стайков. В рамките на колегията са обособени две отделения: Първо търговско – ръководено от председателя на отделението съдия Тотка Калчева, и Второ търговско – ръководено от председателя на отделението съдия Емилия Василева. Съставите в Търговската колегия на ВКС се председателстват от най-старшите съдии в колегията съобразно старшинството по чл. 237 от ЗСВ. Председателите на съставите са съдии с дългогодишен стаж във Върховния касационен съд (повече от 10 години).

През 2024 г. в Търговската колегия правораздават 30 съдии, от които 24 титуляри и 6 командировани съдии. Дейността на колегията е кадрово обезпечена с наличния съдийски щат, като предстои обявяване на конкурс за заемане на свободните длъжности, на които понастоящем има командировани съдии. Поради продължителното боледуване и влошеното здравословно състояние на съдия Ивайло Младенов се наложи командироването във ВКС на съдия Татяна Костадинова – съдия в Софийския градски съд, която стана четвърти член на V състав в Първо търговско отделение. Командироването на съдия Татяна Костадинова е извършено със Заповед № 899/21.11.2024 г. на председателя на ВКС. Заповедта за командироване на председателя на ВКС е съобразена с резултата от проведеното гласуване на предложения за командироване по време на Общото събрание на съдиите от Търговската колегия, състояло се на 19.11.2024 г. По този начин е спазена практиката, възприета от председателя на ВКС от предходните години, за реално осъществяване на принципа на самоуправление при решаване на кадрови въпроси, включително в рамките на съответните колегии на ВКС.

С Разпореждане № 42/18.09.2023 г. на ръководителя на колегията в двете отделения на Търговската колегия са обособени десет постоянни състава, считано от 01.01.2024 г., както следва:

В Първо отделение:

- I състав – Тотка Калчева, Вероника Николова, Мадлена Желева;
- II състав – Боян Балеvски, Кристияна Генковска, Анжелина Христова;
- III състав – Елеонора Чаначева, Васил Христатиев, Елена Арнауcкова (командирована);
- IV състав – Ирина Петрова, Десислава Добрева, Мария Бойчева (командирована);
- V състав – Росица Божилова, Ивайло Младенов, Анна Ненова.

Във Второ отделение:

- I състав – Емилия Василева, Анна Баева, Зорница Хайдукова;
- II състав – Бонка Йонкова, Петя Хорозова, Иванка Ангелова (командиrowана);
- III състав – Камелия Ефремова, Людмила Цолова, Иво Димитров (командиrowан);
- IV състав – Костадинка Недкова, Николай Марков, Красимир Машев (командиrowан);
- V състав – Евгений Стайков, Галина Иванова, Мирослава Кацарска (командиrowана).

2. ПОСТЪПЛЕНИЯ

а) Организация по образуване и насрочване на делата

През цялата 2024 г. в Търговската колегия на ВКС се работи по единните за трите колегии Правила за образуването и случайното разпределение и насрочване на делата във Върховния касационен съд, утвърдени със Заповед № 645/19.07.2022 г. на председателя на ВКС. Делата за открити и закрити заседания се насрочват и разглеждат в обичайните графици – ежемесечно всеки съдия (включително ръководителят на колегията и председателите на отделенията) участва най-малко в 1 открито съдебно заседание и в 3 закрити съдебни заседания. Както и в предходни години, ако естеството на делата налага това (дела по несъстоятелност, по Закона за политическите партии, бързи производства), тези дела допълват графиките с цел разглеждането им в предвидените в законите срокове.

И през 2024 г. Търговската колегия разполага с една заседателна зала, поради което продължава групирането на делата – отделно открити и закрити заседания, за оптималното използване на залата. Това налага създаването на двойни графици за открити съдебни заседания – насрочване на заседания на два състава в различни часове. През цялата година от ръководителя на колегията са изготвяни графици за дежурствата по молби по чл. 282 ГПК, които са спазвани стриктно от съдиите, в резултат на което не е допуснато нито едно забавяне при произнасянето по исканията на касаторите за спиране изпълнението на въззивните осъдителни решения.

През отчетната година от председателите на отделенията стриктно и в срок са образувани касационните и частни производства. През периода на съдебната ваканция от 15 юли до 1 септември 2024 г. образуването и насрочването на касационните дела продължава без прекъсване. Постъпилите в регистратурата дела са обработвани незабавно, още в същия ден или най-късно на следващия ден, след въвеждане на необходимата входяща информация от деловодителите в електронната деловодна система.

От началото на 2023 г. започна работата си конкурсната комисия за провеждане на конкурс за повишаване в длъжност „съдия в апелативните съдилища – търговско отделение“, обявен с решение на Съдийската колегия на ВСС по Протокол № 31/26.07.2022 г. За участие в конкурса по документи бяха допуснати 200 кандидати. Всеки един от включените в конкурсната комисия основни членове: съдия Емилия Василева – председател на

комисията, съдия Бонка Йонкова, съдия Анжелина Христова и съдия Васил Христатиєв, трябваше да провери актовете по 1200 дела, което е огромна по обем дейност. Конкурсната комисия приключи своята работа на 03.04.2024 г.

През 2023 г. са предприемани мерки за приключване на конкурса в разумен срок, които оказаха влияние върху натовареността на останалите съдии в колегията и по отношение на сроковете за разглеждане на делата. С Разпореждане № 2/13.01.2023 г. на ръководителя на колегията на основание чл. 36, ал. 1 от Наредба № 1/09.02.2017 г. на ВСС вр. чл. 5 от Правилата за натовареност на съдиите от ВКС за срок от един месец членовете на конкурсната комисия са изключени от разпределение като докладчици по частни търговски дела, по дела, образувани по Закона за политическите партии, по касационни търговски дела по чл. 625 – чл. 632 и чл. 710 ТЗ и са освободени от разпределение по дела в случаите по чл. 29, чл. 30 и чл. 35 от Правилата за образуване, случайно разпределение и насрочване на делата във Върховния касационен съд. Това са видове дела, които не се включват в редовните графици за закрити заседания за произнасяне по реда на чл. 288 ГПК. С Разпореждане № 52/14.11.2023 г. на ръководителя на колегията за срок от 15.11.2023 г. до 08.12.2023 г. членовете на конкурсната комисия – съдиите Бонка Йонкова, Анжелина Христова и Васил Христатиєв, са изключени от разпределение в група „Касационни търговски дела“ с цел изравняване на графици.

Със заповеди на председателя на ВКС, считано от 25.09.2023 г., са командировани съдиите Красимир Машев, Мирослава Кацарска и Мария Бойчева, което позволи създаването на нов състав във Второ търговско отделение. Съгласно Разпореждане № 42/18.09.2023 г. на тези съдии бяха разпределени нови дела приоритетно в графици след 01.01.2024 г., освен че участваха до 31.12.2023 г. в закритите заседания по делата на доклад на съдиите – членове на конкурсната комисия (Разпореждане № 43/18.09.2023 г. на ръководителя на Търговската колегия). В резултат на тези мерки се постигна и разпределение на делата между 30 съдии в колегията, и изравняване в периода на насрочване на делата по отношение на всички съдии, и скъсяване на сроковете между образуване на делото и разглеждането му в закрито заседание до 5 месеца.

Посочените мерки дадоха отражение и при насрочването на делата в закрити заседания през 2024 г.: делата, образувани през месеците януари и февруари 2024 г. са насрочвани в графици средно за след 4 месеца; делата, образувани през месеци март, април, май и юни 2024 г. – за след между 4 и 6 месеца, предвид съдебната ваканция; делата, образувани през месеците юли, август и септември 2024 г. – средно за след 5 месеца, а делата, образувани през месеците октомври, ноември и декември 2024 г. – между 3 и 4 месеца след образуването им.

С оглед на продължителното боледуване и влошеното здравословно състояние на съдия Ивайло Младенов с Разпореждане № 31/30.09.2024 г. на ръководителя на колегията на основание чл. 5 от Правилата за натовареност на съдиите от ВКС за срок от един месец, считано от 01.10.2024 г., е спряно разпределението на дела на този съдия. С Разпореждане № 42/14.11.2024 г. на ръководителя на Търговската колегия е спряно постъплението на съдия

Ивайло Младенов на дела по несъстоятелност, по чл. 303 ГПК, чл. 47 ЗМТА и по частни производства, като търговските дела, насрочени в закрити заседания за произнасяне по реда на чл. 288 ГПК са разпределени за разглеждане от заместващи съдии от колегията.

С Разпореждане № 48/06.12.2024 г. на ръководителя на колегията и след решение от 19.11.2024 г. на Общото събрание на Търговската колегия 67 броя дела на доклад на съдия Ивайло Младенов, насрочени в закрити заседания за 2023 г. и 2024 г., по които не са били постановени актове, са преразпределени между съдиите от Търговската колегия на Върховния касационен съд. С Разпореждане № 44/25.11.2024 г. на ръководителя на колегията, считано от 25.11.2024 г. съдия Ивайло Младенов е изключен от разпределение по всички видове дела.

б) Брой на постъпилите дела, образуваните дела и средна натовареност на съдиите от Търговската колегия

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Отдел "ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ, КОМУНИКАЦИЯ И СЪДЕБНА СТАТИСТИКА"
СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ ЗА 2024 г. Справка 6.1
Индивидуални параметри за магистратите - движение на делата

1 / 2

ТЪРГОВСКА КОЛЕГИЯ НА ВКС ИНДИВИДУАЛНИ ПАРАМЕТРИ ЗА МАГИСТРАТИТЕ - ДВИЖЕНИЕ НА ДЕЛАТА

Справката е изготвена от отдел ИСКСС към ВКС. Вярност на резултатите е осигурена само и единствено съгласно дефинициите и обхвата описани в МЕТОДИКАТА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ГОДИШНИ СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ във ВКС. Данните са достоверни до толкова, доколкото събитията и обектите са адекватно и своевременно отразени в Деловодната система на съда

Магистрат	6.1	6.2	6.3	6.4	6.5	6.6	6.7	6.8	6.9	6.10	6.11	6.12	6.13	6.14	6.15	6.16	6.17	6.18	6.19	6.20	6.21	6.22	6.23.1	6.23.2	6.23.3	6.23	6.24	6.25
Евгений Стайков	19	0	19	12	0	12	5	0	5	217	24	21	5	0	5	31	0	31				0	6	32	16	38	6	23
Емилия Василева	34	1	35	47	0	47	6	0	6	213	36	30	3	0	3	39	0	39	44	1	45	0	6	50	118	56	7	50
Тотка Калчева	38	0	38	48	0	48	14	0	14	215	50	39	3	0	3	56	0	56	29	0	29	1	12	64	133	76	12	49
Елеонора Чаначева	40	10	50	63	44	107	11	35	46	227	68	72	5	0	5	76	47	123	29	8	37	0	11	145	0	156	11	73
Камелия Ефремова	54	10	64	65	41	106	7	16	23	227	59	72	10	7	17	72	40	112	47	11	58	1	6	137	0	143	7	71
Бонка Йонкова	38	0	38	61	30	91	5	9	14	198	42	48	9	1	10	53	19	72	48	11	59	0	3	86	0	89	5	63
Боян Балевики	42	4	46	61	45	106	13	28	41	213	67	72	2	4	6	73	46	119	31	3	34	1	14	141	0	155	15	72
Ирина Петрова	38	6	44	67	40	107	8	27	35	156	54	59	15	5	20	74	40	114	30	6	36	0	7	132	0	139	10	68
Росица Божилкова	42	9	51	63	42	105	14	30	44	162	51	47	9	3	12	62	41	103	43	9	52	2	11	126	0	137	20	67
Костадинка Недкова	68	10	78	34	25	59	16	22	38	231	52	47	7	3	10	65	30	95	34	5	39	2	15	125	0	140	25	52
Петя Хорозова	67	8	75	64	39	103	21	19	40	5	66	64	8	2	10	79	35	114	57	12	69	2	19	131	0	150	17	67
Анна Баева	60	16	76	61	44	105	14	28	42	17	63	57	9	4	13	74	38	112	50	22	72	4	12	137	0	149	21	71
Вероника Николова	51	9	60	64	45	109	17	24	41	2	62	54	6	6	12	70	37	107	46	18	64	0	17	124	0	141	15	67
Николай Марков	46	5	51	64	42	106	11	23	34	7	61	66	7	3	10	70	40	110	44	6	50	0	12	133	0	145	10	74
Кристиана Генковска	47	4	51	59	41	100	12	25	37	1	70	75	8	4	12	80	44	124	26	1	27	0	10	165	0	175	11	81
Людмила Цолова	53	8	61	62	41	103	16	24	40	1	55	55	7	3	10	66	39	105	50	9	59	1	11	130	0	141	10	67
Мадлена Желева	52	7	59	63	42	105	13	24	37	164	60	56	6	8	14	71	36	107	47	14	61	0	13	141	0	154	17	69
Ангелина Христова	38	0	38	63	39	102	8	21	29	228	45	47	9	3	12	58	30	88	43	9	52	0	7	105	0	112	6	70
Васил Христатиєв	65	1	66	60	34	94	9	16	25	2	61	63	4	5	9	69	28	97	59	6	65	0	10	110	0	120	6	70
Галина Иванова	64	13	77	64	40	104	11	30	41	46	65	66	5	3	8	74	41	115	56	11	67	2	10	143	0	153	24	68
Десислава Добрева	59	5	64	67	41	108	14	18	32	18	63	57	7	3	10	73	26	99	54	19	73	0	15	134	0	149	22	71
Ивайло Младенов	88	15	103	1	29	30	0	17	17	1	18	26	2	2	4	20	27	47	13	13	26	0	0	56	0	56	8	1
Анна Ненова	56	3	59	65	45	110	16	29	45	133	71	70	3	1	4	77	42	119	42	6	48	0	17	132	0	149	14	68
Зорница Хайдукова	62	12	74	64	42	106	17	29	46	123	61	54	12	7	19	74	45	119	52	8	60	0	18	140	0	158	21	77
Иванка Ангелова	44	8	52	58	39	97	11	22	33	184	55	55	14	8	22	70	40	110	34	7	41	1	11	133	0	144	13	71
Иво Димитров	53	9	62	64	44	108	10	30	40	221	68	77	5	4	9	79	47	126	39	6	45	0	7	148	0	155	5	69
Елена Арнаукова	49	9	58	66	42	108	17	28	45	209	66	60	5	8	13	74	44	118	41	8	49	1	20	153	0	173	16	75
Мирослава Кацарска	30	2	32	64	43	107	12	30	42	129	64	68	6	1	7	74	43	117	22	2	24	1	13	137	0	150	12	73
Красимир Машев	39	3	42	63	45	108	12	35	47	172	71	65	1	0	1	72	41	113	33	7	40	0	12	131	0	143	18	72
Мария Бойчева	40	8	48	65	40	105	9	22	31	179	61	67	9	3	12	71	39	110	35	9	44	0	10	141	0	151	15	71
Татяна Костадинова	0	0	0	26	10	36	1	0	1	10	3	3	0	0	0	3	1	4	32	9	41	0	0	11	0	11	2	8
Дияна Господинова	0	0	0	9	0	9				0									11	0	11	0					0	1
Общо:	1476	195	1671	1757	1094	2851	350	661	1011	3911	1712	1712	201	101	302	1999	1026	3025	1221	256	1477	19	335	3673	267	4008	391	1949

През 2024 г. година в Търговската колегия са поставени за разглеждане общо 4522 дела/преписки (през 2023 г. – 4266 бр., 2022 г. – 4846 бр., през

2021 г. – 4653 бр., 2020 г. – 4313 бр.), което представлява увеличение с 5,64% спрямо предходната година. От тях 1671 бр. са несвършени преписки към 01.01.2024 г. и 2851 бр. постъпили през цялата 2024 г.

През 2024 г. в регистратурата са постъпили 3178 бр. преписки, от които са образувани общо 2851 дела (през 2023 г. – 2174 бр., 2022 г. – 2798 бр., 2021 г. – 3048 бр., 2020 г. – 2522 бр.), както следва: 1757 търговски дела (през 2023 г. – 1385 бр., 2022 г. – 1842 бр., 2021 г. – 1804 бр., 2020 г. – 1622 бр.), 1094 бр. частни производства (през 2023 г. – 1094 бр., 2022 г. – 956 бр., 2021 г. – 965 бр., 2020 г. – 900 бр.), а са прекратени 327 бр. (през 2023 г. – 234 бр., 2022 г. – 361 бр., 2021 г. – 279 бр., 2020 г. – 357 бр.).

В Първо търговско отделение, състоящо се от 15 съдии, са образувани общо 1483 дела (през 2023 г. – 1158 бр., 2022 г. – 1487 бр., 2021 г. – 1322 бр., 2020 г. – 1203 бр.), от тях – 904 търговски дела (през 2023 г. – 740 бр., 2022 г. – 1010 бр., 2021 г. – 853 бр., 2020 г. – 791 бр.) и 579 частни производства (през 2023 г. – 418 бр., 2022 г. – 477 бр., 2021 г. – 469 бр., 2020 г. – 412 бр.).

Във Второ търговско отделение, състоящо се от 15 съдии, са образувани общо 1368 дела (през 2023 г. – 1016 бр., 2022 г. – 1311 бр., 2021 г. – 1447 бр., 2020 г. – 1319 бр.), от тях – 853 търговски дела (през 2023 г. – 645 бр., 2022 г. – 832 бр., 2021 г. – 951 бр., 2020 г. – 831 бр.) и 515 частни производства (през 2023 г. – 371 бр., 2022 г. – 479 бр., 2021 г. – 496 бр., 2020 г. – 488 бр.).

През 2024 г. ръководителят на Търговската колегия е постановил 50 броя разпореждания, с които е регулирал и оптимизирал дейността на колегията. Разпорежданията могат да бъдат разделени в следните групи: разпореждания, с които се извършват промени в съдебните състави в съответствие с Правилата за образуване, случайно разпределение и насрочване на делата във ВКС; разпореждания, с които се утвърждават графици на съдебните състави за произнасяне по производствата по чл. 282 ГПК; разпореждания за заместване.

В хода на администриране на касационните дела се констатира, че въззивните съдилища продължават да са все по-прецизни по отношение на възложената им проверка по чл. 286 ГПК и задължението за връщане с разпореждане по чл. 286, ал. 2 ГПК на касационните жалби на посочените в процесуалните норми основания. Проверката в колегията за редовността на изпращаните от въззивните инстанции жалби в Търговската колегия на ВКС се извършва от председателите на отделения, а при тяхно отсъствие – от ръководителя на колегията. За отчетния период са постановени общо 327 броя разпореждания, с които са върнати делата на въззивния съд с конкретни указания (през 2023 г. – 207 бр., 2022 г. – 337 бр., 2021 г. – 257 бр., 2020 г. – 317 бр.). Като основания за връщане най-често продължават да се срещат: невнесена държавна такса или внесена в по-нисък размер; непредставено или нередовно адвокатско пълномощно за процесуално представителство пред ВКС в съответното производство или удостоверение за юридическа правоспособност, както и поради липса на преценка от въззивния съд по чл. 286, ал. 1, т. 3 ГПК. Увеличението на броя на върнатите за администриране преписки се дължи на общото нарастване на броя на постъпилите в Търговската колегия дела спрямо 2023 година. През 2024 г. се увеличи броят

на подадените чрез въззивните съдилища молби и жалби по електронен път (електронна поща и ССЕВ), по които само въззивният съд може да извърши проверка за редовността на постъпването и за валидното полагане на квалифициран електронен подпис. Липсата на такава проверка също доведе до увеличаване на броя на върнатите за администриране преписки.

При заведени в Търговската колегия искания по чл. 282, ал. 2 ГПК за спиране на изпълнението на въззивно решение те се администрат незабавно и след като се прецени редовността им, въз основа на разпореждане на председател на отделение за образуване, се пристъпва към електронно разпределение на докладчик и в рамките на същия ден се постановява определение от съдебния състав по искането. За 2024 г. са постъпили 144 броя искания за спиране на изпълнението на въззивно решение по чл. 282 ГПК, по които при констатиране редовни молби с приложени документи от съдебните състави са постановявани съдебни актове в рамките на същия ден на постъпване на искането. За сравнение броят им през 2023 г. е 68, през 2022 г. – 130, а през 2021 г. – 88 броя. Наблюдава се увеличение със 111,76% спрямо предходната година.

През цялата 2024 г. от съдиите докладчици са поставяни индекси на въззивните актове (решения и определения), подлежащи на индексирание съобразно Правилата за определяне и поставяне на индекси на съдебните актове за резултатите от инстанционната проверка. След изменението на т. 8.1 от Правилата (прието с решение по Протокол № 31/03.10.2023 г.) индекси се поставят след касационния контрол и на първоинстанционния акт, в случай че въззивният акт е изцяло или частично отменен, изменен, обезсилен или обявен за нищожен, освен ако делото е върнато за ново разглеждане на въззивната инстанция.

в) Видове образувани дела според техния предмет

Посочената статистика в доклада се позовава на актуалната методика на отчитане на постъпленията на делата, основаваща се на данни от компютърната обработка, заложи в деловодната система на ВКС и в ЕИСС.

Общият брой на постъпилите за разглеждане в Търговската колегия на Върховния касационен съд преписки през 2024 г. е 3181 (през 2023 г. – 2408 бр., 2022 г. – 3159 бр., 2021 г. – 3048 бр., 2020 г. – 2879 бр.), т. е. наблюдава се увеличение с 32%.

От постъпилите през годината преписки в регистратурата са образувани в дела 2851 бр. (през 2023 г. – 2174 бр., 2022 г. – 2798 бр., 2021 г. – 2769 бр., 2020 г. – 2522 бр.), както следва:

- търговски дела – 1757 бр. (през 2023 г. – 1385 бр., 2022 г. – 1842 бр., 2021 г. – 1804 бр., 2020 г. – 1622 бр.);
- частни производства – 1094 бр. (през 2023 г. – 789 бр., 2022 г. – 956 бр., 2021 г. – 965 бр., 2020 г. – 900 бр.);
- прекратени с разпореждане – 327 бр. (през 2023 г. – 234 бр., 2022 г. – 361 бр., 2021 г. – 279 бр., 2020 г. – 357 бр.).

Запазва се тенденцията да преобладават търговските производства, като процентът на прекратените преписки се запазва пропорционално на броя образувани дела.

Търговските дела са групирани по видове, както следва:

- по касационни жалби – 1651 бр. (през 2023 г. – 1268 бр., 2022 г. – 1750 бр., 2021 г. – 1703 бр., 2020 г. – 1516 бр.);

- по молби за отмяна на влезли в сила съдебни решения – 61 бр. (през 2023 г. – 64 бр., 2022 г. – 54 бр., 2021 г. – 59 бр., 2020 г. – 55 бр.);

- по иски молби с правно основание чл. 47 ЗМТА – 45 бр. (през 2023 г. – 53 бр., 2022 г. – 38 бр., 2021 – 42 бр., 2020 г. – 51 бр.).

Образуваните дела по депозирани касационни жалби поддържат висок брой в сравнение с останалите производства. Наблюдава се незначително намаление на образуваните дела по молби за отмяна на влезли в сила съдебни решения с 3 броя в сравнение с 2023 година. Изразено в проценти намалението на този вид дела е с 4,69%. С 8 по-малко са и делата, образувани по иски молби с правно основание чл. 47 ЗМТА, което означава намаление с 15,09%.

Относно делата, образувани по касационни жалби

За седма поредна година най-голям е броят на делата, образувани по преки иски на застрахования срещу застрахователя по чл. 226, ал. 1 КЗ (отм.) и чл. 432, ал. 1 КЗ – общо 361 бр. (през 2023 г. – 73 бр., 2022 г. – 500 бр., 2021 г. – 337 бр., 2020 г. – 410 бр.).

Делата, свързани със застрахователните правоотношения, са се увеличили с 268 бр. или изразено в проценти ръстът е с 63,43% в сравнение с предходната година (през 2023 г. – 175 бр., 2022 г. – 634 бр., 2021 г. – 705 бр., 2020 г. – 500 бр.). Броят на делата по Кодекса за застраховането извън тези по чл. 432, ал. 1 КЗ е, както следва: 3 бр. по чл. 288 КЗ (през 2023 г. – 10 бр., 2022 г. – 10 бр.), 12 бр. по чл. 557 КЗ (през 2023 г. – 11 бр., 2022 г. – 5 бр., 2021 г. – 42 бр., 2020 г. – 29 бр.), 2 бр. по чл. 208 КЗ (през 2023 г. – 4 бр., 2022 г. – 2 бр.), 7 бр. по чл. 558, ал. 5 КЗ (през 2023 г. – 2 бр., 2022 г. – 13 бр., 2021 г. – 6 бр., 2020 г. – 2 бр.), 3 бр. по чл. 435 КЗ (през 2023 г. – 1 бр., 2022 г. – 1 бр., 2021 г. – 0 бр., 2020 г. – 2 бр.), 38 бр. по чл. 405 КЗ (през 2023 г. – 10 бр., 2022 г. – 20 бр., 2021 г. – 18 бр., 2020 г. – 12 бр.).

Увеличението на този вид дела спрямо 2023 г. е резултат на преустановяване със Заповед № 131/01.03.2024 г. на председателя на ВКС на предходни заповеди за разпределение на делата последователно в Гражданската колегия и след това в двете колегии. Считано от 01.03.2024 г. всички дела, свързани със застрахователни правоотношения, се разглеждат от съдиите в Търговската колегия.

С 53 броя повече в сравнение с 2023 г. са постъпилите и образувани дела по касационни жалби, свързани с изпълнителното производство – общо 153 бр. (през 2023 г. – 100 бр., 2022 г. – 211 бр., 2021 г. – 137 бр., 2020 г. – 175 бр.), което означава ръст с 53%. От тях най-голям е броят на делата по чл. 422 вр. чл. 415 ГПК – 92 бр. (през 2023 г. – 85 бр., 2022 г. – 183 бр., 2021 г. – 113 бр., 2020 г. – 149 бр.).

Образуваните през годината касационни дела, свързани с приложението на Закона за задълженията и договорите, са 406 бр., което представлява увеличение с 14 бр. спрямо предишната година (през 2023 г. – 392 бр., 2022 г. – 439 бр., 2021 г. – 584 бр., 2020 г. – 436 бр.) или увеличение с 3,57%. Увеличение с 2,92% спрямо 2023 г. се констатира и при делата по искове за изпълнение на договори или за заплащане на обезщетения/неизпълнение на договорни задължения по чл. 79, ал. 1 ЗЗД – 141 бр. (през 2023 г. – 137 бр., 2022 г. – 177 бр., 2021 г. – 195 бр., 2020 г. – 155 бр.), както и увеличение с 41,51% по делата по чл. 55 ЗЗД – 75 бр. (през 2023 г. – 53 бр., 2022 г. – 72 бр., 2021 г. – 64 бр., 2020 г. – 75 бр.).

Запазва се почти същият брой на делата, свързани с търговската несъстоятелност – общо 103 бр. (през 2023 г. – 104 бр., 2022 г. – 95 бр., 2021 г. – 132 бр., 2020 г. – 108 бр.). От тях по молби за откриване на производство по несъстоятелност са образувани 21 дела (през 2023 г. – 19 бр., 2022 г. – 27 бр., 2021 г. – 15 бр., 2020 г. – 19 бр.), искове за нищожност на действия и сделки по чл. 646 ТЗ – 5 бр. (през 2023 г. – 4 бр., 2022 г. – 5 бр., 2021 г. – 12 бр., 2020 г. – 1 бр.). Запазва се почти същият брой в сравнение с 2023 г. и на делата, образувани по отменителните искове по чл. 647 и чл. 649 ТЗ – 16 бр. (през 2023 г. – 15 бр., 2022 г. – 18 бр., 2021 г. – 40 бр., 2020 г. – 19 бр.). Намаление с 16 бр. или 32,65% се наблюдава при делата, образувани по установителните искове по чл. 694 ТЗ – 33 бр. (през 2023 г. – 49 бр., 2022 г. – 45 бр., 2021 г. – 45 бр., 2020 г. – 36 бр.).

Образуваните през годината дела по Закона за банковата несъстоятелност са намалели с 15 бр. и през 2024 г. техният брой е 12 (през 2023 г. – 27 бр., 2022 г. – 32 бр., 2021 г. – 18 бр., 2020 г. – 41 бр.), което представлява намаление на този вид дела с 55,56%.

През 2024 г. са образувани 61 бр. дела по молба за отмяна на влязло в сила решение, което представлява намаление с 4,69% в сравнение с предходната година (през 2023 г. – 64 бр., 2022 г. – 54 бр., 2021 г. – 59 бр.). По Закона за юридическите лица с нестопанска цел са образувани 8 бр. дела (през 2023 г. – 13 бр., 2022 г. – 7 бр.).

С 20% е намалял броят на делата, образувани по Закона за кооперациите – 8 бр. (през 2023 г. – 10 бр., 2022 г. – 18 бр., 2021 г. – 14 бр., 2020 г. – 10 бр.), но пък значително е нараснал броят на делата по Закона за политическите партии – 10 бр. (през 2023 г. – 2 бр., 2022 г. – 7 бр., 2021 г. – 8 бр., 2020 г. – 4 бр.). Увеличение от 40% се наблюдава и при делата по Закона за авторското право и сродните му права – 14 бр. (през 2023 г. – 10 бр., 2022 г. – 8 бр., 2021 г. – 10 бр., 2020 г. – 7 бр.). Лек спад се наблюдава при делата по Данъчно-осигурителния процесуален кодекс – 11 бр. (през 2023 г. – 13 бр., 2022 г. – 10 бр., 2021 г. – 15 бр., 2020 г. – 8 бр.).

Съотношението за 2024 г. между допуснати до касационно обжалване дела, от една страна, спрямо постановените откази за допускане до касационно обжалване заедно с прекратените дела е 17,65%. За предходните отчетни периоди това съотношение е: през 2023 г. – 17,50%, 2022 г. – 22,08%, 2021 г. – 22,29%, 2020 г. – 17,11%. От 1999 общо свършени касационни дела през годината допуснати до касационно обжалване са 289 бр. (през 2023 г. – 255 бр., 2022 г. – 289 бр., 2021 г. – 257 бр., 2020 г. – 264 бр.). Постановени са

1436 определения, с които е отказано допускане до касационно обжалване и са прекратени 201 дела, с оглед на което недопуснатите до касационно обжалване дела заедно с прекратените дела са 1637 бр. (през 2023 г. – 1457 бр., 2022 г. – 1309 бр., 2021 г. – 1153 бр., 2020 г. – 1543 бр.).

Въз основа на постъпили частни и частни касационни жалби са образувани 1094 бр. частни производства (през 2023 г. – 789 бр., 2022 г. – 820 бр., 2021 г. – 965 бр., 2020 г. – 1007 бр.), като свършените от тях са 1026 бр. (през 2023 г. – 711 бр., 2022 г. – 749 бр., 2021 г. – 885 бр., 2020 г. – 842 бр.). Увеличил се е броят на свършени частни производства с акт по същество – 661 бр. (през 2023 г. – 511 бр.), спрямо общо свършени частни производства през годината (1026 бр.) – 64,42% (през 2023 г. – 62,85%, 2022 г. – 62,24%, 2021 г. – 63,09%, 2020 г. – 63,08%).

В колегията са постъпили 4 бр. дела, свързани със спор за подсъдност по чл. 122 ГПК (през 2023 г. – 2 бр., 2022 г. – 2 бр., 2021 г. – 4 бр., 2020 г. – 2 бр.).

Съдиите от Търговската колегия на ВКС са се произнесли и по 4 молби за определяне на срок при бавност през 2024 г. (през 2023 г. – 4 бр., 2022 г. – 3 бр., 2021 г. – 4 бр., 2020 г. – 0 бр.).

Пред тричленни състави на Търговската колегия през 2024 г. са постъпили 61 молби с правно основание чл. 303 и чл. 304 ГПК за отмяна на влезли в сила актове на съдилищата (през 2023 г. – 64 бр., 2022 г. – 54 бр., 2021 г. – 59 бр., 2020 г. – 56 бр.). Спрямо общия брой постъпващи и образувани в колегията дела производства за отмяна на влезли в сила съдебни актове представляват около 2,24% (през 2023 г. – 2,94%, 2022 г. – 2%, 2021 г. – 2,13%, 2020 г. – 2,22%).

3. ПРОВЕДЕНИ ЗАСЕДАНИЯ И ПРИКЛЮЧЕНИ ДЕЛА

а) Насрочени в открито съдебно заседание

Към 01.01.2024 г. в Търговската колегия са останали несвършени общо 1671 дела (през 2023 г. – 2092 бр., 2022 г. – 2048 бр., 2021 г. – 1884 бр., 2020 г. – 1791 бр.). От тях висящи са 1476 търговски дела (през 2023 г. – 1871 бр., 2022 г. – 1742 бр., 2021 г. – 1544 бр., 2020 г. – 1497 бр.) и 195 частни производства (през 2023 г. – 221 бр., 2022 г. – 306 бр., 2021 г. – 340 бр., 2020 г. – 294 бр.).

През 2024 г. постъпленията от образувани дела на съдиите са средно по 40,51 бр. (през 2023 г. – 32,88 бр., 2022 г. – 40 бр., 2021 г. – 40,20 бр., 2020 г. – 37,50 бр.) частни дела, разпределени измежду 27 съдии, и по 58,56 бр. (през 2023 г. – 51,30 бр., 2022 г. – 68,22 бр., 2021 г. – 75,17 бр., 2020 г. – 68 бр.) касационни дела, разпределени измежду 30 съдии, което прави средно по около 99 бр. (през 2023 г. – 85 бр., 2022 г. – 109 бр., 2021 г. – 115 бр., 2020 г. – 105 бр.) постъпили и образувани дела през отчетния период, разпределени измежду всички съдии.

Заедно с останалите от 2023 г. висящи дела от 01.01.2024 г. до 31.12.2024 г. в Търговската колегия са поставени за разглеждане общо 4522 броя дела (през 2023 г. – 4266 бр., 2022 г. – 4648 бр., 2021 г. – 4653 бр.,

2020 г. – 4313 бр.). Тези дела са разпределени на 30 съдии от колегията (през 2023 г. – 27, 2022 г. – 27, 2021 г. – 24, 2020 г. – 24), което означава средно по 151 бр. образувани дела на производство на съдия (през 2023 г. – 158 бр., 2022 г. – 180 бр., 2021 г. – 194 бр., 2020 г. – 180 бр.), като при изчислението не се съобразяват намаленото процентно натоварване на председателя на колегията и на двамата председатели на отделения.

От образуваните след щателна проверка от председателите на отделения в Търговската колегия през 2024 г. общо 2851 дела (през 2023 г. – 2174 бр., 2022 г. – 2798 бр., 2021 г. – 2769 бр., 2020 г. – 2522 бр.) в открито съдебно заседание са насрочени 391 бр. (през 2023 г. – 688 бр., 2022 г. – 421 бр., 2021 г. – 435 бр., 2020 г. – 427 бр.). От насрочените дела по обективни причини са отложени общо 19 дела (през 2023 г. – 24 бр., 2022 г. – 43 бр., 2021 г. – 72 бр., 2020 г. – 69 бр.).

Все по-рядко се отлагат дела от открито заседание. През 2024 г. отложените дела представляват 0,52% спрямо общия брой на обявените за решаване дела. За сравнение през 2023 г. са 6,63%, 2022 г. – 10%, 2021 г. – 16,55%, 2020 г. – 16,16%.

През отчетния период са спрени 60 производства: 55 от тях до постановяване на решения по висящи тълкувателни дела (през 2023 г. – 27 бр., 2022 г. – 47 бр., 2021 г. – 32 бр., 2020 г. – 32 бр.), 4 от тях до произнасяне на Съда на Европейския съюз и 1 до произнасяне на Конституционния съд на Република България.

б) Свършени дела

През 2024 г. в Търговската колегия са свършени 3025 дела (2023 г. – 2588 бр., 2022 г. – 2686 бр., 2021 г. – 2562 бр., 2020 г. – 2407 бр.), приключили с решение или определение на съдебен състав.

В Търговската колегия е отчетено провеждането на общо 1949 заседания по дела (през 2023 г. – 2131 бр., 2022 г. – 2036 бр., 2021 г. – 1959 бр., 2020 г. – 1921 бр.). Съдиите от колегията са провели общо 391 открити съдебни заседания (през 2023 г. – 362 бр., 2022 г. – 421 бр., 2021 г. – 435 бр., 2020 г. – 526 бр.), а закритите заседания са общо 1558 (през 2023 г. – 1769 бр., 2022 г. – 1615 бр., 2021 г. – 1524 бр., 2020 г. – 1395 бр.).

Постановените от съдиите в колегията съдебни актове са:

- съдебни решения: 335 бр. (през 2023 г. – 309 бр., 2022 г. – 346 бр., 2021 г. – 353 бр., 2020 г. – 326 бр.);

- съдебни определения: 3673 бр. (през 2023 г. – 3110 бр., 2022 г. – 3115 бр., 2021 г. – 2957 бр., 2020 г. – 2849 бр.).

Свършените дела със съдебен акт по същество общо са 1011 бр. (през 2023 г. – 824 бр., 2022 г. – 990 бр., 2021 г. – 991 бр., 2020 г. – 864 бр.), от тях:

- касационните дела с акт по същество са 350 бр. (през 2023 г. – 313 бр., 2022 г. – 352 бр., 2021 г. – 368 бр., 2020 г. – 336 бр.);

- частните дела по чл. 274 ГПК с акт по същество са 661 бр. (през 2023 г. – 511 бр., 2022 г. – 638 бр., 2021 г. – 623 бр., 2020 г. – 528 бр.).

От разгледаните общо касационни дела (КЖ+ЧКЖ) недопуснатите до касационно обжалване са 1438 дела (през 2023 г. – 1486 бр., 2022 г. – 1468 бр., 2021 г. – 1415 бр., 2020 г. – 1366 бр.).

През отчетния период са прекратени общо 302 дела (през 2023 г. – 278 бр., 2022 г. – 228 бр., 2021 г. – 156 бр., 2020 г. – 177 бр.), от които касационни – 201 бр. (през 2023 г. – 192 бр., 2022 г. – 145 бр., 2021 г. – 93 бр., 2020 г. – 116 бр.), и частни – 101 бр. (през 2023 г. – 86 бр., 2022 г. – 83 бр., 2021 г. – 63 бр., 2020 г. – 61 бр.).

Съотношението на броя на постановените в колегията съдебни актове – решения и определения – 4008 бр. (през 2023 г. – 3419 бр., 2022 г. – 3461 бр., 2021 г. – 3310 бр., 2020 г. – 3250 бр.), спрямо общия брой на съдиите в колегията – 30 (през 2023 г. – 27 бр., 2022 г. – 27, 2021 г. – 24, 2020 г. – 24), води до извод за постановяване средно от един съдия в Търговската колегия на 134 броя съдебни актове през 2024 г. (през 2023 г. – 127 бр., 2022 г. – 128 бр., 2021 г. – 138 бр., 2020 г. – 135 бр.).

Съобразно общия брой свършени дела през годината – 3025 (през 2023 г. – 2588 бр., 2022 г. – 2686 бр., 2021 г. – 2562 бр., 2020 г. – 2407 бр.), спрямо броя на съдиите в Търговската колегия следва, че всеки съдия е разгледал средно по 101 дела (през 2023 г. – 96 бр., 2022 г. – 99,5 бр., 2021 г. – 107 бр., 2020 г. – 100 бр.).

Не без значение е и обстоятелството, че по едно дело е възможно постановяване на повече от един съдебен акт, предвид производството по допускане на касационно обжалване, както и комбиниране на касационна жалба с частна жалба, които са били образувани в кориците на едно търговско дело. Тази специфика в образуваните търговски дела обуславя и различния среден брой на делата – 101 бр., разглеждани от всеки един съдия от Търговската колегия, и големия среден брой на актовете, постановени от един съдия – 134 (през 2023 г. – 127 бр., 2022 г. – 128 бр., 2021 г. – 138 бр., 2020 г. – 135 бр.).

Приключилите със съдебен акт частни производства са 661 бр. (през 2023 г. – 813 бр., 2022 г. – 1025 бр., 2021 г. – 975 бр., 2020 г. – 837 бр.) или на всеки един съдия, разглеждащ частни производства (27 души), се падат средно по 24 бр. разгледани и решени частни дела (през 2023 г. – 34 бр., 2022 г. – 43 бр., 2021 г. – 41 бр., 2020 г. – 40 бр.).

Натовареността на съдиите от Търговската колегия може да се проследи за периода 2020 – 2024 г. в приложената таблица, като се има предвид, че в колегията през 2020 г. правораздават 24 съдии, а през 2024 г. – 30 съдии.

Година	Постъпили	Образувани	Насрочени в открито заседание	Свършени	Допуснати до касац. обжалване	Натовареност брой актове	Натовареност брой дела
2024	3178	2851	391	3025	289	134	101
2023	2408	2174	362	2588	255	127	96

2022	3159	2798	421	2686	289	141	104
2021	3048	2769	453	2562	257	138	107
2020	2879	2522	427	2407	264	135	100

4. ДЕЙНОСТ ПО УЕДНАКВЯВАНЕ НА СЪДЕБНАТА ПРАКТИКА. ПРОЗРАЧНОСТ НА ПРАВОРАЗДАВАНЕТО

а) Постановени тълкувателни решения

През 2024 г. от Общото събрание на Търговската колегия на Върховния касационен съд (ОСТК на ВКС) е постановено решение по едно тълкувателно дело.

С Тълкувателно решение № 1/2023 г. от 21.02.2024 г., постановено по Тълкувателно дело № 1/2023 г. на ОСТК на ВКС, са дадени отговори на следните въпроси, касаещи арбитражните производства: „1. Компетентен ли е арбитражният съд при прехвърляне на вземане да разгледа и решава спорове между приобретателя на вземането и длъжника на това вземане по силата на арбитражно споразумение/клауза, сключена между прехвърлителя и длъжника? 2. За сключване на арбитражно споразумение, което е част от материалноправния договор, достатъчно ли е упълномощаването за сключване на този договор или е необходимо и изрично овластяване за сключване на арбитражно споразумение?“.

По поставените за тълкуване въпроси е постановен следният диспозитив: „Арбитражният съд е компетентен при прехвърляне на вземане да разгледа и решава спорове между приобретателя на вземането и длъжника на това вземане по силата на арбитражно споразумение/клауза, сключени между прехвърлителя и длъжника. За сключване на арбитражно споразумение, което е част от материалноправния договор, е достатъчно упълномощаването за сключване на този договор, без да е необходимо изрично овластяване за сключване на арбитражното споразумение“.

От Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии на Върховния касационен съд (ОСГТК на ВКС) през 2024 г. са постановени 3 тълкувателни решения.

Тълкувателно решение № 2/2023 г. от 04.07.2024 г. е постановено по Тълкувателно дело № 2/2023 г., образувано с разпореждане от 09.03.2023 г. на председателя на ВКС на основание чл. 124, ал. 1, т. 2, чл. 125 и чл. 128, ал. 1 ЗСВ вр. чл. 2.1, чл. 4.1 вр. чл. 3 и чл. 5 от Правилата за приемане на тълкувателни решения от Общото събрание на Гражданската колегия, Общото събрание на Търговската колегия и Общото събрание на Гражданската и Търговската колегия на Върховния касационен съд, приети с решение на Пленума на ВКС от 15.11.2016 г., по въпроси, поставени в предложение на председателя на Висшия адвокатски съвет, и поради констатирана по реда на чл. 292 ГПК противоречива съдебна практика на състави на ВКС: „1. В случай на множество солидарни длъжници в изпълнителното производство може ли перемпция да настъпи само по

отношение на тези от тях, срещу които не са предприемани изпълнителни действия в продължение на две години, и независимо от това, че в същия период изпълнителни действия са предприемани срещу останалите длъжници, или за настъпване на перемпцията трябва да е налице бездействие на вискателя по отношение на всеки от солидарните длъжници в производството? 2. Необходимо ли е съгласие на присъединените вискатели в изпълнителното производство при направено искане от първоначалния вискател за спиране/прекрътяване в хипотезата на чл. 432, ал. 1, т. 2, респективно чл. 433, ал. 1, т. 2 ГПК? 3. Погасителната давност прекъсва ли се от изпълнително действие, извършено по изпълнително дело, по което е настъпила перемпция?“. По делото са проведени 3 заседания, като първото заседание е през 2023 г. и 2 заседания – през 2024 г.

По поставените за тълкуване въпроси е постановен следният диспозитив: „1. В случай на множество солидарни длъжници в изпълнителното производство, образувано срещу тях въз основа на един изпълнителен лист, изпълнителното производство не може да бъде прекратено на основание чл. 433, ал. 1, т. 8 ГПК само по отношение на тези от тях, срещу които не е поискано извършването на изпълнителни действия в продължение на две години, когато в същия период изпълнителни действия са предприемани срещу останалите длъжници. За настъпване на перемпцията трябва да е налице бездействие на вискателя по отношение на всеки от солидарните длъжници в производството. 2. При направено искане от първоначалния вискател за прекрътяване на изпълнителното производство на основание чл. 433, ал. 1, т. 2 ГПК не е необходимо съгласието на присъединените вискатели. В този случай, когато по изпълнителното дело са се присъединили вискатели на основание чл. 456, ал. 1 ГПК с представен към молбата изпълнителен лист или пряко изпълнително основание, производството се прекрътява само по отношение на първоначалния вискател. Ако присъединените вискатели са с удостоверение по чл. 456, ал. 2 ГПК или по право, изпълнителното производство се прекрътява изцяло. За да се спре изпълнителното производство по искане на първоначалния вискател на основание чл. 432, ал. 1, т. 2 ГПК, е необходимо съгласието само на вискателите, които са се присъединили с представен изпълнителен лист или пряко изпълнително основание. При реализиран изпълнителен способ и постъпили въз основа на него парични суми по сметката на съдебния изпълнител изпълнителното производство не може да се спре на основание чл. 432, ал. 1, т. 2 ГПК и може да се прекрати само по отношение на направилия искането по чл. 433, ал. 1, т. 2 ГПК първоначален вискател. При недостатъчност на постъпилите при изпълнението суми за удовлетворяване на всички присъединени вискатели се извършва разпределение по чл. 460 ГПК, без да се включва вземането на първоначалния вискател. Необходимо е съгласието на всички съделители за спиране на изпълнителното производство на основание чл. 432, ал. 1, т. 2 ГПК или за прекрътяването му на основание чл. 433, ал. 1, т. 2 ГПК, когато то е образувано за осребряване на изнесен по реда на чл. 348 ГПК на публична продан недвижим имот или движима вещ. 3. Погасителната давност се

прекъсва от изпълнително действие, извършено по изпълнително дело, по което е настъпила перемпция“. Решението е подписано с две особени мнения.

Тълкувателно решение № 3/2022 г. от 01.08.2024 г. е постановено по Тълкувателно дело № 3/2022 г., образувано с разпореждане на председателя на ВКС от 15.02.2022 г. на основание чл. 128, ал. 1 ЗСВ по искане на председателя на Висшия адвокатски съвет поради констатирана противоречива съдебна практика по следните въпроси: „1. В случаите, в които държавата, в която е извършено нарушението на авторско право е различна от държавата по пребиваване на автора, кой е водещият пазар за ценообразуване при определяне размера на претърпените имуществени вреди под форма на пропуснато лицензионно възнаграждение, които подлежат на обезщетение по силата на чл. 95 от ЗАПСП? 2. Дължимото по сила на чл. 95, ал. 2 ЗАПСП обезщетение за вреди включва ли право на обезщетение за направени извънсъдебни разноски за адвокат с оглед постигане на споразумение при нарушение на авторско право? 3. При определяне на справедливото обезщетение за нарушение на авторско право следва ли да се доказват претърпените неимуществени вреди в следствие на това нарушение или обезщетение на автора за неимуществени вреди се дължи винаги при доказано нарушение на авторско право?“. По делото са проведени 4 заседания, 2 през 2023 г. и 2 през 2024 г.

По поставените за тълкуване въпроси е постановен следният диспозитив: „1. В случаите, в които държавата, в която е извършено нарушение на авторско право, е различна от държавата по пребиваване на автора, при определяне на размера на претърпените имуществени вреди под формата на пропуснато лицензионно възнаграждение, подлежащи на обезщетяване съгласно чл. 95 ЗАПСП, се съобразява пазарът на държавата по местоизвършване на нарушението, както и всички обстоятелства, свързани с използването и с нарушението. 2. Дължимото по силата на чл. 95, ал. 2 ЗАПСП обезщетение за вреди при нарушение на авторско право включва и обезщетение за направените разумни и пропорционални извънсъдебни разноски за адвокат с оглед постигане на споразумение. 3. При определяне на справедливото обезщетение за нарушение на авторско право следва да се доказват претърпените неимуществени вреди вследствие на това нарушение. Съдът може да приеме за доказани вреди, които са логична и естествена последица от нарушение на авторското право“.

Тълкувателно решение № 3/2023 г. от 21.11.2024 г. е постановено по Тълкувателно дело № 3/2023 г., образувано с разпореждане на председателя на ВКС от 07.06.2023 г. по Определение № 50122/25.05.2023 г. по т. д. № 1427/2022 г. на ВКС, I т. о., и по Определение № 1609/13.06.2023 г. по гр. д. № 4859/2022 г. на ВКС, IV г. о., по чл. 292 ГПК, поради констатирана противоречива практика на състави на ВКС по следния въпрос: „При уговорено погасяване на главното задължение на отделни погасителни вноски с различни падежи, откога тече съгласно чл. 114 ЗЗД давностният срок за главницата и/или за възнаградителните лихви – от датата на падежа за всяка вноска или от настъпване на изискуемостта на целия дълг, включително в хипотеза на предсрочна изискуемост?“. По делото

са проведени 3 заседания, като първото е през 2023 г., а останалите 2 през 2024 г.

По поставения за тълкуване въпрос е постановен следният диспозитив: „При уговорено погасяване на паричното задължение на отделни погасителни вноски с различни падежи, давностният срок за съответната част от главницата и/или за възнаградителните лихви започва да тече съгласно чл. 114 ЗЗД от момента на изискуемостта на съответната вноски. При обявяване на дълга за предсрочно изискуем давностният срок за вноските от главницата с ненастъпил до този момент падеж, започва да тече от предсрочната изискуемост“.

От Общото събрание на Наказателната, Гражданската и Търговската колегии на Върховния касационен съд и Първа и Втора колегии на Върховния административен съд е постановено едно определение от 26.03.2024 г. по **Тълкувателно дело № 1/2023 г.** на ОСНГТК на ВКС и Първа и Втора колегии на ВАС, с което е отклонено искането на председателите на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд за приемане на съвместно тълкувателно постановление по втория въпрос, по който е образувано тълкувателното дело: „Дали от правото на Европейския съюз, което има директен ефект и примат над националното (чл. 4, ал. 3 КРБ), или от международните договори, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила, които са част от вътрешното право на страната с предимство пред противоречащите им норми от вътрешното законодателство (чл. 5, ал. 4 КРБ), произтича възможност националният съд да присъди обезщетение за неимуществени вреди в полза на юридическо лице от нарушение на субективно право, признато от правото на Съюза, респективно от международните договори и кои са критериите за определяне на обезщетението?“.

В мотивите, с които искането е отклонено, се сочи, че цитираните в предложението за образуване на тълкувателното дело съдебни актове на състави на ВКС и ВАС са неотнормисими за втория поставен въпрос, както и не е констатирано да е налице съдебна практика на ВКС и ВАС по спорове, в които конкретно да е разрешаван този въпрос. Посочените обстоятелства изключват възможността да съществува релевантното по смисъла на чл. 127, ал. 2 ЗСВ противоречие в практиката на ВКС и ВАС, а следователно и наличието на формалните изисквания за допустимост на искането за съвместно тълкувателно постановление по въпроса.

б) Образувани тълкувателни дела

През 2024 г. няма образувани тълкувателни дела пред Общото събрание на Търговската колегия на Върховния касационен съд.

През 2024 г. пред Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии са образувани две тълкувателни дела.

Тълкувателно дело № 1/2024 г. е образувано с разпореждане на председателя на Върховния касационен съд от 03.06.2024 г. за приемане на тълкувателно решение по въпроси, поставени в предложението на

ръководителя на Търговската колегия на ВКС, и поради констатирана по реда на чл. 292 ГПК противоречива съдебна практика на състави на ВКС по следните въпроси: „1. Какви са правомощията на съда при противоречиво упражняване на процесуални права от двама управители на търговско дружество, действащи „заедно и поотделно“, и при заявени едновременно по делото противоречиви изявления от името на представляваното от тях дружество? 2. Какви са правомощията на съда, когато в учредителния акт е предвидено, че двамата управители представляват дружеството само „заедно“ и единият управител предприеме правни действия от името на дружеството срещу трето лице с твърдение за защита на значим интерес на дружеството, а другият управител не дава съгласие за тях?“. През отчетния период е проведено едно заседание по тълкувателното дело на 28.11.2024 г.

Тълкувателно дело № 2/2024 г. е образувано с разпореждане на председателя на Върховния касационен съд от 09.08.2024 г. във връзка с констатирана по реда на чл. 292 ГПК противоречива съдебна практика на състави на ВКС по въпроса: „За връзката между действията на делинквентата – водач на МПС и поведението на увредения при извършване преценка дали увреденият е допринесъл за настъпване на вредите съгласно чл. 51, ал. 2 ЗЗД, когато е малолетно лице и е пътувало в МПС, управлявано от делинквентата, без използване на обезопасителна система в нарушение на Глава II, раздел XXV от Закона за движението по пътищата“. След постъпил на 21.10.2024 г. доклад от съдия Лада Паунова – заместник-председател на ВКС и ръководител на Наказателната колегия, в който е изразено становище, че така поставеният въпрос е общ за наказателното, гражданското и търговското правораздаване, доколкото преценка за допринасяне за настъпване на престъпния резултат, изразяващ се в смърт или телесно увреждане при ПТП, се осъществява и по наказателни дела с обвинения по чл. 343 и сл. от НК, с разпореждане на председателя на Върховния касационен съд от 23.10.2024 г. на основание чл. 124, ал. 1, т. 3 ЗСВ делото е преобразувано от Тълкувателно дело № 2/2024 г. на Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии на ВКС в **Тълкувателно дело № 1/2024 г.** на Общото събрание на Наказателната, Гражданската и Търговската колегии на Върховния касационен съд.

През 2024 г. няма образувани дела на Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии на ВКС и Първа и Втора колегии на Върховния административен съд.

През 2024 г. няма образувани дела на Общото събрание на Наказателната, Гражданската и Търговската колегии на ВКС и Първа и Втора колегии на Върховния административен съд.

5. ДРУГИ ДЕЙНОСТИ

През 2024 г. съдиите от Търговската колегия са взели участие в изпитни комисии за полагане на държавни изпити по гражданскоправни науки в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, в Русенския университет „Ангел Кънчев“, във Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“, в

Университета за национално и световно стопанство, в Бургаския свободен университет и в ЮЗУ „Неофит Рилски“ – гр. Благоевград.

През 2024 г. съдии от Търговската колегия са включени в обучения на съдии от районните, окръжните и апелативните съдилища.

Като временен преподавател в Националния институт на правосъдието съдия Емилия Василева е провела въвеждащо обучение на новоназначени съдии в районните съдилища „Ръководство на граждански съдебен състав – облигационно право“ по темите: „Искове против застраховател – процесуалноправни въпроси“, „Банкови кредити. Защита на потребителите. Неравноправни клаузи. Цесия – процесуалноправни въпроси“ (28.02.2024 г.) и „Договор за лизинг – процесуалноправни въпроси“ (01.03.2024 г.).

Съдия Зорница Хайдукова е била временен преподавател в уебинар на тема „Доказване по делата с предмет неизпълнени задължения за извършване на СМР“ (07.11.2024 г.).

Съдия Красимир Машев – командирован в Търговската колегия на ВКС, е бил временен преподавател в няколко различни обучения през отчетния период: задължително първоначално обучение на кандидатите за младши съдии, Випуск 2023 – 2024 г., по темите: „Искове по ЗОДОВ“ (07.03.2024 г. и 20.03.2024 г.) и „Банкови кредити и защита на потребителите“ (27.03.2024 г. и 15.04.2024 г.); задължително въвеждащо обучение на новоназначени съдии в районните съдилища „Ръководство на граждански съдебен състав – граждански процес“ по темите: „Отклонение от нормалното развитие на иския процес – акценти“ и „Постановяване на съдебен акт“ (07 – 08.02.2024 г.); задължително въвеждащо обучение на новоназначени съдии в районните съдилища „Ръководство на граждански съдебен състав – облигационно право“, смесена форма, дистанционна част (12 – 25.02.2024 г.) и присъствена част (26.02.2024 г. – 01.03.2024 г.), по темите: „Искове, свързани с договор за продажба (гражданска и търговска)“, „Искове, свързани с договор за изработка“, „Неизпълнение и последиците от неизпълнение. Разваляне на договора. Възражение за неизпълнен договор. Право на задържане“ (26 – 27.02.2024 г.); регионално обучение, организирано от Районен съд – Добрич с участието на съдии и съдебни служители от съдебния район на Апелативен съд – Варна, на тема: „Електронният документ в гражданското процесуално право. Доказателствена сила на електронния документ по ГПК. Електронно правосъдие“ (08 – 10.11.2024 г.).

Съдия Костадинка Недкова е била временен преподавател в среща-дискусия „Дружество с променлив капитал“, проведена на 06.03.2024 г. в рамките на Предефиниран проект № 6: „Съвременна учебна среда за съдии, прокурори, следователи и други представители на професионалната общност“, финансиран по Програма „Правосъдие“ на НФМ 2014 – 2021, както и временен преподавател в задължително първоначално обучение на кандидатите за младши съдии, Випуск 2023 – 2024 г., по темите: „Съдебно-счетоводни и съдебно-икономически експертизи“ (22.03.2024 г.) и „Търговски сделки – видове, сключване, изпълнение, неизпълнение, лизинг“ (19.04.2024 г.).

През 2024 г. съдиите Емилия Василева, Костадинка Недкова и Красимир Машев са били лектори на семинари, организирани от НКЦ

„Решение“ (ИК „Труд и право“), ЦОА „Кръстю Цончев“ и други обучителни организации:

- Костадинка Недкова – семинар на тема: „Договорът за кредит и потребителската защита през призмата на практиката на ВКС и СЕС“, проведен на 20.03.2024 г.; семинар на тема: „Актуални въпроси на несъстоятелността“, проведен на 19.11.2024 г.;

- Емилия Василева – семинар на тема: „Учредяване право на строеж. Предварителни договори – вещноправни и облигационноправни аспекти. Договор за строителство“, проведен на 16 – 17.05.2024 г., съвместно с Камелия Маринова – съдия в Гражданската колегия на ВКС; семинар на тема: „Актуални въпроси на гражданския и изпълнителния процес“, проведен на 12 – 13.11.2024 г.;

- Емилия Василева и Костадинка Недкова – семинар на тема: „Закон и практика“, проведен в периода 25 – 28.06.2024 г.;

- Красимир Машев – семинар на тема: „Отклонение от нормалното развитие на исковия процес – другарство и процесуална субституция“, проведен на 14.03.2024 г.; семинар на тема: „Новата Директива (ЕС) 2023/2225 относно договорите за потребителски кредити. Приложно поле, цели, принципи и предметно съдържание“, проведен на 29.01.2024 г.; семинар на тема: „Косвен иск по чл. 134 ЗЗД и Павлов иск по чл. 135 ЗЗД. Анализ на съдебната практика“, проведен на 14.02.2024 г.; семинар на тема: „Договори за застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите. Имуществени застраховки. Застраховки на финансов риск“, проведен на 28 – 29.02.2024 г.; семинар на тема: „Електронният документ в гражданското процесуално право. Доказателствена сила на електронния документ по ГПК. Електронно правосъдие“, проведен 10.04.2024 г.; семинар на тема: „Неоснователно обогатяване. Видове кондикционни искове – практически аспекти“, проведен на 04 – 05.06.2024 г.; семинар на тема: „Първоинстанционно и въззивно производство. Доклад по делото по чл. 146, ал. 1 ГПК. Доклад на въззивната жалба по чл. 267 ГПК. Настъпване на процесуални преклузии на доказателствените искания и материалноправните възражения“, проведен на 07.10.2024 г.; семинар на тема: „Доказването в гражданския процес. Писмени и гласни доказателства“, проведен 04.11.2024 г.; семинар на тема: „Защита при процесуално незаконосъобразно изпълнение. Обжалване на разпределението“, проведен на 04 – 05.12.2024 г.; семинар на тема: „Обжалване на разпределението в индивидуалното изпълнително производство“, проведен на 13.11.2024 г.; семинар на тема: „Практически проблеми при предявени искове и заявления по чл. 410 ГПК и чл. 417 ГПК, свързани с договори за потребителски кредит по ЗКНИП и ЗПК след изменението на ЗЗП и ГПК (ДВ, бр. 100/2019 г.)“, проведен на 22.01.2024 г.; семинар на тема: „Приложно поле, цели, принципи, предметно съдържание на Директива (ЕС) 2023/2225 на Европейския парламент и на Съвета от 18 октомври 2023 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 2008/48/ЕО“, проведен на 27.05.2024 г.; семинар на тема: „Актуални проблеми на реалните и персонални обезпечения по кредитни правоотношения. Защита на страните. Нова тълкувателна и казуална практика на Върховен касационен съд“, проведен на 19.06.2024 г.;

семинар на тема: „Приложно поле и цели на Директива (ЕС) 2023/2673 за изменение на Директива 2011/83/ЕС по отношение на договорите за финансови услуги, сключени от разстояние и за отмяна на Директива 2002/65/ЕО“, проведен на 04.07.2024 г.; семинар на тема: „Неоснователно обогатяване. Видове кондикционни искове – практически аспекти“, проведен на 15 – 16.01.2024 г.; семинар на тема: „Актуални практически проблеми по приложението на ЗОДОВ – по отношение отговорността на прокуратурата и съда за причинени вреди на гражданите и юридическите лица от незаконосъобразни действия и бездействия“, проведен на 10.05.2024 г.; семинар на тема: „Приложно поле, цели, принципи, предметно съдържание на Директива (ЕС) 2023/2225 на Европейския парламент и на Съвета от 18 октомври 2023 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 2008/48/ЕО“, проведен на 09.10.2024 г.; семинар на тема: „Приложно поле и цели на Директива (ЕС) 2023/2673 по отношение на договорите за финансови услуги, сключени от разстояние, и за отмяна на Директива 2002/65/ЕО относно дистанционна търговия на потребителски финансови услуги“, проведен на 14.10.2024 г.

И през 2024 г. съдия Тотка Калчева и съдия Мария Бойчева – командирована в Търговската колегия, продължават да полагат усилия като членове на работната група, създадена през 2020 г. за изготвяне на предложения за необходимите промени в ЕИСС.

Ръководителят на колегията и съдии от Търговската колегия многократно са участвали в работни групи и заседания на Правната комисия на Народното събрание във връзка с обсъждане на законопроекти. Съдия Кристияна Генковска е участвала активно в заседанията на Правната комисия на Народното събрание при обсъждането на измененията в Закона за съдебната власт.

През 2024 г. съдии от Търговската колегия на Върховния касационен съд са участвали в различни работни и междуведомствени групи:

- съдия Десислава Добрева е участвала в междуведомствена група за контакт с Дирекцията по публично управление на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) и провеждане на онлайн среща и доклад по повод изпълнението на Препоръката на Съвета относно достъпа до правосъдие и правосъдни системи, фокусирани върху хората;

- съдия Мария Бойчева е участвала в работна група за оптимизация на Единната информационна система на съдилищата, създадена в изпълнение на решение на Пленума на Висшия съдебен съвет по т. 4.2 от Протокол № 26/22.10.2020 г.; работна група от експерти за подпомагане работата на членовете на Комитета по цифровизация на съдебното сътрудничество към Европейската комисия съгласно писмо с рег. № А-95-1/19.03.2024 г. на съдия Галина Захарова – председател на Върховния касационен съд, а считано от 23.07.2024 г. съгласно решение на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет по т. 76.1 от Протокол № 31/23.07.2024 г.; междуведомствена работна група 4 „Дружествено право“ към Съвета за европейски въпроси съгласно Заповед № ЛС-13-74/16.11.2020 г. на Десислава Ахладова – министър на правосъдието.

Със Заповед № 115/16.02.2024 г. на председателя на ВКС съдия Костадинка Недкова е включена в персоналния състав на Аналитичното звено на Върховния касационен съд. В това свое качество съдия Недкова е изразявала писмени становища по различни правни въпроси, касаещи търговскоправната материя, които са били отправени до ВКС от граждани, държавни органи или организации.

Съдия Емилия Василева е член на Програмния съвет на Националния институт на правосъдието, а съдия Кристияна Генковска – на Етичната комисия на Върховния касационен съд. В изпълнение на функциите си съдия Василева е участвала в заседания и в подбор на постоянни преподаватели, а съдия Генковска – в изготвяне на становища.

6. АДМИНИСТРИРАНЕ НА ДВИЖЕНИЕТО НА ДЕЛАТА ОТ ОБРАЗУВАНЕТО ДО ПРИКЛЮЧВАНЕТО ИМ

През отчетната 2024 г. в Търговската колегия работят 11 съдебни помощници, подпомагащи правораздавателната дейност на съдиите съобразно утвърденото със заповед на председателя на ВКС вътрешно разпределение. Девет от тях участват активно при подготовката на преписките за образуване на касационните дела и частните производства. Един съдебен помощник подпомага работата на ръководителя на колегията. Един съдебен помощник осъществява процесуално представителство по дела от и срещу Върховния касационен съд по пълномощие от председателя на съда.

През 2024 г. броят на съдебните служители от специализираната администрация (извън съдебните помощници) е 16, от които 1 секретар на колегията, 9 съдебни секретари и 6 деловодители. Дейността на колегията се подпомага от 3 вътрешни куриери. За нуждите на новосформирания 10-ти състав е необходимо през 2025 г. да бъде разкрита и заета още 1 щатна бройка „съдебен секретар“.

През отчетната година съдебните помощници са извършили доклад по общо 3178 преписки (през 2023 г. – 2408 бр., 2022 г. – 3159 бр., 2021 г. – 3326 бр., 2020 г. – 2930 бр.), като по всички преписка са подготвили проекти на разпореждания. Изготвените от съдебните помощници проекти на съдебни актове (определения и решения) по търговски дела са общо 705 бр. (през 2023 г. – 711 бр., 2022 г. – 653 бр., 2021 г. – 458 бр., 2020 г. – 387 бр.). На съдебните помощници през 2024 г. са възложени и допълнителни задачи, свързани с проучването на съдебна практика, включително на СЕС, и аотиране на постановените през годината по същество определения по чл. 274, ал. 3 ГПК и всички решения по чл. 290 ГПК, чл. 303 ГПК и чл. 47 ЗМТА.

На един деловодител в Търговската колегия през 2024 г. се пада обработването средно на 634 дела (през 2023 г. – 602 бр., 2022 г. – 631 бр., 2021 г. – 610 бр., 2020 г. – 630 бр.) – постъпващи и образувани дела.

Следва да се отбележи, че както съдебните секретари, така и деловодителите в Търговската колегия съвестно и професионално изпълняват задълженията си, за което принос има и опитният секретар на колегията. През годината от служителите в специализираната администрация към

Търговската колегия са положени извънредни усилия във връзка с пълноценното използване на Единната информационна система на съдилищата.

7. ИЗВОДИ

Отразените в доклада положителни данни за качеството на правораздаването в Търговската колегия на ВКС за отчетната 2024 г. са резултат от отговорното отношение на съдиите от колегията към работата им при разглеждането и решаването на търговските дела, както и на добрите колегиални отношения, съществуващи в рамките на колегията, на двете отделения и на отделните състави.

Както бе посочено, констатираното увеличение на броя постъпления на търговски дела и на частни производства през 2024 г. се дължи на преустановяване на действието на Заповед № 131/01.03.2024 г. на председателя на ВКС за разпределението на дела, свързани със застрахователни правоотношения, и разпределението им от 01.03.2024 г. изцяло в Търговската колегия. Увеличението се дължи и на броя дела, свързани с изпълнителното производство, и на дела по искове с правно основание чл. 55 ЗЗД, докато промените в останалите видове дела са незначителни. Увеличеният брой на свършените дела е резултат на увеличаване на броя на съдиите в Търговската колегия, независимо че е налице и увеличение на натовареността на един съдия спрямо 2023 г., но не и в сравнение с предходни години.

В годишния доклад за 2023 г. бе посочено, че е постигнато съществено съкращаване на сроковете за насрочване на касационните дела в закрити заседания в резултат на предприетите от председателя на ВКС мерки, свързани с намаляване на броя на постъпленията на касационни дела и увеличаване на броя на съдебните състави в Търговската колегия. Резултатът е отчетен за касационните търговските дела в петмесечен срок за закрити заседания и в двумесечен срок за откритите заседания. Тази тенденция е запазена и през 2024 г.

Констатираното намаляване на периода между образуването на делата и насрочването им за разглеждане в закрити заседания за произнасяне по реда на чл. 288 ГПК се дължи както на предходното намаляване на постъплението чрез прехвърляне на делата, свързани със застрахователни правоотношения, в Гражданската колегия, така и на образуването на нов състав и командироването на трима нови съдии в Търговската колегия, на които са разпределени нови дела, всички насрочени след 01.01.2024 г.

През отчетната 2024 г. се запази тенденцията разглежданите дела в колегията да са с повишена фактическа и правна сложност. Делата по преките искове на увредените лица срещу застрахователите са с относително по-малка правна сложност от облигационните касационни дела и от касационните дела във връзка с дружествените спорове и несъстоятелност, поради което връщането на делата, свързани със застрахователни правоотношения, в Търговската колегия създава възможност за балансиране на натовареността на съдиите в закритите заседания. Продължават усилията

на съдиите за съобразяване на практиката на Съда на Европейския съюз в областта на потребителските спорове, както и за адвокатските възнаграждения.

Постигнатите положителни резултати по отношение на насрочването и разглеждането на делата дава основание за извод, че Търговската колегия е добре кадрово обезпечена, в случай че не настъпят нови обстоятелства, които да повишат натовареността на съдиите.

В годишния доклад за 2023 г. бе констатирано, че затрудняването на работата в Търговската колегия се дължи на включването на четирима съдии в конкурсна комисия по провеждане на обявления от Съдийската колегия на ВСС (Протокол № 31/26.07.2022 г.) конкурс за повишаване и заемане на длъжност „съдия в търговските отделения на апелативните съдилища“. Този конкурс бе прекратен от Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет. Предстои обявяването на конкурс за повишаване в длъжност „съдия“ в Търговската колегия на Върховния касационен съд. Бъдещото участие на осем съдии в конкурсни комисии ще затрудни значително работата на колегията.

В годишните доклади за 2022 г. и 2023 г. бяха посочени мерки за постигането на още по-добри показатели при търговското правораздаване и в частност – за ускоряване на касационните производства и за намаляване натовареността на съдиите с цел повишаване качеството на работата, които не са осъществени и са актуални и за 2024 г.:

- чрез законодателно изменение на разпоредбата на чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК да се увеличи прагът на достъп до касационно обжалване по търговски дела над досегашния размер от 20 000 лева. В резултат на инфлационните процеси в страната търговските спорове с цена на иска под 20 000 лв. стават изключение, което, от своя страна, обуславя бъдеща тенденция за увеличаване на броя на касационните дела с несъществен за търговците материален интерес;

- чрез законодателно изменение на разпоредбата на чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК да се увеличи прагът на достъп до касационно обжалване по граждански дела над досегашния размер от 5000 лева, определен през 2010 г.

Независимо че не води самостоятелна статистика, в Търговската колегия се разглеждат значителен брой частни производства и молби, свързани с разпределение на отговорността за разноски. Необходима е законодателна промяна с цел свързване на произнасянето по разноските с разрешаването на правния спор по същество, което ще намали постановяването на множество актове относно разноските, или предвиждане отговорността за разноските да се извършва след влизане в сила на решението, съответно определението за прекратяване на производството по делото.

В заключение: през отчетната 2024 г. съдиите от Търговската колегия на Върховния касационен съд, подпомогнати от служителите от специализираната администрация, успешно се справиха със своите професионални задължения, осъществявайки значителна по количество и с високо качество правораздавателна дейност при намаляване на сроковете за разглеждане на касационните дела.

Глава втора.

ОБОБЩЕНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДЕЙНОСТТА НА СЪДИЛИЩАТА В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

В Доклада за прилагането на закона и за дейността на съдилищата през 2024 г. са отразени основните данни за правораздаването общо за страната и по апелативни райони за отчетния период.

Информация за дейността на съдилищата по апелативни райони с подробни статистически данни и анализи е представена в годишните доклади, изготвени от председателите на апелативните съдилища и публикувани в сайтовете на тези съдебни звена: Апелативен съд – Бургас – <https://burgas-as.justice.bg/bg/2247>; Апелативен съд – Варна – <https://varna-as.justice.bg/bg/2317>; Апелативен съд – Велико Търново – <https://vtarnovo-as.justice.bg/bg/2387>; Апелативен съд – Пловдив – <https://plovdiv-as.justice.bg/bg/2457>; Софийски апелативен съд – <https://sofia-as.justice.bg/bg/18839>; Военно-апелативен съд – <https://voas.justice.bg/bg/2807>.

I. СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ ЗА ПРАВОРАЗДАВАТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ, НАТОВАРЕНОСТ, КАДРОВА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ

**Данни за делата за разглеждане от съдилищата през 2024 г.
(включително ВКС) и за свършените дела през годината**

Съдилища	Висящи в началото на 2024 г.	Постъпили през 2024 г.	Всичко за разглеждане	Свършени дела	Със съдебен акт по същество	Прекратени	Висящи в края на 2024 г.
Апелативни	2912	12 055	14 967	11 963	11 199	764	3004
Военни	35	431	466	444	370	74	22
Окръжни (вкл. СГС)	27 348	81 584	108 932	80 506	67 307	13 199	28 426
РС в областните центрове (вкл. СРС)	61 292	288 672	349 964	286 485	233 585	52 900	63 479
РС извън областните центрове	19 516	133 189	152 705	131 673	105 871	25 802	21 032
Общо без ВКС	111 103	515 931	627 034	511 071	418 332	92 739	115 963
ВКС	5219	8966	14 185	9560	4064	780	4602
Всички съдилища (вкл. ВКС)	116 322	524 897	641 219	520 631	422 396	93 519	120 565

Общо за съдилищата (включително ВКС) данните показват, че висящите в началото на 2024 г. дела са 116 322 броя.

Постъпилите през периода дела са 524 897, тоест всички дела за разглеждане от съдилищата през отчетната година са 641 219 броя.

През 2024 г. съдилищата в Република България (без административните) заедно с ВКС са свършили общо 520 631 дела, като 422 396 броя от тях са приключили със съдебен акт по същество, а 93 519 броя са прекратените производства.

Към 31 декември 2024 г. са останали висящи 120 565 дела (с 4243 повече в сравнение с висящите дела в началото на годината, когато са 116 322 броя), което несъмнено се отразява негативно върху бързината на правораздаването.

Една от причините за високия брой несвършени производства в края на периода е трайното увеличение на постъплението на дела общо за съдилищата (включително ВКС) през последните години.

Докато през 2022 г. постъпилите дела общо в съдилищата (включително ВКС) са 476 297 броя, през 2023 г. те нарастват до 489 495 броя, за да достигнат през 2024 г. до рекордните 524 897 броя.

Съдилища	Постъпили дела през 2022 г.	Постъпили дела през 2023 г.	Постъпили дела през 2024 г.
Апелативни	12 205	11 944	12 055
Военни	542	514	431
Окръжни (вкл. СГС)	71 264	77 128	81 584
Районни в областните центрове (вкл. СРС)	266 718	269 605	288 672
Районни извън областните центрове	116 778	121 480	133 189
Общо без ВКС	467 507	480 671	515 931
Върховен касационен съд	8790	8824	8966
Всички съдилища (включително ВКС)	476 297	489 495	524 897

Увеличеният брой на постъпилите дела очаквано води до нарастване на общия брой на делата за разглеждане. През 2022 г. тези дела общо в съдилищата (включително ВКС) са 601 478 броя, през следващата 2023 г. са 611 148 броя, а през 2024 г. достигат до 641 219 броя.

Съдилища	Общо дела за разглеждане през 2022 г.	Общо дела за разглеждане през 2023 г.	Общо дела за разглеждане през 2024 г.
Апелативни	15 438	14 947	14 967
Военни	568	545	466
Окръжни (вкл. СГС)	101 406	105 552	108 932
Районни в областните центрове (вкл. СРС)	333 327	334 806	349 964
Районни извън областните центрове	136 966	141 436	152 705
Общо без ВКС	587 705	597 286	627 034
Върховен касационен съд	13 773	13 862	14 185
Всички съдилища (включително ВКС)	601 478	611 148	641 219

Като позитивен може да бъде отчетен фактът, че на фона на нарастването на броя на делата за разглеждане през последните години съдилищата (включително ВКС) полагат сериозни усилия и да решават все по-голям брой дела. През 2022 г. свършените дела са 479 798 броя, през 2023 г. тези производства са 494 796 броя, а през 2024 г. са рекордните 520 631 свършени дела.

Съдилища	Свършени дела през 2022 г.	Свършени дела през 2023 г.	Свършени дела през 2024 г.
Апелативни	12 435	12 035	11 963
Военни	537	510	444
Окръжни (вкл. СГС)	72 987	78 204	80 506
Районни в областните центрове (вкл. СРС)	268 126	273 515	286 485
Районни извън областните центрове	117 035	121 921	131 673
Общо без ВКС	471 120	486 185	511 071
Върховен касационен съд	8678	8611	9560
Всички съдилища (включително ВКС)	479 798	494 796	520 631

В приетите с решение на Съдийската колегия на ВСС по Протокол № 11/18.03.2025 г. Обобщени статистически таблици за дейността на съдилищата за 2024 г. са представени сравнителни данни за 2022 г., 2023 г. и 2024 г. за постъпилите дела, делата за разглеждане, свършените дела и останалите висящи производства в апелативните, военните, окръжните и районните съдилища, както и за натовареността – по щат и действителната, в съответните съдебни звена.

Съдилища	ПОКАЗАТЕЛИ	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2024/2022 г. (%)	2024/2023 г. (%)
Апелативни съдилища	Брой постъпили дела	12 205	11 944	12 055	-1,23%	0,93%
	Общ брой дела за разглеждане	15 438	14 947	14 967	-3,05%	0,13%
	Свършени дела	12 435	12 035	11 963	-3,80%	-0,60%
	Свършени в срок до 3 месеца	10 059	8 939	8 602	-14,48%	-3,77%
	Със съдебен акт по същество	11 616	11 279	11 199	-3,59%	-0,71%
	Прекратени дела	819	756	764	-6,72%	1,06%
	Висящи дела в края на периода	3 003	2 912	3 004	0,03%	3,16%
	Обжалвани и протестирани дела	3 811	3 721	3 716	-2,49%	-0,13%
	Брой съдии по щат	176	176	176	0,00%	0,00%
	Отработени човекомесеци	1 858,61	1 911,02	1 930,05	3,84%	1,00%
	Натовареност по щат към постъпили дела	5,78	5,66	5,71	-1,25%	0,93%
	Натовареност по щат към дела за разглеждане	7,31	7,08	7,09	-3,05%	0,13%
	Натовареност по щат към свършени дела	5,89	5,70	5,66	-3,80%	-0,60%
	Действителна натовар. към постъпили дела	6,57	6,25	6,25	-4,93%	-0,07%
	Действителна натовар. към дела за разглеждане	8,31	7,82	7,75	-6,64%	-0,85%
	Действителна натовар. към свършени дела	6,69	6,30	6,20	-7,36%	-1,58%
Военни съдилища	Брой постъпили дела	542	514	431	-20,48%	-16,15%
	Общ брой дела за разглеждане	568	545	466	-17,96%	-14,50%
	Свършени дела	537	510	444	-17,32%	-12,94%
	Свършени в срок до 3 месеца	517	483	414	-19,92%	-14,29%
	Със съдебен акт по същество	475	446	370	-22,11%	-17,04%
	Прекратени дела	62	64	74	19,35%	15,63%
	Висящи дела в края на периода	31	35	22	-29,03%	-37,14%
	Обжалвани и протестирани дела	43	37	67	55,81%	81,08%
	Брой съдии по щат	9	9	8	-11,11%	-11,11%
	Отработени човекомесеци	101,00	96,00	88,00	-12,87%	-8,33%
	Натовареност по щат към постъпили дела	5,01	4,76	4,49	-10,39%	-5,67%
	Натовареност по щат към дела за разглеждане	5,26	5,05	4,85	-7,70%	-3,81%
	Натовареност по щат към свършени дела	4,97	4,72	4,63	-6,98%	-2,06%
	Действителна натовар. към постъпили дела	5,37	5,35	4,90	-8,79%	-8,52%
	Действителна натовар. към дела за разглеждане	5,62	5,68	5,30	-5,84%	-6,72%
	Действителна натовар. към свършени дела	5,32	5,31	5,05	-5,10%	-5,03%
Окръжни съдилища	Брой постъпили дела	71 264	77 128	81 584	14,48%	5,78%
	Общ брой дела за разглеждане	101 406	105 552	108 932	7,42%	3,20%
	Свършени дела	72 987	78 204	80 506	10,30%	2,94%
	Свършени в срок до 3 месеца	51 574	58 861	61 450	19,15%	4,40%
	Със съдебен акт по същество	61 058	65 332	67 307	10,23%	3,02%
	Прекратени дела	11 929	12 872	13 199	10,65%	2,54%
	Висящи дела в края на периода	28 419	27 348	28 426	0,02%	3,94%
	Обжалвани и протестирани дела	12 647	12 436	12 572	-0,59%	1,09%
	Брой съдии по щат	746	744	742	-0,54%	-0,27%
	Отработени човекомесеци	7 206,09	7 316,12	7 458,18	3,50%	1,94%
	Натовареност по щат към постъпили дела	7,96	8,64	9,16	15,11%	6,06%
	Натовареност по щат към дела за разглеждане	11,33	11,82	12,23	8,00%	3,48%
	Натовареност по щат към свършени дела	8,15	8,76	9,04	10,90%	3,22%
	Действителна натовар. към постъпили дела	9,89	10,54	10,94	10,61%	3,76%
	Действителна натовар. към дела за разглеждане	14,07	14,43	14,61	3,79%	1,24%
	Действителна натовар. към свършени дела	10,13	10,69	10,79	6,57%	0,98%

Съдилища	ПОКАЗАТЕЛИ	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2024/2022 г. (%)	2024/2023 г. (%)
Районни съдилища в областните центрове	Брой постъпили дела	266 718	269 605	288 672	8,23%	7,07%
	Общ брой дела за разглеждане	333 327	334 806	349 964	4,99%	4,53%
	Свършени дела	268 126	273 515	286 485	6,85%	4,74%
	Свършени в срок до 3 месеца	217 528	218 000	235 642	8,33%	8,09%
	Със съдебен акт по същество	221 042	224 421	233 585	5,67%	4,08%
	Прекратени дела	47 084	49 094	52 900	12,35%	7,75%
	Висящи дела в края на периода	65 201	61 291	63 479	-2,64%	3,57%
	Обжалвани и протестирани дела	28 030	27 939	28 005	-0,09%	0,24%
	Брой съдии по щат	679	675	682	0,44%	1,04%
	Отработени човекомесеци	6 524,59	6 381,14	6 660,55	2,08%	4,38%
	Натовареност по щат към постъпили дела	32,73	33,28	35,27	7,77%	5,97%
	Натовареност по щат към дела за разглеждане	40,91	41,33	42,76	4,53%	3,45%
	Натовареност по щат към свършени дела	32,91	33,77	35,01	6,38%	3,67%
	Действителна натовар. към постъпили дела	40,88	42,25	43,34	6,02%	2,58%
	Действителна натовар. към дела за разглеждане	51,09	52,47	52,54	2,85%	0,14%
	Действителна натовар. към свършени дела	41,09	42,86	43,01	4,67%	0,35%
Районни съдилища извън областни центрове	Брой постъпили дела	116 778	121 480	133 189	14,05%	9,64%
	Общ брой дела за разглеждане	136 966	141 436	152 705	11,49%	7,97%
	Свършени дела	117 035	121 921	131 673	12,51%	8,00%
	Свършени в срок до 3 месеца	101 036	106 340	116 493	15,30%	9,55%
	Със съдебен акт по същество	93 835	97 751	105 871	12,83%	8,31%
	Прекратени дела	23 200	24 170	25 802	11,22%	6,75%
	Висящи дела в края на периода	19 931	19 515	21 032	5,52%	7,77%
	Обжалвани и протестирани дела	9 812	10 391	10 956	11,66%	5,44%
	Брой съдии по щат	333	337	333	0,00%	-1,19%
	Отработени човекомесеци	3 297,45	3 355,76	3 516,62	6,65%	4,79%
	Натовареност по щат към постъпили дела	29,22	30,04	33,33	14,07%	10,96%
	Натовареност по щат към дела за разглеждане	34,28	34,97	38,21	11,49%	9,26%
	Натовареност по щат към свършени дела	29,29	30,15	32,95	12,51%	9,30%
	Действителна натовар. към постъпили дела	35,41	36,20	37,87	6,96%	4,62%
	Действителна натовар. към дела за разглеждане	41,54	42,15	43,42	4,54%	3,03%
	Действителна натовар. към свършени дела	35,49	36,33	37,44	5,50%	3,06%

1. АПЕЛАТИВЕН СЪД – БУРГАС И ОКРЪЖНИ СЪДИЛИЩА В АПЕЛАТИВНИЯ РАЙОН

АПЕЛАТИВЕН СЪД – БУРГАС

През отчетната 2024 г. в Апелативен съд – Бургас са постъпили общо за разглеждане 1034 броя дела, което е с 6 дела повече от постъплението през предходните 2023 г. и 2022 г.

Постъпилите дела по видове са:

- наказателни дела: за 2024 г. са 323 бр. (от тях 188 бр. са въззивни частни наказателни дела, 70 бр. въззивни общ характер дела, 49 бр. наказателни дела за възобновяване по Глава тридесет и трета от НПК, 12 бр. частни наказателни дела по чл. 243 от НПК и 4 бр. въззивни административни наказателни дела по чл. 78а от НК), през 2023 г. са 275 дела и през 2022 г. – 280 дела;

- въззивни граждански дела: за 2024 г. са 294 дела, през 2023 г. са 262 дела и през 2022 г. – 263 дела;

- въззивни търговски дела: за 2024 г. са 114 дела, през 2023 г. са 145 дела и през 2022 г. са 118 дела;

- частни граждански и търговски дела II инстанция: за 2024 г. са 238 дела, за 2023 г. са 295 дела, 3 жалби за бавност и 93 дела по чл. 274, ал. 2, а през 2022 г. са 308 дела.

Общият брой дела за разглеждане за периода 2024 – 2022 г. е:

- за 2024 г. – 1176 дела;

- за 2023 г. – 1145 дела;

- за 2022 г. – 1173 дела.

Общо свършените дела за периода 2024 – 2022 г. са:

- за 2024 г. – 1017 дела;

- за 2023 г. – 1003 дела;

- за 2022 г. – 1056 дела.

В тримесечен срок са свършени 89% от делата. Този показател сочи, че постигнатата бързина в работата на съда е трайна тенденция.

От 01.01.2024 г. до 31.12.2024 г. кадровата обезпеченост на съда се състои от 15 съдии, които след решение на Общото събрание (ОС) на съдиите от 01.06.2016 г. са разпределени в три отделения: 6 съдии в Наказателно отделение, 5 съдии в Гражданско отделение и 4 съдии в Търговско отделение. Седем от съдиите са командироваани от други съдилища. Както е отчетено в миналогодишния доклад, при този брой на съдиите, като цяло и по отделения, в конкретни случаи се затруднява формирането на съдебните състави, а съдиите от Гражданското и Търговското отделение, които се налага да участват в разглеждане на наказателни дела, са допълнително затруднени. Тайните съвещания по такива дела отнемат повече време от останалите, което се отразява на натовареността на всички съдии. Налице е и различна натовареност на съдиите по материя. Това налага с решение на ОС да бъдат променени Правилата за случайно разпределение и натовареността на съдиите в Апелативен съд – Бургас, като участието на съдии от Гражданското и Търговското отделения в съдебни състави по върнати за ново разглеждане от апелативния съд наказателни дела бъде по изключение – при невъзможност да се формира състав от съдии от Наказателното отделение.

Затруднението при формиране на състави и незаетите щатни бройки за съдии в апелативния съд обосновава необходимостта да се продължи практиката за командироване на съдии от окръжните съдилища в апелативния район.

През 2024 г. след проведени конкурсни процедури са заети общо 5 свободни щатни бройки „съдия“ в Апелативен съд – Бургас, от които: 2 щатни бройки „съдия“ в Наказателно отделение и 3 щатни бройки „съдия“ в Гражданско отделение.

Към 31.12.2024 г. свободните щатни бройки на магистратите в Апелативен съд – Бургас са общо 3 – 1 за Наказателно отделение и 2 за Търговско отделение, от които 1 щ. бр. „заместник на административния ръководител заместник-председател“, ръководител на Наказателно отделение и 2 щ. бр. „съдия“ в Търговско отделение.

Конкурсът за повишаване в длъжност на класираните кандидати за заемане на незаети длъжности „съдия“ в апелативните съдилища – търговско отделение, обявен с решение на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет по Протокол № 31/26.07.2022 г., касаещ незаетите 2 щатни бройки „съдия“ в Търговско отделение в Апелативен съд – Бургас, остана неприключен към 31.12.2024 г. В началото на 2025 г. посочената конкурсна процедура е прекратена с решение по Протокол № 6/11.02.2025 г., т. 16, на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет. Това обстоятелство отново

постави в затруднение работата на Търговско отделение в Апелативен съд – Бургас, в чийто състав ще продължат да работят 2 съдии, командировани от окръжните съдилища в Бургаския апелативен район.

Обща средна натовареност за Апелативен съд – Бургас:

- през 2024 г. в Апелативен съд – Бургас са разгледани общо 1176 дела, което представлява 6,53 дела средна месечна натовареност по щат за съдия;
- през 2023 г. в Апелативен съд – Бургас са разгледани общо 1145 дела, което представлява 6,36 дела средна месечна натовареност по щат за съдия;
- през 2022 г. в Апелативен съд – Бургас са разгледани общо 1173 дела, което представлява 6,52 дела средна месечна натовареност по щат на съдия.

И през настоящия отчетен период натовареността се измерва количествено чрез броя дела спрямо щатната численост и действителната натовареност.

През последните три години е налице устойчивост на натовареността.

Натовареност по броя на свършените дела по щат:

- за 2024 г. те са 1017 дела, което е 5,65 дела месечно;
- за 2023 г. те са 1003 дела, което е 5,57 дела месечно;
- за 2022 г. те са 1056 дела, което е 5,87 дела месечно.

Действителна натовареност:

- за 2024 г. общо на съдия спрямо разгледаните дела е 6,79 броя на месец, а към свършените 5,87;
- за 2023 г. общо на съдия спрямо разгледаните дела е 6,68 броя на месец, а към свършените – 5,85;
- за 2022 г. общо на съдия спрямо разгледаните дела е 6,71 броя на месец, а към свършените – 6,04.

ОКРЪЖНИ СЪДИЛИЩА В АПЕЛАТИВНИЯ РАЙОН

Към 01.01.2024 г. са останали несвършени от предходния период общо за окръжните съдилища 101 н.о.х.д. и 44 ч.н.д. I инстанция, а висящи в края на периода към 31.12.2024 г. са 60 н.о.х.д. и 49 ч.н.д. I инстанция.

През отчетната 2024 г. в окръжните съдилища от апелативния съдебен район са постъпили общо 302 броя н.о.х.д. и 1625 броя ч.н.д. I инстанция.

Всичко дела за разглеждане в сравнение за тригодишен период са, както следва:

- за 2024 г. са 409 н.о.х.д., 1669 ч.н.д. и 141 ч.н.д. разпита;
- за 2023 г. са 378 н.о.х.д., 1702 ч.н.д. и 209 ч.н.д. разпита;
- за 2022 г. са 366 н.о.х.д., 1375 ч.н.д. и 162 ч.н.д. разпита.

Разпределението на делата за разглеждане за 2024 г. по съдилища е следното:

- Окръжен съд – Бургас е разгледал 231 н.о.х.д., 917 ч.н.д. и 119 разпита;
- Окръжен съд – Сливен е разгледал 99 н.о.х.д., 546 броя ч.н.д. и 16 разпита;
- Окръжен съд – Ямбол е разгледал 79 н.о.х.д., 206 броя ч.н.д. и 6 разпита.

Всичко свършени дела в сравнение за тригодишен период:

- за 2024 г. са 349 н.о.х.д., 1620 ч.н.д. и 141 разпита;
- за 2023 г. са 277 н.о.х.д., 1658 ч.н.д. и 209 разпита;
- за 2022 г. са 288 н.о.х.д., 1334 ч.н.д. и 162 разпита.

През отчетния период окръжните съдилища са постановили актове по същество по н.о.х.д. общо по 121 броя дела:

- за Бургаския окръжен съд са 66 бр.;
- за Сливенския окръжен съд са 29 бр.;
- за Ямболския окръжен съд са 26 бр.

Към 01.01.2024 г. са останали общо несвършени в окръжните съдилища от съдебния район от предходния период 83 броя в.н.о.х.д. и 20 броя в.ч.н.д. Към 31.12.2024 г. са останали несвършени общо 107 въззивни наказателни дела и 57 частни наказателни дела II инстанция.

През 2024 г. в окръжните съдилища са постъпили общо 344 броя в.н.о.х.д. и 486 броя ч.н.д. II инстанция. През 2023 г. в окръжните съдилища са постъпили общо 322 броя в.н.о.х.д. и 408 броя ч.н.д. II инстанция. През 2022 г. в окръжните съдилища са постъпили общо 352 броя в.н.о.х.д. и 411 броя ч.н.д. II инстанция.

През отчетната 2024 г. в окръжните съдилища са разгледани общо 427 броя в.н.о.х.д. и 506 броя частни наказателни дела II инстанция. През 2023 г. в окръжните съдилища са разгледани общо 445 броя в.н.о.х.д. и 447 броя частни наказателни дела II инстанция. През 2022 г. в окръжните съдилища са разгледани общо 446 броя в.н.о.х.д. и 437 броя частни наказателни дела II инстанция.

Свършените в.н.о.х.д. през отчетната година 2024 г. общо за окръжните съдилища са 320 броя. Свършените в.н.о.х.д. през 2023 г. общо са 362 броя. Свършените в.н.о.х.д. през 2022 г. са 322 броя.

Общо приключили със съдебен акт по същество въззивни наказателни дела от общ характер:

- през 2024 г. са 294 в.н.о.х.д. със съдебен акт по същество и 26 прекратени;
- през 2023 г. са 320 в.н.о.х.д. със съдебен акт по същество и 42 прекратени;
- през 2022 г. са 294 в.н.о.х.д. със съдебен акт по същество и 28 прекратени.

Свършените в тримесечен срок въззивни частни наказателни дела II инстанция общо от окръжните съдилища в района на Бургаския апелативен съд за 2024 г. са 420 дела от общо свършени 449 дела, за 2023 г. са 392 дела от общо свършени 427 дела, а за 2022 г. са 370 дела от общо свършени 398 дела.

Приключили общо частни наказателни дела със съдебен акт по същество:

- през отчетната 2024 г. това са 420 частни дела, т. е. 93,54% от общо свършените частни наказателни дела;
- през 2023 г. това са 396 частни дела, т. е. 92,74% от общо свършените частни наказателни дела;
- през 2022 г. са 374 частни дела, т. е. 93,97% от общо свършените частни наказателни дела.

Към 01.01.2024 г. са висящи общо несвършени в окръжните съдилища от съдебния район от предходния период 803 първоинстанционни граждански, търговски и фирмени дела, включително частни граждански и частни търговски дела, като съответно са: 500 граждански дела, 303 търговски дела, 0 частни граждански дела и 0 фирмени дела. Към 31.12.2024 г. са останали несвършени общо 518 граждански дела, 294 търговски дела, 1 частно гражданско дело и 1 фирмено дело.

Висящи/несвършени в началото на отчетния период дела по съдилища:

- Бургаски окръжен съд: 560 за 2024 г., за 2023 г. са 630 дела и за 2022 г. са 621;
- Сливенски окръжен съд: за 2024 г. са 363, за 2023 г. са 110 дела и за 2022 г. са 105;
- Ямболски окръжен съд: за 2024 г. са 112, за 2023 г. са 124 бр. и за 2022 г. са 124 бр.

В края на отчетния период общо в окръжните съдилища останалите несвършени/висящи дела за 2024 г. са 813 броя (при 803 дела за 2023 г. и 864 дела за 2022 г.), от които:

- 518 граждански I инстанция (500 за 2023 г. и 485 за 2022 г.);
- 294 търговски I инстанция (303 за 2023 г. и 378 за 2022 г.)
- 1 частно гражданско I инстанция (0 за 2023 г. и 1 за 2022 г.).

Общо постъпление в трите окръжни съдилища от района на Бургаския апелативен съд:

- през 2024 г. са постъпили 1426 броя граждански и търговски дела първа инстанция, включително и частни;
- през 2023 г. са постъпили 1534 броя граждански и търговски дела първа инстанция, включително и частни;
- през 2022 г. са постъпили 1400 броя граждански и търговски дела първа инстанция, включително и частни.

През 2024 г. в окръжните съдилища в Бургас, Сливен и Ямбол са разгледани общо 2243 дела: 1270 граждански, включително 6 продължаващи под същия номер, 893 търговски, включително 8 продължаващи под същия номер, и 80 частни дела I инстанция. През 2023 г. в окръжните съдилища в Бургас, Сливен и Ямбол са разгледани общо 2426 дела: 1173 граждански, включително 16 продължаващи под същия номер, 1158 търговски, включително 12 продължаващи под същия номер, и 95 частни дела I инстанция. През 2022 г. в окръжните съдилища в Бургас, Сливен и Ямбол са разгледани общо 2284 граждански, търговски и частни дела I инстанция.

Брой на всичко дела за разглеждане по окръжни съдилища (висящи в началото на периода, постъпили през годината и продължаващи под същия номер дела):

- Бургаски окръжен съд: през 2024 г. са 1535 бр., през 2023 г. са 1685 бр. и през 2022 г. са 1604 бр.;
- Сливенски окръжен съд: за 2024 г. са 434 дела, за 2023 г. са 454 дела и за 2022 г. са 400 дела;
- Ямболски окръжен съд: през 2024 г. разгледаните дела са 274 бр., през 2023 г. разгледаните дела са 287 бр. и през 2022 г. са 280 броя.

Свършени първоинстанционни граждански, търговски и частни дела общо в окръжните съдилища:

- през 2024 г. са 1430 броя (1351 гр. и търг. и 79 частни дела);
- през 2023 г. са 1623 броя (1528 гр. и търг. и 95 частни дела);
- през 2022 г. са 1420 броя (1341 гр. и търг. и 79 частни дела).

Брой на свършени със съдебен акт по същество по окръжни съдилища:

- Бургаски окръжен съд: за 2024 г. са 736, за 2023 г. са 833 и за 2022 г. са 725;
- Сливенски окръжен съд: за 2024 г. са 246, за 2023 г. са 277 и за 2022 г. са 241;
- Ямболски окръжен съд: за 2024 г. са 101, за 2023 г. са 117 и за 2022 г. са 125.

Разгледани и свършени фирмени дела общо в окръжните съдилища: за 2024 г. са 5 фирмени дела, свършени са 4, като 3 са свършени в тримесечния срок, т. е. 75% (4 са решени със съдебен акт по същество), за 2023 г. са 10 фирмени дела, свършени са 10, като всички са свършени в тримесечния срок, т. е. 100% (9 са решени със съдебен акт по същество и 1 е прекратено), за 2022 г. са 9 фирмени дела, свършени са 9, като всички са свършени в тримесечния срок, т. е. 100%, и са решени със съдебен акт по същество.

Останалите несвършени от предходната година към 01.01.2024 г. дела в окръжните съдилища в района на Апелативен съд – Бургас за 2024 г. са съответно 341 въззивни граждански дела и 72 частни граждански дела II инстанция.

Останалите несвършени към края на отчетния период към 31.12.2024 г. дела в окръжните съдилища в района на Апелативен съд – Бургас са 325 въззивни граждански дела и 72 частни граждански дела II инстанция.

Постъпили общо в окръжните съдилища в района на Апелативен съд – Бургас въззивни граждански дела и частни граждански дела II инстанция: през 2024 г. постъпилите въззивни граждански дела са 2135, от които 1192 въззивни граждански дела, 943 частни граждански дела II инстанция, през 2023 г. постъпилите въззивни граждански дела са 2309, от които 1482 въззивни граждански дела, 827 частни граждански дела II инстанция, през 2022 г. постъпилите въззивни граждански дела са 2626, от които 1847 въззивни граждански дела, 779 частни граждански дела II инстанция.

Постъпили въззивни граждански дела и частни граждански дела II инстанция по окръжни съдилища:

- в Бургаския окръжен съд: през 2024 г. са 809 въззивни граждански дела, 630 частни граждански дела II инстанция, през 2023 г. са 1003 въззивни граждански дела, 588 частни граждански дела II инстанция и през 2022 г. са 1243 въззивни граждански дела, 545 частни граждански дела II инстанция;
- в Сливенския окръжен съд: за 2024 г. са 188 въззивни граждански дела и 177 частни граждански дела II инстанция, за 2023 г. са 191 въззивни граждански дела и 114 частни граждански дела II инстанция и за 2022 г. са 221 въззивни граждански дела и 141 частни граждански дела II инстанция;
- в Ямболския окръжен съд: за 2024 г. са 195 въззивни граждански дела и 136 частни граждански дела II инстанция, за 2023 г. са 288 въззивни

граждански дела и 125 частни граждански дела II инстанция и за 2022 г. са 383 въззивни граждански дела и 93 частни граждански дела II инстанция.

Общо разгледани въззивни граждански дела и частни граждански дела II инстанция в съдебния район: през 2024 г. са 2549, през 2023 г. са 2908 и за 2022 г. са 3459.

Общ брой за разглеждане въззивни граждански дела и частни граждански дела II инстанция по окръжни съдилища:

- в Бургаския окръжен съд: през 2024 г. са разгледани общо 1759 въззивни граждански дела, от които 1080 въззивни граждански и 679 частни граждански дела, през 2023 г. са разгледани общо 2025 въззивни граждански дела, от които 1397 въззивни граждански и 628 частни граждански дела, през 2022 г. са разгледани общо 2400 въззивни граждански дела, от които 1785 въззивни граждански и 615 частни граждански дела;

- в Сливенския окръжен съд: през 2024 г. са разгледани общо 386 въззивни граждански дела, от които 207 въззивни граждански и 179 частни граждански дела II инстанция, през 2023 г. са разгледани 324 въззивни граждански дела, от които 206 въззивни граждански и 118 частни граждански дела II инстанция, през 2022 г. са разгледани 382 въззивни граждански дела, от които 239 въззивни граждански и 143 частни граждански дела II инстанция;

- в Ямболския окръжен съд: през 2024 г. са разгледани общо 404 въззивни граждански дела, от които 247 въззивни граждански и 157 частни граждански дела II инстанция, през 2023 г. са разгледани 559 въззивни граждански дела, от които 420 въззивни граждански дела и 139 частни гр. дела II инстанция, през 2022 г. са разгледани 677 въззивни граждански дела, от които 576 въззивни граждански дела и 101 частни гр. дела II инстанция.

Общо свършени въззивни граждански и частни граждански дела в окръжните съдилища от района на Апелативен съд – Бургас: през 2024 г. са свършени общо 2150 въззивни граждански дела, от които 1209 въззивни граждански дела и 941 частни граждански дела II инстанция, през 2023 г. са свършени общо 2495 въззивни граждански дела, от които 1682 въззивни граждански дела и 813 частни граждански дела II инстанция, през 2022 г. са свършени общо 2866 въззивни граждански дела, от които 2063 въззивни граждански дела и 803 частни граждански дела II инстанция.

Постановените съдебни актове (по същество) от окръжните съдилища в района на Апелативен съд – Бургас през 2024 г. са 1040 по въззивни граждански дела и 819 по частни граждански дела II инстанция, през 2023 г. са 1482 по въззивни граждански дела и 749 по частни гр. дела II инстанция. За 2022 г. са 1872 по въззивни граждански дела и 738 по частни гр. дела II инстанция.

През 2024 г. в окръжните съдилища в Бургаския апелативен район правосъдие са осъществявали 70 съдии по щат.

Окръжен съд – Бургас: Утвърдената щатна численост към 01.01.2024 г. е 124 щ. бр., от които 44 щ. бр. магистрати (в това число 1 щ. бр. председател, 3 щ. бр. заместник-председател, 37 щ. бр. съдии, 3 щ. бр. мл. съдии) и 80 щ. бр. съдебна администрация. През 2024 г. кадровият проблем продължава да е актуален – продължава командироването на съдии от Окръжен съд –

Бургас в Апелативен съд – Бургас поради неприключил конкурс. Това, от своя страна, е налагало попълване на заетия щат на Окръжен съд – Бургас чрез командироване на съдии от районните съдилища на мястото на съдиите, командировани в Апелативен съд – Бургас.

Окръжен съд – Сливен: Към 31.12.2024 г. щатната численост на Окръжен съд – Сливен е 16 щ. бр. магистрати, от които: 1 щ. бр. административен ръководител – председател, 2 щ. бр. заместник на административния ръководител – заместник-председател, 11 щ. бр. съдии и 2 щ. бр. младши съдии. От тях към 31.12.2024 г. са заети 13 бр., от които: 1 административен ръководител, 2 заместник-председатели, 10 съдии, в това число 1 командирован съдия от Районен съд – Сливен.

Окръжен съд – Ямбол: През 2024 г. Окръжен съд – Ямбол работи с утвърден щат от 10 магистрати: 1 административен ръководител – председател, 1 заместник-председател, 7 съдии, както и 1 младши съдия. Към 31.12.2024 г. са останали незаети 3 съдийски щатни бройки, в това число 1 щатната бройка за младши съдия.

В годишния доклад, изготвен от председателя на Апелативен съд – Бургас, се посочва, че все още има незаети съдийски бройки, което продължава да налага командироване на съдии от районните съдилища, а на тяхно място командироване на младши съдии. Кадровата необезпеченост отново се дължи на забавяне на конкурсните процедури. И през 2024 г. съдии от окръжните съдилища в апелативния район са командировани в Апелативен съд – Бургас.

2. АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА И ОКРЪЖНИ СЪДИЛИЩА В АПЕЛАТИВНИЯ РАЙОН

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА

През последните три години броят на общо постъпилите дела е, както следва:

- 2024 г. – 1642 бр.;
- 2023 г. – 1640 бр.;
- 2022 г. – 1751 бр.

Очертава се тенденция за намаляване на броя на постъпленията, като за последната година техният брой е почти идентичен – увеличен е само с 2 бр. дела, а намалението спрямо 2022 г. е със 109 броя. Това е показател, на който не може да се влияе, а причините, които оказват въздействие върху него, са икономически, политически, социални и други. Предвид социално-икономическите тенденции в региона, подсъден на Апелативен съд – Варна, и отчетеното увеличение на постъпилите дела в окръжните съдилища през 2024 г., може да се очаква увеличение на делата в съда през 2025 г.

Средно месечно през отчетния период са постъпвали по 136,83 бр. дела или по 5,70 бр. дела на съдия.

Постъпилите по видове дела са, както следва:

- наказателни дела: през 2024 г. – 429 дела, през 2023 г. – 430 дела и през 2022 г. – 410 дела;

- граждански дела: през 2024 г. – 589 дела, през 2023 г. – 533 дела и през 2022 г. – 605 дела;

- търговски дела: през 2024 г. – 624 дела, през 2023 г. – 677 дела и през 2022 г. – 736 дела.

За тригодишния период се отчита намаляване на постъпленията на гражданските и търговските дела, докато постъпленията на наказателните дела са се увеличили.

Относителният дял на постъпилите през 2024 г. наказателни дела спрямо общия брой постъпили дела възлиза на 26,13%, за 2023 г. той е 26,22%, а за 2022 г. – 23,42%. За гражданските дела този процент за 2024 г. е 35,87%, за 2023 г. е 32,50% и за 2022 г. – 34,55%. За поредна година най-висок е относителният дял на постъпилите търговски дела – 38%, за 2023 г. той е 41,28% и за 2022 г. – 42,03%.

Общ брой дела за разглеждане през анализирания период 2024 – 2022 г.:

- за 2024 г. – 1939 дела;

- за 2023 г. – 1965 дела;

- за 2022 г. – 2101 дела.

Налице е намаление на броя на делата за разглеждане спрямо 2023 г. с 1,4% и със 7,8% спрямо 2022 г.

По видове делата за разглеждане в съда са, както следва:

- наказателни: през 2024 г. – 469 дела, през 2023 г. – 501 дела и през 2022 г. – 490 дела;

- граждански: през 2024 г. – 661 дела, през 2023 г. – 607 дела и през 2022 г. – 693 дела;

- търговски: през 2024 г. – 809 дела, 2023 г. – 857 дела и през 2022 г. – 918 дела.

Анализирайки данните, е видно, че през отчетния период в Наказателното отделение са разгледани с 32 броя по-малко дела спрямо предходния период. В Гражданското отделение броят на разгледаните дела е по-голям с 54 дела, а в Търговското отделение са разгледани 48 дела по-малко спрямо 2023 г.

Общо свършени дела през анализирания период 2024 – 2022 г.:

- през 2024 г. са свършени 1653 дела;

- през 2023 г. са свършени 1668 дела;

- през 2022 г. са свършени 1776 дела.

По този показател е налице намаление в сравнение с предходните 2023 г. и 2022 г., което е следствие на по-малкото постъпили дела през 2024 г.

Средно месечно през отчетния период в Апелативен съд – Варна са свършвани 138 дела, което е намаление с 1 брой спрямо 2023 г., когато са 139 дела и с 10 по-малко спрямо 2022 г., когато са 148 броя дела. За анализирания период се отчита намаляване и по този показател.

По видове свършените дела в съда са, както следва:

- наказателни: 2024 г. – 424 дела, 2023 г. – 461 дела и 2022 г. – 419 дела;

- граждански: 2024 г. – 570 дела, 2023 г. – 535 дела и 2022 г. – 619 дела;

- търговски: 2024 г. – 659 дела, 2023 г. – 672 дела и 2022 г. – 738 дела.

Относителният дял на свършените през 2024 г. наказателни дела спрямо общо свършените дела възлиза на 25,65% срещу 27,64% за 2023 г. и 23,59% за 2022 г., което е намаление спрямо предходната 2023 г. и увеличение спрямо 2022 г.

За гражданските дела този процент за 2024 г. е 34,48%, за 2023 г. е 32,07% и за 2022 г. – 34,85%. Най-висок за отчетната година е относителният дял на свършените търговски дела – 39,87% срещу 40,29% за 2023 г. и 41,55% за 2022 г.

През 2024 г. решенията в тримесечен срок дела общо за съда са 1224 бр., което представлява 74% от всичко свършените дела. През 2023 г. този показател е 1249 бр., което представлява 75% от всичко свършените дела, а за 2022 г. са 1299 бр., което представлява 73% от всичко свършените дела.

За отчетния период с 1% са намалели решенията в тримесечен срок дела спрямо 2023 г. и с 1% са се увеличили спрямо 2022 г., което сочи трайна тенденция в общия дял на свършените дела.

През отчетния период щатната численост на магистратите в Апелативен съд – Варна е 24, като в началото на 2024 г. 6 щатни бройки са незаети. На незаетите щатни бройки са командировани съдии от окръжните съдилища от апелативния район. В края на отчетния период от 24 щатни бройки за съдии незаети остават 2 бройки, като те са заети от командировани съдии от Окръжен съд – Варна.

Средната натовареност по щат за 2024 г.

Период	Апелативен съд – Варна	
	Спрямо дела за разглеждане	Спрямо свършени дела
2022	7,30	6,17
2023	6,82	5,79
2024	6,73	5,74

През 2024 г. показателят средна натовареност по щат както спрямо делата за разглеждане, така и за свършените дела, е по-нисък спрямо предходните 2023 г. и 2022 г.

Действителна натовареност за 2024 г.

Период	Апелативен съд – Варна	
	Спрямо дела за разглеждане	Спрямо свършени дела
2022	7,51	6,35
2023	6,99	5,93
2024	6,90	5,89

И при показателите за действителна натовареност съотношението спрямо дела за разглеждане и за свършените дела е по-ниска спрямо предходните две години.

Процентите показват, че натовареността на съдиите от Апелативен съд – Варна е постоянна, което е отражение на фактическата обстановка в страната и динамиката на постъпленията.

Според наличните статистическите данни във ВСС за натовареност на съдиите от апелативните съдилища за първото полугодие на 2024 г. е видно, че средната месечна натовареност по щат на един съдия от апелативен съд за страната спрямо делата за разглеждане е 8,68 срещу 7,97 за същия период за Варненския апелативен съд.

Съгласно същите данни средната месечна натовареност за свършени дела по щат от един съдия от апелативен съд за страната е 5,90, докато за Варненския апелативен съд тя е 5,79 дела.

Средната действителна натовареност в апелативните съдилища за първото полугодие на 2024 г. спрямо делата за разглеждане е 10,06, а за Варненския апелативен съд е 8,30 дела.

Средната действителна натовареност спрямо свършените дела за апелативните съдилища за първото полугодие на 2024 г. е 6,84 дела, а за Варненския апелативен съд е 6,03 дела.

За Апелативен съд – Варна действителната натовареност спрямо дела за разглеждане е под средната за страната за апелативно ниво с 1,76, а спрямо свършените дела – с 0,81. Между петте апелативни съдилища Апелативен съд – Варна се нарежда на трето място по натовареност по горните показатели, което е предпоставка за нормално правораздаване с нормална натовареност, се казва в доклада на председателя на съда.

ОКРЪЖНИ СЪДИЛИЩА В АПЕЛАТИВНИЯ РАЙОН

Постъпилите дела в окръжните съдилища от апелативния район са, както следва:

- 2024 г. – 128 съдии (по щат) са разгледали 11 201 дела или средната натовареност по щат на един съдия от окръжен съд в апелативния район е 87,50 дела;

- 2023 г. – 129 съдии (по щат) са разгледали 10 508 дела или средната натовареност по щат на един съдия от окръжен съд в апелативния район е 81,50 дела;

- 2022 г. – 129 съдии (по щат) са разгледали 10 040 дела или средната натовареност по щат на един съдия от окръжен съд в апелативния район е 77,80 дела.

Отчита се тенденция на увеличение на делата, постъпили в окръжните съдилища за 2024 г.

Делата за разглеждане в окръжните съдилища от апелативния район са, както следва:

- 2024 г. – 128 съдии (по щат) са разгледали 13 011 дела или средната натовареност по щат на един съдия от окръжен съд в апелативния район е 102 дела;

- 2023 г. – 129 съдии (по щат) са разгледали 12 629 дела или средната натовареност по щат на един съдия от окръжен съд в апелативния район е 98 дела;

- 2022 г. – 129 съдии (по щат) са разгледали 12 652 дела или средната натовареност по щат на един съдия от окръжен съд в апелативния район е 98 дела.

Отчита се тенденция на увеличение броя на делата за разглеждане в окръжните съдилища за 2024 г.

Свършени дела в окръжните съдилища от апелативния район:

- 2024 г. – свършени общо 11 141 дела от 128 съдии (по щат) или средна натовареност на един съдия от ОС е 87 дела;
- 2023 г. – свършени общо 10 974 дела от 129 съдии (по щат) или средна натовареност на един съдия от ОС е 85 дела;
- 2022 г. – свършени общо 10 534 дела от 129 съдии (по щат) или средна натовареност на един съдия от ОС е 82 дела.

По критерия свършени дела се наблюдава увеличение на броя свършени дела от един съдия за анализирания период спрямо 2023 г. с 2 дела. Отчитайки устойчивостта по този показател за предходните години, може да се каже, че бързината при решаване на делата от окръжните съдилища на апелативния район се е повишила.

Действителната месечна натовареност на един окръжен съдия от района на Апелативен съд – Варна по отчетената статистика за окръжните съдилища е, както следва:

- натовареност спрямо делата за разглеждане – 10,40 срещу 8,17 за 2023 г.;
- натовареност спрямо свършените дела – 9,13 срещу 6,80 за 2023 г.

По окръжни съдилища данните за постъпили, разгледани и свършени дела и средната натовареност по щат и действителна на съдиите по критериите „дела за разглеждане“ и „свършени дела“ са следните:

В Окръжен съд – Варна се наблюдава тенденция за увеличение на постъпилите дела, като данните за тригодишен период са, както следва:

- 2024 г. – 5265 дела;
- 2023 г. – 4992 дела;
- 2022 г. – 5097 дела.

В Окръжен съд – Варна делата за разглеждане са:

- 2024 г. – 6257 дела;
- 2023 г. – 6100 дела;
- 2022 г. – 6400 дела.

Броят на съдиите по щат за 2024 година е 66 съдии.

Натовареността по щат на един съдия по показателя дела за разглеждане е 7,90 за 2024 г., 7,59 за 2023 г. и 7,96 за 2022 г.

Действителната натовареност на един съдия по показателя дела за разглеждане е 10,38 за 2024 г., 10,60 за 2023 г. и 10,20 за 2022 г.

Свършени дела:

- 2024 г. – 5162 дела;
- 2023 г. – 5108 дела;
- 2022 г. – 5292 дела.

Натовареността по щат на един съдия по показателя свършени дела е 6,52 за 2024 г., 6,35 за 2023 г. и 6,58 за 2022 г.

Действителната натовареност на един съдия по показателя свършени дела е 8,56 за 2024 г., 8,87 за 2023 г. и 8,43 за 2022 г.

В Окръжен съд – Добрич постъпилите дела са, както следва:

- 2024 г. – 1461 дела;

- 2023 г. – 1581 дела;

- 2022 г. – 1533 дела.

Констатира се намаляване на броя на постъпилите дела спрямо предходните две години.

В Окръжен съд – Добрич дела за разглеждане:

- 2024 г. – 1745 дела;

- 2023 г. – 1915 дела;

- 2022 г. – 2038 дела.

Броят на съдиите по щат през последните три години е непроменен – 18 щатни бройки.

Натовареността по щат на един съдия по показателя дела за разглеждане е 8,08 за 2024 г., 8,87 за 2023 г. и 9,44 за 2022 г.

Действителната натовареност на един съдия по показателя дела за разглеждане е 9,33 за 2024 г., 10,16 за 2023 г. и 12,74 за 2022 г.

Свършени дела:

- 2024 г. – 1485 дела;

- 2023 г. – 1631 дела;

- 2022 г. – 1704 дела.

Месечната натовареност по щат на един съдия от този съд спрямо свършените дела е 6,88 за 2024 г., 7,55 за 2023 г. и 7,89 за 2022 г.

В Окръжен съд – Разград постъпилите дела са, както следва:

- 2024 г. – 960 дела;

- 2023 г. – 882 дела;

- 2022 г. – 746 дела.

Налице е увеличение на постъпилите дела за 2024 г. със 78 бр. спрямо 2023 г. и с 214 бр. повече спрямо 2022 г. Наблюдава се трайна тенденция за увеличение на постъпилите дела, като разликата с постъпилите през 2022 г. дела е значителна.

В Окръжен съд – Разград дела за разглеждане:

- 2024 г. – 1077 дела;

- 2023 г. – 989 дела;

- 2022 г. – 861 дела.

Броят на съдиите по щат в тригодишния период е непроменен – 10 щатни бройки.

Месечната натовареност по щат на един съдия от Окръжен съд – Разград по показателя дела за разглеждане е 8,98 за 2024 г., 8,24 за 2023 г. и 7,18 за 2022 г.

Действителната натовареност на един съдия по показателя дела за разглеждане е 11,58 за 2024 г., 10,41 за 2023 г. и 8,97 за 2022 г.

Свършени дела:

- 2024 г. – 960 дела;

- 2023 г. – 872 дела;

- 2022 г. – 754 дела.

Натовареността по щат на един съдия от Окръжен съд – Разград по този показател е 8,00 за 2024 г., 7,27 за 2023 г. и 6,28 за 2022 г.

Действителната натовареност на един съдия по този показател е 10,32 за 2024 г., 9,18 за 2023 г. и 7,85 за 2022 г.

Данните сочат увеличение на натовареността на съдиите от Окръжен съд – Разград както по отношение на делата за разглеждане, така и към свършените дела, спрямо предходните две години.

В Окръжен съд – Шумен постъпилите дела са, както следва:

- 2024 г. – 1386 дела;
- 2023 г. – 1210 дела;
- 2022 г. – 1216 дела.

Налице е увеличение на постъпилите дела за 2024 г. със 176 бр. спрямо 2023 г. и със 170 бр. повече спрямо 2022 г. Наблюдава се трайна тенденция за увеличение на постъпилите дела за анализирания период.

В Окръжен съд – Шумен дела за разглеждане:

- 2024 г. – 1562 дела;
- 2023 г. – 1479 дела;
- 2022 г. – 1480 дела.

Броят на съдиите по щат през последните три години е 13 съдии.

Месечната натовареност по щат на един съдия от Окръжен съд – Шумен по показателя дела за разглеждане е 10,01 за 2024 г., 9,48 за 2023 г. и 9,49 за 2022 г.

Действителната натовареност на един съдия по показателя дела за разглеждане е 10,01 за 2024 г., 10,20 за 2023 г. и 10,28 за 2022 г.

Свършени дела:

- 2024 г. – 1387 дела;
- 2023 г. – 1303 дела;
- 2022 г. – 1211 дела.

Натовареността по щат на един съдия спрямо свършените дела е 8,89 за 2024 г., 8,35 за 2023 г. и 7,76 за 2022 г.

Действителната натовареност на един съдия спрямо свършените дела е 8,89 за 2024 г., 8,99 за 2023 г. и 8,41 за 2022 г.

В Окръжен съд – Силистра постъпилите за разглеждане дела са, както следва:

- 2024 г. – 1186 дела;
- 2023 г. – 988 дела;
- 2022 г. – 819 дела.

Налице е увеличение на постъпилите дела за 2024 г. със 198 бр. спрямо 2023 г. и с 367 бр. повече спрямо 2022 г.

В Окръжен съд – Силистра дела за разглеждане:

- 2024 г. – 1341 дела;
- 2023 г. – 1206 дела;
- 2022 г. – 1129 дела.

Броят на съдиите по щат за последните три години остава непроменен – 10 съдии.

Месечната натовареност по щат на един съдия от Окръжен съд – Силистра по показателя дела за разглеждане е 11,18 за 2024 г., 10,04 за 2023 г., 9,41 за 2022 г.

Действителната натовареност на един съдия по показателя дела за разглеждане е 11,18 за 2024 г., 10,57 за 2023 г. и 13,13 за 2022 г.

Свършени дела:

- 2024 г. – 1213 дела;
- 2023 г. – 1051 дела;
- 2022 г. – 911 дела.

Натовареността по шат на един съдия спрямо свършените дела е 10,11 за 2024 г., 8,76 за 2023 г. и 7,59 за 2022 г.

Действителната натовареност на един съдия спрямо свършените дела е 10,11 за 2024 г., 9,22 за 2023 г. и 10,59 за 2022 г.

В Окръжен съд – Търговище постъпилите дела са, както следва:

- 2024 г. – 943 дела;
- 2023 г. – 855 дела;
- 2022 г. – 629 дела.

Налице е увеличение на постъпилите дела за 2024 г. с 88 бр. спрямо 2023 г. и с 314 бр. повече спрямо 2022 г. Тенденцията на увеличение на постъпилите дела за тригодишния период е трайна.

В Окръжен съд – Търговище дела за разглеждане:

- 2024 г. – 1028 дела;
- 2023 г. – 940 дела;
- 2022 г. – 744 дела.

Броят на съдиите по шат през 2023 г. е 11, както и през 2022 г., а през 2021 г. е 12.

Месечната натовареност по шат на един съдия от Окръжен съд – Търговище по показателя дела за разглеждане е 7,79 за 2024 г., 7,12 за 2023 г. и 5,64 за 2022 г.

Действителната натовареност на един съдия по показателя дела за разглеждане е 9,88 за 2024 г., 8,70 за 2023 г. и 6,64 за 2022 г.

Свършени дела:

- 2024 г. – 934 дела;
- 2023 г. – 856 дела;
- 2022 г. – 662 дела.

Натовареността по шат на един съдия спрямо свършените дела е 7,08 за 2024 г., 6,48 за 2023 г. и 5,02 за 2022 г.

Действителната натовареност на един съдия спрямо свършените дела е 8,98 за 2024 г., 7,93 за 2023 г. и 5,91 за 2022 г.

За 2024 година действителната натовареността в апелативния район по отношение на делата за разглеждане е най-висока за съдиите от Окръжен съд – Разград, следвани от Окръжен съд – Силистра, Окръжен съд – Варна, Окръжен съд – Шумен, Окръжен съд – Търговище и Окръжен съд – Добрич. Спрямо свършените дела се открояват Окръжен съд – Разград, Окръжен съд – Силистра, Окръжен съд – Търговище, Окръжен съд – Шумен, Окръжен съд – Варна и Окръжен съд – Добрич. Анализът на данните за тригодишен период показва, че в почти всички окръжни съдилища е увеличен броят на постъпилите дела съответно и на свършените. Изключение прави Окръжен съд – Добрич, където разгледаните и свършени дела са по-малко от предходната 2023 г.

3. АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВЕЛИКО ТЪРНОВО И ОКРЪЖНИ СЪДИЛИЩА В АПЕЛАТИВНИЯ РАЙОН

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВЕЛИКО ТЪРНОВО

В началото на 2024 г. в Апелативен съд – Велико Търново са останали несвършени от предходната година общо 180 въззивни граждански, въззивни търговски и въззивни частни граждански и търговски дела спрямо 208 през 2023 г. и 181 през 2022 г. В началото на отчетния период са останали несвършени от предходната година общо 67 наказателни дела при 52 за 2023 г. и 50 за 2022 г. При сравнителния анализ на периода 2022 – 2024 г. е видно, че броят на тези дела бележи тенденция на чувствително намаление през отчетната година по отношение на гражданските и търговските и незначително увеличение по отношение на наказателните дела.

Брой на постъпилите дела

Година	Всичко дела	Граждански дела	Наказателни дела
2022	1172	814	358
2023	1210	840	370
2024	1293	923	370

Сравнителният анализ показва, че продължава тенденцията на увеличаване броя на постъпилите дела, като през отчетната година това увеличение се дължи на постъпилите граждански дела. След като през 2023 г. е налице незначителен ръст на постъпилите граждански и търговски дела (840 спрямо 814), през 2024 г. се наблюдава отчетливо продължаване на тази тенденция – увеличение на постъпилите граждански и търговски дела (923), дори и завишавайки нивата от 2021 г. (тогава 915 дела), като увеличението е с 83 дела. След отчетеното през предходната година леко увеличение на постъплението на наказателните дела – 370 спрямо 358 за предходната година (с 12 повече), през настоящия отчетен период се наблюдава тенденция на устойчивост на постъплението на този вид дела – 370 спрямо 370 за предходната година. Увеличението през предходните години се дължи изключително на промените в процесуалните закони – ГПК (чл. 274, ал. 2) и НПК (чл. 424, ал. 1 вр. чл. 422, ал. 1, т. 5), с които е променена подсъдността на голяма група дела, като вече компетентен за разглеждането им е апелативен съд, както и измененията в Глава тридесет и пета „Производства във връзка с изпълнение на наказанията“ от НПК.

Постъпилите през отчетната година въззивни граждански дела са 306 спрямо 273 през 2023 г. и 218 през 2022 г., въззивните търговски дела са 143 спрямо 160 през 2023 г. и 190 през 2022 г., въззивните частни граждански и търговски дела са 468 спрямо 401 през 2023 г. и 397 през 2022 г., от които частни дела по чл. 274, ал. 2 от ГПК – 19, спрямо 28 през 2023 г. и 61 през 2022 г. Постъпилите жалби за бавност са 6 спрямо същия брой през 2023 г. и 9 през 2022 г.

Продължава тенденцията за увеличеното постъпление на въззивни граждански дела и намалението на въззивните търговски дела в резултат от приложението на разпоредбата на чл. 113 от ГПК (изм. ДВ, бр. 100/2019 г.) по отношение на предявени по реда на чл. 432 от КЗ (Тълкувателно решение № 1/23.12.2015 г. на ВКС по т. д. № 1/2014 г., ОСТК). Голяма част от делата

по преки искиове по КЗ са образувани и разгледани от окръжните съдилища като граждански съгласно чл. 113 от ГПК, вследствие на което е увеличено общото постъпление на въззивни граждански дела в Апелативен съд – Велико Търново за сметка на въззивните търговски дела. Налице е и тенденция на увеличение на въззивните частни граждански и търговски дела.

През 2024 г. общо новопостъпилите наказателни дела са 370 при същия брой за 2023 г. и 358 за 2022 г. През отчетната година няма промяна в броя на постъпилите наказателни дела в сравнение с предходната година. За 2023 г. е отчетено минимално увеличение на новопостъпилите дела в сравнение с 2022 г., която тенденция се запазва и през 2024 г. Постъпилите през изминалата година въззивни дела от общ характер са общо 70 при 80 за 2023 г. и 69 за 2022 г. Постъпилите през 2024 г. въззивни частни наказателни дела са 201 при 199 за 2023 г. и 193 за 2022 г. Новопостъпилите въззивни частни наказателни дела по чл. 243 НПК са 29 при 15 за 2023 г. и 19 за 2022 г. През отчетната година са постъпили 5 бр. въззивни административни наказателни дела при 10 бр. за 2023 г. и 6 дела за 2022 г. Постъпилите през 2024 г. дела за възобновяване са 65 при 66 за 2023 г. и 71 за 2022 г.

При анализа на постъплението при наказателните дела по видове през 2024 г. се отчита запазване на общия брой постъпили дела в сравнение с предходната година, когато е отчетено увеличение в сравнение с 2022 г. При постъпилите въззивни наказателни дела от общ характер, въззивни административни дела и наказателните дела за възобновяване се констатира намаление в сравнение с предходната година. При въззивните частни наказателни дела се отчита минимално увеличение в постъплението в сравнение с предходните години, докато при въззивните частни наказателни дела по чл. 243 НПК е налице рязко увеличение броя на постъпилите дела, което е почти двойно в сравнение с предходната година.

През отчетната 2024 г. в Апелативен съд – Велико Търново е имало за разглеждане общо 1540 дела, от които 247 висящи в началото на отчетния период и 1293 дела, постъпили през годината. При сравнителния анализ на последните три години тук е налице трайна тенденция на значително увеличаване на отчитаните стойности през отчетната година след отчетеното незначително увеличение през предходната година – 1403 дела за 2022 г., 1470 през 2023 г. и 1540 дела през 2024 г.

В края на отчетния период несвършени са останали 279 дела, който показател се е увеличил спрямо 2023 г. – тогава 247, дори и по-висок от отчетените стойности през 2022 г. – 260 дела. Това се дължи основно на непълния състав, при който работи съдът, и на продължителния отпуск поради временна нетрудоспособност на някои съдии.

От разгледаните в Апелативен съд – Велико Търново през отчетната година общо 1103 въззивни граждански и търговски дела са свършени 879 въззивни граждански и търговски дела, в т. ч. и въззивни частни граждански и търговски дела, от които 671 дела са приключили в тримесечен срок, което представлява 76% от свършените дела. През 2023 г. са свършени 868 въззивни граждански и търговски дела, в т. ч. и въззивни частни граждански и търговски дела, от които 639 дела са приключили в тримесечен срок, което представлява 74%. През 2022 г. са свършени 787 въззивни граждански и

търговски дела, в т. ч. и въззивни частни граждански и търговски дела, от които 611 дела са приключили в тримесечен срок, което представлява 78%.

От стоящите за разглеждане през отчетната година 401 въззивни граждански дела са свършени 268 дела, от които 130 дела са в тримесечен срок, което представлява 49% от свършените спрямо 48% свършени в тримесечен срок дела през 2023 г. (129 свършени в тримесечен срок дела от общо свършени 268) и 58% свършени в тримесечен срок дела през 2022 г. (114 свършени в тримесечен срок от общо свършени 196 дела). От стоящите за разглеждане през 2024 г. 208 въззивни търговски дела са свършени 133 дела, от тях в тримесечен срок са свършени 65 дела, което представлява 49%, спрямо същия процент за 2023 г. (86 свършени в тримесечен срок от общо свършени 176 дела) и спрямо 54% за 2022 г. (109 дела свършени в тримесечен срок от общо свършени 202 дела). Жалбите за бавност са със същия брой като през 2023 г. – 6, и по-малко от тези през 2022 г. – 9. Всички дела по жалби за бавност са свършени в тримесечен срок. През отчетния период са приключили 472 въззивни частни граждански и търговски дела спрямо 418 въззивни частни граждански и търговски дела през 2023 г. и 380 през 2022 г. Налице е увеличение с 54 дела спрямо 2023 г. и намаление с 8 дела спрямо 2022 г. Всички 472 въззивни частни граждански и търговски дела са приключени в тримесечния срок от образуването им, което представлява 100%. И през предходните две години съдът също е свършил разгледаните от него въззивни частни граждански и търговски дела на 100% в тримесечен срок.

През отчетната година от всичките 437 наказателни дела за разглеждане са свършени 382 дела, от които 322 дела в тримесечен срок от образуването им, което представлява 84%. За 2023 г. са приключени 355 дела, от които 304 в тримесечен срок или 86%. За 2022 г. са приключени 356 дела, от които 305 в тримесечен срок или 86%. Констатира се трайна тенденция на запазване броя на приключените дела в срок от три месеца.

От разгледаните през отчетната година 116 въззивни наказателни общ характер дела са свършени 82 броя. От тях 29 дела са решени в срок до три месеца, което представлява 35%. Основна причина за по-ниския процент на приключени дела от този вид в тримесечен срок не само през изминалата година, а и през предходните години, се явява необходимостта от откриване на съдебно следствие по голям брой от делата при разглеждането им във въззивната инстанция. Друга причина се явява образуването на дела преди съдебната ваканция, по които е дадено разрешение от административния ръководител на съда за насрочване извън двумесечния срок по чл. 247б, ал. 2 НПК. По посочената причина тези дела не биха могли да бъдат разгледани и решени в тримесечен срок. От разгледаните 205 въззивни частни наказателни дела са свършени 199 броя, от които 197 дела в тримесечния срок или 99%. По тези дела бързината на производството е постоянна величина в тригодишния период, която е 98% през 2023 г. и през 2022 г. През 2024 г. са разгледани 31 дела по чл. 243 НПК, от които са свършени 30 бр., като всичките са в тримесечен срок или 100%. Такава е тенденцията през последните три години. През 2024 г. са разгледани 7 въззивни административни наказателни дела. От тях са свършени 7 броя, като 6 дела са

в тримесечен срок или 86%. От разгледаните през 2024 г. 78 наказателни дела за възобновяване са свършени 64 броя дела, като 60 от тях са в тримесечен срок или 94%.

Към 01.01.2024 г. Апелативен съд – Велико Търново е с утвърдена щатна численост за 17 съдии, включително председател, 2 заместник-председатели и 14 съдии. Съдът започва работа през 2024 г. със заети 6 съдийски бройки и свободни 11 бройки за съдия, 8 от които в Гражданското и търговско отделение и 3 бройки в Наказателното отделение. Поради силно намалената заета щатна численост на съдии, увеличения брой дела, кореспондиращ с второто място по натовареност за осма поредна година сред апелативните съдилища в страната, от председателя на Апелативен съд – Велико Търново е извършено командироване в апелативния съд на съдии от окръжните съдилища в съдебния район.

През 2024 г. приключва конкурсът за повишаване в длъжност „съдия“ в апелативните съдилища – наказателно отделение (обн. ДВ, бр. 53/25.06.2021 г.). Съгласно решение по Протокол № 22/14.05.2024 г. от заседание на Съдийската колегия (СК), изпълняваща функциите на Висш съдебен съвет съгласно § 23, ал. 2 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Конституцията на Република България, в длъжност „съдия“ в Апелативен съд – Велико Търново са повишени трима съдии. През изминалата година приключва и конкурсът за повишаване в длъжност „съдия“ в апелативните съдилища – гражданско отделение. Съгласно решение по Протокол № 42/12.11.2024 г. на СК на ВСС в длъжност „съдия“ в Апелативен съд – Велико Търново са повишени осем съдии, като по отношение назначението на тези съдии с решение на СК на ВСС е допуснато предварително изпълнение. С решение по Протокол № 43/19.11.2024 г. на СК на ВСС е отменено допуснатото предварително изпълнение на решението по Протокол № 42/12.11.2024 г. по отношение на трима съдии по тяхна молба. Подадена е жалба срещу част от решенията по Протокол № 42/12.11.2024 г. на СК на ВСС и е образувано производство пред Върховния административен съд.

В края на отчетния период в Апелативен съд – Велико Търново са заети 14 щатни бройки за съдия. Незаети остават 3 съдийски щатни бройки в Гражданското и търговско отделение (за които е отменено допуснатото предварително изпълнение на решенията на СК на ВСС за повишаване в длъжност „съдия“ в Апелативен съд – Велико Търново), т. е. по-малко от 1/5 от щатната численост на съда за магистрати е незаета.

Натовареността по щат за 2024 г. по отношение на делата за разглеждане е 7,55 при 7,21 за 2023 г. и 6,88 за 2022 г., а по отношение на свършените дела е 6,18 за 2024 г. при 6,00 за 2023 г. и 5,60 за 2022 г.

Действителната натовареност на съда за 2024 г. е 8,75 при 8,55 за 2023 г. и 8,16 за 2022 г. по отношение на делата за разглеждане и 7,16 за 2024 г. при 7,11 за 2023 г. и 6,65 за 2022 г. по отношение на свършените дела. Натовареността на съдиите през отчетната година се увеличава спрямо предходната година поради големия брой постъпващи и решени дела, както и поради силно редуцирания съдийски състав през по-голяма част от периода. През 2024 г. е увеличено постъплението на граждански и търговски дела с

10% спрямо предходната година. Същевременно съдиите от Гражданското и търговско отделение разглеждат и наказателни дела в случаите, когато не може да се сформира състав от Наказателното отделение. В доклада на председателя на Апелативен съд – Велико Търново е посочено, че високата натовареност се допълва и поради участие на избраните съдии в Комисията по професионална етика, както и поради участия на съдиите в общи събрания и изготвяне на становища по тълкувателни дела. Щатната численост на съдиите в апелативния съд не е увеличавана от 2007 г. В доклада е посочено, че съдийският щат в Апелативен съд – Велико Търново трябва да бъде завишен с 1 щатна бройка „съдия“, за което има решение на Общото събрание на съдиите от апелативния съд, заради фактическата и правна сложност на постъпващите дела и завишеното постъпление.

ОКРЪЖНИ СЪДИЛИЩА В АПЕЛАТИВНИЯ РАЙОН

Окръжен съд – Велико Търново е започнал 2024 г. при утвърден щат за 18 съдии, както следва: председател, 2 заместник-председатели, 13 съдии и 2 младши съдии. Действително зетите бройки в рамките на щатната численост в началото на годината са 16 при вакантни 1 щ. бр. за заместник на административния ръководител и 1 щ. бр. за младши съдия. Считано от 01.07.2024 г., с встъпването в длъжност на Силвия Йовчева е зета свободната щ. бр. за длъжността „младши съдия“; на свободната длъжност „заместник на административния ръководител – заместник-председател“ е назначена съдия Милена Карагьозова – съдия в Окръжен съд – Велико Търново, която встъпва в длъжност на 30.10.2024 г.; считано от 04.12.2024 г., е освободена една длъжност „съдия“ в Окръжен съд – Велико Търново с встъпването на съдия Мая Пеева в длъжност „съдия“ в Апелативен съд – Велико Търново – Гражданско и търговско отделение. Към 31.12.2024 г. щатната численост на магистратите в Окръжен съд – Велико Търново остава непроменена и е 18 щ. бр., от които: 1 щ. бр. – административен ръководител, 2 щ. бр. – заместник административен ръководител, 13 щ. бр. за длъжността „съдия“ и 2 щ. бр. за длъжността „младши съдия“. В края на отчетния период зетата щатна численост на магистратите в Окръжен съд – Велико Търново е следната: административен ръководител, двама заместник административни ръководители, 11 щ. бр. за длъжността „съдия“ и 2 щ. бр. за длъжността „младши съдия“. Незаети са 1 щ. бр. за длъжността „съдия“ в Гражданското отделение и 1 щ. бр. за длъжността „съдия“ в Наказателното отделение на съда.

През отчетната 2024 г. в Окръжен съд – Велико Търново има за разглеждане общо 2632 дела, от които 466 висящи в началото на отчетния период и 2166 дела, постъпили през годината. През отчетния период в Окръжен съд – Велико Търново от всички 2632 дела за разглеждане са свършени 2152 дела, от които решени по същество са 1746, а 406 са прекратени. Средната натовареност по щат на Окръжен съд – Велико Търново съобразно броя на разгледани дела е 12,19, а съобразно броя на свършени дела е 9,96. Средната действителна натовареност на Окръжен съд –

Велико Търново съобразно броя на разгледани дела е 14,70, а съобразно броя на свършени дела е 12,02.

Към 01.01.2024 г. Окръжен съд – Габрово е с утвърден щат от 11 съдии, в т. ч. председател, заместник-председател, 8 съдии и 1 младши съдия. Незаета е 1 щатна бройка за младши съдия. Според председателя на съда щатната численост на Окръжен съд – Габрово е пределна с оглед постъпленията на делата за разглеждане, предвид данните за действителната натовареност и натовареността по щат за отчетната и предходните 2023 г. и 2022 г. Председателят на съда подчертава, че за да работи добре един окръжен съд, трябва да има обособени поне две отделения – гражданско и наказателно, с достатъчен брой съдии, позволяващ замествания при непредвидени обстоятелства като продължителен отпуск поради временна нетрудоспособност, както и възможност за повторно разпределяне на случаен принцип на отменени дела и на дела, по които са направени и приети отводи. Броят на съдиите в Наказателното отделение ограничава тази възможност и налага участие при разглеждане на първоинстанционни наказателни дела и във въззивните състави по такива дела и на съдии от Гражданското отделение, които разглеждат както първоинстанционни, така също и въззивни граждански и търговски дела, което обосновава и запазването на щата. Допълнително затруднение в работата на съдиите от Наказателното и Гражданското отделение възниква и след командироване на двама съдии – един съдия, разглеждащ наказателни дела, и един съдия, разглеждащ граждански дела, предвид кадровия дефицит в Апелативен съд – Велико Търново.

През 2024 г. в Окръжен съд – Габрово има за разглеждане общо 1479 дела. От тях 141 са висящи в началото на годината и 1338 – новопостъпили. През отчетния период в Окръжен съд – Габрово от всички 1479 дела за разглеждане са свършени 1187 дела, от които решени по същество са 917, а 270 са прекратени. Средната натовареност по щат на Окръжен съд – Габрово съобразно броя на разгледани дела е 11,20, а съобразно броя на свършени дела е 8,99. Средната действителна натовареност на Окръжен съд – Габрово съобразно броя на разгледани дела е 12,86, а съобразно броя на свършени дела е 10,32.

В началото на отчетния период Окръжен съд – Ловеч има утвърден щат от 13 съдии, в т. ч. председател, 2 заместник-председатели, 9 съдии и 1 младши съдия. След встъпването в длъжност на 1 младши съдия на 01.07.2024 г. към края на отчетния период има незаета 1 съдийска щатна бройка, която е обявена на конкурс.

През 2024 г. в Окръжен съд – Ловеч делата за разглеждане са общо 1661. От тях 200 са висящи и 1461 – новопостъпили. През отчетния период в Окръжен съд – Ловеч от всички 1661 дела за разглеждане са свършени 1412 дела, от които решени по същество са 1227, а 185 са прекратени. Средната натовареност по щат на Окръжен съд – Ловеч съобразно броя на разгледани дела е 10,65, а съобразно броя на свършени дела е 9,05. Средната действителна натовареност на Окръжен съд – Ловеч съобразно броя на разгледани дела е 12,04, а съобразно броя на свършени дела е 10,23.

Окръжен съд – Плевен е с утвърден щат от 25 съдии – административен ръководител, 2 заместници на административния ръководител, 21 съдии и 1 младши съдия. В началото на отчетния период 24 щатни бройки са заети, а незаета е 1 щ. бр. за младши съдия. Един съдия е освободен от длъжност на основание чл. 160 вр. чл. 165, ал. 1, т. 1 от ЗСВ, считано от 27.04.2024 г.; на 03.06.2024 г. 1 съдия е встъпил в длъжност „съдия“ в Апелативен съд – Велико Търново; на 01.07.2024 г. е встъпил в длъжност 1 младши съдия; 1 съдия е освободен от длъжност на основание чл. 160 вр. чл. 165, ал. 1, т. 2 от ЗСВ, считано от 01.01.2025 г. С решение по Протокол № 28 от заседание на СК на ВСС, проведено на 25.06.2024 г., е съкратена на основание чл. 130б, ал. 2, т. 6 от Конституцията 1 свободна длъжност „съдия“ в Окръжен съд – Плевен, считано от датата на вземане на решението. В края на отчетния период щатната численост на Окръжен съд – Плевен включва 24 щатни бройки за съдии, от които 22 щатни бройки за съдии са заети, а незаети са 1 щатна бройка за съдия и 1 щатна бройка за младши съдия.

През 2024 г. в Окръжен съд – Плевен има за разглеждане общо 2593 дела. От тях 375 са висящи и 2218 – новопостъпили. През отчетния период в Окръжен съд – Плевен от всички 2593 дела за разглеждане са свършени 2257 дела, от които решени по същество са 1869, а 388 са прекратени. Средната натовареност по щат на Окръжен съд – Плевен съобразно броя на разгледани дела е 9,00, а съобразно броя на свършени дела е 7,84. Средната действителна натовареност на Окръжен съд – Плевен съобразно броя на разгледани дела е 9,64, а съобразно броя на свършени дела е 8,39.

Окръжен съд – Русе е с утвърден щат за 21 съдии – административен ръководител, 3 заместници на административния ръководител, 16 съдии и 1 младши съдия. Щатната численост, както и съставът на действително работилите в институцията съдии, се характеризират с динамика през отчетния период поради трансформиране на 1 щатна длъжност „съдия“ в длъжност „заместник на административния ръководител“ и заемането ѝ; командироване на съдия от Районен съд – Русе в Наказателното отделение; освобождаване на 1 съдия от длъжност на основание чл. 160 вр. чл. 165, ал. 1, т. 1 от ЗСВ, считано от 03.11.2024 г.

През 2024 г. в Окръжен съд – Русе има за разглеждане общо 2745 дела. От тях 348 са висящи в началото на годината и 2398 новопостъпили. През отчетния период в Окръжен съд – Русе от всички 2745 дела за разглеждане са свършени 2406 дела, от които решени по същество са 1988, а 418 са прекратени. Средната натовареност по щат на Окръжен съд – Русе съобразно броя на разгледаните дела е 10,89, а съобразно броя на свършените дела е 9,55. Средната действителна натовареност на Окръжен съд – Русе съобразно броя на разгледаните дела е 11,44, а съобразно броя на свършените дела е 10,03.

4. АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ И ОКРЪЖНИ СЪДИЛИЩА В АПЕЛАТИВНИЯ РАЙОН

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ

Към 31.12.2023 г. останалите общо несвършени дела в Апелативен съд – Пловдив са 305 броя. През отчетната 2024 г. са постъпили общо 1839 бр. дела при 1990 бр. дела за 2023 г. и 1965 бр. дела за 2022 г. От постъпилите дела наказателните са 605 бр., гражданските – 588 бр., търговските – 646 бр. Общо са разгледани 2144 бр. дела (2258 бр. през 2023 г. и 2387 бр. през 2022 г.). От общия брой разгледани 2144 бр. дела през 2024 г. свършените са общо 1881 бр. (през 2023 г. – 1980 бр. и през 2022 г. – 2092 бр.). От тях в срок до 3 месеца са приключили 1486 броя, съставляващи 79% от всички свършени дела, при 1539 бр. за 2023 г. (78%).

През отчетния период има постъпили дела със 151 броя по-малко, като се наблюдава и намаление на разгледаните (със 141 бр.) и на свършените (с 99 бр.) дела спрямо предходния отчетен период.

Към 01.01.2024 г. щатните бройки за съдии са 29, от които 22 щ. бр. са заети и 7 щ. бр. са свободни. Четири от свободните щатни бройки са в Търговското отделение, 1 в Гражданското отделение и 2 в Наказателното отделение на съда. През отчетната година е освободена 1 щ. бр. за длъжността „съдия“ в Търговското отделение, считано от 13.05.2024 г., поради освобождаване на съдия Георги Чамбов от длъжност на основание чл. 165, ал. 1, т. 1 ЗСВ (решение на Съдийската колегия на ВСС по Протокол № 21/23.04.2024 г.).

С решение на Съдийската колегия на ВСС по Протокол № 22/14.05.2024 г. на основание чл. 160 и чл. 193, ал. 3 от ЗСВ Елена Захова и Веселин Хаджиев – съдии в Окръжен съд – Пловдив, са повишени в длъжност „съдия“ в Апелативен съд – Пловдив – Наказателно отделение. Съдиите Захова и Хаджиев са класирани в конкурса за повишаване и заемане на 2 свободни длъжности „съдия“ в Апелативен съд – Пловдив – Наказателно отделение, обявен с решение на Съдийската колегия на ВСС по Протокол № 14/27.04.2021 г., като са встъпили в длъжност на 27.05.2024 г. С решение на Общото събрание на съдиите от Апелативен съд – Пловдив от 27.05.2024 г. е извършена промяна в разпределението на съдиите във втори състав на Наказателното отделение, в който преминава съдия Хаджиев, и трети състав на Наказателното отделение, в който преминава съдия Захова.

С решение на Съдийската колегия на ВСС по Протокол № 42/12.11.2024 г. на основание чл. 160 и чл. 193, ал. 3 от ЗСВ Валентин Бойкинов – съдия в Софийския градски съд, е повишен на длъжност „съдия“ в Апелативен съд – Пловдив, Гражданско отделение. Съдията е класиран в конкурса за повишаване и заемане на 1 свободна длъжност „съдия“ в Апелативен съд – Пловдив, Гражданско отделение, обявен с решение на Съдийската колегия по Протокол № 31/26.07.2022 г. Съдия Бойкинов встъпва в длъжност на 12.12.2024 г. и с решение на Общото събрание на съдиите от Апелативен съд – Пловдив е разпределен в Търговското отделение на съда.

С решение на Съдийската колегия на ВСС по Протокол № 31/26.07.2022 г. е обявен конкурс за повишаване в длъжност „съдия“ в апелативните съдилища – търговско отделение, като за Апелативен съд – Пловдив са обявени 4 свободни длъжности. На 03.04.2024 г. резултатите от класирането на кандидатите в конкурса за повишаване в длъжност „съдия“ в апелативните съдилища – търговско отделение, са публикувани на интернет

страницата на Висшия съдебен съвет. За обявените 4 свободни места в Апелативен съд – Пловдив са класирани 3 съдии от Окръжен съд – Пловдив и 1 съдия от Окръжен съд – Пазарджик. С решение на Съдийската колегия на ВСС по Протокол № 6/11.02.2025 г. конкурсната процедура за повишаване в длъжност на класираните кандидати за заемане на длъжности „съдия“ в апелативните съдилища – търговско отделение, е прекратена.

Поради изтичане мандата на административния ръководител – председател на Апелативен съд – Пловдив на 23.12.2024 г. с решение на Съдийската колегия на ВСС по Протокол № 46/10.12.2025 г. съдия Михаела Буюклиева – заместник на административния ръководител, заместник-председател на Апелативен съд – Пловдив, е определена за изпълняваща функциите „административен ръководител – председател“ на съда, считано от 23.12.2024 г. до встъпване в длъжност на нов административен ръководител. Със същото решение на Съдийската колегия на ВСС на основание чл. 169, ал. 5 от ЗСВ Магдалина Иванова, заемаща длъжността „административен ръководител – председател“ на Апелативен съд – Пловдив до 23.12.2024 г., е преназначена на длъжност „съдия“ в Апелативен съд – Пловдив.

Със Заповед № 511/26.04.2022 г. на председателя на ВКС Елена Арнаукова, съдия в Апелативен съд – Пловдив, член на първи граждански състав, е командирована да изпълнява длъжността „съдия“ във ВКС, Търговска колегия, на незает щат, считано от 03.05.2022 г. до отпадане необходимостта от командироването.

Към 31.12.2024 г. съдийските щатове в Апелативен съд – Пловдив са 29 бр., от които 24 щ. бр. са заети и 5 щ. бр. са свободни.

За обезпечаване на нормалната правораздавателна работа на съда на свободните щатни бройки през 2024 г. в Апелативен съд – Пловдив са командировани съдии от окръжните съдилища.

При тези данни средната натовареност на съдиите от Апелативен съд – Пловдив през 2024 г. е следната:

Натовареност по щат (в скоби са данните за 2023 г.)

Показател	Апелативен съд – Пловдив
Дела за разглеждане	6,16 (6,57)
Свършени дела	5,41 (5,69)

Действителна натовареност (в скоби са данните за 2023 г.)

Показател	Апелативен съд – Пловдив
Дела за разглеждане	6,70 (7,38)
Свършени дела	5,88 (6,40)

Данните показват, че натовареността на Апелативен съд – Пловдив през 2024 г. по двата показателя запазва нивата спрямо предходния отчетен период.

ОКРЪЖНИ СЪДИЛИЩА В АПЕЛАТИВНИЯ РАЙОН

Обобщените статистически данни сочат, че за 2024 г. в Окръжен съд – Пловдив всички постъпили дела са 7035 броя. При тези постъпления за разглеждане са стояли общо 8517 броя дела при общ брой свършени дела за годината 7060 (от тях 81% в срок до 3 месеца). През 2024 г. се наблюдава увеличаване на броя на постъпилите и разгледаните дела спрямо предходната година (съответно с близо 1,50% и 1,54%) и увеличаване на броя на свършените дела с около 2,23%.

През отчетната 2024 г. щатната численост на Окръжен съд – Пловдив включва общо 181 щатни бройки, от които 62 щата за съдии и 119 щата за съдебни служители. През отчетния период 4 съдии от Окръжен съд – Пловдив са командироваани в Апелативен съд – Пловдив, като 3 от тях са на свободен съдийски щат до заемане на мястото чрез конкурс, а 1 – на мястото на командирован във ВКС апелативен съдия – до завръщането му, в Административен съд София-град е командирован 1 окръжен съдия до 04.04.2024 г., като от същата дата е командирован в Софийския градски съд за срок от 12 месеца. Във Върховния касационен съд е командирован 1 съдия, считано от 01.03.2024 г. до отпадане на необходимостта от командироване.

Съответно в Окръжен съд – Пловдив през цялата отчетна година са били командировани 3 съдии от Районен съд – Пловдив и 1 съдия от Районен съд – Асеновград, а за различни периоди от време са командировани още 1 съдия от Окръжен съд – Пазарджик, 1 съдия от Районен съд – Пазарджик и 3 съдии от Районен съд – Пловдив.

През 2024 г. след решение на Съдийската колегия на ВСС по Протокол № 22/14.05.2024 г. 2 съдии са повишени в длъжност „съдия“ в Апелативен съд – Пловдив, отстъпили от длъжността „съдия“ в Окръжен съд – Пловдив, считано от 27.05.2024 г., 1 съдия в Апелативен съд – Велико Търново, отстъпил от длъжността „съдия“ в Окръжен съд – Пловдив, считано от 03.06.2024 г.

След решение на Съдийската колегия на ВСС по Протокол № 26/11.06.2024 г. 1 съдия е повишен в длъжност „съдия“ в Апелативен съд – София, отстъпил от длъжността „съдия“ в Окръжен съд – Пловдив, считано от 27.06.2024 г.

С решение на Съдийската колегия на ВСС по Протокол № 28/25.06.2024 г. в Окръжен съд – Пловдив са назначени 2 младши съдии, встъпили в длъжност на 01.07.2024 г. В края на отчетния период съдът работи с 4 младши съдии.

Към 31.12.2024 г. в Окръжен съд – Пловдив незаети са 9 щатни бройки за магистрати, от които 7 за длъжността „окръжен съдия“ и 2 за „младши съдия“. Незаемаването на 7 съдийски длъжности, всички в Наказателно отделение, и 2 за младши съдии, съпоставено с командироването на 3 съдии от Окръжен съд – Пловдив в Апелативен съд – Пловдив, 1 съдия в

Софийския градски съд и 1 съдия във Върховния касационен съд поставя съда в изключително сложно положение, тъй като възможностите за командироване на районни съдии от съдилищата в района на Окръжен съд – Пловдив са изчерпани.

За 2024 г. в Окръжен съд – Стара Загора всички постъпили дела са 2767 бр. При тези постъпления за разглеждане са стояли общо 3325 бр. дела при общ брой свършени дела за годината 2724 (от тях 83% в срок до 3 месеца). Сравнението на показателите за отчетната година сочи, че е налице незначително намаляване на обема на работа, като броят на постъпилите, разгледани и свършени дела спрямо предходната 2023 г. е намален съответно с около 2,67%, 2,78% и 4,82%.

Към 31.12.2024 г. магистратските длъжности в Окръжен съд – Стара Загора са 24 бр., от които: 1 председател, 3 заместник-председатели, 18 съдии и 2 младши съдии. В края на 2024 г. има 2 незаети щатни бройки за длъжността „съдия“ в Наказателно отделение, като на едната е командирован съдия от Районен съд – Стара Загора и 1 съдия е командирован в Апелативен съд – Пловдив.

За 2024 г. в Окръжен съд – Пазарджик всички постъпили дела са 2110 броя. При тези постъпления за разглеждане са стояли общо 2423 бр. дела при общ брой свършени дела за годината 2023 (от тях 88% в срок до 3 месеца). Сравнението на показателите по години сочи, че през 2024 г. има незначително увеличаване на броя на постъпилите дела, респективно на делата за разглеждане, съответно с около 0,38%, 0,25% и намаляване броя на свършените дела спрямо предходната 2023 г. с 3,85%.

Към 31.12.2024 г. магистратските длъжности в Окръжен съд – Пазарджик са 20 щатни бройки: 1 административен ръководител – председател, 2 щ. бр. заместник на административния ръководител – заместник-председател, 15 щ. бр. окръжни съдии и 2 щ. бр. младши съдии.

Обобщените статистически данни сочат, че за 2024 г. в Окръжен съд – Хасково всички постъпили дела са 2103 броя. При тези постъпления за разглеждане са стояли общо 2430 дела при общ брой свършени дела за годината 2094 (от тях 85% в срок до 3 месеца). Сравнението на показателите показва, че през 2024 г. спрямо предходния отчетен период има увеличение на броя на постъпилите дела с около 14,73%, а незначително намаление на разгледани и свършени дела спрямо 2023 г. съответно с около 0,86% и 1,43%.

В началото на отчетния период в Окръжен съд – Хасково по утвърдено щатно разписание има 15 щатни длъжности „съдия“, които са заети, и 3 щатни длъжности „младши съдия“, от които 2 са свободни. Те са разпределени, както следва: 1 административен ръководител – председател, 2 заместник-председатели, 12 окръжни съдии, 3 младши съдии.

С решение на Съдийската колегия на ВСС по Протокол № 37/08.10.2024 г. за изпълняваща функциите „административен ръководител – председател“ на Окръжен съд – Хасково е определена Милена Петева-Георгиева – „заместник на административния ръководител – заместник-председател“, считано от датата на вземане на решението до встъпване в длъжност на нов административен ръководител.

С решение на Съдийската колегия по Протокол № 43/19.11.2024 г. и Протокол № 44/26.11.2024 г. (обн. ДВ, бр. 101/29.11.2024 г.) на основание чл. 167, ал. 2 вр. чл. 194а, ал. 1 от ЗСВ е открита четвъртата процедура за избор на административен ръководител на Окръжен съд – Хасково, която към настоящия момент не е приключила.

В Апелативен съд – Пловдив е командирован 1 съдия, считано от 01.04.2022 г. на незаета щатна бройка до заемане на мястото чрез конкурс.

В края на 2024 г. и двете незаети щатни бройки за длъжността „младши съдия“ са заети.

През 2024 г. в Окръжен съд – Смолян всички постъпили дела са 766 броя. При тези постъпления за разглеждане са стояли общо 982 бр. дела при общ брой свършени дела за годината 843 (от тях 80% в срок до 3 месеца). Сравнението на показателите по години сочи, че през 2024 г. се наблюдава незначително увеличение на броя на постъпилите дела с 2,13%. Броят на разгледаните дела е увеличен с 14,32% през 2024 г., а при свършените дела се наблюдава значително увеличение спрямо 2023 г. с 31,10%.

До м. октомври 2024 г. в Окръжен съд – Смолян съдийските щатове са общо 13 броя, от които 12 съдии и 1 младши съдия. Разпределението им по длъжности е, както следва: 1 административен ръководител – председател, 2 заместник-председатели, 9 съдии и 1 младши съдия. С решение на Пленума на Висшия съдебен съвет от 17.10.2024 г. е съкратена 1 свободна длъжност „съдия“ в Окръжен съд – Смолян – Гражданско отделение, с което утвърдените съдийски щатове стават 12: 1 административен ръководител, 2 заместник административни ръководители, 8 съдии и 1 младши съдия. От тях в момента са заети 10 щата. За 1 свободен съдийски щат е обявен конкурс по реда на чл. 189, ал. 1 и ал. 3 от ЗСВ за преместване и заемане. Вторият свободен щат е за младши съдия, за който в началото на 2024 г. Съдийската колегия на ВСС обяви конкурс на основание чл. 180 вр. чл. 176, ал. 1, т. 1 от ЗСВ за заемането му. След приключване на обучението в НИП през 2025 г. се очаква да встъпи в длъжност класираният младши съдия. Командироването на съдия Меденка Недкова в Апелативен съд – Пловдив на незаета щатна длъжност до заемането ѝ чрез конкурс от м. ноември 2023 г. е прекратено, считано от 16.12.2024 г.

Обобщените статистически данни показват, че за 2024 г. в Окръжен съд – Кърджали всички постъпили дела са 828 броя. При тези постъпления за разглеждане са стояли общо 950 бр. дела при общ брой свършени дела за годината 792 (от тях 86% в срок до 3 месеца). Сравнението на показателите по години сочи, че през 2024 г. се наблюдава незначително намаление на броя на постъпилите, разгледани и свършени дела спрямо 2023 г. – съответно с около 7,69%, 3,75% и 8,44%.

През отчетния период в Окръжен съд – Кърджали има 9 щатни бройки за длъжността „съдия“ и 1 за длъжност „младши съдия“. Разпределението по съдийските длъжности е, както следва: 1 административен ръководител – председател, 2 заместник-председатели, 6 съдии и 1 младши съдия. През отчетната година е останала незаета 1 съдийска щатна бройка. Длъжността е включена за заемане в обявления по реда на чл. 189, ал. 1 и ал. 2 от ЗСВ конкурс за повишаване и заемане на 32 длъжности „съдия“ в окръжните

съдилища – наказателно отделение на основание чл. 180 от ЗСВ и в изпълнение на решение на Съдийската колегия на ВСС по Протокол № 39/22.10.2024 г., т. 5.4, изм. и доп. с решения по Протокол № 40/29.10.2024 г., т. 14.1, Протокол № 41/05.11.2024 г., т. 18.3, Протокол № 45/03.12.2024 г., т. 6.3 и Протокол № 46/10.12.2024 г., т. 33.1, обн. ДВ, бр. 2/07.01.2025 г.

Средномесечната натовареност по щат (Окръжен съд – Пловдив – 62 щата, Окръжен съд – Стара Загора – 24 щата, Окръжен съд – Пазарджик – 20 щата, Окръжен съд – Хасково – 18 щата, Окръжен съд – Смолян – 12 щата, и Окръжен съд – Кърджали – 10 щата) на съдиите от окръжните съдилища в апелативния район е:

Натовареността по щат (в скоби са данните за 2023 г.)

Окръжен съд	Дела за разглеждане	Свършени дела
Пловдив	11,45 (11,46)	9,49 (9,43)
Стара Загора	11,55 (11,88)	9,46 (9,94)
Пазарджик	10,10 (10,07)	8,43 (8,77)
Хасково	11,25 (11,35)	9,69 (9,83)
Смолян	6,82 (5,51)	5,85 (4,12)
Кърджали	7,92 (8,23)	6,60 (7,21)

Действителната натовареност (в скоби са данните за 2023 г.)

Окръжен съд	Дела за разглеждане	Свършени дела
Пловдив	13,48 (12,90)	11,17 (10,62)
Стара Загора	13,04 (13,52)	10,68 (11,31)
Пазарджик	10,32 (10,60)	8,62 (9,23)
Хасково	12,87 (14,12)	11,09 (12,24)
Смолян	8,95 (6,89)	7,69 (5,15)
Кърджали	8,80 (9,06)	7,33 (7,94)

От сравнението на статистическите данни за работата на окръжните съдилища могат да се направят следните изводи:

- през 2024 г. в някои окръжни съдилища (Окръжен съд – Пловдив, Окръжен съд – Пазарджик, Окръжен съд – Хасково, Окръжен съд – Смолян) има увеличение на постъпленията на дела, като най-значително е то в Окръжен съд – Хасково (с 14,72%). В Окръжен съд – Стара Загора и Окръжен съд – Кърджали се наблюдава намаление на постъпилите дела съответно на делата за разглеждане и на свършените дела. В Окръжен съд – Пловдив, Окръжен съд – Пазарджик и Окръжен съд – Смолян е нараснал броят на разглежданите дела, като най-голям е процентът в Окръжен съд – Смолян (14,31%). В Окръжен съд – Пловдив и Окръжен съд – Смолян са се увеличили и свършените дела съответно с 2,23% и 31,10%;

- през отчетния период с най-висока натовареност по щат и действителна натовареност спрямо останалите окръжни съдилища в апелативния район продължават да са окръжните съдилища в Пловдив, Стара Загора и Хасково. Традиционно най-ниско натоварен остава Окръжен съд – Смолян.

Постъпленията на дела и незаетите щатове обаче не са предизвикали видимо снижаване на темпа на работа, както е видно от броя свършени дела в тримесечен срок.

5. СОФИЙСКИ АПЕЛАТИВЕН СЪД И ОКРЪЖНИ СЪДИЛИЩА В АПЕЛАТИВНИЯ РАЙОН

СОФИЙСКИ АПЕЛАТИВЕН СЪД

Отчетната 2024 г. бележи поредно и устойчиво увеличение на общото постъпление на наказателните дела в сравнение с предходната 2023 г. – 1668 новообразувани дела спрямо 1542 в предходната година – 126 повече или завишение от 8,17%. За 2024 г. са поставени за разглеждане общо 1867 наказателни дела, включващи и 199 дела, висящи в началото на периода (за сравнение през 2023 г. общият брой е 1779 наказателни дела, от които 237 дела, висящи в началото на периода). Установява се сходно постъпление на делата от общ характер, отчетен през изминалата година – 278 дела в сравнение с 275 през предходната година.

Увеличение на постъплението през 2024 г. бележат и останалите групи наказателни дела. В сравнение с 2023 г. частните наказателни дела през 2024 г. са със 107 бр. повече – завишение с 9,44%.

По реда на въззивното производство новообразуваните дела са 1668 броя. От тях 279 броя са делата от общ характер, 1 дело от административен характер и 1240 частни наказателни производства. В общия брой на в.н.ч.д. са включени всички, независимо дали са разгледани в открито или в закрито заседание, също ч.н.д. от досъдебното производство по мерки за процесуална принуда.

По отношение на наказателните частни дела с предмет въззивен контрол на мерките за процесуална принуда се наблюдава най-значителен ръст от над 30% – през отчетната 2024 г. техният общ брой (по чл. 64 НПК и по чл. 65 НПК) е 605 образувани и разгледани дела – в сравнение с 2023 г., когато са образувани и разгледани 465 дела, и за 2022 г. – общо 354 дела.

През отчетната година в.ч.н.д. по чл. 243 НПК са 79 бр. (с 19 бр. повече от предходната или завишение с 31,66%).

През 2024 г. са образувани 149 дела за възобновяване на наказателното производство по Глава XXXIII от НПК. Решени по същество са 122 дела, а 20 са прекратени. В тримесечен срок са свършени 80% от делата за възобновяване.

През отчетната година данните за броя на неприключилите дела показват завишение – 227 бр., при 199 бр. в края на 2023 г. През 2024 г. продължава да е най-голям броят на неприключилите дела от общ характер – 162 бр. (при 153 бр. за 2023 г.), което е обяснимо с оглед на обстоятелството, че по тези дела в повечето случаи се провежда въззивно съдебно следствие за допускане, събиране и проверка на доказателства. С 11 дела е завишен броят на неприключилите въззивни частни дела, които са 38 бр. (при 27 бр. за предходната 2023 г.). В края на 2024 г. има едно висящо дело от административен характер. Неприключилите производства по възобновяване са 23 броя.

През отчетната година продължава да е най-голям броят на постъпилите въззивни частни наказателни дела – 1240, от общо постъпилите в съда 1668 наказателни дела. От частните наказателни производства продължава да е най-висок броят на делата по мерки за процесуална принуда и тези по Глава тридесет и пета от НПК. През изминалата 2024 г. се запазва тенденцията на увеличаване броя на частните производства, образувани по жалби и протести срещу мерки за процесуална принуда. През отчетната година се отчита значително увеличение – образувани са общо 605 дела (283 по чл. 64 от НПК и 222 по чл. 65 от НПК). В тази група са включени и произнасянията по МНО на лицата, срещу които има производства по Закона за екстрадицията и Европейската заповед за арест (ЗЕЕЗА). Завишено постъпление се отбелязва при частните наказателни дела с предмет на произнасяне по чл. 72 от НПК относно обезпечение на глобата, конфискацията и отнемане на имущество. Тези дела се отличават с голям обем материали при задължение за кратки срокове на произнасяне на съдебния акт. Новообразувано е 1 дело от административен характер при 3 броя за предходната година.

Наред с увеличеното постъпление на делата като цяло (с най-голяма тежест в групата на частните наказателни дела) и през отчетната година се забелязва увеличение на фактическата и правната сложност на голяма част от делата, разглеждани от Наказателното отделение на САС, основана на правната квалификация, броя на участващите лица и обема на доказателствените материали.

През 2024 г. са свършени 1640 дела (спрямо 1580 бр. за предходната година), като с леко занижаване се запазва процентното отношение на делата, приключени в тримесечен срок – 83% спрямо 88% за 2023 г. През отчетната година е запазена тенденцията за срочно приключване на делата, която е устойчива за последните години. Най-ясно това личи при частните наказателни дела. Приключени са 269 дела от общ характер (286 за предходната година), 1227 частни наказателни дела, 142 дела по искане за възобновяване. В тримесечен срок са приключени общо 1358 дела, от тях

1174 са наказателните частни дела, като в този брой влизат и делата по чл. 243 от НПК; както и 1 бр. административнонаказателно дело.

От общо свършените въззивни дела от общ и административен характер 270 бр., от които 269 бр. въззивни наказателни дела от общ характер и 1 бр. възивно наказателно дело от административен характер, в тримесечен срок са решени 70 бр. дела от общ характер, което е 26% за отчетния период, при 137 дела за 2023 г. или 46%. Приключено е едно дело от административен характер, едно дело е останало висящо в края на периода. Общият брой на приключените частни наказателни дела е 1152, като приключените в тримесечен срок от тази група дела са 1101 броя, т. е. 96%. От всички свършени през годината частни наказателни дела по чл. 243 от НПК – 75 броя, разгледани и решени в тримесечен срок са 73 или 97%. Приключените дела по Глава XXXIII от НПК (възобновяване на наказателното производство) са 142 броя, като от тях в срок до три месеца са решени 113 – 80% (148 бр. за предходната година, от които решени в тримесечен срок 127 – 86%).

От свършените общо 271 дела от общ и административен характер 254 дела са приключили с решение по същество. По 17 броя дела от общ характер производството е прекратено.

От постъпилите и останали от предходната година – общо 1269 наказателни частни производства, в т. ч. и производства по чл. 243 от НПК, по същество са решени 1181 броя, а 39 дела са прекратени. От свършените през отчетната година 142 дела за възобновяване (при новопостъпили 149) приключените със съдебен акт по същество са 122, а 20 са прекратени. Висящи в края на отчетната година дела от посочената група са 23 броя.

По отношение на гражданските и търговските дела в годишния доклад, изготвен от председателя на Софийския апелативен съд, се посочва, че през 2024 г. в съда са постъпили общо 4498 броя въззивни граждански и търговски дела, включително въззивни частни граждански дела. За сравнение през 2023 г. броят на тези дела е 4482, а през 2022 г. – 4744 броя.

От разгледаните за отчетния период общо 6210 броя граждански и търговски дела общо свършените дела са 4432 броя (спрямо 4532 броя за 2023 г. и спрямо 4839 броя за 2022 г.). През 2024 г. процентът на свършените дела спрямо общия брой дела за разглеждане е 71,50% , като за 2023 г. този процент е 72,50%.

Към 01.01.2024 г. броят на неприключилите производства възлиза на 1712 дела, а в края на отчетния период – към 31.12.2024 г., са налице 1788 висящи дела.

От постъпилите 4498 броя граждански и търговски дела през 2024 г. 1501 броя дела са образувани в Гражданското отделение като въззивни граждански дела, а 755 броя дела са образувани в Търговското отделение като въззивни търговски дела, 1969 броя дела са образувани по частни жалби, 47 броя дела – по молби за определяне на срок при бавност по чл. 255 ГПК, а 226 броя – по жалби по чл. 274, ал. 2 ГПК. По всички отделни видове дела се наблюдава незначително намаление на постъпленията, но при въззивните граждански дела е налице увеличение от 1437 броя дела през 2023 г. на 1501 дела през 2024 г. – с общо 64 броя дела. Налице е значително увеличение – с

200 броя дела, при производствата по чл. 274, ал. 2 от ГПК – от 26 през 2023 г. на 226 през 2024 година.

Общо свършените 4432 дела за 2024 г. (спрямо 4532 броя дела за 2023 г. и 4839 броя дела за 2022 г.) са структурирани, както следва: въззивни граждански дела – 1368 бр. (спрямо 1441 бр. за 2023 г. и 1573 бр. за 2022 г.), въззивни търговски дела – 782 бр. (спрямо 845 бр. за 2023 г. и 921 броя дела за 2022 г.), производства по частни жалби – 2021 бр. (спрямо 2173 бр. за 2023 г. и 2306 бр. за 2022 г.), производства, образувани въз основа на молби за определяне на срок при бавност – 47 бр. (спрямо 47 бр. за 2023 г. и спрямо 27 бр. за 2022 г.), производства по частни дела по чл. 274, ал. 2 ГПК – 214 бр. (спрямо 26 бр. за 2023 г. и 12 бр. за 2022 г.).

През отчетната 2024 г. са решени по същество общо 4202 броя дела, (спрямо 4328 броя дела за 2023 г. и 4592 броя дела за 2022 г.), от които 1283 броя второинстанционни граждански дела (спрямо 1401 бр. за 2023 г. и 1500 бр. за 2022 г.), 744 броя второинстанционни търговски дела (спрямо 777 бр. за 2023 г. и 844 бр. за 2022 г.), 1961 броя частни граждански дела (спрямо 2077 бр. за 2023 г. и 2209 бр. за 2022 г.), 47 броя решени дела по молба за определяне на срок при бавност (спрямо 47 броя за 2023 г. и 27 бр. за 2022 г.) и 167 броя частни дела по чл. 274, ал. 2 от ГПК (спрямо 26 бр. за 2023 г. и 12 бр. за 2022 г.).

Прекратени през 2024 г. са общо 230 броя дела (спрямо 204 бр. за 2023 г. и 247 бр. за 2022 г.), от които 85 броя въззивни граждански дела (спрямо 40 бр. през 2023 г. и 73 бр. през 2022 г.), 38 броя въззивни търговски дела (спрямо 68 бр. за 2023 г. и 77 бр. за 2022 г.), 60 броя дела по частни жалби (спрямо 96 бр. за 2023 г. и 97 бр. за 2022 г.). Няма прекратени производства по молби за определяне на срок при бавност, което е устойчива тенденция през последните три години. Прекратени са производствата и по 47 броя дела по чл. 274, ал. 2 от ГПК при липса на прекратени дела от този вид през предходните две години.

Свършени в тримесечен срок са общо 2559 броя дела за 2024 г. (спрямо 2912 бр. за 2023 г.), от които: 159 броя въззивни граждански дела (спрямо 321 бр. за 2023 г.), 273 броя въззивни търговски дела (спрямо 469 бр. за 2023 г.), 1875 броя частни граждански дела II инстанция без жалби за бавност (спрямо 2055 бр. за 2023 г.), 47 броя частни дела, образувани въз основа на молби за определяне на срок при бавност (спрямо същия брой за предходната година), и 205 броя частни дела по чл. 274, ал. 2 от ГПК (спрямо 26 бр. за 2023 г.).

Останали несвършени в края на отчетния период са общо 1778 броя дела спрямо 1712 бр. за 2023 г. и 1762 бр. за 2022 г.

Щатната численост на съдиите от Апелативен съд – София към 01.01.2024 г. е 85 щатни бройки. Разпределението на щата на съдиите е, както следва: 1 щ. бр. за административен ръководител (председател) на съда, 35 щ. бр. за съдии в Наказателното отделение (НО), в това число и заместник административен ръководител и ръководител на НО, 27 щ. бр. за съдии в Гражданското отделение (ГО), в това число и заместник административен ръководител и ръководител на ГО, и 22 щ. бр. за съдии в Търговското отделение (ТО), в това число и заместник административен ръководител и ръководител на ТО.

Към 01.01.2024 г. в НО на Апелативен съд – София работят 22 титулярни съдии, в това число заместник административен ръководител и ръководител на НО, и 11 командировани съдии. В ГО към същата дата работят 10 титулярни съдии, в това число заместник административен ръководител и ръководител на ГО, и 14 командировани съдии. В ТО към 01.01.2024 г. работят 6 титулярни съдии, в това число административен ръководител (председател на съда) и заместник административен ръководител и ръководител на ТО, и 14 командировани съдии.

През 2024 г. командировани във Върховния касационен съд са съдиите: Владимир Астарджиев (считано от 25.11.2024 г.) и Мария Митева от Наказателното отделение; Иво Димитров и Анелия Цанова от Търговското отделение; Иванка Ангелова, Джулиана Петкова, Яна Вълдобрева, Атанас Кеманов, Красимир Машев, Диана Коледжикова (считано от 01.03.2024 г.) и Златина Рубиева (считано от 24.09.2024 г.) от Гражданското отделение.

Считано от 01.02.2024 г., е прекратено командироването във ВКС на съдия Мария Митева. Считано от 16.09.2024 г., е прекратено командироването във ВКС на съдия Анелия Цанова. Съдия Румяна Илиева от НО е командирована в Комисията по атестирането и конкурсите към СК на ВСС до м. юли 2024 г. Считано от 29.05.2024 г., е пенсиониран съдия Веселин Пенгезов от Наказателното отделение.

През отчетната година във ВКС – Наказателна колегия след проведен конкурс от СК на ВСС с решение на СК на ВСС по Протокол № 41/12.12.2023 г. встъпват съдиите Калин Калпакчиев, Светла Букова, Весислава Иванова, Николай Джурковски, Пламен Дацов и Иван Стойчев.

През 2024 г. след проведен конкурс от СК на ВСС с решение на СК на ВСС по Протокол № 26/11.06.2024 г. в Наказателното отделение на Апелативен съд – София встъпват съдиите Атанаска Китипова, Величка Цанова, Димитрина Йорданова, Калинка Георгиева, Карамфила Тодорова, Петър Гунчев, Татяна Грозданова, Андрей Ангелов, Атанас Атанасов, Вера Чочкова, Десислав Любомиров, Доротея Кехайова, Емилия Колева, Иванка Шкодрова, Нина Кузманова и Илияна Стоилова.

През 2024 г. след проведен конкурс от СК на ВСС с решение на СК на ВСС по Протокол № 42/12.11.2024 г. в Гражданското отделение на Апелативен съд – София встъпват съдиите Жаклин Комитова, Светлин Михайлов, Ралица Димитрова, Анелия Маркова, Владимир Вълков, Петя Алексиева, Величка Борилова и Зорница Гладилова.

На свободните щатни бройки, както и на мястото на командированите във ВКС съдии, в Апелативен съд – София са командировани съдии от Софийския градски съд, Софийския окръжен съд, Окръжен съд – Благоевград, Окръжен съд – Перник, Окръжен съд – Монтана, Окръжен съд – Варна, Окръжен съд – Добрич и Окръжен съд – Сливен.

Към 01.01.2024 г. при 85 щ. бр. незаетите съдийски щатни бройки са 38, от които 13 щ. бр. в Наказателното отделение, 11 щ. бр. в Гражданското отделение и 14 щ. бр. в Търговското отделение. Към 31.12.2024 г. при 85 щ. бр. незаетите съдийски щатни бройки са 18 – 1 щ. бр. в Наказателното отделение, 3 щ. бр. в Гражданското отделение и 14 щ. бр. в Търговското отделение.

Натовареността на база свършени дела за съдиите от Наказателното отделение на Софийския апелативен съд е 3,90 дела месечно при 34 съдии. На база всички дела за разглеждане натовареността е 4,45 спрямо 4,24 за предходната година.

Средната натовареност на съдиите по щат в Гражданското и Търговското отделение на база дела за разглеждане през 2024 г. е 10,35 броя дела месечно (спрямо 10,41 броя дела месечно за 2023 г.), а на база свършени дела е 7,39 дела средно месечно, като за 2023 г. средната натовареност спрямо същата база е 7,55 дела, а за 2022 г. натовареността е 8,07 броя дела месечно на съдия.

В годишния доклад, изготвен от председателя на Софийския апелативен съд, се сочи, че непопълването на съдийския щат с титулярни съдии и необходимостта от командироване на съдии на мястото на командировани съдии във ВКС обосновава нуждата от чести смени в съдебните състави, което натоварва работата на разпределящите дела, предвид необходимостта от отразяване на тези промени в ЕИСС. Разрешението на проблема изисква срочно приключване на обявените от ВСС конкурси и създаване на постоянни съдебни състави.

ОКРЪЖНИ СЪДИЛИЩА В АПЕЛАТИВНИЯ РАЙОН

През 2024 г. в Окръжен съд – Благоевград са постъпили общо от всички видове дела 3096 броя. Общо за разглеждане през 2024 г. пред съда са 3743 броя дела (за сравнение през 2023 г. общият брой на делата за разглеждане е 3787, а през 2022 г. – 3482 дела). Действителната натовареност на база дела за разглеждане средномесечно на съдия е 12,93 дела месечно (през 2023 г. е 13,60 броя месечно, а през 2022 г. е 12,87 броя дела месечно). Действителната натовареност на база свършени дела през 2024 г. е 10,54 дела месечно (през 2023 г. действителната натовареност на база свършени дела е 11,27 бр. дела месечно, а за 2022 г. – 10,05 броя дела). По отношение срочността – в тримесечен срок са приключени 2431 дела или 80% от делата, като за сравнение през 2023 г. в тримесечен срок са приключени 2376 дела или 76%, а през 2022 г. – 1945 дела или 72%.

Окръжен съд – Благоевград през 2024 г. по щатно разписание има 27 съдии, от които 2 длъжности са младши съдии, а през 2023 г. са 26 съдии, в т. ч. 2 младши съдии. С решение по Протокол № 14/26.03.2024 г. на Съдийската колегия на ВСС е разкрита 1 щатна бройка за съдия в Гражданското отделение на съда.

За Окръжен съд – Видин общо постъпилите от всички видове дела за 2024 г. са 1056 броя. За сравнение през 2023 г. са постъпили 1018 бр. дела, а през 2022 г. – 841 броя. Общо делата за разглеждане в Окръжен съд – Видин през 2024 г. са 1192 броя (през 2023 г. – 1164 дела, през 2022 г. – 993 дела). При щат от 10 съдии натовареността по щат на база дела за разглеждане на съдия средномесечно е 9,93 бр., а на база свършени дела – 8,48 бр. на съдия спрямо всички свършени дела (през 2023 г. е 9,70 спрямо делата за разглеждане и 8,57 – спрямо свършените дела, през 2022 г. е 8,28 спрямо делата за разглеждане и 7,14 – спрямо свършените дела). Действителната

натовареност на база дела за разглеждане е 11,04 бр., а на база свършени дела – 9,42 бр. на месец (през 2023 г. – 11,41 спрямо делата за разглеждане и 10,08 – спрямо свършените дела). По отношение на срочността данните за 2024 г. сочат, че в срок до три месеца са приключени 944 дела или 93%. През 2023 г. този процент също е 93%, а за 2022 г. – 89%.

През отчетния период Окръжен съд – Видин правораздава с 9 съдии и 1 младши съдия. Съдът работи с 1 съдия по-малко поради незаета 1 щатна бройка.

В Окръжен съд – Враца през 2024 г. общо постъпилите дела са 1764 бр., като за 2023 г. са 1653 бр., а за 2022 г. са 1492 броя. Общо делата за разглеждане в съда през 2024 г. са 2255 броя (през 2023 г. – 2006 броя, а през 2022 г. са 1869 броя). Съобразно броя на съдиите по щат средномесечното постъпление на база 12 месеца е 9,80 дела на един съдия. На база на реално заетия през годината щат средномесечното постъпление на един съдия е 10,82 броя дела. Действителната натовареност на съдия от Окръжен съд – Враца към броя дела за разглеждане на месец е 13,83 бр., а към броя свършени дела е 11,42 бр. средномесечно. За сравнение през 2023 г. тази натовареност към делата за разглеждане е 12,66 дела месечно на един съдия, а спрямо свършените дела – 9,71 дела. За 2022 г. тази натовареност към делата за разглеждане е 13,02 бр., а спрямо свършените дела – 10,58 бр. По отношение на срочността данните за този съд са, че през отчетната година в срок до три месеца са приключени 85% от всички дела (за 2022 г. – 78% от всички дела, а за 2021 г. – 85%).

Към 01.01.2024 г. щатната численост на магистратите в Окръжен съд – Враца е 15 щатни бройки, включваща 1 щ. бр. за административен ръководител – председател, 2 щ. бр. за заместник административни ръководители – заместник-председатели, 10 щ. бр. за съдии и 2 щ. бр. за младши съдии. Действително заети към същата дата са 13 съдийски щата. Незаети в началото на 2024 г. са общо 2 щ. бр., от които 1 щ. бр. за съдия и 1 щ. бр. за „младши съдия“.

В Окръжен съд – Кюстендил през отчетната 2024 г. са постъпили общо 1318 дела. За сравнение общо постъпилите дела за разглеждане през 2023 г. са 1294, а през 2022 г. – 1482 броя дела. Общо през годината съдът е разгледал 1651 дела. При щат от 14 съдии общата натовареност по щат възлиза средно на 9,83 дела за разглеждане месечно, а по свършени дела – по 7,95 броя дела (при 10,21 дела обща натовареност по щат за 2023 г. и 11,11 броя средно месечно за 2022 г.). Действителната натовареност на съдиите от Окръжен съд – Кюстендил през 2024 г. към броя на делата за разглеждане е 11,01, а на база свършени дела средномесечно – по 8,90 броя дела (през 2023 г. към броя на делата за разглеждане е 12,43, а на база свършени дела средно месечно – по 10,01 броя дела, през 2022 г. към броя на делата за разглеждане е 14,59, а на база свършените дела – 11,30 броя дела). По отношение на срочността данните за този съд са, че в тримесечен срок са приключени общо 985 дела или 74% (при 951 бр. дела или 69% за предходната година и 990 дела или 68% за 2022 г.).

Към 01.01.2024 г. щатът на Окръжен съд – Кюстендил е 14 щатни бройки за съдии, съответно 12 съдии и 2 за младши съдии, от които 5 – наказателни, и 7 – граждански, от които 1 щатна бройка не е заета. С решение на СК на ВСС от 10.12.2024 г. свободната щатна съдийска длъжност в Гражданското отделение е обявена за заемане чрез конкурс за повишаване. За конкурс за повишаване е обявена и освобождаващата се в края на годината поради пенсиониране на съдия Йоланда Цекова 1 бройка в Наказателно отделение. Незаетият щат за младши съдия е попълнен с встъпването на Йоана Такова на 01.07.2024 г.

В Окръжен съд – Монтана през отчетната 2024 г. са постъпили общо 1101 дела. За сравнение през 2023 г. са постъпили общо 920 дела при 862 дела за 2022 г. Общо делата за разглеждане през 2024 г. са 1309 броя. За сравнение през 2023 г. общо делата за разглеждане са 1107, а през 2022 г. са 1084 броя дела. При щат от 11 съдии натовареността на база разгледани дела средномесечно от съдия е 9,92 дела, а спрямо свършените – 8,27 дела. За сравнение – през 2023 г. натовареността е 8,39 дела спрямо разгледаните и 6,81 дела спрямо свършените, а през 2022 г. – 7,53 дела спрямо разгледаните и 6,23 дела спрямо свършените. Действителната натовареност на съдиите от Окръжен съд – Монтана по критерия свършени дела месечно средно е 8,87 спрямо свършените (8,10 броя за 2023 г., 9,34 дела за 2022 г.). По отношение на срочността данните за този съд са, че през 2024 г. в тримесечен срок са приключени общо 919 дела от делата, стоящи за разглеждане, или 84% (за сравнение през 2023 г. в тримесечен срок са приключени 737 дела или 82%, а за 2022 г. в тримесечен срок са приключили общо 671 дела или 75%).

Окръжен съд – Монтана за 2024 г. е с утвърден щатен състав от 11 съдии, включващ председател, заместник-председател, 8 окръжни съдии и 1 младши съдия. Този показател не е променян през годината. През отчетния период функционират две отделения – Наказателно и Гражданско. В съда не е сформирано търговско отделение и през 2024 г., като всички търговски дела, включително и делата по несъстоятелност, се разпределят на случаен принцип чрез ЕИСС измежду всички съдии от Гражданско отделение на съда.

В Окръжен съд – Перник през отчетната 2024 г. са постъпили общо 1469 дела при 1602 дела за 2023 г. и 1218 дела за 2022 г. Общият брой на делата за разглеждане през 2024 г. е 1722 (за сравнение през 2023 г. е 1912 бр., а през 2022 г. е 1631 бр.). При щат от 13 съдии натовареността средномесечно към броя на разгледаните дела е 9,57 дела, а спрямо свършените дела – 8,36 дела (за 2023 г. – 12,26 дела спрямо разгледаните и 10,68 дела спрямо свършените дела, а за 2022 г. – 10,46 дела спрямо разгледаните и 8,49 дела спрямо свършените дела). Действителната натовареност на съдиите средномесечно към броя на разгледаните дела е 15,24 бр., а спрямо свършените – 13,32 дела (през 2023 г. действителната натовареност е 17,00 дела спрямо разгледаните и 14,61 – спрямо свършените, а за 2022 г. – 12,74 спрямо делата за разглеждане и 10,35 – спрямо свършените дела). По отношение на срочността данните за този съд са, че през отчетната година в тримесечен срок са свършени 1272 дела или 88% (през 2023 г. – 1390 дела или 83%, а през 2022 г. – 1014 дела или 77%).

Към 01.01.2024 г. щатната численост на Окръжен съд – Перник включва 13 щатни бройки за съдии, в т. ч. административен ръководител, 2 заместник-председатели и 8 съдии, както и 2 младши съдии. В съда няма обособено търговско отделение и всички съдии от Гражданското отделение разглеждат граждански, търговски и фирмени дела.

В Софийския окръжен съд през отчетната 2024 г. са постъпили общо 2332 дела. Общо делата за разглеждане са 2878 броя (през 2023 г. – 2573 дела, през 2022 г. – 2650 дела). При щат от 25 съдии действителната натовареност на съдия от Софийския окръжен съд спрямо делата за разглеждане е 13,58 броя, а спрямо свършените дела е 10,11 броя (през 2023 г. средномесечната натовареност на база дела за разглеждане е 13,06 дела, а спрямо решенията – 10,29 дела, за 2022 г. – 13,66 броя дела спрямо делата за разглеждане и 9,90 – спрямо решенията дела). По отношение на сročността данните за този съд са, че в срок до три месеца са приключени 1822 дела или 85%.

Софийският окръжен съд към 01.01.2024 г. е с щат 25 съдии, от които 1 председател, 3 заместник-председатели, 18 съдии и 3 младши съдии, разпределени в три отделения – Наказателно, Гражданско и Търговско.

В Софийския градски съд през отчетната 2024 г. са постъпили общо 26 502 дела при 24 722 дела за 2023 г. и 22 246 дела за 2022 г. Общо делата за разглеждане през 2024 г. са 43 410 (през 2023 г. – 41 483 бр. дела, а през 2022 г. – 39 279 броя дела). През 2024 г. при щат 196 съдии натовареността по щат на база дела за разглеждане е 18,46 средномесечно на един съдия, а спрямо свършените дела – 11,00 дела (през 2023 г. при щат от 197 съдии натовареността на база дела за разглеждане е 17,55 броя дела средномесечно на съдия и на база свършени дела е 10,40, а през 2022 г. при щат от 195 съдии средномесечното натоварване по щат на съдия от СГС на база дела за разглеждане е 16,79 броя, а на база свършени дела 9,62 броя дела). Действителната натовареност на съдиите от СГС през отчетния период на база дела за разглеждане е 23,76 дела средномесечно на съдия, а спрямо свършените дела – 14,17 дела (през 2023 г. натовареността спрямо делата за разглеждане е 23,10 броя на месец, а на база свършени дела – 13,68 броя, а през 2022 г. натовареността към дела за разглеждане – 21,65 броя, а към броя на свършените дела е 12,41 броя). По отношение на сročността данните за този съд са, че в срок до три месеца са приключени 15 780 дела или 61% (през 2023 г. в срок до три месеца са приключени 14 505 дела или 59%, а през 2022 г. – 12 571 дела или 56%).

Щатната численост на Софийския градски съд към 31.12.2024 г. включва 162 щатни бройки за съдии и 34 щатни бройки за младши съдии. Действително заети са 136 щатни бройки за съдии, в това число 1 щатна бройка административен ръководител и 4 щатни бройки заместник-председател, и 27 младши съдии.

По отношение на приключилите дела в тримесечен срок се наблюдава увеличение на процента приключили дела във всички окръжни съдилища в рамките на Апелативен съд – София. За поредна година най-висок процент свършени дела в тримесечен срок се забелязва в Окръжен съд – Видин – 93%, но това е и съд с най-ниска натовареност по брой дела на съдия месечно.

В доклада на председателя на Софийския апелативен съд е посочено, че проблем, който следва да намери своето разрешение, е кадровата обезпеченост на съдийския състав в окръжните съдилища. Отбелязано е наличието на свободни щатни бройки за съдии, които не могат да бъдат заети поради неприключили конкурсни процедури.

6. ВОЕННО-АПЕЛАТИВЕН СЪД И ВОЕННИ СЪДИЛИЩА

ВОЕННО-АПЕЛАТИВЕН СЪД

През 2024 г. във Военно-апелативния съд са постъпили за разглеждане по реда на въззивното производство общо 81 дела. Висящи в началото на периода са 10 дела – 7 в.н.о.х.д., 1 в.н.ч.х.д. и 2 в.а.н.д. Общо делата за разглеждане са 91, от които 38 в.н.о.х.д., 2 в.н.ч.х.д., 41 в.ч.н.д. и 10 в.а.н.д. За сравнение през 2023 г. във Военно-апелативния съд са постъпили за разглеждане по реда на въззивното производство общо 52 дела. Висящи в началото на периода са 7 дела – 7 в.н.о.х.д. Общо делата за разглеждане са 59, от които 26 в.н.о.х.д., 2 в.н.ч.х.д., 19 в.ч.н.д. и 12 в.а.н.д. През 2022 г. във Военно-апелативния съд са постъпили за разглеждане по реда на въззивното производство общо 66 дела. Висящи в началото на периода са 8 дела – 8 в.н.о.х.д. Общо делата за разглеждане са 74, от които 30 в.н.о.х.д., 4 в.н.ч.х.д., 32 в.ч.н.д. и 7 в.а.н.д.

Данните показват, че през изминалата година се регистрира увеличение на постъплението на делата в сравнение с 2023 и 2022 г. Броят на постъпилите дела за 2024 г. е над средното постъпление на дела за последните три години, като за този тригодишен период се е запазил броят на делата, останали висящи в началото на 2024 г. – 12 висящи дела, 2023 г. – 7 висящи дела, и за 2022 г. – 8 висящи дела.

Броят на останалите несвършени дела за 2024 г. е 12 дела, за 2023 г. е 10 дела и за 2022 г. е 7 дела. През отчетния период причините за несвършените дела са обективни. Необходимо е да се отчете и обстоятелството, че традиционно значителна част от несвършените дела са постъпили в съда през четвъртото тримесечие и най-вече в края на 2024 г., поради което обективно е било невъзможно тяхното разглеждане и решаване в рамките на отчетния период. И не на последно място, през 2024 г., както и през предходните отчетни периоди, някои от разглежданите и решавани дела са с фактическата и правна сложност, голям обем и в някои случаи с повече от един подсъдим, множество свидетели и експерти, налагало се е извършване на допълнителни съдебноследствени действия.

През отчетната 2024 г. са свършени общо 79 второинстанционни дела, от които в.н.о.х.д. са 28 дела, което съставлява 35,4% относителен дял на наказателните общ характер дела от общо свършените, като този показател спрямо 2023 г. бележи намаление.

През отчетната 2023 г. са свършени общо 49 второинстанционни дела, от които в.н.о.х.д. са 21 дела, което съставлява 42,9% относителен дял на наказателните общ характер дела от общо свършените, като този показател спрямо 2022 г. и 2021 г. бележи увеличение.

През отчетната 2022 г. са свършени общо 67 второинстанционни дела, от които в.н.о.х.д. са 23 дела, което съставлява 34,3% относителен дял на наказателните общ характер дела от общо свършените, като този показател спрямо 2021 г. и 2020 г. бележи намаление.

От гореизложеното е видно, че през 2024 г. значително се е запазил относителният дял на свършените наказателни общ характер дела спрямо свършените общо за годината в сравнение с предходните две години.

Щатната численост на съдиите от Военно-апелативния съд в началото на 2024 г. е 6 щатни бройки, като разпределението на щата е: 1 щ. бр. за административен ръководител – председател, 1 щ. бр. за заместник административен ръководител – заместник-председател и 4 щ. бр. за съдии.

На основание чл. 106, ал. 3 вр. ал. 1, т. 2 от ЗСВ във връзка с Протокол № 12/19.03.2024 г., т. 7, от заседание на Съдийската колегия на ВСС, изпълняваща функциите на Висш съдебен съвет, с оглед чл. 165, ал. 1, т. 1 от ЗСВ със Заповед № А-94/08.04.2024 г. е прекратен Акт № 23/03.07.2018 г. за заемане на длъжността „съдия“ във Военно-апелативния съд от полк. Свилен Александров, считано от 08.04.2024 г. Със Заповед № А-95/08.04.2024 г. на председателя на Военно-апелативния съд полк. Александров е освободен от военна служба.

На основание чл. 106, ал. 3 вр. ал. 1, т. 2 вр. чл. 160 и чл. 193, ал. 3 от ЗСВ и Протокол № 22/14.05.2024 г., т. 8.16.2, от заседание на Съдийската колегия на ВСС, изпълняваща функциите на Висш съдебен съвет съгласно § 23, ал. 2 от ПЗР на ЗИД на КРБ (обн. ДВ, бр. 106/22.12.2023 г.), е издаден акт за заемане на длъжността „съдия“ във Военно-апелативния съд от лейтенант Радка Дражева-Първанова, считано от 11.06.2024 г. Със Заповед № А-145/29.05.2024 г. на председателя на Военно-апелативния съд съдия Дражева е приета на военна служба, като ѝ е присвоено военно звание „лейтенант“.

На основание чл. 106, ал. 3 вр. ал. 1, т. 2 вр. чл. 160 и чл. 193, ал. 3 от ЗСВ и Протокол № 26/11.06.2024 г., т. 14.11, от заседание на Съдийската колегия на ВСС, изпълняваща функциите на Висш съдебен съвет съгласно § 23, ал. 2 от ПЗР на ЗИД на КРБ (обн. ДВ, бр. 106/22.12.2023 г.), е издаден акт за заемане на длъжността „съдия“ във Военно-апелативния съд от майор Васил Петков, считано от 09.07.2024 г. Със Заповед № А-172/27.06.2024 г. на председателя на Военно-апелативния съд съдия Петков е приет на военна служба, като му е присвоено военно звание „майор“.

В края на 2024 г. заетата щатна численост на съдиите от Военно-апелативния съд е 6 щатни бройки, като разпределението на щата е: 1 щ. бр. за административен ръководител – председател, 1 щ. бр. за заместник административен ръководител – заместник-председател и 4 щ. бр. за съдии.

ВОЕННИ СЪДИЛИЩА

През 2024 г. във Военен съд – София са постъпили общо 129 дела, от които 18 н.о.х.д., 2 н.ч.х.д., 9 дела по 78а НК и 100 ч.н.д. Забелязва се намаление на постъпилите дела в сравнение с 2023 г. – постъпили общо 151 дела. При щат от 3 съдии натовареността по щат на база дела за разглеждане

е общо 3,92 дела месечно, а на база свършени дела – 3,64. Действителната натовареност на база дела за разглеждане е 4,15 броя дела месечно, а на база свършени дела – 3,85 броя дела месечно.

Останали несвършени от предходния период са 12 дела. Общият брой дела, разглеждани от Военен съд – София през 2024 г., е 141 дела. От всичко свършени дела, приключени в тримесечен срок от образуването им, са 119 дела или 91%, като предходната година са 136 дела – 92% общо. Със съдебен акт по същество са приключили 107 дела, а прекратените производства са 24. Останали несвършени към края на отчетния период са 10 дела. Обжалвани и протестирани пред въззивната инстанция са 21 дела. През 2024 г. във Военен съд – София са дадени 38 бр. разрешения за използване на специални разузнавателни средства, а за 2023 г. те са 32.

През 2024 г. щатното разписание на Военен съд – София включва 3 съдии, от които 1 административен ръководител – председател, 1 заместник административен ръководител – заместник-председател и 1 съдия, като реално заетият съдийски щат към 31.12.2024 г. е 3 съдии.

Съдът се ръководи от административен ръководител и от 1 заместник-председател. Административен ръководител – председател на Военен съд – София до 12.12.2023 г. е съдия полк. Мадлен Димитрова, като след тази дата с решение на СК на ВСС по Протокол № 40/05.12.2023 г. съдия полк. Димитрова е определена за изпълняваща функциите „административен ръководител – председател“.

По проведен конкурс за назначаване на длъжността „административен ръководител – председател“ на Военен съд – София с решение по Протокол № 35/24.09.2024 г. на СК на ВСС по т. 1.1 не е назначен председател на длъжността. По жалба с вх. № 14683/03.10.2024 г. на полк. Мадлен Димитрова, и. ф. административен ръководител – председател на Софийския военен съд, е образувано производство пред Върховния административен съд по реда на Глава десета, раздел първи от Административнопроцесуалния кодекс вр. чл. 194б, ал. 5 вр. чл. 187, ал. 3 от ЗСВ. Административно дело № 10281/2024 г. е разгледано и към момента е обявено за решаване.

Заместник на административния ръководител – заместник-председател на Военен съд – София е съдия полк. Ванко Ангелов, като с решение на СК на ВСС, считано от 16.02.2024 г., е освободен от заеманата длъжност на основание чл. 160 вр. чл. 165, ал. 1 от ЗСВ.

По предложение на и. ф. административен ръководител – председател на Военен съд – София с решение на СК на ВСС за заместник на административния ръководител – заместник-председател е назначен съдия лейтенант Георги Крушарски, встъпил в длъжност на 25.04.2024 г.

През 2024 г. във Военен съд – Пловдив са постъпили общо 183 дела, от които 16 н.о.х.д., 1 н.ч.х.д., 13 дела по 78а НК и 153 ч.н.д. Забелязва се намаление на постъпилите дела в сравнение с 2023 г. – 238 дела. При щат от 3 съдии, натовареността по щат на база дела за разглеждане е общо 5,44 дела месечно, а на база свършени дела – 5,14. Действителната натовареност на база дела за разглеждане е 5,44 броя дела месечно, а на база свършени дела – 5,14 броя дела месечно.

Останали несвършени от предходния период са 13 дела. Общият брой

дела, разглеждани от Военен съд – Пловдив през 2024 г., е 196 дела, което е по-малко от разгледаните през предходната година – 253 дела. Всичко свършени дела за годината са 185 броя, като през предходната година са 240 дела. От всичко свършени дела приключените в тримесечен срок от образуването им са 178 дела или 96%, като предходната година са 228 дела – 95% общо. Със съдебен акт по същество са приключили 157 дела, а прекратените производства са 28. Останали несвършени към края на отчетния период са 11 дела. Обжалвани и протестирани пред въззивната инстанция са 27 дела. През 2024 г. във Военен съд – Пловдив е дадено 1 бр. разрешение за използване на специални разузнавателни средства, а за 2023 г. те са 27.

Щатното разписание на Военен съд – Пловдив през 2024 г. включва 4 съдии, от които 1 административен ръководител – председател и 3 съдии, като реално заетият съдийски щат към 31.12.2024 г. е 3 съдии.

С Акт № 6/02.01.2024 г. за заемане на длъжността „съдия“ съдия Даниел Луков е встъпил в длъжност съдия във ВКС. С решение по Протокол № 14/26.03.2024 г., т. 5.1, на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет на основание чл. 130б, ал. 2, т. 6 от Конституцията на Република България е съкратена 1 длъжност „съдия“ във Военен съд – Пловдив.

През 2024 г. във Военен съд – Сливен са постъпили общо 119 дела, от които 10 н.о.х.д., 0 н.ч.х.д., 24 дела по 78а НК и 85 ч.н.д. Забелязва се леко намаляване на постъпилите дела в сравнение с 2023 г. – 125 дела. При щат от 2 съдии, натовареността по щат на база дела за разглеждане е общо 5,38 дела месечно, а на база свършени дела – 5,33. Действителната натовареност на база дела за разглеждане е 7,17 броя дела месечно, а на база свършени дела – 7,11 броя дела месечно.

Останали несвършени от предходния период са 10 дела. Общият брой дела, разглеждани от Военен съд – Сливен през 2024 г., е 129 дела, което е по-малко от разгледаните през предходната година – 132 дела. Всичко свършени дела за годината са 128 броя, като през предходната година са 122 дела. От всичко свършените дела приключените в тримесечен срок от образуването им са 117 дела или 91%, като предходната година са 119 дела – 98% общо. Със съдебен акт по същество са приключили 106 дела, а прекратените производства са 22. Останало несвършено към края на отчетния период е 1 дело. Обжалвани и протестирани пред въззивната инстанция са 19 дела. През 2024 г. във Военен съд – Сливен са дадени 4 бр. разрешения за използване на специални разузнавателни средства, а за 2023 г. те са 2.

През 2024 г. щатното разписание на Военен съд – Сливен включва 2 съдии, от които 1 административен ръководител – председател и 1 съдия, като реално заетият съдийски щат към 31.12.2024 г. е 2 съдии.

В началото на 2024 г. щатът на Военен съд – Сливен включва 2 съдии, от които административен ръководител – председател и 1 съдия.

С решение по Протокол № 3/06.02.2024 г., т. 5, от заседание на Съдийската колегия на ВСС на основание чл. 160 вр. чл. 165, ал. 1, т. 1 от ЗСВ полковник Воля Кънев е освободен от заеманата длъжност „съдия“ във Военен съд – Сливен, считано от 13.02.2024 г.

Към 13.02.2024 г. щатната численост на магистратите в съда се състои от 1 заета щатна длъжност „административен ръководител – председател“ и 1 свободна щатна длъжност „съдия“.

На 11.03.2024 г. е направено предложение до Висшия съдебен съвет от административния ръководител – председател на Военен съд – Сливен за оптимизиране на щатната численост на съда чрез трансформиране на 1 свободна щ. длъжност „съдия“ в 1 щатна длъжност „заместник на административния ръководител – заместник-председател“.

С решение по Протокол № 15/02.04.2024 г., т. 9.2, на Съдийската колегия на ВСС, изпълняваща функциите на Висш съдебен съвет съгласно § 23, ал. 2 от ПЗР на ЗИД на КРБ (обн. ДВ, бр. 106/22.12.2023 г.), е трансформирана 1 свободна щатна длъжност „съдия“ в 1 щатна длъжност „заместник на административния ръководител – заместник-председател“ на Военен съд – Сливен.

На 17.05.2024 г. е направено предложение по чл. 168, ал. 2 от ЗСВ от административния ръководител – председател на Военен съд – Сливен до Комисията по атестирането и конкурсите при Съдийската колегия на ВСС за заемане на свободната длъжност „заместник на административния ръководител – заместник-председател“ на Военен съд – Сливен от Георги Йорданов – съдия в Районен съд – Нова Загора. С решение по Протокол № 30/09.07.2024 г., т. 5.1, на Съдийската колегия, изпълняваща функциите на Висш съдебен съвет съгласно § 23, ал. 2 от ПЗР на ЗИД на КРБ (обн. ДВ, бр. 106/22.12.2023 г.), на основание чл. 160 вр. чл. 168, ал. 2 и чл. 169, ал. 2 от ЗСВ е назначен Георги Йорданов – съдия в Районен съд – Нова Загора, на длъжност „заместник на административния ръководител – заместник-председател“ на Военен съд – Сливен, считано от датата на встъпване в длъжност. Със заповед на административния ръководител на Военен съд – Сливен, съгласувано с министъра на отбраната, съдия Георги Йорданов е приет на военна служба и му е присвоено военно звание „старши лейтенант“, считано от датата на встъпване в длъжност – 06.08.2024 г.

Към 06.08.2024 г. щатната численост на магистратите във Военен съд – Сливен се състои от 1 заета щатна длъжност „административен ръководител – председател“ и 1 заета щатна длъжност „заместник на административния ръководител – заместник-председател“.

Според определената им законова компетентност Военно-апелативният съд и военните съдилища в страната разглеждат наказателни дела от общ характер, наказателни дела от частен характер, административни наказателни дела и частни наказателни дела.

През 2024 г. във Военно-апелативния съд и военните съдилища в страната делата общо за разглеждане са 557 броя. Средната месечна натовареност за всеки съдия е 3,31 дела. През 2023 г. във Военно-апелативния съд и военните съдилища в страната делата общо за разглеждане са 604 на 15 съдии. Следователно средната месечна натовареност за всеки един от тях е 3,35 дела. През 2022 г. във Военно-апелативния съд и военните съдилища делата общо за разглеждане са 642 на 16 съдии. Следователно средната месечна натовареност за всеки един от тях е 3,34 дела.

Всичко дела във Военно-апелативния съд и военните съдилища за 2024 г.

Съдилища	Висящи в началото на периода	Постъпили дела	Дела за разглеждане	Свършени дела	Решени по същество	Прекратени дела	Висящи в края на периода
Военно-апелативен съд	10	81	91	79	75	4	12
ВС – София	12	129	141	131	107	24	10
ВС – Пловдив	13	183	196	185	157	28	11
ВС – Сливен	10	119	129	128	106	22	1
Общо:	45	512	557	523	445	78	34

През 2024 г. във Военно-апелативния съд и военните съдилища в страната са решени общо 523 дела от 14 съдии. Следователно натовареността на база решени дела е 3,11 дела за всеки военен съдия. По военни съдилища средната натовареност на база решени дела е следната:

- Военен съд – София – 131 дела са решени от 3 съдии, като всеки съдия е решил 3,64 дела;
- Военен съд – Пловдив – 185 дела са решени от 3 съдии, като всеки съдия е решил 5,14 дела;
- Военен съд – Сливен – 128 дела са решени от 2 съдии, като всеки съдия е решил 5,33 дела.

През 2023 г. във Военно-апелативния съд и военните съдилища са решени общо 559 дела от 15 съдии. Следователно натовареността на база решени дела е 3,10 дела за всеки военен съдия. По военни съдилища средната натовареност на база решени дела е следната:

- Военен съд – София – 148 дела са решени от 3 съдии, като всеки съдия е решил 4,11 дела;
- Военен съд – Пловдив – 240 дела са решени от 4 съдии, като всеки съдия е решил 5,00 дела;
- Военен съд – Сливен – 122 дела са решени от 2 съдии, като всеки съдия е решил 5,08 дела.

През 2022 г. във Военно-апелативния съд и военните съдилища са решени общо 604 дела от 16 съдии. Следователно натовареността на база решени дела е 3,14 дела за всеки военен съдия. По военни съдилища средната натовареност на база решени дела е следната:

- Военен съд – София – 250 дела са решени от 4 съдии, като всеки съдия е решил 5,21 дела;
- Военен съд – Пловдив – 181 дела са решени от 4 съдии, като всеки съдия е решил 3,77 дела;
- Военен съд – Сливен – 106 дела са решени от 2 съдии, като всеки съдия е решил 4,42 дела.

Данните по този показател сочат, че най-много решени дела през 2024 г. средномесечно на един съдия се отчитат във Военен съд – Сливен (най-малко – в Софийския военен съд). По-високата натовареност в този съд

се обяснява с активната дейност на военноразследващите органи в този съдебен район.

От разгледаните от военните съдилища 466 дела са решени 444 дела, което възлиза на 95%. По същество със съдебен акт са приключили 370 дела, което прави 80% произнасяне по съществото на делата. От свършените 444 дела в тримесечен срок са приключени 425 дела, което се равнява на 95,7%. Според председателя на Военно-апелативния съд последното е показател за традиционно отличната срочност, която военните съдилища в страната винаги са отстоявали и реализирали през годините при разглеждането на делата. Запазена е и традицията значителен брой от делата да се разглеждат и решават в командировка, което спестява не само усилия на страните във връзка с придвижването и явяването по делата, но и средства за тяхното разглеждане.

II. СЪДЕБНА АДМИНИСТРАЦИЯ, СЪДЕБНИ СГРАДИ, ЕИСС, ЕПЕП, ТЕХНИЧЕСКА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ

1. СЪДЕБНА АДМИНИСТРАЦИЯ

В Апелативен съд – Бургас през цялата 2024 г. щатът на съдебната администрация е 25 щатни бройки и е изцяло зает. Запазено е съотношението между щата на съдебните служители към съдиите 25:15, т. е. 1 съдия работи с 1,66 съдебни служители. Реалното съотношение между броя на служителите от специализираната администрация и броя на съдиите е 16:15, т. е. един съдия работи с 1,06 съдебен служител от специализираната администрация. В доклада, изготвен от ръководителя на Апелативен съд – Бургас, се посочва, че съществуващите 3 щатни бройки за съдебни помощници не са достатъчни. Председателят на съда напомня, че нееднократно е заявявано мотивирано становище за целесъобразност и необходимост да се достигне до съотношение поне един помощник на трима съдии, като по този начин тяхното участие в дейността на съда ще е по-ефективно и ще подпомага в по-пълна степен магистратите при администриране на делата, предварителната им подготовка и при изготвяне на проекти за крайни съдебни актове. Увеличено е натоварването на съдебните деловодители вследствие въвеждането на ЕИСС, запознаване с непрекъснатите актуализации на отделните модули и оптимизациите на деловодната програма във връзка с интеграцията с Единния портал за електронно правосъдие и все още продължаващата работа със старата деловодна система. Най-осезаемо това се усеща в регистратурата на съда и в съдебното деловодство – в отделението по насрочени дела. За подпомагане на най-натоварените служители се пренасочват в помощ съдебните секретари, съдебният статистик, както и служителят „Връзки с обществеността“. Обработването на документите в Регистратура КИ, съдържащи класифицирана информация, се изпълнява от съдебен деловодител, работещ в Наказателното отделение, който е заместван от съдебния статистик. При отсъствие на двамата обработването се извършва от съдебен секретар. Тези служители ежегодно изпълняват посочените

дейности, съвместявайки ги с основните си функции и задължения на заеманата длъжност. Апелативен съд – Бургас продължава да отчита необходимост от 1 щатна бройка за длъжността „служител по сигурността на информацията“, 1 щатна бройка за длъжността „архивар и куриер“ и 1 щатна бройка за длъжността „чистач“.

В Апелативен съд – Варна в началото на 2024 г. щатната численост на администрацията е 35,5 щатни бройки. От 01.05.2024 г. поради придобиване на право на пенсия за осигурителен страж и възраст е освободен един съдебен служител. В края на отчетния период числеността на съдебната администрация на Апелативен съд – Варна е 35,5 щатни бройки. В края на 2024 г. съотношението по щат магистрати/съдебни служители се запазва спрямо предходните две години и е 1/1,48. Съотношението магистрати/специализирана администрация също се запазва от 1/1,06, а съотношението магистрати/обща администрация е 1/0,42. Посочените съотношения нареждат Апелативен съд – Варна сред апелативните съдилища с най-ниски съотношения, пише в доклада на председателя на съда.

В Апелативен съд – Велико Търново щатната численост на съдебните служители е 26 броя. Към края на годината няма незаети щатни длъжности за съдебни служители. Съотношението на съдебни служители/съдии съобразно утвърдената щатна численост е 1,53, което е около средното за апелативните съдилища и доста по-ниско от това на окръжните, районните и административните съдилища, констатира в доклада си председателят на Апелативен съд – Велико Търново. Съдебните служители работят при повишена натовареност, като най-осезаемо това се усеща в регистратурата на съда и в съдебното деловодство. За да могат да бъдат изпълнени задачите и при отсъствието на съдебни деловодители, в съдебното деловодство помагат други служители от съдебната администрация, предимно съдебни секретари. В съда няма щатове за съдебен статистик, съдебен архивар и призовкар, завеждащ „Регистратура за класифицирана информация“, служител по сигурността на информацията, финансов контролър – длъжности, които се съвместяват от натоварени за това съдебни служители. Отново, както и в годишния доклад за 2023 г., е посочена необходимостта от разкриване на 1 щатна бройка „съдебен деловодител“ за осигуряване протичането на работата в съдебното деловодство с нормална натовареност по администриране на преписките и делата, сканиране, регистриране, проверка и обработване на съдебните книжа и съдебните дела. В Апелативен съд – Велико Търново има трима съдебни помощници, като двама от тях са разпределени към Гражданското и търговско отделение, а един – към Наказателното отделение на съда. В доклада на председателя на съда е подчертано, че натовареността на съдебните помощници е голяма и затова съдът има нужда от поне още един съдебен помощник, който да бъде разпределен към Наказателното отделение.

В Апелативен съд – Пловдив през 2024 г. щатове за съдебни служители са 36 броя. Съотношението между магистрати и общо съдебни служители е 1/1,24 при средно за апелативните съдилища в страната 1/1,58, което е най-ниско спрямо останалите апелативни съдилища, пише в доклада си председателят на съда. Съотношението между магистрати и съдебни

служители от общата администрация в съда е 1/0,41, което отново е най-ниско спрямо останалите апелативни съдилища при средно за апелативните съдилища в страната 1/0,64. Съотношението между магистрати и съдебни служители от специализираната администрация в съда е 1/0,83 и също е най-ниско спрямо останалите апелативни съдилища при средно за апелативните съдилища в страната 1/0,94 (данните са от обобщените статистическите таблици за дейността на съдилищата за 2023 г., публикувани в страницата на ВСС в интернет). Административният ръководител на Апелативен съд – Пловдив отбелязва, че по принцип се приема, че минималният праг на обезпеченост се постига при съотношение не по-малко от 1/1,5, а оптималният – при 1/2. И през 2024 г. остава необходимостта от увеличаване на щатната численост на съда с общо 6 щатни бройки за съдебни служители: за специализираната администрация – 4 щ. бр., от които 1 щ. бр. за длъжността „съдебен помощник“, 2 щ. бр. за длъжността „съдебен деловодител“ и 1 щ. бр. за длъжността „съдебен статистик“; за общата администрация – 2 щ. бр., от които 1 щ. бр. за длъжността „системен администратор“ и 1 щ. бр. за длъжността „куриер“. Дори и след увеличаване на щатната численост на съдебната администрация с предлаганите нови щатни бройки, съотношението между магистрати и общо съдебни служители в Апелативен съд – Пловдив отново ще остане най-ниско спрямо останалите апелативни съдилища в страната, се казва в годишния доклад на съда.

В Софийския апелативен съд през 2024 г. щатната численост на администрацията е 144 щатни бройки, като съотношението съдии към съдебни служители по щат е 1/1,69. През 2024 г. е прекратен трудовият договор с 2 служители поради пенсиониране, с 5 служители поради преместване в друг орган на съдебна власт, с 1 служител поради завръщане на замествания на работа и 1 със смъртта на служителя. През отчетната година са обявени и проведени 3 конкурса: за 1 щ. бр. за длъжността „ръководител сектор – снабдяване, поддръжка и транспорт“, за 1 щ. бр. за длъжността „счетоводител“ и за 3 щ. бр. за длъжността „съдебен секретар“, като в края на отчетния период конкурсните процедури не са приключили. Сключени са трудови договори с 3 служители при условията на чл. 67, ал. 1, т. 1 от Кодекса на труда, 2 служители при условията на чл. 68, ал. 1, т. 3 от КТ и 3 служители при условията на чл. 68, ал. 1, т. 4 от КТ.

Във Военно-апелативния съд щатната численост на администрацията към 01.01.2024 г. е 12 щ. бр., от които обща администрация – 6 щ. бр., и специализирана администрация – 6 щ. бр., както следва: 1 щ. бр. съдебен администратор, 1 щ. бр. главен счетоводител, 1 щ. бр. служител по сигурността на информацията, той и съдебен секретар, 1 щ. бр. специалист – стопанисване на съдебно имущество, 2 щ. бр. съдебен секретар, като единият от тях съвместява и длъжността „касиер“, 3 щ. бр. съдебен деловодител, 1 щ. бр. системен администратор, той и съдебен статистик, 1 щ. бр. куриер и 1 щ. бр. чистач. В годишния доклад, изготвен от председателя на Военно-апелативния съд, се казва, че възлагането на допълнителни задължения поради остра служебна необходимост и недостиг на щатни бройки е надхвърлило обема на чл. 345, ал. 2 от ЗСВ, а продължителността на работното време – условията на чл. 345, ал. 3 от ЗСВ. Съдебните служители

обаче са полагали неимоверни усилия, за да няма забава в която и да е дейност на съда.

2. СЪДЕБНИ СГРАДИ

Няма промяна в сравнение с предходните години по отношение на материалната база на Апелативен съд – Бургас. В Съдебната палата – Бургас се помещават 7 органа на съдебната власт: 4 съдилища – апелативен, окръжен, административен и районен, и 3 прокуратури – апелативна, окръжна и районна. В годишния доклад, изготвен от председателя на съда, се посочва, че сградата обезпечава много добри условия на труд, поради което магистратите и съдебните служители работят в по-добра обстановка от повечето колеги в другите апелативни райони. Апелативен съд – Бургас продължава да обитава самостоятелно обособена част от сградата. Разполага с две съдебни зали, оборудвани с всички необходими комуникационни средства, в т. ч. звукозаписна техника и система за видеоконферентна връзка. Изградени и оборудвани са специални помещения за съхраняване на класифицирана информация. Обособени са самостоятелни гражданско, наказателно и търговско деловодства, регистратура, отделение по насрочени дела (адвокатска стая) и архив. Пред всяка съдебна зала е монтирано електронно табло с информация за вида, датата и часа за насрочване на делата, както и за съдебния състав. Материално-техническата база е в много добро състояние, като съдът е обезпечен с необходимото офис обзавеждане и оборудване. Площта на стаите е напълно достатъчна за нормалното протичане на служебната дейност. Работните помещения и техническата обезпеченост задоволяват в пълна степен нуждите на съдиите и съдебните служители.

И през 2024 г. материалната база на Апелативен съд – Варна остава непроменена. Съдът ползва петия етаж в сградата на Съдебната палата, в която се помещават още Окръжен съд – Варна, апелативната и окръжната прокуратури и служителите на РД „Охрана“ – Варна.

Апелативен съд – Велико Търново се помещава на последния етаж на Съдебната палата. В нея се намират още Окръжен съд – Велико Търново, Районен съд – Велико Търново и три прокуратури. Според годишния доклад, изготвен от председателя на Апелативен съд – Велико Търново, остава неразрешен проблемът на изчерпвания капацитет на сградния фонд, макар че за нуждите на институциите на съдебната власт е предоставена освен Съдебната палата на ул. „Васил Левски“ № 16 и сграда 2 на ул. „Цанко Церковски“ № 40. Двете сгради са пренаселени и трудно могат да поемат обособяване на още работни места, тъй като възможностите за преустройство на съществуващите помещения са изчерпани. Независимо от това, след пристрояването на терасата на последния етаж на Съдебната палата през 2009 г. условията за работа на съдиите и съдебните служители в Апелативен съд – Велико Търново са много добри, посочва ръководителят на съда. Съдиите работят по един в кабинет, а за съдебните служители, макар и при малко физическо пространство, са обособени достатъчно работни места. Апелативен съд – Велико Търново разполага с една съдебна зала. В нея се

провеждат съдебните заседания на всички отделения. Поради това, че залата е оборудвана с необходимата техника, в нея се провеждат и разпитите чрез видеоконференция на основание чл. 474, ал. 3 НПК на апелативния съд, извън случаите на искания по Закона за европейската заповед за разследване. В случаите, когато окръжен съд от апелативния район няма необходимата техника, залата бива предоставяне за извършване на определени действия по Закона за европейската заповед за разследване. Според председателя на съда залата е крайно недостатъчна за провеждане на съдебните заседания на апелативния съд, а когато има насрочени разпити чрез видеоконференция, в нея дела не могат да се разглеждат, което налага почти всекидневно да се отправя искане до окръжния и районния съд за предоставяне на свободни зали за разглеждане на дела по описа на Апелативен съд – Велико Търново.

В годишния доклад на Апелативен съд – Пловдив отново се сочи проблемът на съдилищата със сградния фонд в Съдебната палата – Пловдив. Той се задълбочава, особено през последните няколко години, поради сериозното увеличение на щатната численост на Районен съд – Пловдив и Окръжен съд – Пловдив основно с щатни бройки за съдебни служители. Съдебната палата включва масивна шестетажна административна сграда, ведно с четириетажно тяло към нея, масивна двуетажна сграда – гараж и съдебни зали, масивна триетажна административна сграда (надстроена), както и отделна сграда на два етажа, в която се помещава Областната дирекция „Охрана“. В сградите на Съдебната палата са настанени Апелативен съд – Пловдив, Окръжен съд – Пловдив, Районен съд – Пловдив и РД „Охрана – Пловдив“. От административните ръководители на съдилищата ежегодно се изпраща обосновано предложение до Комисията „Управление на собствеността“ на ВСС за развитие на стопанисваните имоти, включващо предвиждане и на ново строителство с цел разширяване на Съдебната палата – Пловдив и мотивирано искане за инвестиции за текущи и основни ремонти от съдилищата, ползващи сградата.

В изготвения от председателя на Софийския апелативен съд годишен доклад за 2024 г. е посочено, че съдът ползва помещения на партерния етаж и първи сутерен в Съдебна палата – София на бул. „Витоша“ № 2. С приемането на пасивите и активите на закрития Апелативен специализиран наказателен съд на 28.07.2022 г. от Софийския апелативен съд са получени и помещения в сградата на ул. „Черковна“ № 90, като всички прехвърлени от АСНС – закрит съдии и служители продължават да изпълняват служебните си задължения на същите работни места. В отчета се констатира, че в Съдебната палата на бул. „Витоша“ № 2 продължава да има недостиг на помещения за целия щат за служители и магистрати.

Военно-апелативният съд се помещава на партера в сградата на Съдебната палата – София. Ползва 8 служебни помещения и 1 помещение на сутерена, където са разположени регистратурите „Класифицирана информация“, КИ на НАТО и КИ на ЕС. Регистратурата за класифицирана информация по изискванията на ЗЗКИ се помещава в напълно оборудвана отделна стая. Съдебните заседания се насрочват и провеждат в зала № 4 на партера в Съдебната палата. Две трети от съдиите работят по двама в кабинет. Съдебният администратор и главният счетоводител заемат обща

стая. Двама съдебни секретари, системният администратор, той и статистик и специалист – стопанисване на съдебно имущество, са в една стая. Съдебното деловодство и регистратурата се помещават също в една стая, където работят двамата деловодители. В същото помещение са оборудвани и работните места на куриера и чистача.

3. ЕИСС, ЕПЕП, ТЕХНИЧЕСКА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ

В годишните отчети на ръководителите на апелативните съдилища се отделя внимание на използването на Единната информационна система на съдилищата и на Единния портал за електронно правосъдие.

В доклада на Апелативен съд – Бургас се посочва, че през целия отчетен период новопостъпилите дела са образувани и администрирани в Единната информационна система на съдилищата. Разпределението на делата чрез ЕИСС остава в по-малка степен равномерно и хипотетично може да доведе до сравнително големи разлики в броя дела, които се разпределят на отделните съдии. Продължава при разпределението на делата да не се отчита сложността и тежестта на разпределените до момента дела, се казва в годишния отчет. През 2024 г. интересът към електронните услуги, предлагани чрез интернет страницата на Апелативен съд – Бургас, се запазва висок. Чрез сайта заинтересованите лица могат да получат директен достъп до Единния портал за електронно правосъдие. На страницата на съда се публикува месечният график на съдебните заседания, осигурен е бърз достъп до документи, декларации на съдебните служители, както и електронна кутия, чрез която гражданите могат да изпратят писмено съобщение или сигнал, свързан с работата на администрацията, относно качеството на административното обслужване и да правят предложения за подобряване работната среда в съдебната институция с цел повишаване качеството и бързината на обслужването.

През 2024 г. Апелативен съд – Варна продължава работата с Единната информационна система на съдилищата. Ръководителят на съда констатира в годишния доклад, че все още съществуват множество проблеми, с които се налага ежедневно да се справят потребителите на ЕИСС. Системните администратори своевременно отнасят констатираните несъответствия и дефекти в нарочно създаденото за целта уеб пространство. Основните затруднения са породени от невъзможността за отстраняване на допуснати технически грешки, свързането на подписването на акта с КЕП и неговото постановяване и обявяване, данните в част от книгите и регистрите не се попълват автоматично и други. През 2024 г. с предоставените мобилни компютри и оказаното техническо съдействие от системните администратори е осигурен отдалечен достъп за всички съдии от Апелативен съд – Варна до ЕИСС.

В доклада, изготвен от председателя на Апелативен съд – Велико Търново, се напомня, че от 29.06.2020 г. в съда се използва пилотно ЕИСС и всички дела, постъпили след тази дата, се образуват, разпределят и обработват в новата единна система. И през 2024 г. Апелативен съд – Велико Търново продължава да участва активно в откриването и разрешаването на

проблеми със системата. Чрез ЕИСС и през 2024 г. съдът продължава да изпълнява задълженията на съдилищата по чл. 64 от ЗСВ да публикуват незабавно в интернет актовете си, в следствие на което гражданите имат достъп до постановените съдебни актове, както и до информацията относно движението на делата. Информацията е достъпна за ползване чрез сайта на Апелативен съд – Велико Търново и ЕПЕП. Съдебните актове са достъпни веднага след привеждането им във вид, съответстващ на Закона за защита на личните данни, Закона за защита на класифицираната информация и Вътрешните правила за организация на дейността по публикуване на съдебни актове. В доклада на ръководителя на Апелативен съд – Велико Търново се посочва, че в съда е налична техника за осъществяване на видеоконферентна връзка, която се използва по молби за международна правна помощ – разпити на лица чрез видеоконференция, за които апелативният съд е компетентен орган по чл. 474, ал. 3 от НПК. Според Закона за Европейската заповед за разследване след 2018 г. компетентни за извършване на видеоконферентни разпити по искания по реда на Европейската заповед за разследване са околните съдилища по местожителство на лицата, но тъй като в апелативния район на Апелативен съд – Велико Търново повечето околните съдилища не разполагат с необходимата техника, залата с оборудването, както и методическо и техническо сътрудничество, се предоставя за нуждите на околните съдилища.

През 2024 г. Апелативен съд – Пловдив работи паралелно със САС „Съдебно деловодство“ и Единната информационна система на съдилищата, като всички нови дела се образуват и административат в ЕИСС, а образуваните до м. април 2021 г. продължават да се административат в САС „Съдебно деловодство“ на „Информационно обслужване“ АД. В годишния доклад, изготвен от председателя на съда, се посочва, че поради липса на коректно генерирани статистически данни в ЕИСС и оттам непълни справки възникват трудности при изготвяне на периодичните отчети за работата на съда (месечни, шестмесечни и годишни). Във връзка с това се срещат редица затруднения при използването на ЕИСС – не се генерира коректна справка „Статистическа отчетна форма към ВСС“, което налага тя да се изготвя ръчно, данните в част от книгите и регистрите не се попълват автоматично. В съда се използва и внедреният в края на 2015 г. допълнителен модул „Служебни защиты“ към САС „Съдебно деловодство“, осигуряващ електронен обмен на данни в реално време между системата за управление на делата на Апелативен съд – Пловдив и Адвокатска колегия – Пловдив при организиране на служебни защиты по делата, които се административат по САС „Съдебно деловодство“. Тази функционалност е реализирана изцяло и в ЕИСС през м. март 2023 г. Предоставянето на достъп до електронните съдебни дела на Апелативен съд – Пловдив чрез ЕПЕП функционира и през 2024 г. С оглед на извършеното оптимизиране на ЕПЕП и решение на Пленума на ВСС по Протокол № 9/06.04.2023 г., с което са отменени Правилата за достъп до електронни съдебни дела в ЕПЕП, както и с цел определяне на реда за обработване на постъпващи заявления за достъп до услугите, предоставяни от ЕПЕП, със Заповед № РД 113/14.06.2023 г. са утвърдени нови Вътрешни правила за организация на достъпа до електронни

съдебни дела на Апелативен съд – Пловдив в ЕПЕП. Така се предоставя възможност на страните и техните процесуални представители да прегледат електронните копия на съдебните дела, включително и да бъдат копирани различни документи.

В годишния доклад на председателя на Софийския апелативен съд се отбелязва, че с въвеждането на ЕИСС за потребителите на информация (страни и адвокати), регистрирани с електронен подпис, е възможен пълен достъп до документация по делата, което значително улеснява работата им и пести времето им. Апелативен съд – София своевременно публикува постановените съдебни актове, след като са обезличени личните данни на страните по Закона за защита на личните данни. Председателят на Софийския апелативен съд в годишния доклад обръща внимание на факта, че към момента продължава да съществува проблем с липсата на унифицирани правила за съдилищата при работа по обработка на актовете, подлежащи на публикуване, от специалистите. Този проблем не е от компетентността на съда и следва да бъде разрешен от управляващия орган Висш съдебен съвет. През изминалата 2024 г. образуването и разпределението на делата в Гражданското и Търговското отделение на Апелативен съд – София продължава да се извършва чрез внедрената на 02.07.2020 г. Единна информационна система на съдилищата в специално предназначения за това модул „Случайно разпределение на дела“.

В годишния доклад на Военно-апелативния съд се посочва, че основната форма на осигуряване на достъп до правораздавателната дейност на съда остава създаденият електронен интернет портал за справки по делата, който позволява на страните в процеса, на гражданите и на представителите на медиите да получават нужната им информация за движението на делата. Електронната страница на съда предоставя информация за движението на делата и решенията на съда. През отчетния период състоянието на информационното осигуряване на Военно-апелативния съд е на добро равнище. Работните места на военните съдии и съдебните служители са снабдени с персонални компютри и принтери, служителите имат на разположение различни правно-информационни системи, както и софтуерни продукти, които осигуряват обслужването на човешките ресурси, воденето на ведомостите и цялостното счетоводство, както и такива, обслужващи съдебното деловодство и разпределението на делата.

Глава трета.

КАЧЕСТВО НА ПРАВОРАЗДАВАТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ. ИНСТАНЦИОНЕН КОНТРОЛ ОТ ВКС

Сред основните индикатори за качеството на правораздавателната дейност по отношение на точното прилагане на закона са резултатите от касационната проверка. Анализ по този показател за работата на съдилищата, придружен със съответните статистически данни, е направен в Годишния доклад за дейността на Върховния касационен съд през 2024 г.

I. КАЧЕСТВО НА ПРАВОРАЗДАВАТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ ПО НАКАЗАТЕЛНИ ДЕЛА

1. АПЕЛАТИВНИ СЪДИЛИЩА

През отчетния период касационната инстанция е извършила проверка на 474 съдебни акта, постановени от апелативните съдилища в страната, по реда на редовния институционален контрол (Глава двадесет и трета „Касационно производство“ от НПК). В сравнение с предходните години съотношението е следното:

Година	Дела от апелативните съдилища, свършени от ВКС
2024	474
2023	398
2022	400

Посоченият брой дела са изведени от данните в Справка 2 „Свършени дела, разпределени по съд, чието решение се атакува, и резултат“, изготвена от Отдел ИСКСС на ВКС, като са изключени делата за подсъдност от к. 2.1.12 – 4 броя дела, и делата по възобновяване от к. 2.1.13 – 4 броя дела.

Видно е, че в сравнение с предходния отчетен период е налице значително увеличение на делата, постъпили от апелативните съдилища и свършени пред ВКС.

По критерия брой на свършени дела от съответния апелативен съд, както и през предходния отчетен период Наказателната колегия на ВКС е решила най-много дела, постъпили от: АС – София и АСНС – закрит (общо 188 броя), следвани от АС – Пловдив (110 броя), АС – Варна (71 броя), АС – Велико Търново (56 броя), АС – Бургас (35 броя) и Военно-апелативния съд (14 броя). Броят проверени дела на съответните съдилища е изчислен, като от общия брой дела, постъпили от съответния съд, е изваден броят дела по възобновяване и делата, постъпили от апелативния съд за образуване на производство по подсъдност.

За поредна година се утвърждава тенденцията по-голямата част от съдебните актове на апелативните съдилища (приблизително 67% – 66,96%) да бъдат оставяни в сила, което е траен показател за положителна оценка на

правораздавателната дейност в тези съдебни органи. В сравнителен план процентът на оставените в сила съдебни актове е близък до данните от 2023 г. (63,1%), 2022 г. (малко над 63%) и 2021 г. (близо 61%). Оставените в сила актове (к. 2.1.9) са поставени в съотношение с общия брой актове на апелативните съдилища, като от този общ брой са приспаднати прекратените дела (к. 2.1.10), без разглеждане (к. 2.1.11), делата за подсъдност (к. 2.1.12), възобновявания (к. 2.1.13) и други (к. 2.1.14).

Видно от Справка 2 „Свършени дела, разпределени по съд, чието решение се атакува, и резултат“, изготвена от Отдел ИСКСС на ВКС, с най-много оставени в сила съдебни актове е АС – Бургас (77,1%), следван от АС – Пловдив (69,4%), АС – София (включително АСНС – закрит) (66,1%), АС – Варна (64,7%), Военно-апелативния съд (64,3%) и АС – Велико Търново (61,8%). За извършване на тези изчисления актовете на съответния съд, които са оставени в сила, са поставени в съотношение с общия брой актове, изпратени за проверка на ВКС от съответния апелативен съд, като са приспаднати прекратените дела (к. 2.1.10), без разглеждане (к. 2.1.11), делата за подсъдност (к. 2.1.12), възобновявания (к. 2.1.13) и други (к. 2.1.14).

В резултат на касационната проверка актовете по 57 броя дела са отменени и върнати за ново разглеждане на апелативните съдилища, което представлява 12,45% от общия брой на свършените през 2024 г. дела от апелативните съдилища, при 14,51% през 2023 г. и 17% (16,84%) през 2022 г. Резултатът к. 2.1.1 „Отменено върнато на въззивния съд“ е поставен в съотношение с общия брой, като са приспаднати прекратените дела (к. 2.1.10), без разглеждане (к. 2.1.11), делата за подсъдност (к. 2.1.12), възобновявания (к. 2.1.13) и други (к. 2.1.14).

Най-голям брой отменени актове са постановените от АС – София и АСНС – закрит (24 броя, които са само по описа на АС – София), от който съдебен орган са постъпили обаче и най-много дела за разглеждане, а най-нисък е броят на отмените актове на Военно-апелативния съд (3 бр.), от който са постъпили най-малко дела за разглеждане, следван от АС – Бургас (4 бр.), като делата са върнати на въззивния съд.

През 2024 г. общо 5 въззивни съдебни акта на апелативните съдилища (4 на АС – Варна и 1 на АС – Велико Търново) са отменени от ВКС и върнати на първата инстанция (съответно 2 за 2023 г. и 5 за 2022 г.).

Подробна информация за свършените дела се съдържа в Справка 2.

Посочените данни дават основание за извода, че при постановяване на съществената част от съдебните актове апелативните съдилища не са допускали нарушения на материалния и процесуалния закон, нито явна несправедливост на наложеното наказание, което е дало основание тези актове да бъдат оставени в сила.

2. СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, СПЕЦИАЛИЗИРАН НАКАЗАТЕЛЕН СЪД – ЗАКРИТ И ОКРЪЖНИ СЪДИЛИЩА

Броят на делата, постъпващи от окръжните съдилища за касационен контрол по реда на Глава двадесет и трета или Глава тридесет и трета от НПК, е по-голям спрямо 2023 г. и 2022 г.:

Година	Дела от ОС, СГС и СНС – закрит, свършени от ВКС
2024	203
2023	179
2022	173

Посоченият брой дела са изведени от данните в Справка 2 „Свършени дела, разпределени по съд, чието решение се атакува, и резултат“, изготвена от Отдел ИСКСС на ВКС, като са изключени делата за подсъдност (130 бр.).

Отделно от посочените 203 броя касационни дела по Глава двадесет и трета и Глава тридесет и трета от НПК, през 2024 г. са свършени и 130 броя частни производства по дела, постъпили от окръжните съдилища за промяна на местна подсъдност и спорове за подсъдност.

От свършените през отчетния период 203 дела 62 броя съставляват постъпили във ВКС дела по искания за възобновяване.

През отминалата година се запазва тенденцията за най-голям относителен дял на делата (без производства за подсъдност), постъпващи от: СГС и СНС – закрит (41 броя), следвани от ОС – Варна (16 броя), ОС – Пловдив (14 броя), ОС – Благоевград (13 броя), ОС – Русе, ОС – Хасково и ОС – Бургас (по 12 броя) и ОС – София (11 броя). От останалите съдилища са постъпили по-малко от 10 броя дела (без тези за подсъдност).

Най-малко дела (без производства за подсъдност) през 2024 г. са постъпили от окръжните съдилища в Добрич, Кърджали и Търговище – по 1 брой, а от Пазарджик, Силистра и Смолян – по 2 броя. Няма съдилища, от които да не са постъпвали дела за разглеждане по реда на Глава двадесет и трета или Глава тридесет и трета от НПК.

Статистическите данни показват, че от свършените през 2024 г. дела, постъпили от окръжните съдилища (203 броя) 67 броя съдебни акта (около 33%) са оставени в сила от касационната инстанция, а 42 броя (около 21%) са отменени и върнати на въззивния съд.

За сравнение от свършените през 2023 г. дела, постъпили от окръжните съдилища (179 броя) 72 броя съдебни акта (около 40%) са оставени в сила от касационната инстанция, а 31 броя (около 17%) са отменени и върнати на въззивния съд.

3. ВОЕННИ СЪДИЛИЩА

През 2024 г. са постъпили общо 2 дела – всички са производства за подсъдност.

4. РАЙОННИ СЪДИЛИЩА

През отчетната година в Наказателната колегия на ВКС са свършени общо 422 дела, постъпили от районните съдилища в страната, от които 385 броя (около 91%) са по частни производства (промяна на местна подсъдност

и спорове за подсъдност), а 35 броя – по искания за възобновяване. Прекратени са 2 дела.

5. ДЕЛА ПО ЧЛ. 44, АЛ. 1 ОТ НПК ВР. ЧЛ. 135, АЛ. 5 ОТ АПК

На основание чл. 135, ал. 5 от АПК споровете за подсъдност между общите и административните съдилища се решават от състав, включващ трима представители на Върховния касационен съд и двама представители на Върховния административен съд. Във връзка с възникнали спорове за подсъдност между общи и административни съдилища през 2024 г. са разгледани 3 дела по описа на Върховния касационен съд, с докладчици – съдии от Наказателната колегия на ВКС, като съдии от същата колегия са участвали и в съдебния състав. Образованите дела са решени. По описа на Върховния административен съд през 2024 г. не са разглеждани дела на основание чл. 44, ал. 1 от НПК вр. чл. 135, ал. 5 от АПК.

6. ДРУГИ ОРГАНИ

През 2024 г. е образувано едно производство по чл. 130, ал. 2 вр. чл. 7, ал. 7 от Закона за адвокатурата – к.н.д. № 152/2024 г. по описа на Първо н. о. Делото е решено през м. юни 2024 г., като е отменено решението на Висшия дисциплинарен съд (ВДС) на Адвокатурата на Република България и делото е върнато за ново разглеждане от друг състав на ВДС.

II. КАЧЕСТВО НА ПРАВОРАЗДАВАТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ ПО ГРАЖДАНСКИ ДЕЛА

През отчетния период свършените дела, по които има постановен акт в Гражданската колегия, са 5295 броя.

1. ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД

През 2024 г. предмет на разглеждане са общо 252 граждански дела, образувани по жалби срещу определения на тричленни състави на колегията и по молби за отмяна на решения на ВКС. От тях: отменени изцяло и върнати са 19 съдебни акта или 7,54% от всички; обезсилени и прекратени са 4 съдебни акта или под 1,5% от всички; отменен изцяло и пререшен е 1 съдебен акт или под 1% от всички; оставени в сила са 223 акта или 88,5% от всички; други производства са се развили по 4 дела.

В производството по допускане на касационно обжалване в Гражданската колегия на ВКС по реда на чл. 288 от ГПК са разгледани 3150 дела, от тях съставите на колегията не са допуснали до касационно обжалване актове по 2447 дела или 78% от всички подлежащи на допускане до касационен контрол касационни жалби, а допуснати са актове по 703 дела или 22% от общия брой касационни дела. Процентът недопуснати до разглеждане касационни жалби е резултат от активната тълкувателна дейност на ВКС през последните години с даване на отговори по правни въпроси,

свързани с противоречива съдебна практика по тях, поради което в по-голяма степен актовете на въззивните съдилища са съобразени с тази задължителна практика на ВКС. Същевременно броят на допуснатите до касационно обжалване дела е относително висок, предвид все по-усложняващите се правни спорове и необходимостта от допълване на тълкуването, дадено от състави на ВКС по реда на чл. 290 ГПК. През отчетния период е започната работа (предвидена в предходния отчетен доклад) по наблюдение върху развиващата се практика на ВКС с цел да се установят причините за несъобразяването на практиката на ВКС – както на задължителната, така и на постановената по реда на чл. 290 ГПК, както и на причините за допускането на касационното обжалване по реда на чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК.

2. АПЕЛАТИВНИ СЪДИЛИЩА

Предмет на проверка през 2024 г. пред Гражданската колегия на ВКС са общо 1842 броя съдебни акта на апелативните съдилища (за 2023 г. са 1736 броя, за 2022 г. са 1550 броя, за 2021 г. са 1326 броя, за 2020 г. те са 1369 броя). От постановените от апелативните съдилища актове по граждански дела по реда на касационната проверка са отменени изцяло и върнати за ново разглеждане актове по 91 дела или 4,9% от общия брой на проверените актове (през 2023 г. – 99 броя или 5,7%, през 2022 г. – 111 броя или 7,16%, през 2021 г. – 118 броя или 8,9%, през 2020 г. – 199 броя или 14,54% от общия брой на проверените актове), които са намалели с под 1% спрямо процента на отменените изцяло и върнати на апелативните съдилища актове за 2023 г. Обезсилените решения на апелативните съдилища и прекратени производства са общо 74 броя или 4% от всички актове на апелативните съдилища, които са намалели с под 1% спрямо 2023 г., когато са 86 броя или 4,9%, за 2022 г. – 6%, за 2021 г. – 3,96%. През 2024 г. отменени изцяло и пререшени са 193 броя или 10,5% съдебни актове, през 2023 г. са 134 дела или 7,7%, т. е. са се увеличили с 2,8%, през 2022 г. са 126 дела или 8,13% от всички – намаление с 2,37% спрямо отменените изцяло и пререшени дела на апелативните съдилища за 2022 г. Частично отменени и пререшени са актове по 45 дела или 2,45% от всички, през 2023 г. са 14 дела или 0,8%, т. е. са се увеличили с 1,65%, през 2022 г. са 11 дела или 0,71% от общия брой – увеличение с 1,74% спрямо 2022 г. Оставени в сила през 2024 г. са 282 решения или 15,3%, през 2023 г. са 256 решения на апелативните съдилища или 14,75%, като има незначително увеличение с 0,5%, докато през 2022 г. оставени в сила са 309 решения или 19,94% от всички – намаление с 4,64% спрямо оставените в сила актове на апелативните съдилища през 2022 г. Спрени са 5 дела, а е имало произнасяне за определяне на компетентния съд по 14 дела на апелативните съдилища. От актовете на апелативните съдилища, предмет на обжалване пред касационния съд, недопуснати до касационно обжалване са 1091 броя или 59,25%, през 2023 г. – 1016 броя или 58,52% от всички актове на апелативните съдилища, които са се увеличили незначително под 1%, през 2022 г. са 791 броя или около 51,03%, т. е. увеличението е с 8,22%.

3. СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД И ОКРЪЖНИ СЪДИЛИЩА

Предмет на касационна проверка през 2024 г. са 2953 актове, постановени от Софийския градски съд и окръжните съдилища (през 2023 г. са 2712 дела, през 2022 г. са 2887 дела, през 2021 г. са 2790 дела). Отменени по реда на касационната проверка изцяло и върнати са актове по 162 дела или 5,4%, които незначително са се намалили под 1% от 2023 г., когато са актове по 167 дела – 6,16%, през 2022 г. – 187 дела или 6,48% от всички актове на СГС и окръжните съдилища, също незначително са се намалили около 1%. Обезсилени и прекратени са актове по 109 дела на СГС и окръжните съдилища, което е 3,7% от всички дела, които незначително са се увеличили под 1% – през 2023 г. са 115 актове или 4,24%, през 2022 г. са 109 дела или 3,78% – приблизително колкото са през отчетната година. Отменени изцяло и пререшени от ВКС са актове по 272 дела или 9,2% от всички, през 2023 г. са 285 дела или 10,51%, които са се намалили с 1,31%, през 2022 г. са 289 дела или 10,51% от всички актове на СГС и окръжните съдилища – увеличението е с 1,31%. Отменени частично и пререшени са актове по 26 дела на СГС и другите окръжни съдилища или под 1% от всички дела, приблизително колкото са и през 2023 г. – по 31 дела или 1%, през 2022 г. – 27 дела, под 1%. Оставените в сила решения на окръжните съдилища и СГС са 336 акта – 11,38%, през 2023 г. са по 314 броя или 11,58% от всички проверени решения, приблизително колкото и през 2024 г., за 2022 г. – 300 броя или 10,39%, увеличението е незначително под 1%. През 2024 г. има 3 броя върнати касационни жалби, което сочи изключително прецизно изпълнение на задълженията от страна на председателите на отделения в изпълнение на Заповед № 2281/19.12.2012 г. относно забраната за образуване, случайно разпределяне и насрочване на дела по нередовни жалби, както и на Правилата за образуването, случайното разпределение и насрочване на делата във ВКС. В производствата по молби за отмяна на влезли в сила съдебни решения са отменени и върнати 14 решения на СГС и другите окръжни съдилища (през 2023 г. са 9 решения, през 2022 г. са отменени и върнати 8 решения), а 44 молби за отмяна са оставени без уважение, през 2023 г. – 55 броя, през 2022 г. – 51 броя. От актовете на окръжните съдилища и СГС недопуснати до разглеждане от касационната инстанция са 1911 броя или 64,71% от всички актове на окръжните съдилища и СГС (през 2023 г. 1620 броя – 60% от всички актове, през 2022 г. са 1804 броя или 62,49%).

4. РАЙОННИ СЪДИЛИЩА

Предмет на проверка в производство по отмяна на влезли в сила решения и обжалване по частни жалби за връщане на такива молби през 2024 г. са общо 229 акта (решения и определения), а през 2023 г. – 225 акта, постановени от районните съдилища. Отменени изцяло и върнати са 3 съдебни акта. Оставени в сила са решения по 10 дела на районните съдилища. В производствата по молби за отмяна на влезли в сила съдебни решения са отменени и върнати 27 решения на районните съдилища или 11,79%, през 2023 г. са 12,4% – приблизително колкото през отчетния период. През 2024 г. 137 броя молби за отмяна са оставени без уважение –

59,8% от всички актове, през 2023 г. са 141 – 62,66% от всички разгледани актове на районните съдилища (намаление с 2,86%). Недопуснат до разглеждане от ВКС е 1 съдебен акт на районните съдилища.

5. КАМАРА НА ЧАСТНИТЕ СЪДЕБНИ ИЗПЪЛНИТЕЛИ

През 2024 г. съставите на ВКС са се произнесли по 23 акта на дисциплинарните състави при КЧСИ, през 2023 г. са 16 акта, през 2022 г. са 43 броя, през 2021 г. са 31 броя, а през 2020 г. те са 33 броя. Отменени изцяло и пререшени са 6 акта на дисциплинарния състав. Частично отменени и пререшени са 3 акта, оставени в сила са 11 решения или 48% от всички, през 2023 г. са 10 решения или 62%, през 2022 г. са 9 решения или 21% от всички.

6. ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ И СОФИЙСКА АДВОКАТСКА КОЛЕГИЯ

През отчетния период съставите на ВКС са се произнесли по 14 акта на Висшия адвокатски съвет, през 2023 г. са 6 акта, 1 акт е отменен изцяло и върнат, обезсилени и върнати са 3 акта, оставени в сила са решенията по 10 дела.

7. НОТАРИАЛНА КАМАРА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

През 2024 г. са разгледани 2 акта на Нотариалната камара на Република България, като обезсилен и пререшен е 1 акт, а оставено в сила е 1 решение на Нотариалната камара.

III. КАЧЕСТВО НА ПРАВОРАЗДАВАТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ ПО ТЪРГОВСКИ ДЕЛА

1. АПЕЛАТИВНИ СЪДИЛИЩА

През отчетния период са проверени общо 2248 бр. свършени дела със съдебен акт на апелативни съдилища в страната. През предходните години броят на проверяваните актове на апелативни съдилища е: през 2023 г. – 2012 бр., 2022 г. – 2254 бр., 2021 г. – 2156 бр., 2020 г. – 2002 акта.

По апелативни съдилища броят на проверените актове по дела е показан в следната таблица:

Година	2024	2023	2022	2021	2020
Апелативен съд – София	1203	1082	1257	1228	1213
Апелативен съд – Варна	336	271	310	255	217
Апелативен съд – Пловдив	364	338	316	335	307
Апелативен съд – Велико Търново	181	167	224	173	139

Апелативен съд – Бургас	164	154	147	165	126
Общо	2248	2012	2254	2156	2002

През 2024 г. от постановените от апелативните съдилища решения/определения по търговски дела в резултат на проверка от ВКС не са допуснати до касационно обжалване 1393 броя. От допуснатите до касационно обжалване въззивни актове статистиката сочи, че най-голям продължава да е броят на оставените в сила въззивни решения и определения (потвърдени) – общо 342 бр. (през 2023 г. – 362 бр., 2022 г. – 405 бр., 2021 г. – 336 бр., 2020 г. – 316 бр.), което представлява 14,41% от общия брой дела (през 2023 г. – 14,81%, 2022 г. – 19%).

По съдебни райони (след допускане на касационно обжалване): броят на потвърдените съдебни актове, постановени от Софийския апелативен съд, е 183 бр. (през 2023 г. – 149 бр., 2022 г. – 169 бр., 2021 г. – 186 бр., 2020 г. – 194 бр.). Потвърдените решения/определения на Апелативен съд – Пловдив са 44 бр. (през 2023 г. – 41 бр., 2022 г. – 54 бр., 2021 г. – 49 бр., 2020 г. – 45 бр.), на Апелативен съд – Варна са 58 бр. (през 2023 г. – 33 бр., 2022 г. – 38 бр., 2021 г. – 39 бр., 2020 г. – 36 бр.), на Апелативен съд – Велико Търново са 34 бр. (през 2023 г. – 22 бр., 2022 г. – 30 бр., 2021 г. – 39 бр., 2020 г. – 26 бр.).

В резултат на касационна проверка:

- отменените изцяло и върнати на апелативен съд съдебни актове са общо 112 бр. (през 2023 г. – 121 бр., 2022 г. – 139 бр., 2021 г. – 142 бр., 2020 г. – 124 бр.) от общо 2248 бр. актове или 4,98% (през 2023 г. – 6,01%, 2022 г. – 5%);

- отменените изцяло и пререшени от ВКС дела са 147 бр. (през 2023 г. – 175 бр., 2022 г. – 194 бр., 2021 г. – 177 бр., 2020 г. – 153 бр.) от общо 2248 бр. или 6,54% (през 2023 г. – 8,7%, 2022 г. – 7%);

- отменените частично и пререшени дела са 19 бр. (през 2023 г. – 23 бр., 2022 г. – 29 бр., 2021 г. – 13 бр., 2020 г. – 18 бр.) или 0,85% (през 2023 г. – 1,14%, през 2022 г. – 1%) от всички проверени решения/определения на въззивните съдилища;

- обезсилените и прекратени производства по делата са 83 бр. (през 2023 г. – 72 бр., 2022 г. – 119 бр., 2021 г. – 95 бр., 2020 г. – 70 бр.), които съставляват 3,69% (през 2023 г. – 3,58%, 2022 г. – 5%) от всички проверени съдебни актове на апелативните съдилища.

През отчетния период спрените производства по обжалване на решения/определения на апелативните съдилища са 5 бр. (през 2023 г. – 16 бр., 2022 г. – 31 бр., 2021 г. – 0 бр., 2020 г. – 1 бр.) или 0,2% (през 2023 г. – 0,8%, 2022 г. – 1%) от всичките обжалвани съдебни актове.

И през 2024 г. по реда на отмяната на влезли в сила съдебни актове (чл. 231, ал. 1 и чл. 232 ГПК (отм.) и чл. 303, ал. 1 ГПК и чл. 304 ГПК) няма нито една молба за отмяна на влязло в сила решение на апелативен съд, която да е уважена, съответно няма отменено въззивно решение и върнато за ново разглеждане.

През 2024 г. ВКС се е произнесъл по 55 дела (през 2023 г. – 49 бр., 2022 г. – 42 бр., 2021 г. – 54 бр., 2020 г. – 39 бр.), образувани по искиви молби по чл. 47 и сл. ЗМТА, като най-висок е броят на делата, образувани по искиви молби срещу решения на арбитражни съдилища със седалища в гр. София – 45 бр. (през 2023 г. – 44 бр., 2022 г. – 22 бр., 2021 г. – 30 бр., 2020 г. – 22 бр.), следвани от Арбитражен съд – Пловдив – 6 броя, и Арбитражен съд – Варна – 1 брой.

2. СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД И ОКРЪЖНИ СЪДИЛИЩА

Предмет на касационна проверка през 2024 г. са общо 591 броя дела, по които са постановени съдебни актове от Софийския градски съд и окръжните съдилища. За сравнение с предходните години се забелязва увеличение (през 2023 г. – 433 бр., 2022 г. – 297 бр., 2021 г. – 240 бр., 2020 г. – 247 бр.) или е налице ръст с 36,49% в сравнение с 2023 г.

През 2024 г. от постановените от СГС и окръжните съдилища решения/определения по търговски дела в резултат на проверка от ВКС не са допуснати до касационно обжалване 318 броя. От допуснатите до касационно обжалване най-голям продължава да е броят на оставените в сила (потвърдени) въззивни актове – 130 бр. (през 2023 г. – 97 бр., 2022 г. – 77 бр., 2021 г. – 45 бр., 2020 г. – 48 бр.) или 22% (през 2023 г. – 22,4%, 2022 г. – 26%, 2021 г. – 18,75%, 2020 г. – 19,43%) от общия брой на проверените актове на тези въззивни съдилища.

Отменените изцяло и върнати за ново разглеждане са 25 бр. (през 2023 г. – 30 бр., 2022 г. – 8 бр., 2021 г. – 7 бр., 2020 г. – 13 бр.) или 4,23% (през 2023 г. – 6,93%, 2022 г. – 2,69%, 2021 г. – 2,91%, 2020 г. – 5,26%).

Отменените изцяло и пререшени са 24 бр. (през 2023 г. – 17 бр., 2022 г. – 20 бр., 2021 г. – 14 бр., 2020 г. – 11 бр.) или 4,07% (през 2023 г. – 3,93%, 2022 г. – 6,73%, 2021 г. – 5,83%, 2020 г. – 4,45%).

Обезсилените съдебни актове и прекратени производства са 31 бр. (през 2023 г. – 21 бр., 2022 г. – 8 бр., 2021 г. – 11 бр., 2020 г. – 15 бр.) или 5,25% (през 2023 г. – 4,85%, 2022 г. – 2,69%, 2021 г. – 4,58%, 2020 г. – 6,07%).

Проверените съдебни актове на СГС и окръжните съдилища по реда на отмяната на влезли в сила съдебни решения (чл. 231, ал. 1 и чл. 232 ГПК (отм.) и чл. 303, ал. 1 ГПК и чл. 304 ГПК) са 36 бр. (през 2023 г. – 36 бр., 2022 г. – 29 бр., 2021 г. – 34 бр., 2020 г. – 31 бр.), от които са уважени 6 молби за отмяна или 16,67% (през 2023 г. – 13,89%, 2022 г. – 13,79%).

3. РАЙОННИ СЪДИЛИЩА

Разгледаните по реда на отмяната съдебни решения на районните съдилища са общо 13 броя. За сравнение през 2023 г. – 12 бр., 2022 г. – 20 бр., 2021 г. – 23 бр., 2020 г. – 20 броя.

И през 2024 г. в Търговската колегия няма проверени по реда на отмяната актове на ЧСИ. За сравнение през 2023 г. – 0 бр., 2022 г. – 2 бр., 2021 г. – 3 бр., 2020 г. – 2 броя.

Глава четвърта.

КОМУНИКАЦИОННА ДЕЙНОСТ НА СЪДИЛИЩАТА

През 2024 г. Върховният касационен съд и съдилищата в Република България провеждат активна и устойчива комуникационна политика, насочена към медиите и обществото, като се наблюдава разнообразие на включените външни целеви групи и задълбочаване на съдържанието на проведените събития. Съдилищата продължават да използват паралелно както традиционните методи на общуване с външни публики – свободно присъствие на журналисти и на граждани в съдебните зали по дела с обществен интерес, провеждане на дни на отворени врати, срещи с ученици, студенти, партньори от неправителствени организации, така и алтернативните подходи за връзки с обществеността и за информиране на гражданите чрез онлайн присъствие и дейности, осъществявани чрез профили в социалните платформи и канали за дигитална комуникация. Например от всички съдилища в София (включително ВКС и ВАС), а и от Висшия съдебен съвет, през отчетната година продължава да се използва създадената през 2020 г. затворена група във Фейсбук „Съдебни новини – софийски съдилища“, която е със специален режим на допускане до нея на столичните журналисти и на съдебните пресаташета. Групата дава възможност на репортерите за бърза комуникация със служителите „Връзки с обществеността“ по повод на предстоящи за разглеждане дела с обществен интерес, постановени актове по тях, както и други интересоващи ги въпроси, свързани с работата на съдебната система. През изминалата година Апелативен съд – Бургас, Апелативен съд – Варна и Апелативен съд – Пловдив продължават да предоставят информация за дейността на съответния съд и да поддържат активни профили във Фейсбук, за да осъществяват комуникация с важни целеви групи.

И през 2024 г. при спазване на принципите на откритост и прозрачност съдилищата публикуват незабавно постановените решения по дела, за които не съществува забрана за обявяване в страниците им в интернет. По повод на тази забрана за публикуване на някои съдебни актове по наказателни дела отново се налага да бъде напоменено, че ВСС и съдилищата очакват отговор от Народното събрание на поискано с решение на Пленума на ВСС по Протокол № 3/01.02.2018 г. автентично тълкуване заради неясноти по отношение на прилагането на изменения в НПК и ЗСВ, влезли в сила през 2017 г., според които съдилищата могат да публикуват актовете си по определени наказателни дела едва след получаване на уведомление от прокурор за предприети действия по изпълнение на наложените наказания. Задължението за отлагане без конкретен срок на публикуването на съдебни актове, които често са по дела с обществен интерес, оказва негативно влияние върху публичността на правосъдието. Освен това, както се пояснява в два поредни годишни доклада за дейността на ВКС, до голяма степен е обезсмислена процедурата за изпращане на препис от съдебния акт на прокуратурата и публикуване на решението в сайта на съда едва след

получаване на уведомление за привеждане в изпълнение на присъдата, защото страните, които имат регистрация в ЕПЕП, имат достъп до постановените съдебни актове от момента на тяхното обявяване в ЕИСС.

През изминалата година Върховният касационен съд и съдилищата в Република България продължават да предоставят на медиите ежеседмично или ежеседмично (чрез изпращане по електронен път и публикуване в официалните сайтове) актуални списъци с насрочените за разглеждане дела с обществен интерес, като за всяко дело се посочват: датата на съдебното заседание и залата, в която ще бъде разгледано; определеният чрез случаен избор съдия докладчик; атакуваният акт; процесуалният документ, инициращ производството; подателите на съответните жалба, протест, искане или друг документ. Публикуват се прессъобщения за постановените по тези дела съдебни актове, като ВКС публикува и информация за постановените тълкувателни решения/постановления.

В сайта на Върховния касационен съд се поддържат също секции с актуална информация за образуваните дела във ВКС и в съдилищата по апелативни райони, свързани с: корупционно поведение и практики (при ясно открояване на производствата с подсъдимите лица, заемащи висши публични длъжности); организирана престъпност; производства, водени срещу журналисти и медии; трафик на хора. Публикуват се и постановените от състави на ВКС съдебни актове по посочените видове дела. Тази дейност е в изпълнение на препоръки от докладите на Европейската комисия за върховенството на правото; задължения, регламентирани в Постановление № 240/24.09.2019 г. на Министерския съвет за създаване на Национален координационен механизъм за върховенство на правото и на Съвет за неговото прилагане; мерки, заложи в Националната програма за предотвратяване и противодействие на трафика на хора и закрила на жертвите, както и в други нормативни актове и стратегически документи. През 2024 г. обхватът на Електронния регистър на делата за трафик на хора е разширен, като в него са включени и делата, разгледани от апелативните съдилища, въз основа на писмо на ВКС до административните ръководители на апелативните съдилища, с което е отправена молба за осигуряване на необходимата организация за разширяване на регистъра. Към края на 2024 г. на официалните сайтове на апелативните съдилища се поддържат електронни регистри на образуваните пред тях дела за трафик на хора.

През 2024 г. от съдилищата са реализирани множество образователни и информационни инициативи, насочени към външни целеви аудитории.

За поредна година със съдействието на Върховния касационен съд Съдебната палата – София е включена в обектите с висока стойност за националната култура, до които гражданите имат свободен достъп на 21 и 22 септември 2024 г. (събота и неделя) в рамките на Европейските дни на наследството. Близко 300 граждани, включително и гости от други държави, са запознати с историята на Храма на българското правосъдие, с подробности за строителството, архитектурата и произведенията на изкуството, намиращи се в сградата – паметник на културата, както и с функциите и дейността на ВКС и на останалите звена на съдебната власт, които са настанени в нея. Дните на културното наследство се организират във Франция от 1984 г. От

1991 г. с подкрепата на Съвета на Европа и по-късно на Европейския съюз те са припознати като Европейски дни на наследството и се отбелязват всеки трети уикенд на месец септември в повече от 50 европейски държави, сред които е и България.

От Върховния касационен съд през отчетната година два пъти е реализирана инициативата „Ден на отворените врати“ под надслов „Открито за съдебната власт“. На 21 и 28 ноември 2024 г. са проведени срещи на съдии от ВКС с ученици от 125 СУ „Боян Пенев“ и 93 СУ „Александър Теодоров-Балан“. Младите хора са запознати със структурата на съда и видовете дела, които се разглеждат в трите колегии, с етапите при съдебните производства – от разпределението на делото на докладчик чрез Системата за случайно разпределение до постановяването на окончателното решение, с разликите между наказателните и гражданските дела, както и с тълкувателната дейност на съда. Обсъдени са въпросите относно отговорността и наказанията на извършилите престъпления непълнолетни лица, наказателните и гражданските аспекти при делата за професионална непредпазливост (т. нар. лекарски грешки), ролята на експертите и вещите лица в рамките на съдебните производства, кой и как прави преценката за моралните и етичните качества на съдиите. Друга важна тема, на която е отделено време при разговорите с учениците, е тази за делата „Шамари“ (SLAPP), представляващи форма на тормоз и сплашване, използвана срещу журналисти, граждани и организации, работещи в защита на обществения интерес.

В годишния доклад на Апелативен съд – Бургас се отчита провеждането на инициативата „Ден на отворените врати“ с фокус върху целевата група на най-малките участници в обществото. През м. юли 2024 г. деца в предучилищна и ранна училищна възраст от клуб „Заплетени чудеса“ на НЧ „Асен Златаров 1940“ са провели среща с председателя на съда. Читалищните дейци са запознати отблизо с работата на съдията, като са научили колко време е нужно да се образова един съдия за професията, какви качества трябва да притежава всеки магистрат и защо е важно да се спазват законите и правилата от всички членове на обществото. Акцент е поставен върху значението на символите на правосъдната система – съдийската тога и съдийското чукче. Децата са научили повече и за богинята на правосъдието – Темида, която носи превръзка на очите, за да стига до истината без пристрастия, държи везни, символизиращи равновесието в обществения ред, и меч, който изразява силата на съдебните решения. С посещенията в съда на детски читалищни групи се цели най-малките членове на обществото да получат непосредствени впечатления за работата на българския съд и първи знания по гражданско образование. Разяснени са им също съдебните процедури с участие на деца, наказателната отговорност, която носят учениците след навършване на определена възраст, възпитателните мерки за деца при противообществени прояви, начините и местата за прилагането им. В хода на дискусиите от учениците е проявен интерес към различни въпроси, свързани със статута на свидетелите в съдебния процес, наказателната отговорност при клевета и набеждаване, оценката на доказателства и свидетелски показания по време на съдебното производство. В Апелативен

съд – Бургас са организирани също лекции за ученици от десети клас от ППМГ „Акад. Никола Обрешков“ и осмокласници от Търговската гимназия, фокусирани върху правата и отговорностите на учениците преди и след навършване на 18 години. По повод на Международния ден за правата на човека – 10 декември, в съда са посрещнати деца от група „Мечо пух“ на детска градина „Радост“, които са представили симулативен съдебен процес по приказката „Зайовата къща“. Демонстриран е същински облигационен спор за парично обезщетение за неимуществени вреди от непозволено увреждане. Малките актьори показали нагледно как Горският съд изпълнява своето призвание – да защитава правата на животните.

Инициативата „Ден на отворените врати“ е организирана и от Апелативен съд – Варна два пъти през 2024 г. – с ученици от Школата „Младежки парламент – Европейски мост“ към Общинския детски комплекс и със седмокласници от ОУ „Св. св. Кирил и Методий“. През отчетния период са организирани четири беседи от Апелативен съд – Варна пред студенти от Икономическия университет – Варна, в рамките на които са представени спецификите на престъпленията, извършвани от млади хора. Организирано е посещение в Професионалната техническа гимназия на тема „Интернет престъпления“, иницирано е също разменено домакинство с деца от трети клас от ОУ „Св. Климент Охридски“. За първи път Апелативен съд – Варна отчита професионален контакт с ученици в толкова ниска възраст, но откликът им по дискутираните теми е надхвърлил очакванията, като е доказал необходимостта от подобни срещи в началния образователен етап. Разговорите с най-малките са в контекста на националната програма на МВР „Детско полицейско управление“. В годишния доклад на Апелативен съд – Варна се посочва и участие в инициатива на Дирекция „Превенции“ към Община Варна в Професионалната техническа гимназия във връзка със зависимостите към алкохола и наркотиците сред подрастващите. Организиран е и симулиран съдебен процес с учениците от Школата по гражданско образование към Общинския детски комплекс. С подкрепата на Апелативен съд – Варна пълна първа година е реализирана по отношение на образователната програма „Децата и наркотиците: истина и легенди“, в рамките на която наказателни съдии и председателят на съда посещават училища във Варна и областта и разговарят с подрастващи за рисковете и последствията от употребата на психоактивни вещества. Проектът се осъществява съвместно със Сдружение „Отвори очи“. Целта е чрез различна и автентична гледна точка да бъде предоставена вярна информация за вредите и последствията от употребата на наркотици, свързаните с тях престъпления и наказуемостта им, да бъдат развенчани най-често разпространяваните заблуди и по този начин да се осъществи ефективна превенция. През 2024 г. са осъществени 24 гостувания в държавни и частни училища във Варна, Вълчи дол, Белослав, Старо Оряхово, Галата, като се обхванаха над 1190 ученици. В годишния доклад на съда се посочва, че Апелативен съд – Варна продължава работата в рамките на Младежката академия „Космос и право“, посветена на космическото право и осъществявана заедно с Планетариума на Висшето военноморско училище. Съдът продължава активното си сътрудничество с университетите. За

поредна година Апелативен съд – Варна продължава реализирането на стажантска програма за студентите от специалност „Съдебна администрация“ на Икономически университет – Варна и учениците с профил „Съдебна администрация“ в Средното училище за хуманитарни науки и изкуства „Константин Преславски“.

През 2024 г. е проведена традиционната инициатива „Ден на отворените врати“ в Съдебната палата във Велико Търново, като е организирано посещение в Апелативен съд – Велико Търново на седмoclасници от Основно училище „П. Р. Славейков“, които получават възможност да научат от председателя на съда повече за структурата на съдебната власт в страната, за различните видове съдилища и делата, които се разглеждат в тях, за страните в съдебните процеси, за необходимата професионална подготовка и обучение за младежите, които имат интерес да станат юристи и в частност съдии, за спецификите на съдийската работа.

От Апелативен съд – Пловдив два пъти през отчетния период е проведена инициативата „Ден на отворените врати“. Първото събитие е с участието на 25 ученици от Националната търговска гимназия в гр. Пловдив и 62 студенти от Юридическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Втората инициатива под надслов „Съдът отблизо“ е организирана съвместно с Окръжен съд – Пловдив и е с възпитаници на Юридическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“ и членове на най-голямата международна асоциация на студентите по право ELSA, които са представили възстановка на наказателен процес, влизайки в ролите на съдии, прокурори, адвокати, подсъдими, свидетели и вещи лица. На 12.07.2024 г. е приключила двуседмичната практика в Апелативен съд – Пловдив на ученици от единадесети клас, специалност „Съдебна администрация“ в Националната търговска гимназия в гр. Пловдив съгласно предварително утвърдена програма. Обучението на бъдещите съдебни служители е проведено по силата на сключено през 2018 г. споразумение между съда и гимназията, където през същата година за първи път е създадена специалността „Съдебна администрация“.

През 2024 г. в Софийския апелативен съд инициативата „Ден на отворените врати“ също е реализирана два пъти. При първото ѝ провеждане гости на съда са студенти от програма „Изкуствознание и арт мениджмънт“, изучаващи курс „Културно наследство: проучване, опазване, социализиране“ в Нов български университет. Тема на посещението е връзката на изкуството с отношението към институционалното развитие в България през 30-те и 40-те години на миналия век. Втората инициатива е с участието на ученици от единадесети клас на „СофтУни Будител“ и включва провеждане на изнесени занятия по гражданско образование с помощта на учител по гражданско образование и съдия.

На 12.11.2024 г. във Военен съд – София е проведен Ден на отворените врати под надслов „145 години Софийски военен съд“. Инициативата се реализира за тринадесета поредна година и традиционно е подчинена на целта да се предостави възможност на гражданите да придобият непосредствена представа за органите на съдебна власт с оглед прозрачност и повишаване на общественото доверие. На 13.12.2024 г. е проведен Ден на

отворените врати във Военен съд – Пловдив. През 2024 г. със заповед на административния ръководител на Военен съд – Сливен е определена датата 15.04.2024 г. за провеждане на информационната кампания „Ден на отворените врати“.

Съдилищата в Република България продължават комуникацията си с други институции, както и с неправителствени и международни организации.

Активно партньорство с неправителствения сектор развива Окръжен съд – Варна – с участието си в инициатива на ООН за елиминиране на насилието над жени и в проект за защита на жертвите от насилие.

През 2024 г. Апелативен съд – Варна е домакин на две срещи – със съдии и прокурори от страни от ЕС и с административен съдия от Франция. Продължава и сътрудничеството в онлайн формат със съдиите от Върховния областен съд – Нюрнберг. Следва да се отбележи също участието на Районен съд – Варна в заснемането на документалния филм „Гласът на детето“ за националните и международни стандарти при изслушването на деца.

Съдии и служители от Върховния касационен съд през 2024 г. са взели участие в редица международни форуми: семинар „Борба с корупцията за съдии и прокурори“, организиран и финансиран от Международната академия за правоприлагане (ILEA), гр. Будапеща, Унгария; конференция „Съдии под натиск в Европа“, финансирана от Фонда за двустранни отношения на Програма „Правосъдие“ на Норвежкия финансов механизъм 2014 – 2021 г., гр. Вилнюс, Литва; колоквиум „Съдът отбелязва 20 години от присъединяването на 10 държави към Европейския съюз: нов конституционен момент за Европа“, организиран от Съда на Европейския съюз, гр. Люксембург; Годишна конференция на върховните съдии от Централна и Източна Европа, организирана от Института CEELI, гр. Прищина, Косово; конференция на Мрежата на председателите на върховните съдилища на Европейския съюз с фокус върху темите „Въздействие на европейското право върху националното право“ и „Привлекателност на съдебната система“, гр. Атина, Гърция; семинар „Предизвикателства пред наказателното правосъдие след COVID“, организиран и финансиран от Академията по европейско право (ERA), гр. Солун, Гърция; обучение „Европейски трансгранични гражданскоправни процедури“, организирано и финансирано от Академията за европейско право (ERA), гр. Трир, Германия; семинар „Лица, подаващи сигнали за нарушения“, гр. Бон, Германия; обучение „Трансгранично прилагане на гражданскоправни искове: опростени европейски процедури“, гр. Брюксел, Белгия; обучение „Общоевропейски правен семинар за напреднали относно доказателствата, електронните доказателства и цифровизацията“, организирано от Академията по европейско право (ERA), гр. Вилнюс, Литва.

През отчетната година Върховният касационен съд продължава да поддържа контактите си с Мрежата на председателите на върховните съдилища в Европейския съюз, като в рамките на това сътрудничество е изпратен един отговор на въпросник от Върховния съд на Литва относно броя на съдиите в съдилищата на държавите членки. През 2024 г. ВКС продължава да работи и с Асоциацията на върховните касационни юрисдикции на франкофонските страни, като изпраща значими за правото

решения по граждански, наказателни и търговски дела за публикуване в поддържаната онлайн база със съдебна практика на страните – франкофони.

В заключение може да бъде обобщено, че и през 2024 г. комуникационната политика на Върховния касационен съд и съдилищата в Република България продължава да се подчинява на основните принципи за откритост и прозрачност при предоставянето на информация за съдебната система на всички медии и на обществеността – проактивно, законосъобразно и отговорно.

Докладът за прилагането на закона и за дейността на съдилищата през 2024 г. е изготвен от:

**ГАЛИНА ЗАХАРОВА –
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД**

ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение № 1 – Статистически таблици за дейността на ВКС през 2024 г.

Приложение № 2 – Информация относно движението през 2024 г. на делата за корупционни престъпления във Върховния касационен съд

Приложение № 3 – Обобщени статистически таблици за дейността на съдилищата за 2024 г., приети с решение на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет по Протокол № 11/18.03.2025 г.